ธรรมกาย

นิตยสารเพื่อการเผยแพร่พระสัทธรรม

ISSN 0857-2909

ปีที่ ๖ ฉบับที่ ๑ มกราคม-มีนาคม ๒๕๓๔

- ธรรมรักษาผู้ประพฤติธรรม
  พระธรรมเทศนาของหลวงพ่อวัดปากน้ำ
- ปฏิบัติธรรมก็เพื่อกำจัดอวิชชาฯ
- ธรรมปฏิบัตินำไปสู่ความเจริญรุ่งเรืองแห่งชีวิต
- ตอบปัญหาธรรม :
  อานุภาพพระตระกูลวัดปากน้ำ
- หลักการเจริญภาวนาเบื้องต้น
  และอานาปานสติ (ต่อ)

มุทิตาสักการะ

แด่

พระบิดาของสถาบันพุทธภาวนาวิชชาธรรมกาย

พระอาจารย์เสริมชัย ชยมงฺคโล นำคณะสงฆ์และกรรมการ
มูลนิธิ/สถาบันพุทธภาวนาวิชชาธรรมกาย เข้าถวายเครื่องบูชาแด่
เจ้าอาวาสวัดสระเกศราชวรมหาวิหาร ผู้เป็นองค์ประธานของสถาบันฯ
เพื่อแสดงมุทิตาสักการะเนื่องในโอกาสที่ได้รับพระราชทานสมณศักดิ์เป็นที่
สมเด็จพระพุฒาจารย์

ธรรมกาย

นิตยสารเพื่อการเผยแพร่พระสัทธรรม
ของมูลนิธิพุทธภาวนาวิชชาธรรมกาย

คณะผู้จัดทำ

ที่ปรึกษา :
เจ้าประคุณ สมเด็จพระพุฒาจารย์
(อุปเสณมหาเถร ป.ธ. ๙)
พระเดชพระคุณ พระธรรมปัญญาบดี
(ช่วง วรปุญฺโญ ป.ธ. ๙)
พระเดชพระคุณ พระเทพวิสุทธิโมลี
(ทองดี สุรเตโช ป.ธ. ๙)
พระเดชพระคุณ พระราชปริยัติกวี
(วิเชียร อโนมคุโณ ป.ธ. ๙)
พระเดชพระคุณ พระภาวนาโกศลเถร
(วีระ คณฺตฺตโม)
พระเดชพระคุณ พระเมธีรัตโนดม
(อำนวย ปญฺญาวุฑฺโฒ ป.ธ. ๗)
พระอาจารย์เสริมชัย ชยมงฺคโล
(มงคลบุตร) รป.ม.(ม.ธ.) น.ธ.เอก ป.ธ. ๓
ศาสตราจารย์บัญญัติ สุชีวะ L.L.B. of Gray's Inn. (London) (อดีตประธานศาลฎีกา)
ศาสตราจารย์ ดร. นิคม จันทรวิทุร Hons. Ph.D., M.A. (Labour Econ., SSA)

ผู้จัดการ :
รศ.ดร.พัฒนะ ภวะนันท์ Ph.D., D.I.C., B.Sc.(Hons.)

บรรณาธิการ ผู้พิมพ์ ผู้โฆษณา :
รศ.ดร. ธีระ เกรอต Ph.D., M.Eng., B.Eng.(Hons.)

กองบรรณาธิการ
พระมหาสุเนตร สุนีโต (ป.ธ. ๗)
พระมหาวิมล วิมโล (ป.ธ. ๗)
พระมหาปราโมทย์ ปโมทิโต (ป.ธ. ๔)
พระมหามนัสชัย สุมโน (ป.ธ. ๔)
พระมหาประเสริฐ ปญฺญาเสฏฺโฐ (ป.ธ. ๔)
พระสุรพล ธมฺมวฑฺฒโน (ประโยค ๑-๒)
ผศ.เบญจา พงศ์พยัคฆ์
ดร. เนตรนภิส ธีระวัลย์ชัย Ph.D.
คุณวีระ เนตยกุล
คุณสมชาย เทียมบุญประเสริฐ
คุณสุทัศน์ นิ่มกุลรัตน์ ภ.บ. (จุฬาฯ)
คุณสุนีรัตน์ ชลสายพันธ์ อ.บ. (จุฬาฯ)

ฝ่ายภาพ :
คุณสง่า สัจพันโรจน์

ฝ่ายประชาสัมพันธ์ :
คุณสุธาร สุขยางค์
คุณส่วน พนมวัฒนากุล

ฝ่ายธุรการ ประสานงาน :
คุณพจมาน ศิริบัณฑิตย์กุล
คุณเพ็ชรา อัมระเกตุ
คุณอมรรัตน์ ตรีนุชจรัสกุล

ฝ่ายศิลป์ :
คุณสมโพธิ์ ฌานวังศะ

รูปเล่ม/เรียงตัวอักษรคอมพิว :
บริษัท วีชั่นอาร์ต คอร์ปอเรชั่น จำกัด
โทร ๒๕๓๒๕๖๕

พิมพ์ที่ :
โรงพิมพ์ประชาชน ๓๕ ซอยพิพัฒน์
ถนนสีลม กทม. โทร. ๒๓๕๐๓๘๙, ๒๓๔-๒๐๖๒
๒๓๔-๒๘๖๐ แฟ็กซ์ ๒๓๘-๑๐๗๔

อธิบายปก:
บริกรรมภาวนาว่า สัมมาอะระหัง พร้อมกับ
บริกรรมนิมิต เป็นดวงแก้วกลมใส เหมือนเพชรลูก
ที่เจียระไนแล้ว ไม่มีขนแมว โตเท่าแก้วตา ณ ศูนย์
กลางกายเหนือสะดือสองนิ้วมือ

นิตยสาร *"ธรรมกาย"* ปีที่ ๖ ฉบับที่ ๑ มกราคม-มีนาคม ๒๕๓๔

สารบัญ

พระธรรมเทศนาของหลวงพ่อวัดปากน้ำ
ธรรมรักษาผู้ประพฤติธรรม.....พระมงคลเทพมุนี (สด จนฺทสโร) ๗
มหาสติปัฏฐาน ๔ : ธรรมกาย
วัตถุประสงค์หลักประการที่สองฯ.....ชยมงฺคโล ภิกขุ ๘๕
ธรรมปฏิบัติ
วิธีเจริญภาวนา.....พระมงคลเทพมุนี (สด จนฺทสโร) ๑๙
จากพระไตรปิฎก..... ๔
ธรรมะสำหรับเยาวชน
กายในกาย..... ศศิประภา ศากยะบุตร ๒๙
ตอบปัญหาธรรม.....ชยมงฺคโล ภิกขุ ๑๐๓
ธรรมสภา.....วิมังสา ๕๔
แวดวงธรรมกาย.....วิชชาธร ๗๘
เสียงจากผู้ปฏิบัติ..... บ.ก. ๑๐๑
ปกิณกะ
คติธรรมปีใหม่ ๒๕๓๔.....สมเด็จพระพุฒาจารย์ ๑๖
คติธรรม.....ชยมงฺคโล ภิกขุ ๑๘
โอวาทหลวงพ่อฯ.....พระมหาสุรศักดิ์ ชีวานนฺโท ๓๓
ธรรมปฏิบัตินำไปสู่ความเจริญรุ่งเรืองแห่งชีวิต.....ชยมงฺคโล ภิกขุ ๓๗
โอวาทในพิธีเปิดการอบรมพระกัมมัฏฐาน รุ่นที่ ๒๐.....พระเทพวิสุทธิโมลี ๖๑
พร ๔ ประการย่อมเจริญแก่ผู้มีปกติกราบไหว้.....ชยมงฺคโล ภิกขุ ๖๘
บูชาบุคคลผู้ควรบูชาเป็นมงคลสูงสุด.....สุมะนะ ๗๓
มุทิตาสักการะ..... กองบรรณาธิการ ๗๗
ปฏิบัติธรรมเพื่อละกิเลสและระงับเวรภัย.....พระเสริมชัย ชยมงฺคโล ๙๕
ท้ายเล่ม
ทำบุญขณะเมื่อจิตเป็นกุศล.....ญาณรัตนะ ๑๑๙

วัตถุประสงค์ : เพื่อสนับสนุนกิจกรรมเผยแพร่พระสัทธรรมตามแนววิชชาธรรมกาย ของ**สถาบันพุทธภาวนาวิชาธรรมกาย** อ.ดำเนินสะดวก ราชบุรี ใน**โครงการธรรมปฏิบัติเพื่อประชาชน** วัดปากน้ำ ภาษีเจริญ และ**มูลนิธิ/โครงการพุทธภาวนาวิชชาธรรมกาย** วัดสระเกศราชวรมหาวิหาร

● อัตราค่าสมาชิก : ๑ ปี (๔ เล่ม) ๑๒๐ บาท เล่มละ ๓๐ บาท

วิธีปฏิบัติภาวนาเบื้องต้น

นั่งคู้บัลลังก์ขัดสมาธิ เท้าขวาทับเท้าซ้าย มือขวาทับมือซ้าย ปลายนิ้วชี้มือขวาจรดหัวแม่มือซ้าย **อุชุงกายัง ปะนิธายะ** ตั้งกายให้ตรง คือวัดตั้งแต่ปลายนิ้วชี้ของเท้าขวาถึงกลางลูกสะบ้าของหัวเข่าขวาเท่ากับระยะจากบนตาตุ่มขาขวาจรดใต้ลูกคาง

ปะริมุขัง สะติงอุปัฏฐะเปตวา เข้าไปตั้งสติไว้ให้มีหน้ารอบ มีสติทุกเมื่อ เหลือบตาขึ้นนิด ๆ บริกรรมภาวนาว่า **"สัมมาอะระหัง"** พร้อมกำหนดบริกรรมนิมิต ตรง**ศูนย์กลางกาย**เหนือสะดือสองนิ้วมือ เป็น**ดวงแก้วกลมใส** เหมือนเพชรลูกที่เจียระไนแล้ว ไม่มีขนแมว โตเท่าแก้วตา ประมาณเท่าวงของตาดำ ใสขาวเหมือนกระจกที่ส่องเงาหน้า สัณฐานกลมรอบตัว ไม่มีตำหนิเรียบรอบตัวเหมือนดวงแก้วกายสิทธิ์ สติไม่เผลอจากบริกรรมภาวนา และบริกรรมนิมิต บริกรรมทั้งสองนี้พรากจากกันไม่ได้ ต้องให้ติดกันอยู่เสมอในอิริยาบถทั้งสี่คือ ยืน เดิน นั่ง นอน ไม่เผลอ ให้มีสติอยู่เสมอมิได้ขาด

บริกรรมภาวนาร้อยครั้งพันครั้ง จนกระทั่งใจค่อย ๆ รวมหยุดอยู่ที่เดียว เห็นดวงนิมิตเกิดเป็นดวงใสขึ้นแล้ว ก็ให้หยุดบริกรรมภาวนา เพ่งอยู่ที่กลางดวงนั้น แล้วทำใจให้หยุดในหยุดที่จุดเล็กใสกลางดวงนั้น ให้ใสหนักขึ้นทุกทีจนเป็นรัศมีคือแสงสว่าง ดวงใสนี้เรียกว่า **ดวงปฐมมรรค** กลางดวงนี้เป็นทางไปของพระพุทธเจ้า พระอรหันต์ทั้งหลาย

ทำใจให้หยุดในหยุดที่กลางดวงปฐมมรรคนั้นเข้าทุกทีไม่มีถอย ก็จะเห็นดวงในดวงและกายในกายใสละเอียดโตใหญ่หนักเข้าทุกที ก็ให้**เดินดวงเดินกาย**คือ เห็นดวงก็เอาใจจรดเข้าที่ศูนย์กลางดวง เห็นกายก็เอาใจจรดเข้าที่ศูนย์กลางกายไม่มีถอยออก

(เมื่อทำได้เช่นนี้แล้วก็ให้รีบมาต่อวิชชาธรรมกายกับพระเดชพระคุณหลวงพ่อพระภาวนาโกศลเถร หรือหลวงพ่อชยมงฺคโล เพื่อวิชชาจะได้พัฒนาไปอย่างถูกต้องต่อไป)

รูปด้านข้างผ่าซีก

แสดงที่ตั้งของดวงนิมิตจากฐานที่ ๑ ถึงฐานที่ ๗

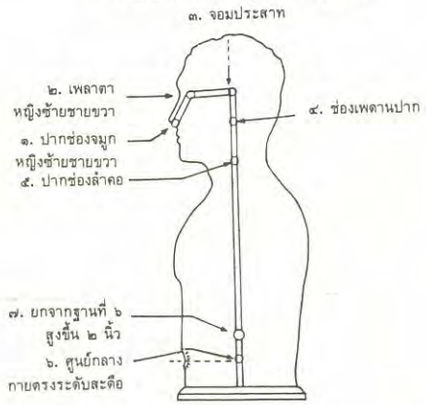

ถ้อยแถลง

"การปฏิบัติศาสนาหรือนับถือศาสนา ถ้าว่าศึกษาไม่ได้หลักพระพุทธศาสนาแล้ว จะนับถือไปสัก ๕๐ ปีก็เอาเรื่องไม่ได้ ถ้าได้หลักแล้วจึงจะเอาเรื่องได้"... "ถ้าปฏิบัติต้องเดินให้ตรงเข้าไปข้างใน" นี้มีใน **พระธรรมเทศนาของพระเดชพระคุณหลวงพ่อ วัดปากน้ำ พระมงคลเทพมุนี (สด จนฺทสโร)** ปัญหาที่ยังคงมีอยู่ในหมู่ผู้ศึกษาปฏิบัติธรรมก็คือ การไม่ลงมือปฏิบัติด้วยตนเอง ได้แต่อ่าน คิด ตีความด้วยตนเอง จึงเป็นเรื่องที่ว่าเอาเองทั้งสิ้น การที่ไม่ลงมือปฏิบัติธรรมจนได้รู้รสพระธรรมด้วยตนเอง เอาแต่อ่านจากตำรับตำรา กับฟังเขาว่า ย่อมยากมากที่จะเข้าใจถูกต้อง และเมื่อนำไปบอกกล่าว สอนผู้อื่นก็ยิ่งพากันฟั่นเฟือนไป ทำให้มีปัญหาถกเถียงกันไม่รู้จบ เอาเรื่องไม่ได้ ถ้าปฏิบัติเข้าไปข้างในด้วยตนเอง ก็ไม่ต้องถกเถียงกัน

อีกประการหนึ่งที่สำคัญก็คือ ผู้ที่มาปฏิบัติธรรมบางท่านคิดแต่ว่าเมื่อปฏิบัติธรรมแล้วจะได้อะไรบ้าง น้อยท่านที่จะคิดว่าละอะไรได้บ้าง คิดว่าจะได้อย่างเดียว เมื่อเป็นเช่นนั้น ความไม่ดีของผู้อื่นแม้เล็กน้อยเท่าใดเห็นหมด ความไม่ดีของตนเองมีมากมายแค่ไหนไม่เห็น เพราะไม่ได้คิดที่จะละ ความก้าวหน้าในทางธรรมจึงไม่มี การละจึงเป็นเรื่องที่สำคัญอย่างยิ่งสำหรับผู้ปฏิบัติธรรม เมื่อละสังโยชน์แล้ว จึงเข้าถึงโสดา สกทาคา อนาคา อรหัตได้ การละจึงไม่ใช่เรื่องเล็กน้อย

คอลัมน์ประจำมีมหาสติปัฏฐานสี่ ธรรมปฏิบัติ ตอบปัญหาธรรมฯ ยังเต็มไปด้วยเนื้อหา โปรดติดตาม

ข่าวมงคลข่าวแรกคือ วัดในสถาบันพุทธภาวนาวิชชาธรรมกาย ได้รับอนุมัติจากกรรมการมหาเถรสมาคม เมื่อวันที่ ๒๐ มีนาคม ๒๕๓๔ นี้ มีชื่อว่า **วัดหลวงพ่อสดธรรมกายาราม** ข่าวมงคลข่าวที่สองคือ การ**เปิดอบรมพระกัมมัฏฐานแด่พระสงฆ์ รุ่นที่ ๒๑ ระหว่างวันที่ ๑ ถึง ๑๕ พฤษภาคม ศกนี้ ณ สถาบันพุทธภาวนาวิชชาธรรมกาย** อำเภอดำเนินสะดวก จังหวัดราชบุรี โดยมี **เจ้าประคุณ สมเด็จพระพุทธปาพจนบดี** เป็นประธานในพิธีเปิดการอบรม จึงขอเชิญชวนทุกท่านไปร่วมอนุโมทนา และเป็นเจ้าภาพโดยร่วม**ทอดผ้าป่ามหากุศล ในวันอาทิตย์ที่ ๕ พฤษภาคม ๒๕๓๔** นี้ เวลา ๑๓:๓๐ น. ณ สถาบันฯ มีรถรับส่งฟรี ออกจากหน้าศาลาการเปรียญ วัดสระเกศ และทางเข้าวัดปากน้ำ ภาษีเจริญ เวลา ๐๗:๓๐ น. สอบถามรายละเอียดได้ที่มูลนิธิพุทธภาวนาวิชชาธรรมกาย โทร. ๒๒๔-๗๔๗๕

บ.ก.

"ไม่หลงโลกแล้วอย่าหลงธรรม จงรู้โลกและรู้ธรรม"

คติของสัตว์ส่วนน้อย-ส่วนมาก

ดูกรภิกษุทั้งหลาย **สัตว์ที่เกิดบนบกมีเป็นส่วนน้อย สัตว์ที่เกิดในน้ำมากกว่าโดยแท้**

สัตว์ที่กลับมาเกิดในมนุษย์มีเป็นส่วนน้อย สัตว์ที่กลับมาเกิดในกำเนิดอื่นจากมนุษย์มากกว่าโดยแท้

สัตว์ที่เกิดในมัชฌิมชนบทมีเป็นส่วนน้อย สัตว์ที่เกิดในปัจจันตชนบท ในพวกชาวมิลักขะที่โง่เขลามากกว่าโดยแท้

สัตว์ที่มีปัญญา ไม่โง่เง่า ไม่เงอะงะ สามารถที่จะรู้อรรถแห่งคำเป็นสุภาษิต และคำเป็นทุพภาษิตได้ มีเป็นส่วนน้อย สัตว์ที่เขลา โง่เง่า เงอะงะ ไม่สามารถที่จะรู้อรรถแห่งคำเป็นสุภาษิต และคำเป็นทุพภาษิตได้ มากกว่าโดยแท้

สัตว์ที่ประกอบด้วยปัญญาจักษุอย่างประเสริฐ มีเป็นส่วนน้อย สัตว์ที่ตกอยู่ในอวิชชา หลงใหล มากกว่าโดยแท้

สัตว์ที่ได้เห็นพระตถาคต มีเป็นส่วนน้อย สัตว์ที่ไม่ได้เห็นพระตถาคตมากกว่าโดยแท้

สัตว์ที่ได้ฟังธรรมวินัยที่พระตถาคตประกาศไว้ มีเป็นส่วนน้อย สัตว์ที่ไม่ได้ฟังธรรมวินัยที่พระตถาคตประกาศไว้ มากกว่าโดยแท้

สัตว์ที่ได้ฟังธรรมแล้วทรงจำไว้ได้ มีเป็นส่วนน้อย สัตว์ที่ได้ฟังธรรมแล้วทรงจำไว้ไม่ได้ มากกว่าโดยแท้

สัตว์ที่ไตร่ตรองอรรถแห่งธรรมที่ตนทรงจำไว้ได้ มีเป็นส่วนน้อย สัตว์ที่ไม่ไตร่ตรองอรรถแห่งธรรมที่ตนทรงจำไว้ได้ มากกว่าโดยแท้

สัตว์ที่รู้ทั่วถึงอรรถ รู้ทั่วถึงธรรมแล้ว ปฏิบัติธรรมสมควรแก่ธรรม มีเป็นส่วนน้อย สัตว์ที่ไม่รู้ทั่วถึงอรรถ ไม่รู้ทั่วถึงธรรมแล้วไม่ปฏิบัติธรรมสมควรแก่ธรรม มากกว่าโดยแท้

สัตว์ที่สลดใจในฐานะเป็นที่ตั้งแห่งความสลดใจ มีเป็นส่วนน้อย สัตว์ที่ไม่สลดใจในฐานะเป็นที่ตั้งแห่งความสลดใจ มากกว่าโดยแท้

สัตว์ที่สลดใจ เริ่มตั้งความเพียรโดยแยบคาย มีเป็นส่วนน้อย สัตว์ที่สลดใจไม่เริ่มความเพียรโดยแยบคาย มากกว่าโดยแท้

สัตว์ที่กระทำนิพพานให้เป็นอารมณ์แล้วได้สมาธิ ได้เอกัคคตาจิต มีเป็นส่วนน้อย สัตว์ที่กระทำนิพพานให้เป็นอารมณ์แล้ว ไม่ได้สมาธิ ไม่ได้เอกัคคตาจิตมากกว่าโดยแท้

สัตว์ที่ได้ข้าวอันเลิศและรสอันเลิศ มีเป็นส่วนน้อย สัตว์ที่ไม่ได้ข้าวอันเลิศและรสอันเลิศ ยังอัตภาพให้เป็นไปด้วยการแสวงหา ด้วยภัตรที่นำมาด้วยกระเบื้อง มากกว่าโดยแท้

สัตว์ที่ได้อรรถรส ธรรมรส วิมุตติรส มีเป็นส่วนน้อย สัตว์ที่ไม่ได้อรรถรส ธรรมรส วิมุตติรส มากกว่าโดยแท้

เปรียบเหมือนในชมพูทวีปนี้ มีสวนที่น่ารื่นรมย์ มีป่าที่น่ารื่นรมย์ มีภูมิประเทศที่น่ารื่นรมย์ มีสระโบกขรณีที่น่ารื่นรมย์ เพียงเล็กน้อย มีที่ดอน ที่ลุ่ม เป็นลำน้ำ เป็นที่ตั้งแห่งตอและหนาม มีภูเขาระเกะระกะเป็นส่วนมากฉะนั้น **เพราะฉะนั้นแหละ เธอทั้งหลายพึงศึกษาอย่างนี้ว่า เราจักเป็นผู้ได้อรรถรส ธรรมรส วิมุตติรส** ดูกรภิกษุทั้งหลาย เธอทั้งหลายพึงศึกษาอย่างนี้แล ฯ

ดูกรภิกษุทั้งหลาย **สัตว์ที่จุติจากมนุษย์กลับมาเกิดในมนุษย์มีเป็นส่วนน้อย สัตว์ที่จุติจากมนุษย์ไปเกิดในนรก เกิดในกำเนิดสัตว์เดรัจฉาน เกิดในปิตติวิสัย มากกว่าโดยแท้**

สัตว์ที่จุติจากมนุษย์ไปเกิดในเทพยดา มีเป็นส่วนน้อย สัตว์ที่จุติจากมนุษย์ไปเกิดในนรก เกิดใน กำเนิดสัตว์เดรัจฉาน เกิดในปิตติวิสัยมากกว่า โดยแท้

สัตว์ที่จุติจากเทพยดากลับมาเกิดในเทพยดา มีเป็นส่วนน้อย สัตว์ที่จุติจากเทพยดาไปเกิดในนรก เกิดในกำเนิดสัตว์เดรัจฉาน เกิดในปิตติวิสัยมากกว่าโดยแท้

สัตว์ที่จุติจากเทพยดากลับมาเกิดในมนุษย์ มีเป็นส่วนน้อย สัตว์ที่จุติจากเทพยดาไปเกิดในนรก เกิดในกำเนิดสัตว์เดรัจฉาน เกิดในปิตติวิสัย มากกว่าโดยแท้

สัตว์ที่จุติจากนรกกลับมาเกิดในมนุษย์ มีเป็นส่วนน้อย สัตว์ที่จุติจากนรกไปเกิดในนรก เกิดในกำเนิดสัตว์เดรัจฉาน เกิดในปิตติวิสัย มากกว่าโดยแท้

สัตว์ที่จุติจากนรกไปเกิดในเทพยดา มีเป็นส่วนน้อย สัตว์ที่จุติจากนรกไปเกิดในนรก เกิดในกำเนิดสัตว์เดรัจฉาน เกิดในปิตติวิสัย มากกว่าโดยแท้

สัตว์ที่จุติจากกำเนิดสัตว์เดรัจฉานกลับมาเกิดในมนุษย์ มีเป็นส่วนน้อย สัตว์ที่จุติจากกำเนิดสัตว์เดรัจฉาน ไปเกิดในนรก เกิดในกำเนิดสัตว์เดรัจฉาน เกิดในปิตติวิสัย มากกว่าโดยแท้

สัตว์ที่จุติจากกำเนิดสัตว์เดรัจฉานไปเกิดในเทพยดา มีเป็นส่วนน้อย สัตว์ที่จุติจากกำเนิดสัตว์เดรัจฉานไปเกิดในนรก เกิดในกำเนิดสัตว์เดรัจฉาน เกิดในปิตติวิสัย มากกว่าโดยแท้

สัตว์ที่จุติจากปิตติวิสัยกลับมาเกิดในมนุษย์ มีเป็นส่วนน้อย สัตว์ที่จุติจากปิตติวิสัยไปเกิดในนรก เกิด

ในกำเนิดสัตว์เดรัจฉาน เกิดในปิตติวิสัย มากกว่าโดยแท้

สัตว์ที่จุติจากปิตติวิสัยไปเกิดในเทพยดา มีเป็นส่วนน้อย สัตว์ที่จุติจากปิตติวิสัย ไปเกิดในนรก เกิดในกำเนิดสัตว์เดรัจฉาน เกิดในปิตติวิสัย มากกว่าโดยแท้

เปรียบเหมือนในชมพูทวีปนี้ มีสวนที่น่ารื่นรมย์ มีป่าที่น่ารื่นรมย์ มีภูมิประเทศที่น่ารื่นรมย์ มีสระโบกขรณีที่น่ารื่นรมย์ เพียงเล็กน้อย มีที่ดอน ที่ลุ่ม เป็นลำน้ำ เป็นที่ตั้งแห่งตอและหนาม มีภูเขาระเกะระกะ เป็นส่วนมากโดยแท้ ฉะนั้น ฯ

**(พระสุตตันตปิฎก เล่มที่ ๑๒ อังคุตตรนิกาย เอกนิบาต ข้อ ๒๐๕-๒๐๖ พระไตรปิฎกภาษาไทยฉบับหลวง เล่มที่ ๒๐ หน้า ๔๔-๔๖)*

ธรรมรักษาผู้ประพฤติธรรม

แสดงโดย

พระมงคลเทพมุนี (สด จนฺทสโร)

๑๒ มกราคม ๒๔๙๗

...ธาตุธรรมอันนั้นแหละรักษาผู้ประพฤติธรรมละ ถ้าเห็นเข้าแล้วก็รักษาผู้นั้น ไม่ตกไปในที่ชั่ว.... ...ถ้าติดอยู่กับธรรมนั้นรับรองทีเดียว ทั้งกาย วาจา ใจบริสุทธิ์ ไม่มีร่องเสียกันเสียไม่มีกัน....

นโม ตสฺส ภควโต อรหโต สมฺมาสมฺพุทฺธสฺส ฯ (๓ ครั้ง)

ธมฺโม หเว รกฺขติ ธมฺมจารี
ธมฺโม สุจิณฺโณ สุขมาวหาติ
เอสานิสงฺโส ธมฺเม สุจิณฺเณ
น ทุคฺคตึ คจฺฉติ ธมฺมจารีติ

ณ บัดนี้ อาตมภาพจักได้แสดงธรรมีกถาแก้ด้วย**ธรรมรักษาผู้ประพฤติธรรม** ตามวาระพระบาลีคลี่ความเป็นสยามภาษาตามมตยาธิบาย กว่าจะยุติการลงโดยสมควรแก่เวลา เริ่มต้นแห่งธรรมที่รักษาผู้ประพฤติธรรม ตามวาระพระบาลีว่า **ธมฺโม หเว รกฺขติ ธมฺมจารี** ธรรมนั้นแลย่อมรักษาผู้ประพฤติธรรม **ธมฺโม สุจิณฺโณ สุขมาวหาติ** ธรรมที่บุคคลสั่งสมไว้ดีแล้วนำความสุขมาให้ **เอสานิสงฺโส ธมฺเม สุจิณฺเณ** ข้อนี้แหละเป็นอานิสงส์ในธรรมความประพฤติดี **น ทุคฺคตึ คจฺฉติ ธมฺมจารี** ผู้ประพฤติธรรมดีเรียบร้อยไม่ไปสู่ทุคติ นี่นี้อความของพระบาลีคลี่ความเป็นสยามได้ความเพียงแค่นี้

ต่อแต่นี้จะอรรถาธิบายขยายความว่า ธรรมย่อมรักษาผู้ประพฤติธรรมนั้นเป็นไฉน เพราะธรรมคือความดี จะขีดขั้นลงไปเพียงแค่ไหน **ความดีไม่มีความชั่วเข้าเจือปนเลย นี่ก็เป็นโลกุตตรธรรมแท้ ๆ ข้ามขึ้นจากโลก เป็นวิราคธาตุวิราคธรรมแท้ ๆ ไม่เกี่ยวข้องด้วยสราคธาตุสราคธรรม**ทีเดียว นี้ส่วนหนึ่ง คำว่าธรรมแยกออกเป็นหลายประการ ท่านแสดงไว้เป็นหลักเป็นประธานแก้ในศัพท์ว่าธรรม **ธมฺโม** คำว่า**ธรรม**นั้นแยกออกไปถึง ๔ คือ**คุณธรรม เทศนาธรรม ปริยัติธรรม นิสัตตนิชีวธรรม** แยกออกไปเป็น ๔

คุณธรรมให้ผลตามกาล ฝ่ายดีก็ให้ผลเป็นสุข ฝ่ายชั่วก็ให้ผลเป็นทุกข์ นี้ก็เป็นคุณธรรมฝ่ายดีฝ่ายชั่ว หรือดีฝ่ายเดียวให้ผลเป็นสุขฝ่ายเดียวนั้น ก็เรียกว่าคุณธรรม

เทศนาธรรมที่พระองค์ตรัสเทศนา ไพเราะในเบื้องต้น ไพเราะในท่ามกลาง ไพเราะในเบื้องปลาย ท่านวางหลักไว้ ไพเราะในเบื้องต้นคือ**ศีล** บริสุทธิ์กายวาจาเรียบร้อยดีไม่มีโทษ ตลอดจนกระทั่งถึง**ดวงศีล** ไพเราะในท่ามกลางคือ**สมาธิ** ตลอดจนกระทั่งถึง**ดวงสมาธิ** ไพเราะในเบื้องปลายคือ**ปัญญา** ตลอดจนกระทั่งถึง**ดวงปัญญา** นี้ก็คือเทศนาธรรม

ปริยัติธรรมข้อปฏิบัติอันกุลบุตรจะพึงเล่าเรียนศึกษา ตั้งต้นแต่นักธรรมตรี โท เอก เปรียญ ๓ ๔ ๕ ๖ ๗ ๘ ๙ หลักสูตรวางไว้ในประเทศไทย การศึกษาปริยัติมีเท่านี้ นี่ที่เรียกว่าปริยัติธรรม

นิสัตตนิชีวธรรม ยกเอารูปออกเสีย กับวิญญาณออกเสีย เหลือแต่เวทนา สัญญา สังขาร สามอย่างนี้ท่านจัดเป็นนิสัตตนิชีวธรรม ไม่ใช่สัตว์ไม่ใช่ชีวิต แสดงหลักไว้ดังนี้

แสดงธรรมออกไปเป็น ๔ คือ **คุณธรรม เทศนาธรรม ปริยัติธรรม นิสัตตนิชีวธรม** แสดง ๔ ดังนี้ **ธรรมย่อมรักษาผู้ประพฤติธรรม** แต่คำว่า**ธรรม**นี้ แสดง**ตามแบบปริยัติ**ไม่ใช่หนทางปฏิบัติ **แบบทางปฏิบัติ** ศาสนามี ๓ ทาง คือ **ปริยัติ ปฏิบัติ ปฏิเวธ**

ถ้า**แบบทางปฏิบัติ** คำว่า**ธรรม**กล่าวถึง**ดวงธรรม**ทีเดียว ดวงธรรมที่ทำให้เป็นกายมนุษย์ใสบริสุทธิ์เท่าฟองไข่แดงของไก่ เป็นดวงธรรมทีเดียว เป็นธรรมแท้ ๆ ธรรมที่ทำให้เป็นกายมนุษย์ มนุษย์ละเอียด กายทิพย์ กายทิพย์ละเอียด กายรูปพรหม กายรูปพรหมละเอียด กายอรูปพรหม กายอรูปพรหมละเอียด กายธรรม กายธรรมละเอียด กายโสดากาย โสดาละเอียด สกทาคา สกทาคาละเอียด อนาคา อนาคาละเอียด อรหัต อรหัตละเอียด เรียกว่า**ธมฺโม** นี่ทางปฏิบัติ **เป็นดวงใสบริสุทธิ์ ธรรมดวงนั้นเป็นธรรมสำคัญ ทว่าหลักก็ธรรม**อันนั้น เป็นธรรมทีเดียว

ธรรมนั้นถ้าว่าจะแยกออกไป ธรรมที่ทำให้เป็นกายมนุษย์ ที่จะได้ธรรมดวงนั้นมา ต้องกล่าวเริ่มแรก มนุษย์หญิงชายทุกถ้วนหน้า ทั้งคฤหัสถ์บรรพชิต บริสุทธิ์สนิททั้งกายวาจาจิต ไม่มีผิดจากความประสงค์ของพระพุทธเจ้าอรหันต์เลย บริสุทธิ์สนิททั้งกายวาจาจิต ไม่ฆ่าสัตว์ แต่เวทนาปรานีต่อสัตว์ ลักทรัพย์สมบัติก็ไม่มี มีแต่ให้สมบัติของตนแก่คนอื่น ประพฤติล่วงผิดในกามก็ไม่มี หรือประพฤติล่วงอสัทธรรมประเพณีก็ไม่มี ดังนี้ สนิททีเดียว พูดจริงทุกคำไม่มีปด เสพสุรายาเมาเป็นที่ตั้งของความประมาทไม่มี วัตถุที่ทำให้เมาเป็นที่ตั้งของความประมาทก็ไม่ใช้สอย **ในศีลทั้ง ๕ นี้ตลอด ศีล ๘ ศีล ๑๐ ศีล ๒๒๗ ตลอด สะอาดสะอ้านทั้งกาย กายก็ไม่มีร่องเสีย วาจาก็ไม่มีร่องเสีย ใจก็ไม่มีร่องเสีย ใช้ได้ทั้งกายวาจาใจ ตรงกับบาลีกล่าวไว้ว่า**

สพฺพปาปสฺส อกรณํ ชั่วด้วยกายวาจาใจไม่กระทำเป็นเด็ดขาด

กุสลสฺสูปสมฺปทา ดีด้วยกายวาจาใจทำจนสุดสามารถ

สจิตฺตปริโยทปนํ ทำใจของตนให้ผ่องใส

อันนี้เมื่อบริสุทธิ์ทั้งกายวาจาใจ ไม่มีร่องเสียแล้ว นี้เรียกว่า**ธรรม**โดยทาง**ปริยัติ**ยังไม่ใช่ทาง**ปฏิบัติ** ถ้ากลั่นเข้ามาถึง**เจตนา** ๆ ก็บริสุทธิ์ บังคับกายบริสุทธิ์ บังคับวาจาบริสุทธิ์ บังคับใจบริสุทธิ์ นั่นก็เป็นทาง**ปริยัติ**อยู่เลย ยังไม่ใช่ทาง**ปฏิบัติ** เข้าถึง**ทางปฏิบัติ** เข้าถึง**ดวงธรรมที่ทำให้เป็นกายมนุษย์ สำเร็จมาจากบริสุทธิ์ กายวาจาใจ สำเร็จมาจากบริสุทธิ์เจตนา** เป็นดวงใสเท่าฟองไข่แดงของไก่ ใสเป็นกระจกส่องเงาหน้า เท่าฟองไข่แดงของไก่ นี่ธรรมที่ทำให้เป็นกายมนุษย์เป็นดวง ๆ ไปอย่างนี้ ธรรมที่ทำให้เป็นกายมนุษย์ละเอียดโตขึ้นไปอีกเท่าหนึ่ง ธรรมที่ทำให้เป็นกายทิพย์ โตขึ้นไปอีกเท่าหนึ่ง ธรรมที่ทำให้เป็นกายทิพย์ละเอียด โตขึ้นไปอีกเท่าหนึ่ง ธรรมที่ทำให้เป็นกาย

รูปพรหมโตขึ้นไปอีกเท่าหนึ่ง ธรรมที่ทำให้เป็นกายรูปพรหมละเอียดโตขึ้นไปอีกเท่าหนึ่ง ธรรมที่ทำให้เป็นกายอรูปพรหมโตขึ้นไปอีกเท่าหนึ่ง ธรรมที่ทำให้เป็นกายอรูปพรหมละเอียดโตขึ้นไปอีกเท่าหนึ่งเป็น ๘ เท่าฟองไข่แดงของไก่ นั้นก็เรียกว่าเป็นธรรมทั้งนั้น ธรรมที่ทำให้เป็นกายธรรมหน้าตักวัดผ่าเส้นศูนย์กลางกลมรอบตัว ธรรมที่ทำให้เป็นกายธรรมละเอียดโตขึ้นไปอีก ๕ วา ธรรมที่ทำให้เป็นกายพระโสดา ๕ วา กลมรอบตัว ธรรมที่ทำให้ เป็นกายพระโสดาละเอียด ๑๐ วา กลมรอบตัว ธรรมที่ทำให้เป็นกายพระสกทาคา ๑๐ วา กลมรอบตัว ธรรมที่ทำให้เป็นกายพระสกทาคาละเอียด ๑๕ วา กลมรอบตัว ธรรมที่ทำให้เป็นกาย พระอนาคา ๑๕ วา กลมรอบตัว ธรรมที่ทำให้เป็นกายพระอนาคาละเอียด ๒๐ วา กลมรอบตัว ธรรมที่ทำให้เป็นกายพระอรหัต ๒๐ วา กลมรอบตัว เป็นลำดับกันไปอย่างนี้ นั้นแหละเรียกว่า **ธมฺโม** ลึกอย่างนี้ นี่**ทางปฏิบัติเห็นปรากฏชัด เข้าถึงธรรมดังกล่าวแล้วนี้** ตั้งแต่ดวงธรรมที่ทำให้เป็นกายมนุษย์ไปจนกระทั่งถึงธรรมที่ทำให้เป็นกายพระอรหัตทีเดียว นั่นแหละคำที่เรียกว่า**ธมฺโมละ นั่นแหละธาตุธรรมอันนั้นแหละรักษาผู้ประพฤติธรรมละ ถ้าเห็นเข้าแล้วก็รักษาผู้นั้น ไม่ตกไปในที่ชั่ว** อย่าทิ้งท่านก็แล้วกัน อย่าผละจากท่าน **ถ้าว่าห่างจากธรรมนั้นไม่รับรอง ถ้าติดอยู่กับธรรมนั้นรับรองทีเดียว ทั้งกายวาจาใจบริสุทธิ์ ไม่มีร่องเสียกัน เสียไม่มีกัน ถ้าว่าไปเสียเข้า ดวงธรรมนั้นเศร้าหมองขุ่นมัว ไม่ผ่องใส ลงโทษเอาเจ้าของผู้ประพฤติผู้กระทำ** ถ้าไม่ล่วงล้ำแต่อย่างหนึ่งอย่างใด สะอาดสะอ้านก็ใสหนักขึ้นทุกทีใจหยุดนิ่งหนักขึ้น ใสหนักขึ้น นั่นแหละ **ธมฺโม** ละคำที่เรียกว่าธรรมย่อมรักษาผู้ประพฤติธรรมดวงนั้น **ธมฺโม หเว รกฺขติ ธมฺมจารี** ธรรมย่อมรักษาผู้ประพฤติธรรมดวงนั้น

เมื่อเข้าใจดังนี้แล้วจะแสดงต่อไป **ธมฺโม สุจิณฺโณ สุขมาวหาติ** ธรรมดวงนั้นแหละ ถ้าว่าสั่งสมไว้ดีแล้วสะอาดหนักขึ้นเสมอตัว สะอาดหนักขึ้นใสหนักขึ้นเสมอตัว ใสไปแค่ไหนเสมอตัวไปแค่นั้น ใสหนักขึ้นไปแล้วเสมอตัวไปแค่นั้น ใสหนักขึ้นไปเสมอตัวไปแค่นั้นอีก อย่างขนาดอย่างนี้เรียกว่าสั่งสมดีจริง ธรรมอันบุคคลสั่งสมดีแล้ว **สุขาวหา** นำความสุขมาให้ ถ้าอยู่กับใครขนาดนี้ใจก็เบิกบานรื่นเริงบันเทิง ชื่นแช่มแจ่มใส ไม่มีความทุกข์เศร้าหมองขุ่นมัวใด ๆ เพราะธรรมนั้นนำความสุขมาให้ นี่หลักของธรรมที่แสดงไว้แค่นี้ **เอสานิสงฺโส ธมฺเม สุจิณฺเณ** นี้เป็นอานิสงส์ในธรรมที่ประพฤติดี **ธมฺเม สุจิณฺเณ** นี้เป็นอานิสงส์ในธรรมที่ประพฤติดี ประพฤติดีขนาดนี้ก็ได้อานิสงส์ในธรรมที่ประพฤติดี ประพฤติดีขนาดนี้ก็ได้อานิสงส์แล้วก็เป็นสุขทีเดียว **น ทุคฺคตึ คจฺฉติ ธมฺมจารี** ประพฤติไปอย่างนั้น มั่นคงอย่างนั้น ไม่ไปสู่ทุคติ ผู้ประพฤติเรียบร้อยเช่นนั้นดี สะอาดสะอ้านเช่นนั้น ไม่ไปสู่ทุคติเด็ดขาดทีเดียว ตายแล้วก็ไปสู่สวรรค์ เป็นมนุษย์อยู่ก็ไม่ได้รับทุคติ มีแต่สุคติฝ่ายเดียว นี่แหละเลือกเอาเถอะ ให้รู้จักหลักจริงอย่างนี้ รู้จักหลักจริงอันนี้ เราเป็นภิกษุก็ดี สามเณรก็ดี อุบาสกก็ดี อุบาสิกาก็ดี ประพฤติดี

จริงตรงเป้าหมายใจดำ เห็นดวงแก้วใสเช่นนี้ไม่ค่อยจะได้ ภิกษุหรือสามเณรก็เลอะเลือนไป อุบาสกอุบาสิกาก็เหลวไหลไป ไม่อยู่กับธรรมอยู่เนืองนิตย์ ความสุขเราปรารถนานัก แต่ว่าความประพฤติไขว้เขวไปเสียอย่างนี้ อย่างนี้หลอกตัวเองนี่ ถ้าลงหลอกตัวเองได้มันก็โกงคนอื่นเท่านั้น ไม่ต้องไปสงสัย

หลอกตัวเองเป็นอย่างไร **ตัวอยากได้ความสุขแต่ไปประพฤติทางทุกข์เสีย มันก็หลอกตัวเอง**อยู่อย่างนี้ละซิ ตัวเองอยากได้ความสุข แต่ความประพฤตินั่นหลอกตัวเองเสีย ไปทางทุกข์เสีย มันหลอกอยู่อย่างนี้นี่ ใครเข้าใกล้มันก็โกง โกงทุกเหลี่ยมนั่นแหละ ถ้าลงหลอกตัวเองได้มันก็โกงคนอื่นได้ ไว้ใจไม่ได้ทีเดียว เหตุนี้พุทธศาสนาท่านตรง ตรงตามท่านละก็มรรคผลไม่ไปไหน อยู่ในเงื้อมมือ อยู่ในกำมือทีเดียว **พุทธศาสนาท่านตรง แต่ว่าผู้ปฏิบัติไม่ตรงตามพุทธศาสนา มันก็หลอกลวงตัวเอง โกงคนอื่นเท่านั้น** นี่หลักจริงเป็นอย่างนี้ ให้จำไว้ให้มั่นท่านได้ยืนยันอีกใน **อัคคัปปสาทสูตร** ว่า **อคฺคโต เว ปสนฺนานํ อคฺคํ ธมฺมํ วิชานตํ อคฺเค พุทฺเธ ปสนฺนานํ ทกฺขิเณยฺเย อนุตฺตเร, อคฺเค ธมฺเม ปสนฺนานํ วิราคูปสเม สุเข, อคฺเค สงฺเฆ ปสนฺนานํ ปุญฺญกฺเขตฺเต อนุตฺตเร, อคฺคสฺมึ ทานํ ททตํ, อคฺคํ ปุญฺญํ ปวฑฺฒติ, อคฺคํ อายุ จ วณฺโณ จ ยโส กิตฺติ สุขํ พลํ, อคฺคสฺส ทาตา เมธาวี อคฺคธมฺมสมาหิโต, เทวภูโต มนุสฺโส วา อคฺคปฺปตฺโต ปโมทตีติ ฯ** นี่วางหลักอีกหลักหนึ่งแปลเป็นภาษาไทยว่า เมื่อบุคคลรู้จักธรรมอันเลิศ เลื่อมใสแล้วด้วยความเป็นของเลิศ เลิศอย่างไร? รู้จักธรรมอันเลิศนั้น ธรรมอะไรธรรมอันเลิศ? คือธรรมที่แสดงมาแล้วเป็นธรรมอันเลิศทั้งนั้น ถ้าว่าเลื่อมใสโดยความเป็นของเลิศ ไม่ปล่อยไม่วางไม่ละกันละ เข้าถึงก็จด ไม่ปล่อยไม่วางกันละ จดไม่วางไม่ปล่อยวางก็กลงไปตั้งแต่กลางดวงธรรมที่ทำให้เป็นกายมนุษย์ ดวงธรรมที่ทำให้เป็นกายมุนษย์ละเอียด เรื่อยเข้าไปจนกระทั่งได้ขึ้นไปถึงแค่ไหน ดวงไหนไม่ปล่อยไม่ละกันละ ใจจดอยู่กลางดวงนั่นแหละ ถ้าจดอยู่ขณะนั้นละก็ เลื่อมใสโดยความเป็นของเลิศละ ของเลิศก็ต้องไม่ปล่อย ถ้าปล่อย มันก็ไม่เลิศ ไม่ปล่อยกันละ คว้ากันแน่นทีเดียวดวงนั้น ตลอดตั้งแต่ดวงต้นจนกระทั่งถึงดวงพระอรหัต ได้แค่ไหนยึดแค่นั้น มั่นเป็นขั้น ๆ ไป เมื่อรู้จักธรรมอันเลิศ เลื่อมใสแล้วโดยความเป็นของเลิศ ทีนี้ก็เป็นชั้น ๆ ไป

อคฺเค พุทฺเธ ปสนฺนานํ ทกฺขิเณยฺเย อนุตฺตเร เลื่อมใสใน**พระพุทธเจ้าผู้เลิศ** คือ**ธรรมกาย**ทีเดียว ธรรมกายโคตรภู ธรรมกายโคตรภูละเอียด ธรรมกายโสดา โสดาละเอียด ธรรมกายสกทาคา สกทาคาละเอียด ธรรมกายอนาคา อนาคาละเอียด ธรรม

กายอรหัต อรหัตละเอียด นั่นแหละ **ธรรมกาย**นั่นแหละพระพุทธเจ้าผู้เลิศละ เลื่อมใสแล้วในพระพุทธเจ้านั้น เลื่อมใสในพระพุทธเจ้าผู้เลิศ **ทกฺขิเณยฺเย อนุตฺตเร** ซึ่งเป็นทักขิไณยบุคคลอย่างยอดเยี่ยม ทักขิไณยบุคคลเป็นอย่างไร ถ้าใครได้ไปทำบุญทำกุศลกับท่านเข้า ผลได้ในปัจจุบันทันตาเห็น ได้เป็นเศรษฐี คหบดีทีเดียว ได้เป็นกษัตริย์ เศรษฐีทีเดียว ได้สมบัติในปัจจุบันทันตาเห็นทีเดียว นั่นหละเป็นทักขิไณยบุคคลอย่างยอดเยี่ยมอย่างนั้น

อคฺเค ธมฺเม ปสนฺนานํ เลื่อมใสในธรรมอันเลิศ **วิราคูปสเม สุเข** ซึ่งเป็นธรรมปราศจากยินดี สงบสุข สงบเป็นสุข นั่นแหละ ดวงนั้นตลอดขึ้นไปนั่นแหละ **อคฺเค ธมฺเม ปสนฺนานํ** เลื่อมใสในธรรมอันเลิศ ซึ่งเป็นธรรมอันปราศจากกำหนัดยินดี สงบสุข **เมื่อเข้าไปอยู่ในกลางดวงนั่นแล้ว หมดความกำหนัดยินดี สงบระงับ เป็นสุขแสนสุขทีเดียว** ทุกดวงไปตั้งต้นแต่ดวงธรรมที่ทำให้เป็นกายมนุษย์ เมื่ออยู่กลางดวงนั้นแล้วความกำหนัดยินดีไม่มี สงบระงับเป็นสุขทีเดียว ถ้าว่าต้องการสุขละก็ไปอยู่นั่น ถ้าว่าต้องการทุกข์ละก็ออกมาเสียก็ได้รับทุกข์ ต้องการสุขก็เข้าไปอยู่กลางดวงธรรมนั่น ทุกดวงไปเป็นสุขแบบเดียวกันหมด ที่ปรากฏว่า **วิราคูปสเม สุเข** ซึ่งเป็นธรรมปราศจากยินดี สงบระงับเป็นสุข

อคฺเค สงฺเฆ ปสนฺนานํ เลื่อมใสในพระสงฆ์อันเลิศ **ธรรมกาย**ละเอียด กายมนุษย์ละเอียด กายทิพย์ละเอียด กายรูปพรหมละเอียด กายอรูปพรหมละเอียด นี่เป็นหมู่ของชนเป็นหมู่ของมนุษย์ ธรรมกายละเอียดของโคตรภู ธรรมกายละเอียดของโสดาธรรมกายละเอียดของสกทาคา ธรรมกายละเอียดของอนาคา ธรรมกายละเอียดของพระอรหัต นี่แหละ **อคฺเค สงฺเฆ ปสนฺนานํ** เลื่อมใสในพระสงฆ์อันเลิศ **ปุญฺญกฺเขตฺเต อนุตฺตเร** ซึ่งเป็นบุญเขตอย่างยอด พระสงฆ์เป็นบุญเขตอย่างยอด ถ้าใครได้บริจาคกับพระสงฆ์ หรือได้ไปเลื่อมใสในพระสงฆ์เข้าก็ได้ผลปัจจุบัน ได้ผลเป็นมหัศจรรย์ทีเดียว เป็นทักขิไณยบุคคลอย่างยอด **อคฺคสฺมึ ทานํ ททตํ** ได้ถวายทานในท่านผู้เลิศแล้ว **อคฺคํ ปุญฺญํ ปวฑฺฒติ** บุญอันเลิศย่อมเจริญ ได้ถวายทานในพระพุทธเจ้า ได้ถวายทานในธรรม ได้ถวายทานในพระสงฆ์ ในท่านผู้เลิศเหล่านั้น บุญอันเลิศย่อมเจริญ ได้สมบัติปัจจุบันทันตาเห็น ไม่อย่างนั้นละโลกนี้ไปแล้วก็ได้สมบัติในเทวโลก พรหมโลก สมมาตปรารถนา ได้ผลทีเดียว **อคฺคํ อายุ จ วณฺโณ จ ยโส กิตฺติ สุขํ พลํ** อายุ วรรณะ **อายุ**คือมีอายุยืน **วรรณะ** ผิวพรรณวรรณแห่งร่างกายงดงาม เป็นของที่เลิศย่อมเจริญแก่เขาที่ได้ถวายทานนั้น ยศ เกียรติคุณ **ความสุข**และกำลังอันเลิศก็ย่อมเจริญแก่เขา **อคฺคสฺส ทาตา เมธาวี** ผู้มีปัญญาได้ถวายทานแก่ท่านผู้เลิศแล้ว **อคฺคธมฺมสมาหิโต** ตั้งอยู่ในธรรมอันเลิศ **เทวภูโต มนุสฺโส วา** จะไปเกิดเป็นเทวดาหรือว่าจะไปเกิดเป็นมนุษย์ **อคฺคปฺปตฺโต ปโมทติ** ย่อมถึงเป็นผู้เลิศบันเทิงอยู่ เกิดเป็นเทวดาก็ได้เกิดในวิมานทีเดียว จะเกิดเป็นมนุษย์ก็เกิดในปราสาททีเดียว ถึงซึ่งความเป็นผู้เลิศบันเทิงอยู่ ไม่ต้องทำไร่ไถนาค้าขายใด ๆ เกิดในกองสมบัติทีเดียว

นี่เป็นหลักยืนยันว่าธรรมนั่นแหละย่อมรักษาผู้ประพฤติได้จริงอย่างนี้ ไม่คลาดเคลื่อน อย่าไปสงสัยอะไรเลย อย่าระแวงอะไรเลย ถ้าไม่สงสัยก็ให้มั่นอยู่ในธรรม จะทำอะไรก็ช่าง ดวงธรรมที่ทำให้เป็นกายมนุษย์ใสหรือไม่ ดวงธรรมที่ทำให้เป็นกายมนุษย์ละเอียดใสหรือไม่ ถ้าใส เข้าอยู่เวลาใดได้เวลานั้น ดวงธรรมที่ทำให้เป็นกายทิพย์ใสหรือไม่ ถ้าใส เข้าอยู่เวลาใดได้เวลานั้น ดวงธรรมที่ทำให้เป็นกายทิพย์ละเอียดใสหรือไม่ ถ้าใสเข้าอยู่เวลาใดได้เวลานั้น ดวงธรรมที่ทำให้เป็นกายรูปพรหมใสหรือไม่ ถ้าใส ดวงธรรมที่ทำให้เป็นกายรูปพรหมละเอียดใสหรือไม่ ถ้าใส ดวงธรรมที่ทำให้เป็นกายอรูปพรหมใสหรือไม่ ถ้าใส ดวงธรรมที่ทำให้เป็นกายอรูปพรหมละเอียดใสหรือไม่ ถ้าใส ดวงธรรมที่ทำให้เป็นกายธรรมใสหรือไม่ ถ้าใส เข้าอยู่ในเวลาใดได้เวลานั้น ตลอดกายธรรมละเอียด กายธรรมโสดา โสดาละเอียด กายธรรมสกทาคา สกทาคาละเอียด กายธรรมอนาคา อนาคาละเอียด กายธรรมพระอรหัต อรหัตละเอียด นี่แหละเรียกว่า **ธมฺมวิหารี** ผู้มีธรรมเป็นเครื่องอยู่ หรือ **สุขธมฺมวิหารี** ผู้มีธรรมเป็นเครื่องอยู่เป็นสุข อยู่ในกลางดวงธรรมนั้น จะปฏิบัติให้ถูกหลักพระพุทธศาสนา หลักพระพุทธศาสนาอยู่ในกลางดวงธรรมนั้น ไม่ได้อยู่ที่อื่น หลักพระพุทธศาสนาไม่มีอื่น มีดวงศีล สมาธิ ปัญญา คือ ศีล สมาธิ ปัญญา เมื่อจัดออกมาทางกากายวาจาไปอีกเรื่องหนึ่ง จัดไปทางเจตนาก็อีกเรื่องหนึ่ง ถ้าจัดเข้าไปในดวงธรรม ก็คือดวงศีลทีเดียว เท่าดวงจันทร์ดวงอาทิตย์ ใสบริสุทธิ์สนิท เมื่อเป็นมนุษย์ก็ปฏิบัติอยู่ในดวงธรรมดวงศีลนั่น ที่จะเข้าถึงดวงศีลต้องเข้าถึงดวงธรรมก่อน **ดวงธัมมานุปัสสนาสติปัฏฐาน** หรือ **ดวงปฐมมรรค** หรือ **ดวงเอกายนมรรค** เท่าดวงจันทร์ดวงอาทิตย์เหมือนกัน และหยุดอยู่กลางดวงธรรมนั่นแหละ นี่จะปฏิบัติทางพระพุทธศาสนาหละ ปฏิบัติทางธรรมได้หลักแล้ว ได้หลักศาสนาแล้ว ปฏิบัติทางธรรมต่อไป ปฏิบัติทางธรรมก็ต้องให้มั่นคง

ใจนิ่งอยู่กลางดวงธรรมที่ทำให้เป็นกายมนุษย์ พอถูกส่วนเข้าก็เห็นดวงธรรมานุปัสสนาสติปัฏฐาน ใจหยุดอยู่กลางดวงธรรมานุปัสสนาสติปัฏฐาน พอหยุดก็หยุดในกลางของกลางดวง กลางของกลาง ๆ ๆ ๆ พอถูกส่วนเข้าก็เห็นดวงศีล หยุดอยู่กลางดวงศีล พอถูกส่วนเข้า ก็กลางของกลางใจที่หยุดนั่นแหละ ก็เข้าถึงดวงสมาธิ หยุดอยู่กลางดวงสมาธิ พอหยุดเข้ากลางของหยุด กลางของกลาง ๆ ๆ ๆ พอถูกส่วนเข้าก็เข้าถึงดวงปัญญา หยุดอยู่กลางดวงปัญญา เข้ากลางของหยุด กลางของกลางถูกส่วนเข้าก็เข้าถึง

...การปฏิบัติศาสนาหรือนับถือศาสนา ถ้าว่าศึกษาไม่ได้หลักพระพุทธศาสนาแล้ว จะนับถือไปสัก ๕๐ ปีก็เอาเรื่องไม่ได้ ถ้าได้หลักแล้วจึงจะเอาเรื่องได้ เพราะฉะนั้นวัดปากน้ำได้หลักแล้ว ต่อไปหมดประเทศไทยจะต้องถือเอาวัดปากน้ำนี่เป็นหลักทางปฏิบัติในทางปฏิบัติ ปฏิเวธ...

ดวงวิมุตติ หยุดอยู่กลางดวงวิมุตติ พอหยุดเข้าก็กลางของกลาง ๆ ๆ พอหยุดถูกส่วนเข้าก็เข้าถึงดวงวิมุตติญาณทัสสนะ หยุดอยู่ศูนย์กลางของดวงวิมุตติญาณทัสสนะ พอถูกส่วนเข้ากลางของกลาง ๆ ๆ ๆ ก็เห็นกายมนุษย์ละเอียด ดำเนินไปในกายมนุษย์ละเอียดแบบนี้แหละ ก็จะเข้าถึงดวงธรรมที่ทำให้เป็นกายทิพย์ ดวงธรรมที่ทำให้เป็นกายทิพย์ละเอียด ดวงธรรมที่ทำให้เป็นกายอรูปพรหม อรูปพรหมละเอียด ดวงธรรมที่ทำให้เป็นกายธรรม กายธรรมละเอียด เป็นลำดับขึ้นไปทั้ง ๑๘ กาย ถึงตลอดแบบเดียวกันนี้

นี่ปฏิบัติทางพระพุทธศาสนา คือ**ไปทางศีล สมาธิ ปัญญา ปฏิบัติเข้าไปข้างใน ถ้าปฏิบัติถอยออกมาข้างนอก ก็กาย วาจาบริสุทธิ์ ว่ากันเจตนาบริสุทธิ์ไปอีกกว้าง ๆ เป็นปริยัติไป ถ้าปฏิบัติต้องเดินให้ตรงเข้าไปข้างใน นั่นเป็นทางปฏิบัติ เมื่อเข้าถึงปฏิบัติแล้วก็ปฏิเวธเป็นชั้น ๆ เข้าไป**

เมื่อเข้าถึงกายมนุษย์หยาบนี้ เข้าไปในทางดวงธรรมที่ทำให้เป็นกายมนุษย์ในศีล สมาธิ ปัญญา วิมุตติ วิมุตติญาณทัสสนะ เข้าไปถึงกายมนุษย์ละเอียด **พอถึงกายมนุษย์ละเอียดก็เป็นตัวปฏิเวธอยู่แล้ว เห็นกายมนยุษย์ละเอียดเข้าแล้ว นั่นเป็นตัวปฏิเวธอยู่แล้วตามส่วน** เข้าไปในกลางดวงธรรมที่ทำให้เป็นกายมนุษย์ละเอียด จนกระทั่งถึงกายทิพย์ก็เป็นปฏิเวธอยู่แล้ว เห็นกายทิพย์เข้าแล้ว เห็นกายทิพย์ละเอียดก็เป็นปฏิเวธ เห็นกายรูปพรหมก็เป็นปฏิเวธ เห็นกายอรูปพรหมก็เป็นปฏิเวธ เห็นกายอรูปพรหมละเอียดก็เป็นปฏิเวธ เป็นชั้น ๆ เข้าไป เข้าถึงกายธรรม เข้าถึงกายธรรมก็เป็นปฏิเวธ เข้าถึงกายธรรมละเอียดก็เป็นปฏิเวธ แบบเดียวกันนั่นแหละ จะปฏิบัติแล้วก็เข้าถึงปฏิเวธเป็นลำดับไป เข้าถึงโสดา โสดาละเอียด สกทาคา สกทาคาละเอียด อนาคา อนาคาละเอียด อรหัต อรหัตละเอียด เป็นลำดับไปไม่เคลื่อนละ ไม่เคลื่อนหลัก เอาหลักมาปรับดูเถอะ ปริยัติเอามาปรับดูเถอะ แต่ว่าผู้เรียนปริยัติผู้เรียนบาลีท่านไม่เห็น ท่านก็เรียนตามศัพท์ของท่านไป เมื่อท่านเห็นท่านก็เรียนตามความเห็นของท่าน นี่เรื่องนี้สำคัญเพราะสาเหตุนั้น

การปฏิบัติศาสนาหรือนับถือศาสนา ถ้าว่าศึกษาไม่ได้หลักพระพุทธศาสนาแล้ว จะนับถือไปสัก ๕๐ ปีก็เอาเรื่องไม่ได้ ถ้าได้หลักแล้วจึงจะเอาเรื่องได้ เพราะฉะนั้นวัดปากน้ำได้หลักแล้ว ต่อไปหมดประเทศไทยจะต้องถือเอาวัดปากน้ำนี่เป็นหลักทางปฏิบัติในทางปฏิบัติ ปฏิเวธ ส่วนปริยัตินะไม่ต้องเอาวัดปากน้ำ วัดปากน้ำต้องไปเอาเขามาอีก เอามาจากตำรับตำราที่เขาตั้งไว้เป็นหลักสูตรในประเทศไทย ถึงกระนั้นปริยัติวัดปากน้ำก็ไม่แพ้ฝั่งพระนคร ชนะฝั่งพระนครหลายวัด เหลือไม่กี่วัดที่จะล่วงล้ำไป แต่ส่วนปฏิบัตินั้นชนะหมดทั้งประเทศไทย วัดใดวัดหนึ่งสู้ไม่ได้ เพราะวัดใดวัดหนึ่งสั่งสมพวกมีธรรมกายมากไม่ได้เหมือนวัดปากน้ำ วัดปากน้ำสั่งสมมากเวลานี้ขนาด ๑๐๐ ขาดเกินไม่มาก ทั้งอุบาสก อุบาสิกา พระ เณร ๑๐๐ ขาดเกินไม่มาก หรือจะกว่าก็ไม่รู้ แต่ว่ายังไม่ได้สำรวจถี่ถ้วน แล้วจะสำรวจให้ดูว่ามีเท่าใด **มากอยู่แล้วพวกที่ปฏิบัติใช้ได้ทีเดียว ที่ใช้ไม่ได้อย่างสูงนั้นผู้เทศน์ต้องคอยคุม ถ้าไม่คุมละก็ไปสูงไม่ได้ มารมันปัดลงต่ำเสีย มันแนะนำให้วางเป้าหมายใจดำเสีย** ไม่จดอยู่ที่เป้าหมายใจดำ ที่ผู้เทศน์คอยคุมไว้ละก็ถูกเป้าหมายใจดำ ตรงกันข้ามกับพวกพญามาร ถ้าว่าไม่คุมไว้แล้วเป็นลูกศิษย์พญามารเสียแล้ว มารเอาไปใช้เสียแล้ว อย่างนี้มาก เหตุนั้น เมื่อมาพบของจริงเช่นนี้แล้ว ทั้งพระ ทั้งเณร ทั้งอุบาสก อุบาสิกา ควรปล่อยชีวิต ค้นเอาของจริง รักษาของจริงไว้ให้ได้ เมื่อได้แล้วละก็จะยิ้มในใจของตัวอยู่เสมอไป ไม่มีความเดือดร้อนใด ๆ เห็นว่าพระพุทธศาสนานี่เป็นนิยานิกธรรมจริง นำสัตว์ออกจากทุกข์ได้จริงในปัจจุบันทันตาเห็นทีเดียว เมื่อรู้จักหลักอันนี้ นี่แหละ **ธมฺโม หเว รกฺขต ธมฺมจารี** ธรรมย่อมรักษาผู้ที่ประพฤติธรรม **ธมฺโม สุจิณฺโณ สุขมาวหาติ** ธรรมนั่นแหละ สั่งสมไว้ดีแล้ว นำความสุขมาให้แท้ ๆ เหตุ

นี้แหละที่ได้ชี้แจงแสดงมาแล้วนี้ เพื่อเป็นปฏิการสนองประคองศรัทธา ประดับสติปัญญาคุณสมบัติของท่านผู้พุทธบริษัท ทั้งคฤหัสถ์บรรพชิต บรรดาสโมสรในสถานที่นี้ถ้วนหน้า อาตมภาพชี้แจงแสดงมาพอสมควรแก่เวลา **เอเตน สจฺจวชฺเชน** ด้วยอำนาจความสัจที่อ้างธรรมปฏิบัติตั้งแต่ต้นจนอวสานนี้ **สทา โสตฺถี ภวนฺตุ เต** ขอความสุขสวัสดีจงบังเกิดแด่ท่านทั้งหลาย บรรดามาสโมสรในสถานที่นี้ทุกถ้วนหน้า อาตมภาพชี้แจงแสดงมาพอสมควรแก่เวลาสมมติว่ายุติธรรมีกถา โดยอรรถนิยมความแต่เพียงเท่านี้ เอวํ ก็มีด้วยประการฉะนี้

■ ■ ■ ■

คติธรรมปีใหม่ ๒๕๓๔

โดย
เจ้าประคุณสมเด็จพระพุฒาจารย์ (อุปเสณมหาเถร)
เจ้าอาวาสวัดสระเกศ ราชวรมหาวิหาร
ประธานสถาบันพุทธภาวนาวิชชาธรรมกาย
อ.ดำเนินสะดวก จ.ราชบุรี

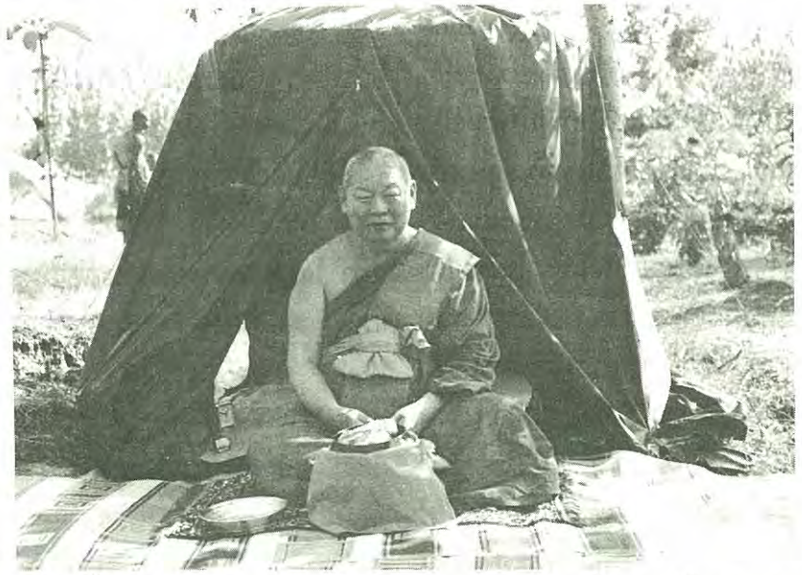

ท่านทั้งหลายวันนี้เป็นวันแรกของปีพุทธศักราช ๒๕๓๔ ซึ่งเป็นปีใหม่ ท่านทั้งหลายต่างก็มีความหวังใหม่และตั้งความหวังไว้ใหม่ ๆ โดยประการต่าง ๆ แม้จะตั้งความหวังไว้ต่าง ๆ กัน แต่ก็สรุปลงได้ในลักษณะเดียวกัน นั้นก็คือหวังความเจริญก้าวหน้ารุ่งเรืองความสุขกายสบายใจ แต่เมื่อวันและคืนล่วงไปตามลำดับบางท่านก็ประสบกับความหวังที่ตั้งไว้อย่างบริบูรณ์ บางท่านก็ประสบกับความหวังที่ตั้งไว้ไม่บริบูรณ์ บางท่านก็ไม่ประสบกับความหวังที่ตั้งไว้ เมื่อ

ประสบกับความหวังที่ตั้งไว้ก็ดีอกดีใจ เมื่อไม่ประสบกับความหวังที่ตั้งไว้ก็เสียอกเสียอกใจ จะดีใจหรือเสียใจก็ตามมักจะลืมเหตุปัจจัยหลงไปเพราะความดีใจหรือความเสียใจนั้น จึงควรจะกำหนดไว้เสมอว่าการประสบกับความสมหวังหรือไม่ประสบกับความหวังที่ตั้งไว้ย่อมมีมาแต่เหตุอย่างที่พระพุทธองค์ตรัสสอนไว้ว่า ทุกสิ่งทุกอย่างมีมาแต่เหตุซึ่งอาจเป็นเหตุโดยตรงบ้างเป็นเหตุโดยอ้อมบ้าง จึงควรจะพิจารณาและสร้างเหตุที่ดีให้มากเข้าไว้ การสร้างเหตุที่ดีให้เกิดขึ้นได้ต้องอาศัยเหตุอาศัยปัจจัยหลายอย่าง พระพุทธองค์ได้ตรัสสอนธรรมที่เป็นเหตุไว้เรียกว่า **โสตถิธรรม** ซึ่งมีอยู่สี่ประการคือ

หนึ่ง **ปัญญา** จะทำหรือจะพูดก็ตามต้องมีเหตุมีผล เหตุและผลที่ถูกต้องดีงามจะทำให้ประสบกับความหวังที่ตั้งไว้

สอง **ตบะ** หมายถึงความขยันหมั่นเพียร เมื่อจะทำสิ่งใดต้องมีตบะคือความขยันหมั่นเพียร สิ่งที่ยากก็สามารถทำให้สำเร็จได้ด้วยตบะคือความขยันหมั่นเพียร อย่างพระพุทธองค์ได้ทรงค้นพบธรรมที่เป็นประโยชน์แก่ชาวโลกมาจนถึงปัจจุบัน ก็เพราะทรงมีตบะคือ ความขยันหมั่นเพียรไม่ทรงท้อถอย

สาม **สังวร** หมายถึง ความระมัดระวังจะทำหรือจะพูดต้องมีความระมัดระวัง ถ้าขาดความระมัดระวังบางครั้งไม่ทำหรือไม่พูดเสียดีกว่า ดังนั้นเมื่อต้องทำหรือต้องพูดต้องมีความระมัดระวังเข้าไว้

สี่ **ปฏินิสสัคคะ** หมายถึง การสลัดสิ่งที่ไม่ดีที่มีอยู่ในใจหรือใกล้ตัว อย่าให้สิ่งที่ไม่ดีมีอยู่ในใจมากกว่าสิ่งที่ดี อย่าให้สิ่งที่ไม่ดีอยู่ใกล้ตัวมากกว่าสิ่งที่ดี

หลักธรรมทั้งสี่ประการนี้เป็นเหตุที่สำคัญที่จะส่งผลให้ประสบกับความหวังที่ตั้งไว้

ในศุภวาระดิถีขึ้นปีใหม่ ท่านทั้งหลายปรารถนาสิ่งที่ดีที่งาม ต้องการความเจริญรุ่งเรืองก้าวหน้าความสุขกายความสุขใจ จึงขออำนาจพระคุณแห่งพระรัตนตรัยได้โปรดดลบันดาลอภิบาลคุ้มครองท่านทั้งหลาย ให้ได้น้อมใจถึงพระรัตนตรัย สร้างเหตุที่ดีประสบกับความสุขสวัสดีโดยทั่วกัน ทุกท่านทุกคนเทอญ

■ ■ ■ ■

คติธรรม

โดย ชยมงฺคโล ภิกฺขุ

คิด - พูด - ทำ แต่ในสิ่งที่ดี ที่มีสารัตถ์ประโยชน์ ที่ถูกต้องตรงประเด็น ตามพระธรรม พระวินัยและกฎระเบียบข้อบังคับ ด้วยสำนึกในหน้าที่ รับผิดชอบต่อตนเอง ต่อหมู่คณะ และต่อสถาบันพระพุทธศาสนา แล้วย่อมสบายใจได้ทุกเมื่อ ไม่ต้อง หวั่นไหว เดือดเนื้อร้อนใจ เมื่อประสบกับคำติฉินนินทา ว่าร้ายใด ๆ

พระธรรมเทศนา

วิธีเจริญภาวนา

โดย

พระมงคลเทพมุนี (สด จนฺทสโร)

หลวงพ่อวัดปากน้ำ

...เราต้องตั้งใจให้หยุด ใจของเราถ้าหยุดได้สักกระพริบตาเดียวเท่านั้น ได้ชื่อว่าเราได้สร้างบุญใหญ่กุศลใหญ่สำคัญนัก บุญที่เกิดจากการนั่งภาวนานั้นเป็นบุญใหญ่ กุศลใหญ่ เราจะไปสร้างโบสถ์ วิหาร การเปรียญสักร้อยหลัง ก็สู้บุญที่เกิดขึ้นจากการบำเพ็ญสมถวิปัสสนาไม่ได้...

เรื่องนี้พูดเอาเองหรือมีตำรับตำราอย่างไร? มีตำรับตำราอย่างนี้ คือ เมื่อครั้งพระบรมศาสดายังดำรงพระชนม์อยู่ ในเมืองสาวัตถีมีพราหมณ์ปุโรหิตและนางพราหมณีเป็นปุโรหิตของพระเจ้าปเสนทิโกศล คลอดบุตรออกมาคนหนึ่ง เวลาคลอดออกมาแล้ว กลางคืนศัสตราอาวุธในบ้านลุกเป็นไฟไปหมด พ่อเป็นพราหมณ์เฒ่าด้วย เป็นพราหมณ์ครูพระเจ้าแผ่นดินด้วย ตระหนกตกใจ นี่มันเรื่องอะไรกัน ตรวจดูตำราก็รู้ได้ทันทีว่า ลูกชายเราที่เกิดมานี่จะเป็นคนร้ายจะเป็นโจรร้าย จะฆ่ามนุษย์มากมาย รู้ทีเดียวด้วยตำราของเขา เมื่อมีโอกาสก็เข้าทูลพระเจ้าปเสนทิโกศลว่า พระพุทธเจ้าข้า ลูกของข้าพระพุทธเจ้าที่คลอดออกมานี้ จะต้องเป็นคนฆ่ามนุษย์เสียแล้ว จะฆ่ามนุษย์มากด้วย จะควรเอาไว้หรือปลงชีวิตเสียเป็นประการใด ขอพระองค์ได้ทรงพระกรุณาเถิด ข้าพระพุทธเจ้าขอมอบถวายชีวิตบุตรของข้าพระพุทธเจ้าแด่พระองค์ ฝ่ายพระเจ้าปเสนทิโกศลก็ทรงดำริว่าไอ้เด็กเล็กนิดเดียวจะเป็นอะไรไปล่ะ เกรงใจ พราหมณ์ เคารพพราหมณ์ นับถือพราหมณ์ด้วย ทรงดำริจะเอาอกเอาใจพราหมณ์ รู้เหมือนกันว่าพราหมณ์พูดแล้วไม่ค่อยจะผิด ตะขิดตะขวงใจอยู่เหมือนกัน เอาไว้ดูก่อนเถิดท่านพราหมณ์ เด็กคนเดียว ถ้าว่ามันเปลี่ยนแปลงอย่างไรเราจะฆ่ามันเมื่อไหร่ก็ฆ่าได้ มันจะไปไหน ฉันปกครองคนทั้งประเทศ พูดให้พราหมณ์ใจดีสักหน่อย พราหมณ์ก็ตามพระทัยเอาไว้ โตขึ้น เมื่อพราหมณ์รู้ว่าไอ้นี่มันจะฆ่าคน เบียดเบียนสัตว์มากนัก เรา

จะทำอย่างไร ก็เลย ให้ชื่อว่าอหิงสกุมาร กุมารไม่เบียดเบียนใคร และจริงอย่างนั้นด้วย ตั้งแต่เล็กมาดีนักดีหนา พ่อแม่ก็รักใคร่ พระเจ้าปเสนทิโกศลก็รักใคร่ ร่ำเรียนวิชาความรู้ในทางราชการในทางบ้านเมือง เขาไม่แพ้ใคร ปัญญาดีเฉลียวฉลาดว่องไว เรียนศัสตราอาวุธ เรียนมวยไม่แพ้ใคร เฉลียวฉลาดดีนัก เมื่อได้วิชาสมควรแล้ว ต่อไปจะต้องเป็นคนใช้ของพระราชา เพราะพ่อเป็นปุโรหิตของพระราชาอยู่แล้ว ต้องไปเรียนวิชาให้สูง เรียกว่าวิชาปกครองแผ่นดิน ปกครองประเทศ ส่งไปเรียนกับทิศาปาโมกข์อาจารย์ อาจารย์มีลูกศิษย์ถึง ๕๐๐ คน พราหมณ์ปุโรหิตผู้นี้ เมื่อส่งลูกไปเรียนเช่นนั้นก็มอบให้กับอาจารย์ทิศาปาโมกข์ ทิศาปาโมกข์อาจารย์ได้รับอหิงสกุมารไว้ ก็สอนเป็นอันดีบอันดี อย่างกับลูกกับเต้า ได้ใกล้เคียงกับอหิงสกุมาร อหิงสกุมารฉลาดฉอเลาะดีนัก เข้าใกล้ครูละก็ทุกอย่าง ทั้งกายทั้งวาจาทั้งใจหาที่ติไม่ได้ อาจารย์รักใคร่ เรียนวิชาก็ไม่แพ้ใคร เฉลียวฉลาดทุกอย่าง กำลังร่างกายก็ดี

สวยงามก็สวยงาม อาจารย์หลง ทั้ง ๕๐๐ คน รักอหิงสกุมารมากกว่าใคร ๆ เมื่อศิษย์ทั้ง ๔๙๙ คนเห็นว่าไม่ได้การ เราไม่ฆ่าอหิงสกุมารเสีย พวกเราโงหัวไม่ขึ้นแน่ มันกดหัวเราจมหมด เราจะต้องฆ่ามันเสีย เอาไว้ไม่ได้ คนโน้นบ้าง คนนี้บ้าง ช่วยกันหาเรื่องใส่เจ้าบ้าง ยั่วเจ้าบ้าง เย้าเจ้าบ้าง พอเจ้าเกะกะเข้าฟ้องอาจารย์ หาว่าเกะกะ หนักเข้า ๆ มันมากเรื่องหนักเข้า ท่านอาจารย์เห็นด้วยว่ามันดีแต่ต่อหน้าเรา พ้นเราไปมันไปข่มเขาอย่างนี้ รุกรานเขาอย่างนี้ แท้ที่จริงมันไปแหย่ขึ้น มันปั่นขึ้น มันปลุกขึ้น มันแก้ไขให้ชั่ว มันฟ้องอาจารย์อยู่เสมอ มันหนาหูเข้าแล้ว ลงท้ายจนกระทั่งอาจารย์คิดว่า ไอ้ลูกศิษย์คนนี้ เอาไว้ไม่ได้แล้วเดือดร้อนนัก เมื่อเอาไว้ไม่ได้อาจารย์ต้องฆ่า อาจารย์ฆ่าจะทำอย่างไร อาจารย์ฆ่าลูกศิษย์เสียชื่อทิศาปาโมกข์อาจารย์แย่ ลูกศิษย์เป็นพระเจ้าแผ่นดินก็มีมากมาย พวกเหล่านั้นเป็นกษัตริย์ก็มากที่มาเรียนวิชา ถ้าว่าฆ่าลูกศิษย์ก็เสียชื่อครูทีเดียว จะทำอย่างไรดี ต้องฆ่าทางอ้อม เรียนวิชาไป พอถึงวิชาบทหนึ่ง ปิดหน้าสมุดเลยทีเดียว ลูกศิษย์ก็ถามว่าทำไมต้องปิดเสียเล่าอาจารย์ ผมอยากศึกษาต่อไป ไม่ได้ละแกเรื่องนี้ ตรงนี้มันเป็นวิชาที่เรียนเข้าแล้วเมื่อสำเร็จแล้วจะเป็นเจ้าโลกทีเดียว จึงพูดว่าถ้าจะเรียนจริง ๆ ต้องเอานิ้วมือของมนุษย์มา ๑,๐๐๐ องคุลีจึงจะเรียนได้ นี่จะหาอุบายฆ่าลูกศิษย์ละนะ ลูกศิษย์ก็หมดท่า ต้องหยุดเรียน ก็พูดกันว่า ถ้ามันอยากได้ก็ต้องฆ่ามนุษย์ ฆ่ามนุษย์ไป ไม่ทันถึงพันหรอก มนุษย์คนใดคนหนึ่งมันก็ต้องฆ่าตัวเสียบ้าง

...การเรียน วิชาใด ๆ เราต้องใช้วิชานั้น ๆ ได้ ถ้าเรียนแล้วใช้วิชา นั้น ๆ ไม่ได้ จะเรียนทำไม เสียเวลาเปล่า ๆ เสียข้าวสุก...

มันจะเอาไว้ทำไม มนุษย์มันมากด้วยกันนี่ สำเร็จแน่อาจารย์นึกว่าไอ้นี่ต้องถูกฆ่าแน่ละ ใช้มือคนอื่นฆ่าเถอะ นี่เหลี่ยมของครูฆ่าลูกศิษย์ อหิงสกุมารนั่งคอตก เราเกิดมาในสกุลพราหมณ์ เป็นครูสอนเขามา บาปกรรมไม่ได้ทำเลย มีศีลบริสุทธิ์ตลอดมา ตั้งแต่เกิดจนถึงบัดนี้ความชั่วนิดหน่อยไม่ได้กระทำ คราวนี้เรามาเรียนวิชาจะต้องฆ่ามนุษย์เสียแล้ว ถ้าไม่ฆ่ามนุษย์วิชาของเราก็ไม่สำเร็จ ก็พูดกะอาจารย์ว่าตกลง ถ้าจะต้องฆ่ามนุษย์ให้ได้องคุลีมาพันหนึ่งจึงจะเรียนสำเร็จ

ตกลงรับปากท่านอาจารย์ ร้องไห้เสียใจ เศร้าโศกเสียใจ ต้องเป็นคนลามกเลวทรามฆ่ามนุษย์เป็นคนใจบาปหยาบช้า เสียอกเสียใจร้องไห้พิไรรำพันนักถึงอย่างใด ถ้าว่าไม่เอานิ้วมือมาให้อาจารย์พันหนึ่งท่านก็จะไม่บอกวิชาสำเร็จให้เรา เมื่อเราเรียนวิชา ไม่สำเร็จ เราก็เป็นคนชั้นสูงไม่ได้ เป็นเจ้าโลกไม่ได้ต้องเรียนวิชาให้สำเร็จจึงเป็นเจ้าโลกได้ ฉะนั้น การเรียนวิชาใด ๆ เราต้องใช้วิชานั้น ๆ ได้ ถ้าเรียนแล้วใช้ วิชานั้น ๆ ไม่ได้ จะเรียนทำไม เสียเวลาเปล่า ๆ เสียข้าวสุก เรียนวิชาไหน ต้องใช้วิชานั้นได้ เอาละพึ่งได้ เอาละ

วิชานั้นใช้ได้เหมือนอย่างกับเราเรียนวิชาวันนี้ เราก็ต้องเรียนจริงทำจริง ต้องพึ่งวิชาที่เราเรียนนี้ให้ได้ ให้ศักดิ์สิทธิ์ทีเดียว ครูใช้ได้อย่างไร ลูกศิษย์ก็ต้องใช้ได้เหมือนครู อย่างนี้เรียกว่าคนมีปัญญา เรียกว่าคนฉลาด เหมือนองคุลีมาลโจร เมื่อเวลาอหิงสกุมารตกลงต้องเรียนแน่ ก็รับอาจารย์ว่าเอาละผมจะยอมเรียน ยอมหาองคุลีมนุษย์มาให้พันหนึ่ง อาจารย์ก็ส่งดาบฟ้าฟื้นให้เล่มหนึ่งถนัดมือเลยเชียว นี่เอาไป ท่านอหิงสกุมารก็หยักรั้งตั้งท่าเลยทีเดียว เมื่อออกจากอาจารย์แล้ว ก็หาเครื่องร้อยเครื่องแทงนิ้วติดตัวไป พอออกจากท่านอาจารย์ เมื่อพบใครก็ช่างเถอะ เปรี้ยะ

คอขาด เปรี้ยะแขนขาด ขาดครึ่งตัว ตัดเอาองคุลีไปองคุลีหนึ่ง องคุลีหนึ่ง ใครขวางไม่ได้เลย พบไม่ได้เลย ไม่ว่าคนไหนเลยทีเดียว ไม่ว่ามนุษย์คนใด ไม่ว่าชั้นสูง ชั้นกลาง ชั้นต่ำฆ่าหมด ฆ่าเสียจนกระทั่งเล่าลือระบือลือเลื่องไปว่าในเมืองสาวัตถีนั้นมีโจรสำคัญคือองคุลีมาลโจร ที่ชื่อองคุลีมาลโจรนั้นก็เพราะนิ้วมือได้มาแล้วร้อยเข้าตากแห้งแล้วคล้องคอไป นับนิ้วได้ ๙๙๙ นิ้วแล้ว เรื่องถึงพระเจ้าปเสนทิโกศล ให้กรีฑาทัพยกไปปราบองคุลีมาลโจร ธรรมเนียมของกษัตริย์โบราณ เมื่อกษัตริย์ต่อกษัตริย์ไปพบกันต้องรำทวนกัน กษัตริย์ต่อกษัตริย์ด้วยกัน ต้องรำกระบี่รำทวนกัน ต้องฟาดฟันกันเอง ใครดีก็ดีไปใครไม่ดีก็คอขาดไป ไม่ใช่ใช้ทหารรบเหมือนธรรมดาในบัดนี้ เมื่อเจอะเข้าต้องรำทวนเองทั้งนั้น เอาฝีมือกษัตริย์ทั้งนั้น เอาฝีมือตัวเองทั้งนั้น พระเจ้าปเสนทิโกศลก็ท้อพระทัย เอ๊ะ! นี่เราไปปราบองคุลีมาลโจร ตอนนี้จะต้องไปรำกระบี่กะมัน ต้องไปรำทวนกะมัน เมื่อมันเกิดมาศัสตราอาวุธมันก็ลุกเป็นฟืนเป็นไฟ เราไม่มีอัศจรรย์เหมือนอย่างกะมัน เมื่อไปรำทวนเข้าแล้ว คอเราจะขาดหรือคอมันจะขาด เราก็ยังไม่รู้ ไม่แน่พระทัย ท้อพระทัย รุ่งเช้าจะยกทัพไป คิดว่าเมื่อยกทัพไปแล้วไม่ตรงไปเลยทีเดียวไปพักอยู่ใกล้ ๆ วิหารเชตวันก่อน ไปทูลพระพุทธเจ้าเสียก่อน นางพราหมณีผู้เป็นมารดาพอรู้ว่าพระเจ้าปเสนทิโกศลจะยกทัพไป ตัวก็เลยล่วงหน้าไปเสียก่อน จะไปบอกลูกชายให้หนีไป ไม่เช่นนั้นพระเจ้าปเสนทิโกศลจะฆ่าเสีย พระพุทธเจ้าทรงทราบว่าเมื่อนางพราหมณีไป องคุลีมาลโจรเห็นเข้าก็จะฆ่านาง

...คำว่าหยุดอย่างนี้คำเดียวเท่านั้นถูกทางสมณะ ตั้งแต่ต้นจนพระอรหัตเป็นตัวศาสนาแท้ ๆ เชียว...

พราหมณี ฆ่าแม่เสียเอานิ้วอีก ถึงจะเป็นพ่อเป็นแม่ไม่เข้าใจ ใกล้ละเป็นฆ่าเลยทีเดียว จะเอานิ้ว จะมุ่งเรียนแต่วิชาเท่านั้น แกไม่ได้มุ่งอะไร พระพุทธเจ้ารู้ว่า องคุลีมาลโจรนี้เป็นอสีติมหาสาวกองค์สุดท้ายของเรา ถ้าหากฆ่ามารดาเสียแล้วเป็นอภัพสัตว์ ไม่ได้มรรคผลในชาตินี้ เราขาดสาวกผู้ใหญ่ไป ไม่ครบ ๘๐ ได้ ๗๙ เท่านั้น เราจำเป็นที่จะต้องไปทรมานองคุลีมาลโจร พระองค์ทราบชัดก็เสด็จไปก่อนใคร ๆ ทั้งหมด ไปถึงองคุลีมาลโจร องคุลีมาลโจรพอเห็นเข้าเท่านั้น แหมนิ้วมันงามจริง วิชาเราเป็นเจ้าโลกแน่สำเร็จแน่ พอเห็นพระศาสดาทั้งพระรูป ทั้งพระรัศมีทั้งงดทั้งงามดูไม่เบื่อน่าเลื่อมใสน่าไหว้ น่าบูชาทั้งนั้นก็คาดว่าสำเร็จแน่ ก็รี่เข้าใส่ทีเดียว คว้าดาบฟ้าฟื้นก็รี่ใส่ปราดเข้าฟัน พอปราดเข้าฟัน พรืด ห่างออกไป ๒๐-๓๐ วา เอาละซิตานี้ ห่างออกไปเสียแล้ว องคุลีมาลโจรก็ตามใหญ่ วิ่งตึก ๆ ๆ ไม่ได้รอละจี๋เชียว แล้วก็โจนฟัน พรืดไปอีกแล้ว ห่างตั้ง ๔๐-๕๐ วา ไปใหญ่เชียว ห่างหนักขึ้นทุกที พอวิ่งหนักเข้า ๆ ใกล้จะทันวิ่งช้า ๆ ใกล้จะทัน พอใกล้จะทัน ก็พรืดห่างไปเสียกว่านั้นอีกแล้ว เท่าไหร่ ๆ ก็ฟันไม่ได้ ฟันไม่สำเร็จ เมื่อฟันไม่สำเร็จจนกระทั่งหืดขึ้นคอเหนื่อยเต็มที่ พอเหนื่อยเต็มที่แล้ว คิดว่านี่เขาเป็นเจ้าโลกก่อนเราเราไม่ใช่เจ้าโลกแน่ เห็นจะเป็นไม่ได้ บุญไม่เท่าทันเขาแล้ว ท้อในใจ พอท้อใจ ใจมันก็ลดหมดทิฏฐิมานะ ยอมจำนนพระองค์ เมื่อยอมจำนนพระองค์แล้วก็เปล่งวาจาว่า สมณะหยุด ๆ พระองค์ทรงเหลียวพระพักตร์มาตรัสว่าสมณะหยุดแล้ว ท่านไม่หยุด คำว่าหยุดอันนี้แหละถูกตั้งแต่ต้นจนเป็นพระอรหัต คำว่าหยุดอย่างนี้คำเดียวเท่านั้นถูกทางสมณะ ตั้งแต่ต้นจนพระอรหัต เป็นตัวศาสนาแท้ ๆ เชียว คำว่าหยุดเพราะฉะนั้น ต้องเอาใจหยุดอยู่ศูนย์กลางดวงธรรมที่ทำให้เป็นกายมนุษย์ หยุดนั่นแหละถูกเป้าหมายใจดำถูกโอวาทของพระบรมศาสดา ถ้าไม่หยุดจะปฏิบัติศาสนาสัก ๔๐-๕๐ ปีก็ช่าง ที่สุดจะมีอายุสัก ๑๐๐ ปี หรือ ๑๒๐-๑๓๐ ปี ถ้าใจหยุดไม่ได้ ไม่ถูกศาสนาสักที หยุดเข้าสิบเข้าศูนย์ กลางดวงธรรมที่ทำให้เป็นกายมนุษย์ไม่ได้ ไม่ถูกศาสนาสักที ต่อเมื่อใดหยุดได้ก็ถูกศาสนาทีเดียว ถูกพระโอษฐ์ของพระศาสดาทีเดียว ให้จำให้แม่นอย่างนี้ ที่ปฏิบัติไปแล้วยังไม่ถูก เข้าร่องรอยศาสนายังไม่ถูก วันนี้จะเข้าร่องรอยพระศาสนา จะเรียนสมถะ จะทำใจให้หยุดจะเข้าช่องนั้น วิธีทำใจให้หยุดดังแสดงแล้วนั้น ถ้าหยุดแล้วก็ถูกตั้งแต่ต้นจนพระอรหัตทีเดียว นี่แหละทางไปของพระพุทธศาสนา องคุลีมาลโจรพระองค์ก็ทรงแก้ไขแสดงธรรมะ องคุลีมาลโจรก็ได้สำเร็จมรรคผล พระองค์ก็นำเอามาบวชเสียทีเดียว นำมาไว้ในพระวิหารเชตวัน เวลาเช้า พระเจ้าปเสนทิโกศลกรีฑาทัพไป ยกทัพไปใกล้วิหารเชตวัน พักอยู่ข้างนอก

วิหาร ตัวเข้าไปในพระวิหารเพื่อเฝ้าพระบรมศาสดา แล้วทูลลาพระบรมศาสดาว่า ข้าพระพุทธเจ้าจะต้องอำลาไปปราบองคุลีมาลโจรละ พระบรมศาสดาเรียกองคุลีมาลโจรมา บวชเสียแล้ว พอออกมา นี่หรือพระองค์จะทรงไปปราบองคุลีมาลโจรคนนี้ใช่ไหม พระเจ้าปเสนทิโกศลพอเห็นเข้าเท่านั้นหัวเราะก๊ากตีปีกเชียว นี่แหละพระเจ้าข้า ตีปีก ชอบอกชอบใจไม่ต้องไปปราบ พระองค์ไปปราบเสียแล้ว ทำไม? ก็กลัวชีวิตอยู่เหมือนกัน เหตุนั้นนี้เป็นนัยที่พระองค์รับสั่งให้นัยคำเดียว ตั้งแต่ต้นจนพระอรหัตทีเดียว ไม่ใช่คำลอย คำมีหลักฐานอย่างนี้ จำไว้ให้มั่น ต่อแต่นี้ไปส่งเครื่องบูชาให้เขา ๆ ไปจุด จุดแล้วจะได้บูชากันต่อไป ฉันจะสอนให้บูชากันต่อไป

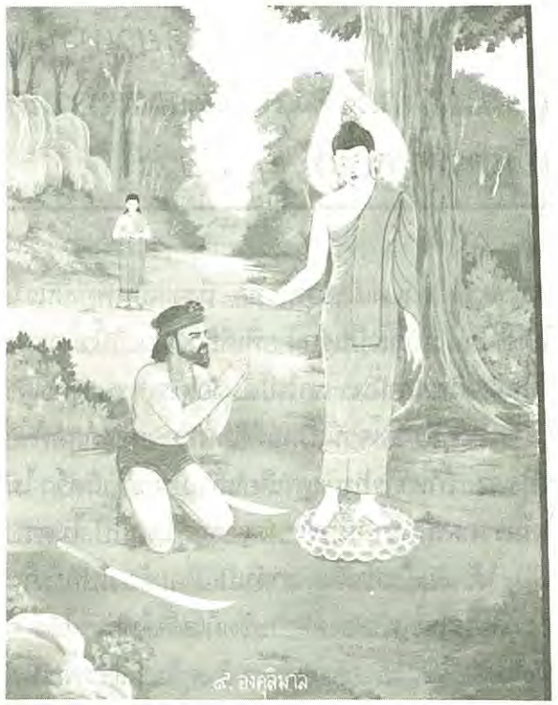
๙. องคุลิมาล

วิธีเจริญภาวนา

ต่อแต่นี้ไปคอยตั้งใจฟัง เมื่อเราทำวัตรอาราธนาเสร็จแล้วก็จะบอกวิธีกระทำต่อไป วิธีทำสมถวิปัสสนาต้องมีบริกรรมภาวนา กับบริกรรมนิมิต เป็นคู่กัน บริกรรมนิมิตให้กำหนดเครื่องหมายเข้า ดวงใสเหมือนกับเพชรลูกที่เจียระไนแล้ว ไม่มีขนแมว โตเท่าแก้วตา ผู้หญิงกำหนดเข้าปากช่องจมูกซ้าย ผู้ชายกำหนดเข้าปากช่องจมูกขวา อย่าให้ล้ำให้เหลื่อม ใจของเราที่ยืดไปยืดมา แวบไปแวบมาให้เข้าไปอยู่เสียในบริกรรมนิมิต **ปากช่องจมูกหญิงซ้ายชายขวา** ข้างนอกดวงโตเท่าแก้วตา ข้างในดวงโตเท่าเมล็ดพุทธรักษา ใสขาวเหมือนกระจกส่องเงาหน้า หญิงกำหนดปากช่องจมูกซ้าย ชายกำหนดปากช่องจมูกขวา แล้วให้บริกรรมภาวนา ประคองบริกรรมนิมิตนั้นไว้ว่า "สัมมาอะระหัง" ตรึกถึงดวงที่ใส ใจหยุดอยู่กลางดวงที่ใส "สัมมาอะระหัง" ตรึกถึงดวงที่ใสใจหยุดอยู่กลางดวงที่ใส "สัมมาอะระหัง" ตรึกถึงดวงที่ใสใจหยุดอยู่กลางดวงที่ใส นิ่งอยู่ที่นั่น นี่ฐานที่ ๑

ฐานที่ ๒ เลื่อนไปที่**เพลาตา** หญิงอยู่ซีกข้างซ้าย ชายอยู่ซีกข้างขวา ตรงหัวตาที่มูลตาออก ตามช่องลมหายใจเข้าออกข้างใน แล้วให้บริกรรมประคองเครื่องหมายที่เพลาตานั้นว่า "สัมมาอะระหัง สัมมาอะระหัง สัมมาอะระหัง" ๓ ครั้งแบบเดียวกัน

แล้วเลื่อนเครื่องหมายตรงลำดับเพลาตาเข้าไปที่

...จะตายจะเกิดเดินตรงกันข้าม ถ้าว่าจะเกิดก็ต้อง เดินนอกออกไป ถ้าว่าจะไม่เกิด ก็ต้องเดินในเข้าไป กลางเข้าไว้ หยุดเข้าไว้...

กลางกั๊กศีรษะข้างใน ไม่ให้ค่อนซ้ายขวาหน้าหลังล่างบน กลางกั๊กพอดี ที่นี่เรียกว่าฐานที่ ๓ แล้วบริกรรมประคองเครื่องหมายที่กลางกั๊กศีรษะข้างในว่า "สัมมาอะระหัง สัมมาอะระหัง สัมมาอะระหัง" ๓ ครั้ง ตรงนี้มีลัทธิพิธี ต้องกลับตาไปข้างหลังให้ตาค้างเหมือนคนชักจะตาย เราหลับตาอยู่ตาช้อนขึ้นข้างบนเหลือบขึ้นข้างบน เหลือบไป ๆ จนค้างแน่น ให้ความเห็นกลับไปข้างหลัง แล้วค่อย ๆ ให้เห็นกลับเข้าข้างใน พอตาเห็นกลับเข้าข้างในก็เลื่อนเครื่องหมายจากฐานที่ ๓ นี้ไปฐานที่ ๔ ที่**ปากช่องเพดาน** ที่รับประทานอาหารสำลัก อย่าให้ล้ำให้เหลื่อม พอดีแล้วบริกรรมประคองเครื่องหมายในฐานที่ ๔ นั้นว่า "สัมมาอะระหัง สัมมาอะระหัง สัมมาอะระหัง" ๓ ครั้ง

แล้วก็เลื่อนเครื่องหมายจากฐานที่ ๔ ไปฐานที่ ๕ ที่**ปากช่องคอ** เหนือลูกกระเดือกเหมือนกลางกั๊กปากถ้วยแก้ว ตั้งไว้ปากช่องคอ บริกรรมประคองเครื่องหมายที่ปากช่องคอนั้นว่า "สัมมาอะระหัง สัมมาอะระหัง สัมมาอะระหัง" ๓ ครั้ง แล้วเลื่อนเครื่องหมายลงไปฐานที่ ๖ **กลางตัว สุดลมหายใจเข้าออก** สะดือทะลุหลัง ขวาทะลุซ้าย **กลางกั๊กข้างใน ตรงกลางดวงธรรมที่ทำให้เป็นกายมนุษย์ ที่ใจหยุดนั่นทีเดียว ตั้งตรงนั้น เอาใจของเราจรดเข้าที่ดวงใสนั้น** แล้วบริกรรมภาวนาว่า "สัมมาอะระหัง สัมมาอะระหัง สัมมาอะระหัง" ๓ ครั้ง แล้วถอยหลังจากฐานที่ ๖ มาที่**เหนือกลางตัวเรานี้ขึ้นมา ๒ นิ้วมือ** ฐานนั้นเรียกว่าฐานที่ ๗

ฐานที่ ๗ นั้นมีศูนย์ ๕ ศูนย์ ๑. ศูนย์กลาง ๒. ศูนย์ข้างหน้า ๓. ศูนย์ข้างขวา ๔. ศูนย์ข้างหลัง ๕. ศูนย์ข้างซ้าย ศูนย์กลางคืออากาศธาตุ ศูนย์ข้างหน้าธาตุน้ำ ศูนย์ข้างขวาธาตุดิน ศูนย์ข้างหลังธาตุไฟ ศูนย์ข้างซ้ายธาตุลม เครื่องหมายใสสะอาดตรงช่องอากาศกลาง ตรงนั้นเรียกว่า **"ศูนย์"**

ทำไมถึงเรียกว่า **"ศูนย์"**? ตรงนั้นเวลาสัตว์ไปเกิดมาเกิดแล้วก็มาอยู่ในที่สิบ อยู่ในกลางดวงนั้น กายละเอียดอยู่ในกลางดวงนั้น เมื่อพ่อแม่ประกอบธาตุธรรมถูกส่วนเข้าแล้ว ก็ตกศูนย์ทีเดียว พอตกศูนย์ก็ลอยขึ้นมาเหนือกลางตัว ๒ นิ้วมือ (เป็นดวงกลมใส) โตเท่าฟองไข่แดงของไข่ไก่ ใสเป็นกระจกส่องเงาหน้า นี่มันจะเกิดละ ตรงนั้นเรียกว่าศูนย์ ศูนย์นั้นเป็นสำคัญนัก จะเกิดมาในมนุษย์โลกก็ต้องเกิดด้วยศูนย์นั้น จะไปนิพพานก็ต้องเข้าศูนย์นั้นไปเหมือนกัน จะไปสู่มรรคผลนิพพานก็ต้องเข้าศูนย์นั้นเหมือนกัน แบบเดียวกัน

จะตายจะเกิดเดินตรงกันข้าม ถ้าว่าจะเกิดก็ต้องเดินนอกออกไป ถ้าว่าจะไม่เกิด ก็ต้องเดินในเข้าไปกลางเข้าไว้ หยุดเข้าไว้ ไม่คลาดเคลื่อน นี้ตายเกิดอย่างนี้ให้รู้จักหลักอย่างนี้ เมื่อรู้จักหลักดังนี้แล้วก็รู้

ทีเดียว พอรุ่งขึ้นเช้านี้ **ที่ใจเราวุ่นวายอยู่นี่ มันทำอะไร? มันต้องการจะเวียนว่ายตายเกิด ถ้าใจเรานิ่งอยู่ในกลางนั้นมันจะเลิกเวียนว่ายตายเกิด** เราก็รู้ตัวของเราอยู่ เราไม่ต้องง้อใคร เรารู้แล้ว เราเรียนแล้ว เราเข้าใจแล้ว **เราต้องทำใจของเราให้นิ่ง ทำใจให้หยุดอยู่ศูนย์กลางนั่น** กลางของกลาง ๆ ๆ ๆ ซ้ายขวา หน้าหลัง ล่างบน นอกใน-ไม่ไป เข้ากลางของกลาง ๆ ๆ นิ่งแน่นหนักขึ้น พอถูกส่วนเข้าเท่านั้น เห็นดวงใสแจ่มบังเกิดขึ้นเท่าดวงจันทร์ดวงอาทิตย์ หยุดอยู่กลางดวงจันทร์ดวงอาทิตย์นั่น พอหยุดถูกส่วนเข้าเท่านั้นเกิดขึ้นมาอีกดวงหนึ่ง เป็น**ดวงศีล** โตเท่าดวงจันทร์ดวงอาทิตย์เหมือนกัน หยุดอยู่กลางดวงศีลนั้น พอถูกส่วนเข้าเท่านั้น เกิดขึ้นอีกดวงหนึ่ง เรียกว่า **ดวงสมาธิ** โตเท่าดวงจันทร์ดวงอาทิตย์เหมือนกัน หยุดอยู่กลางดวงสมาธิ พอถูกส่วนเข้าเกิดขึ้นอีกดวงหนึ่งเท่าดวงจันทร์ดวงอาทิตย์เหมือนกัน เรียกว่า **ดวงปัญญา** หยุดอยู่กลางดวงปัญญา พอถูกส่วนเข้าเกิดขึ้นอีกดวงหนึ่ง เรียกว่า **ดวงวิมุตติ** หยุดอยู่กลางดวงวิมุตติ พอถูกส่วนเข้า เกิดขึ้นอีกดวงหนึ่ง เรียกว่า **ดวงวิมุตติญาณทัสสนะ** หยุดอยู่กลางดวงวิมุตติญาณทัสสนะ พอถูกส่วนเข้า **ก็เห็นตัวของเราที่ไปเกิดมาเกิด** อ้อไอ้นี่เองไปเกิดมาเกิด เข้าแบบต้นแล้ว ให้รู้จักหลักอย่างนี้ ไม่เคลื่อนละอย่างนี้ เคลื่อนไม่ได้ทีเดียว ตายตัวเชียว

เมื่อรู้จักหลักอันนี้แล้ว ต่อแต่นี้ไปก็จะสอนให้ทำต่อไป เมื่อเราได้ทำวัตรอาราธนาเรียบร้อยแล้ว ต่อแต่นี้ไปก็ต้องนั่งสมาธิกัน บาลีว่า **นิสีทติ ปลฺลงฺกํ อาภุชฺมิตฺวา** ให้นั่งคู้บัลลังก์ ขัดสมาธิ เท้าขวาทับเท้าซ้าย มือขวาทับมือซ้าย ทุกคนด้วยกัน ตั้งตัวให้ตรงแล้วคอยฟังอธิบายต่อไป วิธีที่ถูกคือปลายนิ้วชี้มือข้างขวาจรดกับปลายนิ้วหัวแม่มือข้างซ้ายวางไว้บนตักที่เราขัดสมาธินั้น นั่งยืดตัวให้ตรงเพื่อให้เลือดลมเดินสะดวก และรู้สึกสบายในขณะนั่งนั้นเรียกว่า **อุชุํ กายํ ปนิธาย** ตั้งกายให้ตรง

เมื่อเรานั่งขัดสมาธิ ตั้งกายให้ตรงดีแล้ว **เราต้องตั้งใจให้หยุด ใจของเราถ้าหยุดได้สักกระพริบตาเดียวเท่านั้น ได้ชื่อว่าเราได้สร้างบุญใหญ่กุศลใหญ่สำคัญนัก บุญที่เกิดจากการนั่งภาวนานั้นเป็นบุญใหญ่กุศลใหญ่ เราจะไปสร้างโบสถ์ วิหาร การเปรียญสักร้อยหลัง ก็สู้บุญที่เกิดขึ้นจากการบำเพ็ญสมถ-วิปัสสนาไม่ได้** เมื่อเราแสวงหาเขตบุญในพระพุทธ-ศาสนา พึงบำเพ็ญสมถวิปัสสนาทำใจให้มั่นคงดังนี้ ให้ใจหยุด หยุดนี้เป็นตัวสำคัญ **"หยุด" นี้จะเป็นทางมรรคผลนิพพาน พวกที่ให้ทานรักษาศีลนั้น ยังไกลกว่า "หยุด" นี้ไกล้นิพพานนัก** พอหยุดได้เท่านั้น ถูกคำสั่งสอนของพระศาสดาแล้ว ไม่ยักเยื้องแปรผัน

เมื่อนั่งสมาธิตัวตรงดีแล้ว ให้หลับตาพอประตูตาติดกัน **ปริมุขํ สตึ อุปฏฺฐเปตฺวา** ตั้งสติไว้ไม่ให้เผลอแล้ว กำหนดเครื่องหมายเข้าใสเหมือนดังเพชรลูกที่เจียระไนแล้วโตเท่าแก้วตา ผู้หญิงกำหนดเข้าปากช่องจมูกซ้าย ผู้ชายกำหนดเข้าช่องปากจมูก ขวาอย่าให้ล้ำให้เหลื่อม พอถูกส่วนดีแล้วให้บริกรรมประคองใจกับเครื่องหมายที่ใสนั้นว่า สัมมาอะระหัง สัมมาอะระหัง สัมมาอะระหัง ๓ ครั้ง แล้วเลื่อน

เครื่องหมายขึ้นไปแค่เพลาตา หญิงอยู่ซีกข้างซ้าย ชายอยู่ซีกข้างขวา ตรงหัวตาที่มูลตาออกตามช่องลมหายใจเข้าออกข้างใน แล้วบริกรรมประคองเครื่องหมายที่ใสนั้นว่า สัมมาอะระหัง สัมมาอะระหัง สัมมาอะระหัง ๓ ครั้ง แล้วก็เลื่อนเครื่องหมายตรงลำดับเพลาตาเข้าไป ฐานนี้เป็นฐานที่ ๓ ไม่ให้ค่อนซ้ายขวาหน้าหลังล่างบน กลางกั๊กพอดี แล้วบริกรรมประคองเครื่องหมายที่ใสกลางกั๊กศีรษะ นั้นว่า สัมมาอะระหัง สัมมาอะระหัง สัมมาอะระหัง ๓ ครั้ง แล้วก็เลื่อนเครื่องหมายนั้น ตรงนี้มีลัทธิพิธีกลเม็ดอยู่ เมื่อถึงฐานที่ ๓ แล้วต้องเหลือบตาไปข้างหลังให้ตาค้างเสมือนคนชักจะตาย ค้างขึ้นไป ๆ จนกระทั่งใจหยุด ความเห็นกลับเข้าข้างใน ก็เลื่อนเครื่องหมายจากฐานที่ ๓ ไปฐานที่ ๔ ที่ช่องเพดานที่รับประทานอาหารสำลักอย่าให้ล้ำอย่าให้เหลื่อม ให้พอดี ๆ แล้วบริกรรมประคองเครื่องหมายที่ฐานที่ ๔ นั้นว่า สัมมาอะระหัง สัมมาอะระหัง สัมมา-อะระหัง ๓ ครั้ง แล้วเลื่อนไปฐานที่ ๕ ที่ปากช่องคอเหนือลูกกระเดือกเหมือนกลางกั๊กปากถ้วยแก้ว แล้วบริกรรมประคองเครื่องหมายที่ปากช่องคอนั้นว่า สัมมาอะระหัง สัมมาอะระหัง สัมมาอะระหัง ๓ ครั้ง แล้วเลื่อนเครื่องหมายนั้นไปที่กลางตัว ที่สุดลมหายใจเข้าออกไม่ให้ค่อนซ้ายขวาหน้าหลังล่างบนนอกในให้อยู่กลางกั๊กพอดี ๆ แล้วบริกรรมประคองเครื่องหมายที่กลางตัวนั้นว่า สัมมาอะระหัง สัมมาอะระหัง สัมมาอะระหัง ๓ ครั้งแล้วเลื่อนเครื่องหมายถอยหลัง ขึ้นมาเหนือกลางตัว ๒ นิ้วมือ ตรงนั้นเรียกว่าศูนย์

ตรงนั้นมีศูนย์อยู่ ๕ ศูนย์ ๆ กลาง หน้า ขวา หลัง ซ้าย ศูนย์กลางอากาศธาตุ ศูนย์ข้างหน้าธาตุน้ำ ขวาธาตุดิน หลังธาตุไฟ ซ้ายธาตุลม เครื่องหมายใสสะอาดลอยช่องอากาศกลาง

แล้วบริกรรมประคองเครื่องหมายที่ช่องอากาศกลางนั้นว่า สัมมาอะระหัง สัมมาอะระหัง สัมมาอะระหัง ที่กลางอากาศว่างนั้น แล้วจะเห็นเป็น ดวงใสดวงโตประมาณเท่าแก้วตาอยู่ที่นั่น ใจของเราก็จรดอยู่ที่กลางดวงนั้น แก้ไขไปจนกระทั่งใจของเราหยุด บริกรรมภาวนาอยู่เรื่อย ๆ ว่าสัมมาอะระหัง สัมมาอะระหัง สัมมาอะระหัง ที่บริกรรมว่าดังนี้ก็เพื่อจะประคองใจของเราให้หยุด พอถูกส่วนเข้าใจก็หยุด จะมืดก็หยุดตรงนั้น หรือว่าจะสว่างก็ต้องหยุดตรงนั้น ไม่ต้องถอยไปถอยมา นิ่งอยู่ตรงนั้น พอถูกส่วนเข้าก็จะเห็นดวงใสเราก็เอาใจหยุดอยู่ที่กลางดวงใสนั้น ถ้าหากว่าใจของเราไม่นิ่งไม่หยุดซัดส่ายไปอย่างไร เราก็ต้องใช้บริกรรมภาวนาไว้ว่า สัมมาอะระหัง สัมมาอะระหัง สัมมาอะระหัง จะกี่

ร้อยกี่พันครั้งก็ตาม ให้บริกรรมภาวนาไปจนกว่าใจของเราจะหยุดนิ่งสนิทดี

พอใจของเราหยุดดีแล้ว ก็เลิกบริกรรมภาวนาได้ ให้เอาใจของเราจรดเพ่งเฉยอยู่ที่ดวงใสนั้น วางอารมณ์เฉยให้หยุดเท่านั้น อย่าไปนึกถึงความมืดความสว่าง หยุดนั่นแหละเป็นตัวสำเร็จ ที่บอกแล้วว่า "สมณะหยุด ๆ" พระองค์ทรงประทานนัยไว้ว่า "สมณะหยุดแล้ว ท่านไม่หยุด" หยุดนี่แหละเราจะบำเพ็ญสมถวิปัสสนา ต้องกระทำตรงนี้ให้ได้ก่อน อย่างอื่นอย่าเพิ่งไปพูด เพราะเรื่องจะมากไปนัก ต้องเอาที่หยุดนี่ให้ตกลงเสียก่อน ถ้าเราปฏิบัติไปจนทำใจให้ได้แล้วละก็ เราก็กระทำอะไรต่อไปได้ ที่หยุดนี้เขาทำกันได้ที่วัดปากน้ำ ภาษีเจริญ ธนบุรีนี้ เขาทำกันได้มากคน เราต้องทำให้ได้เหมือนกับเขาบ้าง

ถ้าไม่หยุดจะถึงธรรมกายไม่ได้ ถ้าทำใจให้หยุดได้ก็เข้าถึงธรรมกายได้

เราเป็นมนุษย์ ปฏิบัติในพระพุทธศาสนาเหมือนกัน จะทำให้เป็นธรรมกายอย่างเขาไม่ได้เชียวหรือ **เราต้องทำได้ ขอให้ทำจริง ๆ เถิด ทำได้ทุกคน ถ้าทำไม่จริงละก็ไม่ได้แน่ ๆ** ที่ว่าทำจริงนั้นจริงแค่ไหน? **แค่ชีวิตสิ** เนื้อเลือดจะแห้งเหือดหมดไปจะเหลือแต่กระดูกหนังช่างมัน ถ้าไม่ได้ไม่ลุกจากที่ นี่จริงแค่นี้ละก็ทำได้ทุกคน ฉันเอง (หลวงพ่อพระมงคลเทพมุนี อาจารย์ผู้สอนสมถวิปัสสนา วัดปากน้ำนี้) ๒ คราว **เมื่อเริ่มปฏิบัติสมถวิปัสสนาใหม่ ๆ ได้เข้าที่ทำสมาธิตั้งใจว่า ถ้าไม่ได้ก็ให้ตายเสียเถอะ นิ่งทำสมาธิอยู่ พอถึงกำหนดเข้าก็ทำได้ไม่ตายสักที**

องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า พระองค์ก็ทรงกระทำเช่นนั้น พระองค์ได้ประกอบความเพียรด้วยจตุรังควิริยะ ความเพียรประกอบด้วยองค์ ๔ เนื้อเลือดจะแห้งเหือดหมดไป จะเหลือแต่หนังเอ็นกระดูกก็ตาม พระองค์ไม่เคลื่อนจากความเพียรพอถูกส่วนเท่านั้นในเวลาหัวค่ำได้บรรลุ **ปุพเพนิวาสานุสสติญาณ** เวลายามที่ ๒ ได้บรรลุ **จุตูปปาตญาณ** เวลายามที่ ๓ ได้บรรลุ **อาสวักขยญาณ** ท่านเป็นอาจารย์กระทำจริงอย่างนี้ เราเป็นลูกศิษย์ก็ต้องทำจริงอย่างนั้นเหมือนกัน ไม่ได้ยอมตายกันทีเดียว ทำให้หยุดจริง ๆ พอหยุดเข้าเท่านั้นก็จับตัวได้ว่าทางพระพุทธศาสนาเดินอย่างนี้ ที่เป็นเช่นนี้เราต้องจำให้แม่นยำ ให้มั่นทีเดียว บริกรรมประคองใจให้หยุดไว้ด้วย บริกรรมภาวนาว่า "สัมมาอะระหัง สัมมาอะระหัง สัมมาอะระหัง" นิ่งให้มั่นคงทีเดียว อย่าให้เคลื่อนได้.

คัดลอกจากเครื่องบันทึกเสียงโดย
พระครูสมณธรรมสมาทาน
๒๓ ตุลาคม ๒๕๐๙

■ ■ ■ ■

หมวด ค.

ระดับชั้นมัธยม (ชั้นกลาง)

ตอนที่ ๑

กายในกาย

บทที่ ๒ นิทานเรื่อง ขันธ์ อายตนะและธาตุ

ศศิประภา ศากยะบุตร *

ธรรมสำหรับเยาวชนได้สรุปไปจนถึงธรรมชั้นกลาง (มัธยม) ตามแนววิชชาธรรมกายแล้วโดยยึดการพิจารณาตน พิจารณากาย ส่วนประกอบของกายและกลไกการทำงานของกาย อันได้แก่ ขันธ์ ๕, อายตนะ ๑๒, ธาตุ ๑๘, อินทรีย์ ๒๒, อริยสัจ ๔ และปฏิจจสมุปบาท ๑๒

การที่พิจารณาสรุปจะเห็นโดยแก่นแต่ความจริงนั้น รายละเอียดและสุดละเอียดจะกว้างขวางมากจนประมาณมิได้ และสิ่งเหล่านี้เกิดขึ้นในตัวเราเจริญมาพร้อม ๆ กับการดำรงชีวิตและเป็นอาวุธที่ช่วยทำให้ปหานกิเลส เป็นตัวพลังที่เป็นความสว่างในกายเรานี่แหละ เป็นมาทุกชาติทุกสมัยนับแต่เกิดมามีมนุษย์มิใช่เป็นของค้นพบใหม่ เป็นมารู้กันมาแต่สมัยพุทธกาล และมีบทสวดในราชการจัดไว้เป็น ๖ ภาค

ในปี พ.ศ. ๒๔๗๙ ในกาลยุคพัทธสีมา วัดสร่างโศก อำเภอยโสธร จังหวัดอุบลราชธานี ได้บรรยายวิปัสสนาภูมิทั้งหกภาคไว้โดยย่อที่จะสมบูรณ์

ส่วนหนึ่งของท้ายบทมีนิทานที่กล่าวเปรียบเทียบกายมนุษย์ และคุณสมบัติของมนุษย์ในการต่อสู้ กิเลสมารที่ล่อจิตด้วยความสุข ความเพลิดเพลินแก่อายตนะทั้ง ๑๒ เห็นเป็นที่สมควรแก่การศึกษาจึง อาราธนานิทานมโนสารนิเทศของเจ้าพระคุณพระอุบาลีคุณูปมาจารย์ (จันทร์ สิริจันโท) มาให้ประจักษ์ แก่ท่าน ณ บัดนี้

---

* แพทย์หญิง คุณ(หญิง) ท่านหนึ่ง แห่งโรงพยาบาล บำรุงราษฎร์ และโรงพยาบาลกรุงเทพ

"ต่อนี้นิทานมาจากมโนสารนิเทศ

พูดแต่เรื่องธาตุ ๆ ขันธ์ ๆ เบื่อหูเบื่อตา เต็มทนแล้ว ถ้าอย่างนั้นจะเล่านิทานสู่ฟังสักเรื่องหนึ่ง เพื่อแก้รำคาญ กิร ดังได้สดับมา **อิมสฺมึ ปจฺจุปนฺสมเย** ในสมัยอันเป็นปัจจุบันกาลอันนี้ **เอโก จกฺกวตฺติราชา** ยังมีพระเจ้าจักรพัตราธิราชพระองค์หนึ่ง **มโนจิตฺตราชา นาม** ทรงพระนามว่าพระเจ้า มโนเจตตราช พระองค์เป็นพระราชาที่น่าอัศจรรย์ เป็นบุรุษก็ได้ เป็นสตรีก็ได้ **อิมสฺมึ กายนคเร รชฺชํ กาเรนฺเต** เสวยราชสมบัติอยู่ในกายนครอันนี้ ซึ่งเป็นพระนครอันสมบูรณ์ไปด้วยมนุษย์สมบัติและเทวสมบัติ สารพัดแล้วแต่จะเลือกสรร ส่วน**พระเจ้ามโนเจตตราชนั้น มีจักรรัตนะสำหรับพระองค์ ๗ ประการ คือจักรแก้วสำหรับนำเสด็จไปสู่ทิศานุทิศได้ตามพระราชประสงค์ กล่าวคืออิริยาบถทั้งสี่ ๑ มีช้างแก้วม้าแก้วคู่หนึ่ง สำหรับเป็นราชพาหนะนำเสด็จไปได้ตามพระราชประสงค์ กล่าวคือเท้าทั้งสอง ๑ มีขุนคลังแก้วคู่หนึ่งสำหรับประมูลพระราชทรัพย์ทางน้ำและทางบกมาบรรจุลงท้องพระคลังหลวงมิให้เขินขัด กล่าวคือมือทั้งสอง ๑ และมีขุนพลแก้วคู่หนึ่งสำหรับรู้ข่าวคราวข้าศึกทางใกล้และทางไกล มีกำลังน้อยหรือมีกำลังมาก กล่าวคือหูทั้งสอง ๑ และมีรัตนมณีคู่หนึ่งสำหรับส่องที่มืดให้สว่าง กล่าวคือจักษุทั้งสอง ๑ และมีปรินายกแก้วคนหนึ่งสำหรับว่าราชการแผ่นดินแทนพระองค์ กล่าวคือมุขทวาร ๑ และมีนางแก้วอันอุดมด้วยรูปสมบัติมาแต่อุดรกุรุทวีป ทรงพระนามว่านางสกลกายาราชเทวี บำรุงพระราชสามีให้เป็นที่พอพระราชหฤทัยทุกประการ ๑** ส่วนพระเจ้ามโนเจตตราชนั้น ทรงสถิตย์สำราญอยู่ในมโนวิมานตลอดกาลเป็นนิตย์ ส่วนนี้เป็นมนุษย์สมบัติ ยังได้เสวยเทวสมบัติอีก คือมีนางอัปสรเทพกัลยามาจากฉกามาพจรสวรรค์ชั้นละนาง นางที่เป็นประถมเป็นพระมเหสีเอก มาจากชั้นปรนิมมิตวสวัตตี ทรงพระนามว่านางมโนธรรมารมณ์ราชเทวี สถิตย์อยู่ในมโนวิมานร่วมกับพระเจ้ามโนเจตตราช คอยบำเรอพระราชสามีด้วยเบญจกามารมณ์ตลอดทั้งกลางวันและกลางคืนมิได้ขาด อีก ๕ นางให้อยู่ภายนอกคือให้อยู่

ปราสาทองค์ละหลัง นางที่สอง มาจากชั้นนิมมานรดี ทรงพระนามว่า นางกายสัมผัสสาราชเทวี ให้สถิตย์อยู่ในกายปราสาท นางที่สาม มาจากชั้นดุสิตเทวสถาน ทรงพระนามว่า นางชิวหารสาราชเทวี ให้สถิตย์อยู่ในชิวหาปราสาท นางที่สี่ มาจากชั้นยามา ทรงพระนามว่า นางฆานคันธาราชเทวี ให้สถิตย์อยู่ในฆานปราสาท นางที่ห้ามาจากชั้นดาวดึงษ์เทวโลก ทรงพระนามว่านางโสตสัททาราชเทวี ให้สถิตย์อยู่ในโสตปราสาท นางที่หกมาจากชั้นจาตุมหาราชิกา ทรงพระนามว่า นางจักขุรูปาราชเทวี ให้สถิตย์อยู่ในจักขุปราสาท ส่วนสมเด็จพระเจ้ามโนเจตตราชบรมจักรพัตราธิราชผู้ครองพระนคร เสวยมนุษย์สมบัติและเทวกามารมณ์ทั้ง ๖ ชั้น ทรงลุ่มหลงอยู่กับด้วยนางมโนธรรมารมณ์ราชเทวีเป็นอย่างมาก ถ้าอยากจะชมเชยโผฏฐัพพารมณ์ ก็เสด็จออกไปสู่ปราสาทนางกายสัมผัสสาราชเทวี ชมเชยตามพระราชประสงค์อยากจะเสวยรสารมณ์ ก็เสด็จออกไปปราสาทนางชิวหารสาราชเทวี ทรงเสวยตามพระราชอัธยาศัย อยากจะทรงคันธารมณ์ ก็เสด็จออกไปปราสาทนางฆานคันธาราชเทวี ทรงชมเชยกลิ่นต่าง ๆ ตามพระราชประสงค์ อยากจะทรงสดับสัททารมณ์ ก็เสด็จออกไปปราสาทนางโสตสัททาราชเทวี ทรงสดับศัพท์ สำเนียงต่าง ๆ ตามพระราชประสงค์ อยากจะเชยชมรูปารมณ์ ก็เสด็จออกไปปราสาทนางจักขุรูปาราชเทวี ทรงชมเชยสรรพรูปต่าง ๆ ตามพระราชอัธยาศัย คือนางเทพกัลยาทั้ง ๕ องค์นั้น ครั้นสมเด็จพระราชสามีเสด็จมายังปราสาทของตน ก็ตั้งพระทัยบำเรอบำรุงให้เต็มตามพระราชประสงค์ตามหน้าที่ของตน สมเด็จพระเจ้ามโนเจตตราชทรงเพลิดเพลินลุ่มหลงอยู่ด้วยมนุษย์สมบัติ สวรรค์สมบัติเห็นปานนั้น ก็สมควรอยู่แล้วที่จักประมาทเป็นธรรมดา เพราะเหตุนั้นพระเจ้ามโนเจตตราชมิได้เหลียวแลราชกรณียกิจน้อยใหญ่ ตลอดถึงการปกครองพระนคร จึงเป็นโอกาสแก่ราชศัตรู คือเจ้าพระยามฤตยุราช ในที่สุดก็เสียพระนครและทรัพย์สมบัติทั้งสิ้นแก่เจ้าพระยามฤตยุราช ถ้าพระเจ้ามโนเจตตราชมิได้เพลิดเพลินเหลือเกิน มิได้เมาเหลือเกิน มิได้ประมาทเหลือเกิน เมื่อทรงเห็นกำลังของตนว่าคงจะสู้พระยามฤตยุราชไม่ไหว ก็คงจะรวบรวมทรัพย์สมบัติสรรพวัตถุทั้งปวงฝังเสียในที่อันใคร ๆ ไม่สามารถจะนำไปได้ ทิ้งแต่เปลือกเมืองไว้แก่เจ้าพระยามฤตยุราชจะเป็นการอันสมควรยิ่งนัก เอวํ ด้วยประการฉะนี้ฯ

อนุฎีกา

นางมโนธรรมารมณ์ราชเทวี ซึ่งมาจากชั้นปรนิมมิตวสวัตตี เป็นนางสำคัญนัก พระโบราณาจารย์ผู้รจนาคัมภีร์พุทธประวัติอย่างเก่าในกัณฑ์มารวิชัยได้แสดงไว้ว่า ในวันที่พระผู้มีพระภาคเจ้าของเราจะได้ตรัสรู้พระอนุตตรสัมมาสัมโพธิญาณในตอนบ่ายวันนั้น พระยามาราธิราชทรงเห็นว่า พระมหาบุรุษราชเจ้าจักพ้นจากอำนาจของตนเสียแล้ว จึงใช้ให้**พระราชธิดาทั้ง ๓ คือ นางราคา นางตัณหา นางอรดี** มาจากชั้นปรนิมมิตวสวัตตี ให้มาโลมเล้าพระมหาบุรุษราชเจ้าด้วยทิพยกามารมณ์ แต่หาสมประสงค์

ไม่ พระเจ้ามาราธิราชทรงพระพิโรธนัก จึงได้ยกพลนิกายลงมาจากชั้นฟ้า อันมีนามว่าปรนิมมิตวสวัตตี มากระทำยุทธสงครามกับด้วยพระมหาบุรุษราชเจ้า แต่ก็ถึงปราชัยไปเอง ฯ ผู้ฟังควรจะเฉลียวใจว่า เอ๊ะ! ชั้นปรนิมมิตวสวัตตีนั้นชรอยจะเป็นชั้นใจนี้ดอกกระมัง ความจริงพระก็อยู่ชั้นนี้มารก็อยู่ชั้นนี้ จึงเห็นความว่าชั้นปรนิมมิตวสวัตตีนี้เป็นเทวโลกชั้นสูง สำคัญกว่าชั้นอื่น ๆ เพราะในชั้นนี้สมบัติทั้งปวงผู้อื่นนฤมิตรให้ทั้งสิ้น ใครเป็นผู้นฤมิตรให้ พึงเข้าใจว่า ธรรมดาของใจรู้เห็นอะไรไม่ได้ ต้องอาศัยตา, หู, จมูก, ลิ้น, กาย เป็นผู้นฤมิตรให้ ใจเป็นผู้เสวย สุขทุกข์อยู่ที่ใจ ถ้าผู้ฟังเข้าใจว่าตัวของเราเต็มไปด้วยมนุษย์สมบัติสวรรค์สมบัติ **ทำให้เราติดให้เราเพลินอยู่ตลอดกาลเป็นนิตย์ กีดขวางต่อทางสัมมาปฏิบัติอย่างสำคัญ ถ้ารู้แล้วบางทีจะมีทางแก้ได้ ถึงหากว่าแก้ยังไม่ได้ ก็คงมีทางหวัง คงดีกว่าผู้ไม่รู้แน่นอน** ในที่สุดเมื่อเห็นพระนครของตนจะเสียแก่พระยามัจจุราช ก็คงเก็บรวบรวมทรัพย์สมบัติฝังเสีย ทิ้งเปลือกเมืองไว้แก่พระยามัจจุราชเท่านั้น เอวํ ก็มีด้วยประการฉะนี้"

จะเห็นได้ว่านิทานมโนสาร เป็นนิทานว่าด้วยกายของเราและใจของเรานี่แหละ จะให้ไปอยู่สวรรค์ชั้นใด ๆ ก็ได้ เพราะจะมีความสุขได้จาก ตา, หู, จมูก, ลิ้นและใจ ได้ทั้งสิ้น แต่สุขให้พอประมาณ พระพุทธองค์ได้ชี้แนะให้เดินสายกลาง อย่าให้สุดโต่งไปทางใดทางหนึ่ง อย่าให้หย่อนเกินไป อย่าให้ตึงเกินไป กะระยะ กะปริมาณให้พอดี

จะใช้ตา หาความเพลิดเพลินทางตาให้พอดี ใช้ปัญญาควบคุม อย่าให้มีตาแฉะ ตาแดงหรือตาบอดเพราะเลเซอร์ เพราะใช้กันเกินควร

จะใช้หู หาความเพลิดเพลิน ได้ยินได้ฟังแต่พอดี อย่าใช้ฟังเรื่องเหลวไหล หลอกลวง โกหกมดเท็จ หรือเสียงดังกันจนหูดับในดิสโก้เทค เพราะมากเกินไปหูก็จะดับเสียก่อน

จะใช้จมูกสูดดม ก็พอประมาณ

จะใช้กายสัมผัส ก็ให้ถูกทำนองคลองธรรม

และจิตหรือใจของเราก็จะรับสภาวะต่าง ๆ ตามที่อายตนะภายนอก ๖ และภายใน ๖ เปิดประตูรับเข้ามานั่นเอง ตรงกับคำโบราณที่ว่า สวรรค์อยู่ในอก นรกอยู่ในใจ เพราะความสุขและความทุกข์ก็เกิดจากสัมผัส ๕ และใจคิดทั้งสิ้น พิจารณาภาวะที่ได้รับ ตรองให้แน่แท้ เข้าให้ถึงแก่น กะประมาณให้พอดี ก็ยากที่จะพลาดได้

ขออาราธนาเทวดาทั้งหลายสถิตย์อยู่ ณ ปากประตูคุ้มกันภัยแก่ท่านผู้เจริญด้วยปัญญาทั้งปวงด้วยเทอญ.

เทวดาจากจิตเรานั้นแหละ มิใช่อื่นไกล คุ้มกันภัยให้เราเอง ■

โอวาท
หลวงพ่อ พระมหาสุรศักดิ์ ชีวานนฺโท
เจ้าอาวาสวัดไทยกรุงวอชิงตัน ดี.ซี.

เนื่องในโอกาสที่พระเสริมชัย ชยมงฺคโล ไปบรรยายธรรม
และอบรมภาวนาธรรม
แก่สาธุชนชาวไทยและชาวอเมริกัน ณ วัดไทยกรุงวอชิงตัน ดี.ซี.
ระหว่างวันที่ ๒๗-๓๐ พฤษภาคม ๒๕๓๓

ท่านสาธุชนพุทธบริษัททั้งหลาย ในโอกาสที่เราท่านทั้งหลายได้มารับฟังธรรมบรรยายและการปฏิบัติ ตามคำแนะนำของท่าน**พระอาจารย์เสริมชัย ชยมงฺคโล** ผู้อำนวยการสถาบันพุทธภาวนาวิชชาธรรมกาย อำเภอดำเนินสะดวก จังหวัดราชบุรี เป็นเวลา ๔ วัน ทั้งนี้ก็อาศัยว่าท่านพระอาจารย์มีความกรุณาอยู่ในดวงใจที่อุตส่าห์พยายามให้ธรรมะแนะนำวิธีการที่จะนำจิตใจของเราเข้าไปสู่ความสงบ โดยวิธีปฏิบัติแบบธรรมกาย ที่พระเดชพระคุณท่านเจ้าคุณวัดปากน้ำท่านได้เป็นต้นกำเนิดแห่งวิชชาธรรมกายนี้ได้ประสิทธิ์ประสาทไว้เป็นเวลานานแล้ว ความจริงวิชชาธรรมกาย หลวงพ่อ*(พระมหาสุรศักดิ์)*สมัยอยู่วัดมหาธาตุก็เคยศึกษาและปฏิบัติจากหลวงพ่อ*(วัดปากน้ำ)*ท่าน

เพราะฉะนั้นวันนี้อาจารย์เสริมชัยที่ได้มาที่นี่ก็ได้พยายามตั้งใจให้ความรู้ในแง่ของการปฏิบัติธรรมอีกแบบหนึ่ง และท่านทั้งหลายก็ได้ปฏิบัติตามเป็นเวลา ๔ วัน เราก็ถือว่าเป็นโชคเป็นลาภอันประเสริฐของเราที่เราได้มาฟังคำแนะนำและปฏิบัติตามหลักธรรมในทางพระพุทธศาสนานี้ เพราะว่าการที่เราจะได้ฟังธรรมะนั้นไม่ใช่เป็นเรื่องง่ายมันเป็นเรื่องยาก พระพุทธเจ้าท่านก็ได้ตรัสไว้ว่า **กิจฺฉํ สทฺธมฺมสฺสวนํ การที่เราจะได้รับฟังธรรมะเป็นเรื่องยาก** ความยากมันมีหลายอย่าง คือเราไม่พร้อมด้วย

และผู้ที่แสดงก็ไม่มีด้วย หลักสำคัญก็คือเราไม่พร้อม คือเราไม่มีศรัทธาไม่มีความพอใจที่จะฟัง แม้จะมีพระที่จะเทศน์ให้ฟัง หรือมีผู้ที่มีความรู้มาให้ความรู้แก่เรา เราก็ไม่พร้อม คือบางทีเราก็หาว่าไม่ค่อยมีเวลา แต่ว่าเวลาอื่นเรามีมาก เวลาพระท่านมาแสดงธรรมะ มาแนะนำในเรื่องวิปัสสนา คนไม่ค่อยมีเวลา แต่เวลามีพระมาแจกของขลัง เสกเป่าเดาดู วิ่งกันตาลีตาลาน รู้จักกันทั่วบ้านทั่วเมือง เร็วมาก นี่นิสัยคนเราเป็นเช่นนั้น เพราะฉะนั้นที่ท่านทั้งหลายได้อุตส่าห์มา ๔ วัน นับว่าเป็นลาภอันประเสริฐของเรา

พอเราสามารถที่จะชนะพญามารในด้านจิตใจของเราในเรื่องอื่น แล้วเราก็มาฟังธรรมะจากท่าน แล้วก็ได้นั่งปฏิบัติจากท่าน อย่างน้อยวันละ ๒-๓ ชั่วโมง นี่ก็ถือว่าเราหลุดพ้นจากบ่วงแห่งมารมาได้ในระยะ ๒-๓ ชั่วโมง ก็ถือว่าเป็นสิ่งที่ประเสริฐแล้ว เพราะฉะนั้นวิชชาอันนี้หลวงพ่อ*(พระมหาสุรศักดิ์)* เคยกล่าวเสมอว่า

เวลานี้โลกของเรามันเจริญ ร่างกายของเราเจริญเติบโตเพราะอาหารในด้านวัตถุธาตุ แต่ว่าปัจจุบันนี้มนุษย์ของเรามีความผอมโซในด้านจิตใจ ดังนั้น ๔ วันนี้ ท่านพระอาจารย์เสริมชัยได้มาให้อาหารในด้านจิตใจแก่พวกเรา จึงถือว่าเป็นลาภอันประเสริฐของเราที่เราได้รับประทานอาหารในด้านจิตใจเข้าไป

ท่านทั้งหลายอาหารในด้านจิตใจเป็นสิ่งสำคัญ

มาก หากว่าคนเราขาดอาหารในด้านจิตใจ นั่นแสดงว่าท่านมีโรคอันสำคัญที่สุด โรคทางร่างกายของเราบางคนอาจจะไม่เป็นก็ได้ แต่ว่าโรคทางจิตใจนี่เราเป็นแทบทุกวินาที เพราะว่าทุกคนตกอยู่ภายใต้อำนาจกิเลสตัณหาอารมณ์ฝ่ายต่ำ มันครอบงำจิตใจของเรา

แต่ว่าในขณะที่เราท่านทั้งหลายได้มาฟังธรรมบรรยายของท่าน ๔ วัน อย่างน้อยวันละ ๒-๓ ชั่วโมง เราได้อาหารหล่อเลี้ยงจิตใจของเรา อารมณ์ฝ่ายต่ำครอบงำจิตใจของเราไม่ได้ เราไม่ตกเป็นทาสของกิเลสตัณหา เราไม่ตกอยู่ในบ่วงของมาร แม้เป็นเวลา ๒-๓ ชั่วโมงก็เป็นสิ่งที่ประเสริฐ เพราะฉะนั้นหลวงพ่อในฐานะที่เป็นประธานในวัด ในนามของพระสงฆ์ ในนามของอุบาสกอุบาสิกา คณะกรรมการของวัดไทยวอชิงตัน ดีซี. จึงรู้สึกมีความขอบพระคุณท่านอาจารย์เสริมชัย ชยมงฺคโล ที่ได้เสียสละเวลามาแวะเยี่ยมพวกเรา แต่ท่านก็มาแจกธรรมะตามหลักของพระพุทธศาสนา ความจริงหลวงพ่อก็อยากจะขอบคุณพระคุณพระธรรมกายที่มีอยู่ในดวงใจของท่านพระอาจารย์เสริมชัย

ถ้าหากว่าท่านไม่มีพระธรรมกายอยู่ในดวงใจของท่าน ท่านก็คงไม่มาแสดงธรรมที่นี่ ท่านก็อาจจะไปทำอย่างอื่น ที่ท่านมาแสดงธรรมให้แก่เราได้ ก็เพราะท่านมีธรรมกายอยู่ในดวงใจของท่าน หลวงพ่อจึงขอขอบคุณพระธรรมกายซึ่งมีอยู่ในดวงใจของท่านพระอาจารย์เสริมชัย ที่ได้มาให้ธรรมะแก่พวกเราทั้งหลาย แล้วก็พาพวกเราทั้งหลายปฏิบัติอย่างน้อย ๔ วันนี้ เราก็ได้มีคุณค่าในด้านจิตใจเอาละ แม้ว่าท่านจะแนะนำในวิธีใดก็ตาม **ความจริงจุดมุ่งหมายของการปฏิบัติธรรมนั้นก็เพื่อทำจิตใจของเราให้เกิดความสงบนั่นเอง ดวงแก้วซึ่งท่านเอามาทำเป็นสื่อที่จะเข้าไปสู่แก้วภายในนั้น มันเป็นเพียงสื่อที่เราเรียกว่านิมิตก็ได้ เป็นสื่อก็ได้ เป็นอารมณ์ก็ได้ที่จะจูงใจหรือนำใจเข้าไปสู่แก้วอีกแบบหนึ่งซึ่งเป็นแก้วประเสริฐที่สุด ตามหลักที่พระพุทธเจ้าท่านทรงสอนว่า ปญฺญา นรานํ รตนํ ปัญญาเป็นแก้วของนรชน เพราะฉะนั้นแก้วอันประเสริฐที่สุดก็คือปัญญานั่นเอง** ที่ท่านบอกว่าให้นึกดวงเห็นดวงใสๆ ถ้าว่าใจของเรามันไม่ใสมันก็เห็นไม่ได้ ถ้าเราเห็นแก้วมันก็เป็นแก้วธรรมดา ถ้าจิตใจของเราใส มันหยุดมันนิ่งซึ่งเราเรียกว่าเป็นสมาธินั่นเอง แล้วสิ่งที่เราเห็นมันก็ยิ่งใส พระพุทธเจ้าทรงอุปมาเปรียบเทียบเหมือนกับน้ำ ถ้าน้ำนั้นมันนิ่ง น้ำนั้นก็ใส ใจของเรานี้ก็เหมือนกัน เมื่อใจมันสงบ ใจนั้นก็สะอาด เมื่อใจสะอาด ใจนั้นก็สว่าง นั้นเป็นตัวปัญญา เพราะฉะนั้นโอกาสที่เราจะได้มาฟังธรรมะและปฏิบัติตามธรรมะที่ท่านแนะนำนั้นไม่ใช่เป็นเรื่องง่าย เป็นเรื่องยาก ดังนั้นพวกเราท่านทั้งหลาย ที่ได้มีโอกาสมารับฟังนี้จึงถือว่าเป็นโชคเป็นลาภอันประเสริฐ

หลวงพ่อ ในนามของพระสงฆ์ ในนามของอุบาสกอุบาสิกา คณะกรรมการวัดไทย ตลอดจนถึงประชาชนทั้งหลายในเขตวอชิงตัน ดีซี. แมรี่แลนด์และเวอร์จิเนีย ซึ่งมีโอกาสมารับฟังธรรมบรรยายและธรรมปฏิบัติจากคำแนะนำของท่านอาจารย์เสริมชัยวันนี้ หลวงพ่อจึงขอขอบคุณพระอาจารย์เสริมชัยที่

ได้อุตส่าห์เสียสละเวลามาให้ธรรมะ และนำเราปฏิบัติในครั้งนี้เป็นอย่างยิ่ง และอีกประการหนึ่งก็ขอขอบใจอุบาสกอุบาสิกาสาธุชนผู้มีความใฝ่ใจในธรรมทั้งหลายซึ่งได้เสียสละเวลามาฟังธรรมะและปฏิบัติตามในครั้งนี้ด้วย ครั้งต่อๆไปก็ชวนกันมามาก ๆ หน่อย เอ้าฟังธรรมก็ชวนกันหน่อย จะไปทำอย่างอื่นชวนกันจัง เวลามาฟังธรรมะไม่ค่อยจะชวน

เพราะฉะนั้นเราชวนไปอย่างอื่นนี่ชวนกันจริง **คนเรานี่ชอบกันไปแต่ในทางต่ำ ชวนกันไปในทางสูงไม่ค่อยจะมี ต่อไปนี่หลวงพ่อก็อยากบอกว่า เวลาพระมาเทศน์ธรรมนั้นมาปฏิบัติในด้านจิตใจ ชวนกันไปไว ๆ อหํ ปุเร อหํ ปุเร ต้องไปก่อนเขา ๆ ไปเอาธรรมะต้องไปก่อนเขา** เวลามากินน่ะไปก่อนเขา เวลามาเอาธรรมะไปทีหลังเขา มันก็ไม่ทัน

เพราะฉะนั้นก็ขอบอกญาติโยมทั้งหลายในโอกาสนี้ เราก็ไม่มีอะไรมาปฏิการน้ำใจอันเป็นบุญเป็นกุศลใฝ่ในธรรมปฏิบัติของพวกเราท่านทั้งหลาย

จึงขอตั้งจิตอธิษฐาน ด้วยเดชอำนาจคุณพระพุทธเจ้า พระธรรม พระสงฆ์ กุศลคุณงามความดีบารมี ซึ่งเราทั้งหลายได้พร้อมใจกันมาบำเพ็ญ ในระยะเวลา ๔ วันนี้ก็ดี หรือบุญกุศลที่เราได้บำเพ็ญมาแล้วตั้งแต่นาน ๆ โน้นก็ดี ขอจงมารวมกันเป็นพลวปัจจัยให้ทุกท่านมีดวงใจอันสงบ สะอาด สว่าง เจริญอยู่ภายใต้ร่มโพธิ์ทองของพระพุทธศาสนา

จงทั่วกันทุกท่านเทอญ.

ถอดเทปโดย **พระมหาประเสริฐ ปญฺญาเสฏฺโฐ**
กองบรรณาธิการ นิตยสารธรรมกาย

ธรรมปฏิบัติ นำไปสู่ความเจริญรุ่งเรืองแห่งชีวิต

ชยมงฺคโล ภิกฺขุ
ผู้อำนวยการ สถาบันพุทธภาวนาวิชชาธรรมกาย
อ.ดำเนินสะดวก จ.ราชบุรี

ธรรมบรรยายแก่ชาวไทยในสหรัฐอเมริกา
ณ วัดไทยกรุงวอชิงตัน ดีซี ประเทศสหรัฐอเมริกา
วันที่ ๒๙ พฤษภาคม พ.ศ. ๒๕๓๓

กล่าวถึงพระธรรมคำสั่งสอนของพระพุทธเจ้า ซึ่งเป็นหัวใจของพระพุทธศาสนา พระพุทธเจ้าของเรานั้นทรงแนะแนวทางการสั่งสอนเผยแพร่ธรรมะ และก็แนะแนวทางในการประพฤติปฏิบัติธรรมโดยย่อ ๆ ๓ ประการ ซึ่งเราท่านทั้งหลายทราบดี ก็คือว่า **ให้ละชั่ว ให้ทำดี ให้ทำใจให้บริสุทธิ์ผ่องใส** หัวใจของพระพุทธศาสนาใน ๓ ประการนี้ ต่างก็ได้สั่งสอนถ่ายทอดสืบต่อ ๆ กันมา ตั้งแต่พระพุทธเจ้าในอดีตถึงพระพุทธเจ้าในปัจจุบัน และที่จะมีต่อไปในอนาคต ก็มีแนวทางในการสั่งสอน และข้อแนะนำในการประพฤติปฏิบัติธรรมไปตามแนวนี้ ทีนี้ความลึกซึ้งของแนวทางการประพฤติปฏิบัติธรรมนี้นั้น ถ้าว่าญาติโยมสาธุชนทั้งหลายได้เข้ามาสู่ครรลองแห่งธรรมปฏิบัติ มีทานกุศล ศีลกุศลและภาวนากุศล เพื่อละชั่ว เพื่อทำดี ทำจิตใจให้ผ่องใส แล้วนั้นจะได้ประสบการณ์จากการปฏิบัติธรรมดังกล่าว และจะได้มีความซาบซึ้งในพระสัทธรรมของสมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้ายิ่ง ๆ ขึ้นไปตามลำดับว่า คำสั่งสอนของพระพุทธองค์นั้น ช่วยบำบัดทุกข์บำรุงสุขได้จริง มีทั้งเหตุทั้งผลไม่ใช่เป็นแต่เพียงในทำนองหลักปรัชญา แต่ว่าเป็นข้อปฏิบัติที่จะให้ได้รับผลตามกฎเกณฑ์ธรรมชาติตามที่เป็นจริง ให้ผลทั้งในปัจจุบัน ให้ผลทั้งในอนาคต วันนี้อาตมาก็จะได้นำผลของการปฏิบัติธรรม ทั้งทานกุศล ศีลกุศล ภาวนา

กุศล มาชี้แจงให้ญาติโยมทราบว่ามีความลึกซึ้งอย่างไร

ที่พระพุทธองค์ได้ทรงแสดงพระสัทธรรมให้ละชั่ว คือความประพฤติปฏิบัติที่ไม่ดี ที่เป็นบาปอกุศล ก็เพราะความประพฤติปฏิบัติเช่นนั้น นำไปสู่ความทุกข์ความเดือดร้อน และก็กลับยิ่งทำให้จิตใจเศร้าหมอง และเมื่อจิตใจเศร้าหมองแล้ว ด้วยอำนาจของกิเลส มีราคะ โลภะ โทสะ โมหะ เป็นต้น โดยมีอวิชชา คือความไม่รู้ในพระสัจธรรม ในสภาวธรรมตามธรรมชาติที่เป็นจริง ไม่รู้ในเหตุในผล เบื้องต้น เบื้องปลาย หรือไม่รู้ในอดีต ไม่รู้ในอนาคต ทั้งหลายทั้งปวงเหล่านี้ เป็นเหตุนำเหตุหนุน กล่าวคือกระตุ้นดลจิตดลใจให้ประพฤติปฏิบัติในทางที่เป็นความไม่ดีทางกาย วาจา และใจ ให้ผลเป็นความทุกข์ความเดือดร้อน ความประพฤติปฏิบัติที่ไม่ดีทางกายนั้นได้แก่เจตนาฆ่าสัตว์เพื่อนร่วมโลก โดยเจตนาที่จะฆ่าให้ตาย หรือแม้แต่ผจญสัตว์ทั้งหลายเหล่านั้นให้เดือดร้อนพิกลพิการต่าง ๆ นี้ประการหนึ่ง การเจตนาประพฤติผิดในกาม ในการฉ้อโกงต่าง ๆ และกินความไปถึงความประพฤติที่ไม่ดีอื่น ๆ อีกหลายอย่างที่ให้ผลเป็นโทษ เป็นความทุกข์เดือดร้อน อย่างเช่นการดื่มการเสพแล้วก็ติดสิ่งเสพติดมึนเมาให้โทษอันเป็นที่ตั้งแห่งความประมาททั้งหลาย

การติดเที่ยวสนุกสนานเฮฮาไปในเรื่องที่ไร้สาระ หรือเรียกว่าติดเที่ยวกลางคืน เป็นนักเลงผู้หญิง ซึ่งกินความไปถึงความประพฤติที่ไม่ดีอื่น ๆ อันเกี่ยวกับเพศสัมพันธ์ที่ไม่ดีทั้งหลายทั้งปวงเป็นต้น เหล่านี้ความทุกข์เดือดร้อนมาสู่ตนมาก อย่างเช่นอาตมาจะขอยกตัวอย่างสักเรื่องหนึ่ง นี้ก็มีมาในคัมภีร์ เรื่องของนายจุนทะคนเลี้ยงหมู อาชีพของแกก็คือว่าอยู่วัน ๆ ก็เอาข้าวใส่เกวียนไปแลกลูกหมูตัวเล็ก ๆ จากชาวบ้าน แล้วก็เอามาขุนให้โตให้อ้วน ด้วยการให้กินผักต่าง ๆ ที่ปลูกไว้ และก็ด้วยอาหารต่าง ๆ จนหมูอ้วนโตดีแล้วแกก็ฆ่าหมู วิธีฆ่าหมูของแกนั้นแสนจะทารุณ แกเอาหมูมามัดติดกับหลัก แล้วแกก็เอาเหล็กแท่งตีหมูทุบหมูจนเนื้อบวมทั่วตัว ดูซิว่าจะเจ็บแค่ไหน แล้วก็เอาน้ำร้อนกรอกปากหมูเพื่อชำระ

ลำไส้ให้สะอาด เพราะแกคงจะกินหมดแหละ แกก็ชำระลำไส้ของหมูด้วยน้ำร้อน จนเทน้ำร้อนเข้าไปแล้วน้ำสะอาดก็ไหลออก คิดดูซิว่าหมูจะทรมานเท่าไหร่ แล้วแกก็เชือดคอหมู รองเอาเลือดไว้ แล้วก็เอาไฟเผา เอาหญ้าเอาฟางเผาเพื่อทำลายเส้นขน แล้วก็ขูดหนังออก แล้วแกก็ชำแหละเนื้อหมู เอาเนื้อหมูคลุกเคล้ากับเลือดหมู ปิ้งกินกับครอบครัวส่วนหนึ่ง อีกส่วนหนึ่งก็เอาไปขาย แกทำของแกอยู่อย่างนี้เป็นประจำ อยู่มาชั่วระยะหนึ่ง ในสมัยนั้นพระพุทธเจ้าก็เสด็จไปประทับอยู่ในบริเวณใกล้เคียงนั้นเหมือนกัน พร้อมด้วยพระสาวก อยู่มาวันหนึ่งได้ยินเสียงคนร้องเหมือนหมู ก็คือนายจุนทะนี่แหละ แกร้อนรุ่มขึ้นมา ร้อนเหมือนถูกไฟนรกเผา จนกระทั่งแกทนไม่ได้ เดินงุ่นง่านอยู่ในบ้าน หนัก ๆ เข้าก็คลานเหมือนหมู ร้องเหมือนหมูทีเดียว จนญาติมิตรก็ต้องป้องกันแก ปิดประตูหน้าต่าง ปิดรั้วบ้านไม่ให้แกออก แกร้องทุรนทุรายอยู่ถึง ๗ วันจึงตาย พระสาวกของพระพุทธเจ้าผ่านไปผ่านมาก็ได้ยินทุกวัน พอวันสุดท้ายเงียบ เสียงไม่มี ก็ทูลถามพระพุทธเจ้าว่า ได้ยินเสียงนายจุนทะนี่เอาหมูขังจนหมูตายอยู่ในบ้านกระมัง ได้ยินเสียงหมูตั้ง ๗ วัน แล้วเงียบ ทูลถามพระพุทธเจ้าว่าคงจะเป็นอย่างนั้นกระมัง พระพุทธเจ้าก็ตรัสตอบว่า ไม่ใช่นายจุนทะขังหมูนะ ไอ้ที่ได้ยินเสียงนั่นเสียงนายจุนทะ ว่าแกทุรนทุรายเพราะเวรจากปาณาติบาตฆ่าหมูอย่างทรมาน ส่งผลให้ความร้อนของไฟนรกนั่นถึงจิตใจของนายจุนทะทั้งที่ยังเป็น ๆ อยู่ และก็นายจุนทะได้ตายไปแล้ว พระสาวกทูลถามว่านายจุนทะตายแล้วไปเกิดที่ไหน ตรัสตอบว่านายจุนทะไปเกิดในอเวจีมหานรก อันนี้ก็เป็นตัวอย่างอย่างหนึ่งให้คุณโยมได้ทราบว่าการกระทำความชั่วทางกายอย่างใดอย่างหนึ่ง อย่างเช่นการเจตนาฆ่าสัตว์เป็นต้น ให้ผลในปัจจุบันชาติ ให้ได้รับความเจ็บไข้ได้ป่วยอย่างแสนสาหัส ถึงกับร้อนรุ่มทุรนทุรายถึงกับตายไปภายใน ๗ วัน และเมื่อตายแล้ว บาปอกุศลเช่นนั้นเป็นชนกกรรมนำให้ไปเกิดในทุคติภูมิคือภูมิที่ไม่สบาย ภูมิที่ไม่เจริญ เป็นความทุกข์เดือดร้อนด้วยผลของกรรมนี้ ให้ไปเกิดในอเวจีมหานรก เมื่อมาถึงเรื่องตรงนี้อาตมาใคร่จะชี้แสดงว่า หากผู้ปฏิบัติธรรมเจริญภาวนาสมาธิทำใจให้ผ่องใส ก็อาจจะเห็นได้เหมือนกันด้วยทิพจักขุว่าสัตว์โลกทำกรรมชั่วอย่างหนึ่ง ๆ นั้น ได้รับผลกรรมหลังจากแตกกายทำลายขันธ์คือตายไปแล้วอย่างไร อาตมาจะขอยกตัวอย่างในประสบการณ์ซึ่งว่าพระเล่าประสบการณ์ของตัวเองไม่ได้ ก็คงต้องเล่าประสบการณ์ของคนอื่น

เมื่อสมัยที่อาตมาเป็นฆราวาส มีครอบครัวหนึ่งมีลูกสาว ๓ คน คนหนึ่งในสมัยนั้นอายุ ๑๔ ขวบ คนที่ ๒ ก็ ๑๓ ขวบ คนที่ ๓ ก็ ๑๒ ขวบ ในสามคนนี้ สองคนคือคนโตกับคนเล็กนี่ปฏิบัติภาวนาได้ถึงธรรมกาย เมื่อปฏิบัติได้แก่กล้าพอสมควรก็พอดีที่ว่าอาตมาน่ะก็อยากจะทราบว่าโยมพ่อของอาตมาที่ตายไปแล้วประมาณเกือบ ๒๐ ปี เดี๋ยวนี้ไปอยู่ที่ไหน

อาตมาเองก็ปฏิบัติยังไม่ได้ผลก็เลยอาศัยบารมีของลูก ครูบาอาจารย์ก็เลยแนะนำลูก ซึ่งไม่เคย

เห็นรูปของโยมพ่อมาก่อนเลย ให้ตรวจสอบดูด้วยตาหรือญาณของพระธรรมกายว่าโยมพ่ออยู่ที่ไหน เมื่อตรวจดูแล้ว ลูก ๆ นี่ไม่เคยได้เห็นแม้แต่รูปของปู่มาก่อน เมื่อตรวจดูแล้วทั้ง ๒ คน ซึ่งปฏิบัติภาวนาธรรมได้แก่กล้าและเชี่ยวชาญกว่าเพื่อน กว่าคนกลาง ต่างตอบตรงกันว่าคุณปู่หรือโยมพ่อของอาตมานั้นอยู่ในนรก เสวยวิบากกรรมคือว่านั่งดื่มน้ำกรดที่ร้อนลงไป เมื่อดื่มไฟก็ไหม้ควันโขมง เจ็บปวดแสบร้อนทุรนทุรายอยู่ แต่ก็ต้องดื่ม ไม่ตายอยู่นั่นแหละ และลูก ๆ พิสูจน์ได้ว่าโยมปู่ไม่ผิดตัว คือบอกบุคคลิก และก็บอกแม้แต่ที่เมื่อพบปู่แล้วปู่พูดอย่างไร ก็มีเรื่องที่ถูกต้องเกี่ยวพันกับอาตมาอยู่ และเมื่อเธอระลึกชาติ ระลึกถอยหลังกลับนิดหนึ่งก็เห็นการแต่งกายของปู่ขณะที่เป็นศพก่อนตายน่ะแต่งอย่างไร เธอบอกได้ถูกหมดทั้ง ๆ ที่เธอไม่เคยรู้เรื่องนี้มาก่อน ทั้งสองคนนี้ก็**ทำให้อาตมาเห็นคุณของธรรมปฏิบัตินี้ คือการเจริญภาวนาธรรมโดยมีศีลเป็นบาท เริ่มตั้งแต่ทำใจให้ใส สามารถเห็นและเข้าใจ รู้ในเรื่องอริยสัจ ให้เจริญปัญญาได้ด้วยการที่ได้ทั้งรู้ทั้งเห็น**

คือเรารู้ว่าใครประพฤติผิดศีล มากบ้างน้อยบ้างจะได้รับผลอย่างไร ตามที่พระพุทธเจ้าได้สั่งสอนไว้ และพระภิกษุสงฆ์ก็สอนไว้ แต่ว่า**คนที่ไม่ปฏิบัติธรรมและยิ่งเอาใจออกห่างจากพระสัทธรรมจะไม่เชื่อเรื่องวิบากกรรม** โดยเฉพาะอย่างยิ่งเรื่องข้ามภพข้ามชาติ ว่าทำกรรมดีกรรมดีจะส่งผลเป็นชนกกรรมนำให้ไปเกิดในสุคติภพ เช่นภพของมนุษย์ เทวโลก หรือพรหมโลก ตามส่วน ถ้าทำกรรมชั่ว กรรมชั่วก็เป็นชนกกรรมนำให้ไปเกิดในทุคติภูมิ ได้แก่ภูมิของเปรต สัตว์นรก อสุรกาย สัตว์เดรัจฉาน ก็จะไม่รู้เรื่องอย่างนี้ **แต่ว่าเมื่อปฏิบัติภาวนาธรรมไปแล้วนี่เมื่อทำได้ผลดี สามารถรู้เห็นได้ตามนี้ แล้วก็เป็นจริงตามที่พระพุทธเจ้าได้สั่งสอน** อย่างเช่นกรณีของโยมพ่อ ตายแล้วไปบังเกิดในนรก เพราะเหตุไร? เพราะเวรสุรา ติดสุราดื่มสุราบ่อย ๆ **เราจะเห็นว่าประชาชนทุกวันนี้ดื่ม เสพ สิ่งเสพติดมึนเมาให้โทษเป็นที่ตั้งแห่งความประมาทเป็นปกติ ติดก็มีไม่ติดก็มี และเมื่อมีผู้สั่งสอนแนะนำโดยชอบ ก็มักไม่เชื่อในเรื่องบาปบุญคุณโทษ มักจะคิดว่าตนไม่ได้ทำผิดอะไร** ยังแถมว่านี่ทำดีนะ เพราะว่าสุราก็เป็นของผม เงินก็เป็นของผม แถมยังเลี้ยงสุราคนอื่น ยังเป็นบุญเป็นกุศลอีก เป็นทาน แล้วบางคนก็ล้อเลียนต่อไปอีกว่าสุรานี่เป็นมังสวิรัตินะ ดื่มเข้าไปแล้วไม่มีเนื้อสัตว์เลยเป็นของดี ก็ว่ากันไป **ไม่รู้จักบาปบุญคุณโทษ แต่จริง ๆ แล้วมีโทษมาก พระพุทธเจ้าทรงแสดงถึง**

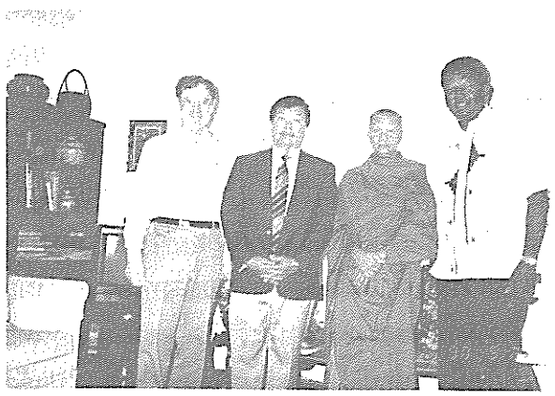

โทษของเวรสุรายาเสพติดทั้งหลายไว้มาก แต่ว่าผู้ฟังไม่เชื่อ ทั้ง ๆ ที่จริง ๆ แล้วนั้นให้โทษ แม้ในปัจจุบันให้สุขภาพเสื่อมโทรม สุขภาพกายก็เสื่อมสุขภาพจิตก็เสื่อม

อย่างเช่นอาตมามีเพื่อนร่วมงาน นี่อย่างโยมธนิตนี่คงจะรู้จักคุณปราโมทย์ เพื่อนร่วมงานของอาตมาเอง เป็นผู้ช่วยอาตมาแหละ โดยปกติเป็นคนนิสัยดีทำงานดี แต่ว่าชอบคบเพื่อนที่พาไปดื่มสุราทุกเที่ยงแล้วก็ทุกเย็น จนกระทั่งติดสุรา ติดมากเข้า ๆ เริ่มดื้อ ตื่นเช้ามาก็กลิ่นละมุดสุกฟุ้งมาก่อนเชียว ได้กลิ่นก่อน เดี๋ยวเห็นตัวตามมา แกพยายามจะเคี้ยวหมากฝรั่ง พยายามจะทำอะไรกลบกลิ่น มันยิ่งมีกลิ่นสารพัดกลิ่นอยู่ในนั้นแหละ ทีนี้สุขภาพ จิตแกเริ่มเสื่อมคือดื้อ ครอบครัวแกจะพยายามห้ามปรามอย่างไร พ่อห้ามปรามอย่างไรไม่ฟัง พ่อแกก็พยายามขอให้อาตมาช่วยบังคับ ก็ช่วยกันบังคับแกก็น้อยอกน้อยใจ ร้องห่มร้องไห้

การที่แกดื่มสุราไปมากเข้า ๆ ลงท้ายก็ความสามารถในการทำงานไม่พอ ผู้บังคับบัญชาก็เห็นว่าไปไม่ไหวแล้วก็ต้องให้แกออกเพราะไม่มีประสิทธิภาพ แกก็ได้เงินไปส่วนหนึ่ง อาตมาก็บอกว่า โมทย์เอ๊ยออกไปแล้วน่ะ ฉันคิดว่าเธอคงไม่เกิน ๒ ปีมั้ง เพราะฉะนั้นอย่าออกเลย อยู่เถอะ แล้วก็เลิกเหล้าเสีย แต่แกดีใจที่แกได้ออกโดย DISABILITY (ไม่มีความสามารถ) พอแกออกไปแล้ว ภรรยาก็ไม่กลัว พ่อแม่ก็ไม่กลัว ดื่มต่อไปอีก ปีกว่า ๆ แกก็ตายเพราะโรคพิษสุราเรื้อรัง นี่แหละความชั่ว **บางท่านอาจจะไม่เห็นว่าเป็นความชั่วหรอก ดื่มสุราดื่มเหล้าเพียงเล็กน้อย ว่าไม่เห็นมีอะไร ทำให้รับประทานอาหารได้ แต่ว่าพอดื่มไป ๆ มันติดน่ะสิ พอมันติดแล้วทีนี้มันดื้อ** ไม่ใช่ดื้อใครหรอก ดื้อตัวเอง ดื้อครอบครัว **ใครห้ามไม่ฟัง ก็ดื่มต่อไปอีก จนกระทั่งสุขภาพกายเสื่อมโทรม สุขภาพจิตเสื่อมโทรม ก็กลายเป็นคนไร้ความสามารถ นี่แหละโทษที่เห็นในปัจจุบัน** นี่เอาเรื่องสุรายาเสพติดทั้งหลาย **เมื่อแตกกายทำลายขันธ์มันก็มีทุคติเป็นที่หวังเป็นของธรรมดาที่สุด อบายภูมิ ไม่มีใครช่วยใครได้ ตัวใครตัวมัน**

นอกจากนั้นยังมีอย่างอื่นอีก ทีนี้ยกเอาของตัวเองขึ้นมา ไม่เกี่ยวกับการปฏิบัติภาวนาละ เป็นประสบการณ์ชีวิต อาตมาเองเมื่อสมัยเป็นหนุ่มก็หาความสุขในทางโลกไปตามประสาคนหนุ่ม หนุ่มก็จวนจะกลางคนหละ เริ่มจะแก่แล้ว แต่ตอนนั้นมันก็ยิ่งหนักเข้าไป สุราด้วยนารีด้วย การดำเนินชีวิตประจำวันในช่วงนั้นอาตมาสังเกตเห็นทีเดียวว่า เอ๊ะทำไมชีวิตมันไม่ก้าวหน้าเท่าที่ควร อาตมาทำงานอย่างเข้มงวด อย่างหนัก แต่ว่าไม่ค่อยได้เลื่อนชั้นเลื่อนตำแหน่งกับเขาหรอก เวลาจะมีการเลื่อนชั้นเลื่อนตำแหน่งไปสูง ๆ เป็นบุคคลที่อยู่แผนกอื่นซะทั้งนั้น ตัวเองไม่ได้ ทั้ง ๆ ที่ผลงานดี มั่นใจ แต่มันไม่ได้ ถ้าจะพูดอย่างภาษาธรรมดาก็คือว่า ถ้าจะพูดอย่างไม่สุภาพนะ ก็ว่ามันซวย ให้สังเกตดูเถิด ใครพัวพันเกี่ยวข้องกับความประพฤติชั่วต่าง ๆ เช่น ประพฤติผิดในกาม แล้วก็เสพสุรา หรือแม้แต่ฆ่าสัตว์ หรือว่าฉ้อโกง ต่าง ๆ และโดยเฉพาะอย่างยิ่งการพนัน

การทำมาหากินนี่จะไม่ก้าวหน้า ไม่เจริญ และจะมีส่วนอื่นมาช่วยทำลายอีกมาก เป็นเหตุเป็นปัจจัยเกี่ยวเนื่องในปัจจุบัน ปัจจุบันทันตาเห็น นี่ทำความชั่วนะ เห็นโทษในปัจจุบัน นี่อาตมาก็เลยยกตัวอย่างให้ฟัง

ทีนี้ส่วนว่าจะเห็นคุณของการเจริญภาวนาธรรมช่วยให้เราดำเนินชีวิตไปด้วยดีอย่างไร อาตมาก็จะยกตัวอย่างอีกเรื่องหนึ่ง ก็ลูกอีกแหละ ปฏิบัติภาวนาธรรมได้ดีเช่นนั้นแล้ว อยู่มาวันหนึ่ง มีสุนัขกลุ่มหนึ่งมันก็เป็นไปตามธรรมชาติของมัน มีตัวหนึ่งมันใหญ่กว่าเพื่อน อาจารย์ท่านก็อยากจะให้ตรวจดูว่าสุนัขตัวนี้นี่ทำกรรมอะไรถึงมาเกิดเป็นสุนัข นี่ดูให้ดี ก็ให้ตรวจดูอีกแหละ วิธีตรวจคือเอาธาตุธรรมของสุนัขตัวนั้นมาตั้งไว้ที่ศูนย์กลางกายของธรรมกาย แล้วก็ตรึกผ่านเข้าไปที่ศูนย์กลางกายไปตามสายกำเนิดธาตุธรรมเดิมของสุนัขนั้น อยู่ตรงกลางกำเนิดธาตุธรรมเดิมนั่นแหละ ไปดูอดีตแต่หนหลังของสุนัขตัวนั้นกลับไปชาติที่ ๑ ยังเห็นเป็นสุนัข กลางธาตุธรรมของสุนัขตัวที่เห็นนั่นก็ถอยหลังสืบต่อไปทีละชาติ ๆ ยังเป็นสุนัขอยู่ประมาณ ๓ ชาติ แต่พอชาติที่ ๔ ตรึกเข้าไปกลางนั้น เห็นกายมนุษย์ละเอียด คือคนตรึกกลางมนุษย์ละเอียดนั่นขยายออก ดูว่าทำกรรมอะไร ปรากฏว่าเวรกาเมสุมิจฉาจาร ทั้งหมดนี่ประมวลรวมเป็นประสบการณ์ของอาตมาในชีวิต

อาตมาได้เห็นการดำเนินชีวิตที่ไม่เจริญ แล้วก็ได้เห็นโทษทุกข์ของความชั่วที่เป็นผลต่อไปในกาลภายหน้าข้ามภพข้ามชาติ ก็ได้เห็นว่า เอ้อ**ทุกข์ทั้ง**

หลายที่เกิดขึ้นนี่มีเหตุมีปัจจัยคือกิเลส ความโลภ ตัณหา ราคะ ความโกรธพยาบาท แล้วก็ความหลง นอกจากนั้นก็มี**รวมไปถึงมานะทิฏฐิทั้งหลายทั้งปวง หลงตัวหลงตน นึกว่าตนนี่ดี ตนประเสริฐกว่าคนอื่น ก็ทำให้หลงผิด คิดผิด รู้ผิด เห็นผิด ทำผิด พูดผิด เมื่อมาเทียบเคียงกับอริยสัจ ก็รู้ว่านี้เป็นเหตุเป็นปัจจัย** คือ "**สมุทัย**" **เป็นเหตุให้กระทำความชั่ว เพราะตัณหาอุปาทานเข้าไปยึดมั่นถือมั่น** สิ่งนั้นดี น่ารัก น่าใคร่ นั่นเป็นเขาไม่ชอบใจ หรือไม่ก็ติดในรส อย่างเช่นนายจุนทะติดในรสหมู อะไรต่าง ๆ หรือเรื่องของสุนัขที่ติดในรสกาเม อย่างนี้ **นั่นเหตุปัจจัย สมุทัยเป็นเหตุปัจจัยให้เกิดความทุกข์เพราะเกิดภพเกิดชาติ ภพชาติที่เกิดเป็นทุคติภพ เป็นทุคติตั้งแต่เมื่อไหร่? เป็นปัจจุบันธรรมเมื่อปฏิบัติตามแนววิชชาธรรมกายนี่มันกลับไปเห็น ผู้ที่ประพฤติผิดศีลนี่ถ้าว่าพิจารณาดูแล้ว อ้อ! ดวงธรรมที่ทำให้เป็นกายของเขาเศร้าหมอง กายในกาย ณ ภายในของเขาก็เศร้าหมอง ไม่ผ่องใส** แล้วก็กลางของกลางกายในกายนั้น อาตมาได้กล่าว

เมื่อวานนี้ กลางกำเนิดธาตุธรรมเดิมเป็นที่ตั้งแห่งธาตุละเอียดของขันธ์ ๕ อายตนะ ๑๒ ธาตุ ๑๘ อินทรีย์ ๒๒ อริยสัจ ๔ ปฏิจจสมุปบาทธรรม ๑๒ **ภพชาติ ดูแล้วก็เป็นทุคติ เศร้าหมอง ขุ่นมัวไม่ผ่องใส นี่เห็นทั้งปฏิจจสมุปบาทธรรมในส่วนหยาบในส่วนละเอียด เห็นเหตุเห็นปัจจัย เห็นทุกข์ ทุกข์ในปัจจุบันเปลี่ยนแปลงตามสายปฏิจจสมุปบาทธรรมในปัจจุบันเสียด้วยซ้ำไป ภพชาตินี่เปลี่ยนเลย** เราจะเห็นบางคนอย่างวันนี้อาตมาผ่านไปในที่ต่าง ๆ เห็นคนดำบางคนหนาว นั่งอยู่ที่ปล่องไฟผิงไออุ่นจากปล่องไฟ หมดหวัง ดูแล้วน่าสงสาร นั่นเกิดจากอะไร เกิดจากความชั่วทำกรรมชั่ว ติดยาเสพติดบ้าง ขี้เกียจไม่ทำมาหากินบ้าง และก็กรรมชั่วอื่น ๆ ที่สะสมกระทำสืบเนื่องต่อมาส่งผล ดูแล้วน่าสงสาร แบมือขอเงิน อาตมาก็เลยขอเงินจากบรรดาเจ้าหน้าที่ให้ไปหนึ่งดอลล่าร์สหรัฐ ดีใจ นี่แหละทุกข์ในปัจจุบัน แต่ข้างในนั้นน่ะธาตุธรรมเห็นจำคิดรู้มัวหมองหมด เป็นทุคติ กายในกายก็เศร้าหมองเป็นทุคติ ทีนี้**กายในกายข้างในและธาตุธรรม ณ ภายใน มันส่งผลให้เจริญเติบโตมาเป็นปัจจุบันธรรมของภายนอกนะ เริ่มตั้งแต่หน้าตาก็เศร้าหมอง การดำเนินชีวิตก็เป็นไปโดยความทุกข์ เห็นทุกข์ปัจจุบันอย่างนี้ และนี่แตกกายทำลายขันธ์ ไม่ต้องไปอื่นหรอก ไปทุคติ ซึ่งตรงกันข้ามกับคนทำดี คนทำดีก็ได้ผลตรงข้าม หน้าตาผ่องใส ทำไมถึงผ่องใสข้างนอก? มันผ่องใสมาแต่ภายในนะคุณโยม** นี่แหละที่พระพุทธเจ้าได้ทรงสั่งสอนว่าให้มีสติพิจารณาเห็นกายในกาย เห็นเวทนาในเวทนา เห็นจิตในจิต เห็นธรรมในธรรม คำสอนนี้ลึกซึ้ง อาตมาจะยกเอามาให้คุณโยมได้เห็นอย่างนี้ นี่เป็นความลึกซึ้ง **สำหรับผู้ที่ปฏิบัติทำใจให้ผ่องใส ทำสมาธิให้เกิด แล้วก็เกิดวิชชาหรืออภิญญา เป็นความสามารถพิเศษ อย่างเช่นทิพพจักขุ เป็นต้น สามารถจะรู้เห็นสิ่งที่ละเอียดประณีตยิ่งกว่าสายตามนุษย์จะเห็นได้** อย่างเช่นเห็นภพอื่น ที่เราเรียกว่าภพของโอปปาติกะ คือสัตว์ที่เกิดด้วยอำนาจของบาปอกุศลหรือบุญกุศล เกิดแล้วเจริญเติบโตทันที อย่างเช่น เปรต สัตว์นรก อสุรกาย นี่ฝ่ายทุคติ แต่**ฝ่ายสุคติ ก็ได้แก่เทพยดาพรหม อรูปพรหม ให้เห็นได้ เห็นเหตุเห็นปัจจัย การทำความดีก็เห็นเหตุเห็นปัจจัยว่า อ้อ! ทำดี ผลดีส่งอย่างนี้ ๆ แม้ในปัจจุบัน เพราะว่าธาตุธรรมธาตุละเอียดนี่สะอาดบริสุทธิ์ เป็นสุคติภพอยู่ ณ ภายในก็ส่งผลให้เจริญเติบโต ให้กายหยาบนี่เจริญไปในทางที่ดี เพราะความปรุงแต่งแห่งบุญนั้น** เรียกว่า **ปุญญาภิสังขาร** ส่วนว่าฝ่ายบาปอกุศลที่เป็นทุกข์เรียกว่า **อปุญญาภิสังขาร** เป็นความปรุงแต่งด้วยบาปอกุศล นี่สามารถให้รู้เห็นได้อย่างนี้

แล้วทีนี้**เห็นต่อไปว่า ผู้ที่ถึงธรรมกายแล้วนั้น เมื่อปฏิบัติถึงธรรมกายแล้วดับหยาบไปหาละเอียดอยู่เสมอ "สติ" ก็อยู่ที่ศูนย์กลาง สตินั้นมีไว้ทำไม? มีไว้ว่าอย่าเผลอ อย่าประมาททำความชั่ว ถ้าทำความชั่ว อ้อ! มองไปเศร้าหมองไม่ผ่องใส ต้องรีบดับหยาบไปหาละเอียด** ทำใจให้หยุดให้นิ่ง เมื่อจิตหยุดนิ่ง ไม่ออกไปรับอารมณ์ภายนอกแม้เพียงครั้งเดียว ช่วยได้มาก เพราะจิตภายในไม่ปรุงแต่งด้วย

อำนาจของบาปอกุศลที่จิตเข้าไปยึดไปเกาะครึ่งเดียว นี่เพียงพอที่สมาธิจะช่วยให้ดับหยาบไปหาละเอียด ซึ่งทราบกันในหมู่ผู้ปฏิบัติธรรมกายว่า "**พิสดารกาย**" **ที่แท้จริงก็เป็นตัวนิโรธ ดับสมุทัย** เพราะว่าธาตุธรรมที่ใสสะอาดบริสุทธิ์นั้นย่อมทำลายล้างหรือแทนที่ธรรมชาติที่เป็นบาปอกุศลที่ไม่บริสุทธิ์ อย่างเช่นน้ำสะอาดย่อมทำลายน้ำที่สกปรก เราเอาน้ำสะอาดเทลงในน้ำที่สกปรกจนล้นไหลออก น้ำที่เหลืออยู่ก็จะสะอาดเพิ่มขึ้น ๆ ฉันใดฉันนั้น นี้คืออาการของคำว่านิโรธดับสมุทัย แต่ไม่ใช่นิโรธสมาบัติ นิโรธสมาบัติเป็นการพักใจของพระอริยเจ้าตั้งแต่ชั้นพระอนาคามีบุคคลขึ้นไป ผู้มีอภิญญานั่นกระทำนิโรธสมาบัติ หรือเรียกว่าเป็นฌานที่ ๙ ได้ ต่ำกว่านั้นมาทำไม่ได้ แต่ว่าทุกคนทำได้คือการดับหยาบ ไปหาละเอียด ดับสมุทัยตั้งแต่การรักษาศีลก็เป็นการป้องกัน ระงับ บรรเทาสมุทัยคือกิเลสหยาบ ไปจนถึงสมาธิ บรรเทาระงับสมุทัยที่เป็นกิเลสระดับกลาง ๆ กิเลสระดับกลาง ๆ ที่เรียกว่ากิเลสนิวรณ์เครื่องกั้นปัญญา นี่ให้จิตใจผ่องใส เมื่อจิตใจผ่องใส อภิญญาเกิด เกิดมากน้อยตามส่วน และสามารถจะประพฤติปฏิบัติเข้าไปโดยประการทำใจหยุดใจนิ่งให้บริสุทธิ์ไปถึงธรรมกายซึ่งเป็นธาตุล้วนธรรมล้วน ธาตุล้วนธรรมล้วนนี้ถ้าผู้ปฏิบัติถึงธรรมกายยังไม่พิจารณาสภาวธรรมให้ถึงขั้นมรรคจิตเกิด ปหานสังโยชน์กิเลสเครื่องร้อยรัดให้ติดอยู่กับโลกให้หมดสิ้นไปโดยเด็ดขาดเป็นสมุจเฉทปหาน อย่างน้อย ๓ ประการ คือ

(1) **สักกายทิฏฐิ** ความหลงผิด ทิฏฐิความหลงผิด หลงผิดคิดว่าสังขารธรรมทั้งหลายเป็นสุข เที่ยง เป็นตัวเป็นตน ตัวตน บุคคล เรา เขา ของเราของเขา ก็หลงไปยึดไปติดนั้น

(2) **วิจิกิจฉา** ความลังเลสงสัยไม่เข้าใจในคุณพระรัตนตรัย ไม่เข้าใจในแนวปฏิบัติธรรมมุ่งตรงต่อมรรคผลนิพพาน หรือกำจัดกิเลสเหตุแห่งทุกข์ว่าปฏิบัติอย่างไร นี่กำจัดเสียได้ รู้ทาง แล้วก็

(3) **สีลัพตปรามาส** ความถือศีลพรตต่าง ๆ ที่ผิด คือไม่ใช่ทางที่จะเป็นไปเพื่อความกำจัดกิเลสเหตุแห่งทุกข์โดยตรง นี่ถ้ายัง**กำจัดสักกายทิฏฐิ วิจิกิจฉา สีลัพตปรามาส คือกิเลสเครื่องร้อยรัดให้ติดอยู่กับโลกอย่างนี้ อย่างน้อย ๓ ประการนี้ไม่ได้ ก็ยังมิบรรลุมรรคผลเป็นพระอริยบุคคล ต่อเมื่อกำจัดหรือละได้แล้ว จึงข้ามโคตรปุถุชนเข้าสู่ความเป็นอริยบุคคล ไม่ตกต่ำอีกต่อไป มีนิพพานเป็นที่ไปอย่างเที่ยงแท้ ไม่ไปอื่นอีก** นี้คือธรรมปฏิบัติตามแนววิชชาธรรมกาย ที่ว่าเมื่อผู้ปฏิบัติแล้วถึงธรรมกายแล้วใช่ว่าจะเป็นอริยบุคคลเสมอไป หรือไม่ ไม่ใช่ ขึ้นอยู่ที่ว่ากำจัดสังโยชน์กิเลสเครื่องร้อยรัดให้ติดอยู่กับโลกได้โดยเด็ดขาดเป็นสมุจเฉทปหานกี่มากน้อย ก็บรรลุมรรคผลนิพพานตามนั้น **ถ้ายังไม่กำจัดกิเลสดังกล่าวได้ ก็จัดไว้แต่เพียงว่า** (ในขณะที่ทรงอยู่ในธรรมกายนั้น) **เป็นโคตรภูบุคคล** หรือ**เป็นผู้ที่ถึงโคตรภูญาณ** ถ้าว่าดำเนินต่อไปจนถึงมรรคจิตเกิดปหานสังโยชน์ดังกล่าวแล้ว ก็จึงจะบรรลุมรรคผลนิพพานเป็นพระอริยบุคคลชั้นที่ ๑ ขึ้นไป นี่ตามส่วนอันนี้ก็ใคร่เจริญพรให้ญาติโยมทั้งหลายทราบ ซึ่งประเด็นที่พูด พูดให้เห็นถึงความชั่วว่ามีอะไร แล้วให้ผลในปัจจุบันอย่างไร ให้ผลในอนาคตไปถึงข้ามภพข้ามชาติอย่างไร และให้เห็นถึงคุณของการปฏิบัติภาวนาธรรม มีศีลเป็นบาท โดยการละชั่ว ทำดี ทำใจให้ใส ว่ามีคุณอย่างไร

มีอยู่ประเด็นหนึ่งในธรรมปฏิบัติ อาตมาใคร่ขอชี้แจงญาติโยมให้ทราบว่า บางท่านอาจจะเข้าใจว่าสิ่งใดที่เห็นได้สัมผัสได้ เรียกว่ารูป อันนี้อาตมาใคร่ทำความเข้าใจ **"รูป" คู่กับ "นาม" นั้น มีวิญญาณเป็นเหตุเป็นปัจจัย** แล้วก็**วิญญาณมีสังขารเป็นเหตุเป็นปัจจัย สังขารมีอวิชชาเป็นเหตุเป็นปัจจัย** เพราะฉะนั้นบรรดาสิ่งที่เห็นที่สัมผัสได้ เป็นรูปร่างลักษณะซึ่งเป็นสังขารธรรมคือธรรมที่ประกอบด้วยปัจจัยปรุงแต่ง อย่างเช่นอวิชชา เป็นเหตุเป็นปัจจัยให้เกิดสังขาร วิญญาณ นามรูป อย่างเช่นท่านทั้งหลายที่มองเห็นอยู่นี่ล้วนแต่เรียกว่ารูป คู่กับนาม และแม้จะเห็นสิ่งอื่นใด ณ ภายในด้วยความปรุงแต่งดังกล่าวที่ยังไม่พ้นจากอำนาจของอวิชชา สิ่งนั้นก็ชื่อว่ารูป แต่จำเพาะธรรมกายนี่ อาตมาจะขอยกตัวอย่างให้คุณโยมทั้งหลายฟังว่า **พระพุทธองค์ได้ทรงแสดงว่าพระพุทธองค์เป็น "ธรรมกาย" คือเป็นหมู่ธรรมที่บริสุทธิ์ อุบัติขึ้น** ชื่อว่า "**ธรรมภูต**" หรือ **ธมฺมภูโต** เมื่ออุบัติขึ้นแล้ว สัมผัสได้รู้เห็นได้ ชื่อว่า "**ธรรมกาย**" แต่การสัมผัสได้หรือเห็นได้นี่ คุณลักษณะนี้มีปรากฏอยู่ในนิพพานสูตรที่ ๓ ว่า **อตฺถิ ภิกฺขเว ตทายตนํ ดูก่อนภิกษุทั้งหลาย อายตนะนั้น (คือนิพพาน) มีอยู่ เมื่อมีอยู่แล้วก็สัมผัสได้**สัมผัสได้คือเห็นได้ แต่สัมผัสได้ด้วยกายที่ละเอียดเสมอกัน **ย่อมสัมผัสได้** เพราะพระพุทธองค์ทรงแสดงไว้อย่างนั้น และความจริงก็เป็นอย่างนั้น **แต่สิ่งที่สัมผัสได้เห็นได้อย่างเช่นธรรมกายและอายตนนิพพาน** กลับ**ไม่เรียกว่ารูป เพราะไม่ใช่รูปขันธ์ รูปขันธ์นามขันธ์เกิดแต่กิเลสอวิชชา-สังขาร-วิญญาณปรุงแต่ง เป็นเหตุเป็นปัจจัยให้เป็นไป**อย่างนั้นเรียกว่า "รูปขันธ์" แต่**ธรรมกายนั้นเป็นธรรมชาติที่บริสุทธิ์ เป็นธาตุธรรมที่ไม่ประกอบด้วยปัจจัยปรุงแต่ง** ซึ่งพระพุทธองค์ได้

ทรงแสดงว่า **"มีอยู่"** แล้วก็ทรงแสดงต่อไปว่า

ธรรมชาตินี้ อาตมากล่าวย่อนะรวมความ **ธรรมชาตินี้ เห็นได้ยาก ตรัสรู้ตามได้ยาก** ทรงใช้คำว่าตรัสรู้ตาม เพราะว่าขึ้นชื่อว่าพระสงฆ์สาวกละก็ จะต้องตรัสรู้คือรู้ด้วยตนเองนี่ แต่รู้ตามพระธรรมคำสั่งสอนของพระพุทธเจ้า **"ตรัสรู้ตามได้ยาก เป็นธรรมละเอียดประณีต คิดเดาไม่ได้** (คือหยั่งไม่ได้ด้วยตรรกด้วยเหตุผลธรรมดา) แต่**เป็นวิสัยที่บัณฑิตเท่านั้นพึงรู้ได้"** ที่ทรงกล่าวไว้อย่างนั้น นี่ความหมายของ **"พระนิพพาน" ธรรมกายนั้นเป็นผู้ทรงสภาวะของพระนิพพาน เป็นหมู่ธรรมที่บริสุทธิ์อุบัติขึ้นด้วยความบริสุทธิ์ แต่ไม่ใช่การเกิด** เพราะคำว่า **"เกิด" ใช้กับธรรมชาติหรือสังขารธรรมที่มีเหตุมีปัจจัยเป็นแดนเกิด** คืออวิชชาเป็นปัจจัยให้เกิดสังขาร-วิญญาณ-นามรูป-ตัณหา-อุปาทาน-ภพ-ชาติ อย่างนั้นเรียกว่า "เกิด" แต่ว่า **ความอุบัติขึ้นของธรรมกาย ไม่เรียกว่า "เกิด"** พระพุทธเจ้าทรงสมมุติบัญญัติคำพอที่จะเข้าใจได้ว่า **"อุบัติ"** ใช้คำว่าภูต-ภูโต อย่างนี้ และด้วย**ความบริสุทธิ์ของธรรมชาตินี้ ไม่ต้องตกอยู่ในอาณัติแห่งพระไตรลักษณ์ คือไม่เป็นอนิจจัง ไม่เป็นทุกขัง ไม่เป็นอนัตตา กลับเป็นสภาพเที่ยง** (มีปรากฏอยู่ในคัมภีร์ว่า **นิจฺจภาวโต**) **เป็นธรรมชาติประเสริฐ** (**เสฏฺฐภาวโต**) ประเสริฐเพราะอะไร เพราะไม่ต้องตกอยู่ในอาณัติแห่งพระไตรลักษณ์ แล้วก็**เป็นธรรมสาระ เป็นแก่นเป็นสารยั่งยืน** (บาลีใช้คำว่า **ธุวฏฺฐานํ เป็นฐานะที่ยั่งยืน**)ไม่ต้องเปลี่ยนแปรผันไปตามเหตุตามปัจจัย และก็มีในที่อื่น ๆ แสดงว่า **นิพฺพานํ ปรมํ สุขํ พระนิพพานเป็นสุขอย่างยิ่ง** เพราะฉะนั้นจึงทรงใช้อีกคำหนึ่งแทนพระพุทธองค์ว่า **"พฺรหฺมภูโต"** แล้วก็ **"พฺรหฺมกาโย"** พรหมภูตคือความอุบัติขึ้นอย่างประเสริฐ ไม่ต้องตกอยู่ในอาณัติแห่งพระไตรลักษณ์ ไม่เป็นอนิจจัง ไม่เป็นทุกขัง ไม่เป็นอนัตตา กลับเป็นนิจจัง เป็นสุขัง และยั่งยืน (ธุวฏฺฐานํ) มีพระบาลีรับรองอย่างนั้น **เพราะฉะนั้นธรรมกายจึงไม่ใช่รูป ในความหมายอันเข้าใจกันโดยธรรมดาว่า เป็นนามรูป อันเกิดแต่เหตุปัจจัย** เพราะฉะนั้นจึงมัก**เรียกกันในหมู่ผู้ปฏิบัติว่า "ธรรมขันธ์"** เป็นธรรมขันธ์ เพราะฉะนั้นเจริญพรให้ญาติโยมได้เข้าใจว่า **ธรรมกายไม่ใช่รูป** และไม่ใช่สิ่งใด ๆ ที่ว่าสัมผัสได้รู้เห็นได้จะเป็นรูปทั้งหมดไม่ใช่ ถ้าว่าจะถือว่ารูปนั้นเกิดแต่เหตุ แต่ปัจจัยคืออวิชชาเป็นเหตุเป็นปัจจัยให้เกิดสังขาร-วิญญาณ-นามรูป แต่**สิ่งอื่นที่เป็นธาตุล้วนธรรมล้วนที่บริสุทธิ์พ้นจากความปรุงแต่งด้วยบุญและบาปทั้งปวง พ้นโลกไป เป็น "วิสังขาร" นั้นมีอยู่** พระพุทธองค์ตรัสว่า

"มีอยู่" และ**ธรรมชาตินั้นไม่ทรงเรียกว่ารูปเลย** ตรัสเรียกตรง ๆ ว่า **"ธรรมกาย" "พรหมกาย"** อย่างนั้น

เราจะเห็นความแตกต่างของคำสองคำนี้ได้จากหนังสือที่ **สมเด็จพระสังฆราชสา (ปุสฺสเทว)** ทรงนิพนธ์ไว้เกี่ยวกับพระพุทธประวัติ ทรงนิพนธ์ไว้ว่า **พระพุทธเจ้าอันสัตว์โลกได้ด้วยยากนั้น บัดนี้ได้บังเกิดมีขึ้นในโลกแล้ว ด้วยรูปกายอุบัติและธรรมกายอุบัติ** นี่เรียกชื่อ ๒ ชื่อเลย **รูปกายอุบัตินั้นเป็น ๒ คือ โอกันติกสมัย หยั่งลงสู่พระครรภ์มารดา** เราจะเห็นว่ามาด้วย **"รูปกาย"** รูปกายนั้นเป็นอะไร? รูปกายนั้นอาจจะเป็นมนุษยกายก็ได้ เทวกายก็ได้ รูปกายอันเป็นมนุษยกายย่อมไม่เข้าไปสู่ครรภ์มารดาได้ ก็มีแต่เทวกาย เมื่อเคลื่อนจากดุสิตเทวโลก เสด็จหยั่งลงสู่พระครรภ์มารดาด้วยรูปกายก็คือเทวกายนั่นเอง กับ **นิกขมนสมัย เมื่อประสูติจากพระครรภ์มารดา** ก็คือสมัยที่เจริญเติบโตเป็นกายเนื้อ เป็นมนุษยกาย แล้วก็คลอดหรือประสูติจากพระครรภ์มารดา อันนี้ **เรียกว่ารูปหรือรูปกาย** ส่วนว่า **"ธรรมกาย"** นั้นเล่า คือ **เมื่ออภิสัมโพธิสมัยตรัสรู้พระอนุตตรสัมมาสัมโพธิญาณ** ทรงนิพนธ์ไว้ชัดเจน แล้วเราจะเห็นว่า **มีในที่หลายแห่งว่า พระอรหันต์ขีณาสพก็ดี พระพุทธเจ้าก็ดี พระตถาคตก็ดี มิได้หมายถึงกายเนื้อซึ่งเป็นขันธ์ ๕ แต่ประการใด แต่หมายเอา "ธรรมกาย" ทั้งสิ้น** ซึ่งอันนี้อาตมาก็คงจะไม่นำมากล่าวอีก เพราะว่ามีอยู่ในเอกสารที่เอามาแจกบ้างก็คงจะทราบได้

นี้เป็นข้อสรุป **ให้เห็นคุณของการเจริญภาวนาธรรมว่าให้ผลในการดำเนินชีวิตด้วยการเจริญปัญญารู้แจ้งในสภาวธรรมตามธรรมชาติที่เป็นจริง และในสัจธรรม มีทุกข์ สมุทัย นิโรธ มรรค ตามธรรมชาติที่เป็นจริง ตามระดับภูมิธรรมที่ปฏิบัติได้ เมื่อเข้าไปรู้ไปเห็น** ได้รู้ด้วยการที่ได้ทั้งรู้คืออ่านฟังมาและได้ทั้งเห็น อย่างนั้นแล้ว **คนเราก็ต้องละชั่ว** อาตมาเองก็จะกล่าวเป็นตัวอย่างต่อไปว่า พอหลังจากที่ชีวิตตนเองไม่ค่อยรุ่ง **เมื่อมาเห็นลูกได้รู้ได้เห็นบาปบุญคุณโทษว่าเป็นเหตุเป็นปัจจัย ให้เกิดทุกข์ แล้วก็เห็นสภาวะที่ทุกข์ดับเพราะเหตุดับ มีได้เป็นได้ คือเมื่อเข้าสู่ธรรมกายพิสดารกาย คือทำนิโรธดับสมุทัยไปจนสุดละเอียดแล้ว เธอและคนอื่น ๆ ได้เห็นพระนิพพาน คือธรรมกายตรัสรู้ของพระพุทธเจ้า ประทับอยู่บนรัตนบัลลังก์ ในอายตนนิพพาน แวดล้อมด้วยพระนิพพานของพระอรหันต์ขีณาสพ นั่นอย่างนั้นสัมผัสได้** แล้วก็รู้ว่า อ้อ ที่พระพุทธเจ้าทรงแสดงว่า **"ดูกรภิกษุทั้งหลาย ธรรมชาติที่ไม่เกิดแล้ว ไม่เป็นแล้ว อันปัจจัยปรุงแต่งไม่ได้แล้ว กระทำไม่ได้แล้ว มีอยู่"** เป็นธาตุล้วนธรรมล้วนอย่างนี้ เป็นธรรมขันธ์อย่างนี้มีอยู่นะ **ถ้าธรรมชาติอย่างนี้มิได้มีอยู่แล้วไซร้ การสลัดออก คือการวางอุปาทาน ซึ่งธรรมชาติที่เกิดแล้ว เป็นแล้ว อันปัจจัยปรุงแต่งได้แล้วกระทำได้แล้ว จักไม่พึงปรากฏในโลกเลย** ธรรมชาติที่ประกอบด้วยปัจจัยปรุงแต่ง ก็อย่างสังขารธรรมของเราทั้งหลายเป็นไปด้วยอำนาจของบุญของบาป บุญปรุงแต่งก็ชื่อว่า **"ปุญญาภิสังขาร"** บาปปรุงแต่งก็ชื่อว่า **"อปุญญาภิสังขาร"** ถ้าปรุงแต่งสูงละเอียดขึ้นไป บุญก็มีทั้งทาน

กุศล ศีลกุศล ภาวนากุศล โน่นแหละไปถึงทำจิตให้เป็นสมาธิด้วยรูปฌาน สูงไปถึงอรูปฌาน นั่น **"อเนญชาภิสังขาร"** ความปรุงแต่งที่ไม่หวั่นไหว โน่นอรูปพรหม นี่การทำดีใด ๆ แล้วได้รับผลดี ก็ด้วยอำนาจของบุญปรุงแต่ง ไปจนถึงอเนญชาภิสังขาร ความปรุงแต่งที่ไม่หวั่นไหวด้วยอรูปฌาน ทำไม่ดีก็ได้รับผลไม่ดี เพราะกรรมไม่ดีนั่นแหละปรุงแต่งชื่อว่าอปุญญาภิสังขาร

เมื่อได้รู้ได้เห็นได้เข้าใจอย่างนี้แล้ว แน่ละอาตมาก็ทนไม่ได้ที่จะทำความชั่วต่อไปอีก อาตมาจึงหยุดการเกี่ยวข้องกับอิสตรีในทางชู้สาวหมด นี้จะพูดต่อหน้าธนิต เพราะเป็นเพื่อนร่วมงานกันมาเก่า สุรายาเมาเลิกหมด หันกลับมาปฏิบัติธรรม เพราะเห็นว่าขืนทำไปก็คงไม่พ้นเป็นสุนัข หรือไม่ก็เป็นเปรต หรือไม่ก็อยู่ในนรกแน่นอน ยังมีอีกผลของกรรมยืดยาวไปอีกนับภพนับชาติไม่ถ้วน ถ้าปฏิบัติถูกวิธีได้เข้าไปรู้ไปเห็น แล้วก็ไม่ใช่ว่ารู้เห็นโดยการไปคิดเอาเองหรือ พิสูจน์ได้ในบางเรื่องที่พิสูจน์ได้ และในบางครั้งการรู้เห็นจากสมาธิก็อาจจะคลาดเคลื่อนได้เหมือนกัน ถ้าว่าจิตใจไม่สะอาดพอไม่แน่วแน่พอ ด้วยเหตุนี้ **คณะผู้ปฏิบัติธรรมในสถาบันของอาตมาที่มีอยู่ หรือที่อาตมาดูแลอยู่นั้นจะไม่ยอมให้พยากรณ์แต่ประการใด แต่มุ่งให้ปฏิบัติธรรมเพื่อให้มีสติสัมปชัญญะรู้ทางเจริญทางเสื่อม ด้วยการเจริญปัญญารู้แจ้งในสัจธรรมในสภาวะธรรม แล้วก็เอามาเป็นสติสัมปชัญญะ กำจัดกิเลสอย่างเดียว เรื่องอื่นผลดีอื่น เป็นผลพลอยได้** เราไม่ว่ากัน และมิหนำซ้ำ **เมื่อเจริญภาวนาไปด้วยดีแล้วนั้น มีอานุภาพสูงมาก** ถ้าใครปฏิบัติถึงธรรมกายไปแล้ว ถ้าแนะนำนิดหน่อยก็จะรู้เชียวว่ามีอานุภาพสูง แต่ว่าอาตมาก็ไม่แนะนำอีกแหละ จนกว่าบุคคลที่ปฏิบัติถึงธรรมกายแล้วนั้นจะพิสูจน์ได้ว่า ตนมั่นคงต่อการที่ไม่ไปหลงหรือเห็นแก่ลาภสักการะ หรือไม่ไปเพลิดเพลินในสิ่งที่จะดึงตนให้ตกต่ำต่อไป **เพราะตราบใดที่ยังไม่บรรลุมรรคผลเป็นพระอริยบุคคล โอกาสตกต่ำมีถึงกว่า ๕๐ เปอร์เซ็นต์ ถ้าประมาทเผลอใจก็ไปอบายภูมิ** เพราะ

ฉะนั้นนี่การปฏิบัติภาวนาธรรม มาถึงจุดนี้อาตมาก็เลยถือโอกาสเจริญพรญาติโยมว่า **เมื่อเข้ามาปฏิบัติภาวนาธรรมแล้วนั้น** ครูบาอาจารย์ท่านจะสอน**ให้จำใส่ใจไว้ว่าปฏิบัติธรรมเพื่ออะไร? เพื่อให้มารู้แจ้งในเรื่องบาปบุญคุณโทษ เพื่อดำเนินชีวิตของตนไปในทางที่เป็นความสุขความเจริญ ละเว้นทางดำเนินไปสู่ความเสื่อมที่เป็นความทุกข์ความเดือดร้อน** เพราะเมื่อเข้ามาปฏิบัติธรรมแล้วรู้เหตุรู้ปัจจัย รู้ผลของความประพฤติปฏิบัตินั้น อาตมาเองก็ได้ประสบการณ์แม้แต่จากลูก ให้มาตั้งต้นชีวิตใหม่ ทำกาย ทำวาจาและใจให้บริสุทธิ์ที่สุดเท่าที่จะทำได้ แล้วก็จึงเห็นคุณของพระพุทธศาสนาอย่างมาก เมื่อเห็นคุณมากก็ตั้งใจปฏิบัติไป ก็พอได้ผลเล็ก ๆ น้อย ๆ ไปกะเขาบ้างตามส่วน จึงมีศรัทธาที่จะสละชีวิตทั้งชีวิตเพื่อนำพระสัทธรรมของพระพุทธเจ้านี่ออกเผยแพร่เท่าที่โอกาสมี เท่าที่ความสามารถจะพึงมี เท่าที่ญาติโยมสาธุชนจะสนับสนุน ก็เลยวางแผนที่จะลาออกจากราชการสหรัฐ ซึ่งอาตมาทำงานอยู่ ล่วงหน้า ถึง ๑๐ ปี แต่ไม่บอกให้ใครภายนอกทราบ แล้วก็เมื่อประพฤติปฏิบัติไป เห็นเหตุเห็นปัจจัยว่าการอยู่ร่วมกันฉันสามี-ภรรยาน่ะ ก็ไม่ได้เกิดประโยชน์อะไร ก็เลยพร้อมใจกันอยู่กันอย่างพี่น้องเป็นเวลาสิบปี ก่อนลาออกเข้ามาบรรพชาอุปสมบทเป็นพระภิกษุ แล้วจึงตัดสินใจลาออกจากราชการเมื่ออายุได้ ๕๗ ปี ก่อนเกษียณอายุ ๓ ปี ทั้งนี้เพราะกฎหมายของสหรัฐได้เปิดช่องให้ได้รับประโยชน์ว่าถ้าอายุราชการ ๒๐ ปีขึ้นไป ลาออกภายในระหว่าง ๕๕-๕๗ ปี ก็จะได้ SEVERANCE PAY คือเงินก้อน ก็ได้ยกให้ครอบครัวไป แล้วก็เมื่ออายุ ๖๒ ปี ก็จะได้บำนาญไปตลอดชีวิตก็ยกให้ครอบครัวไปเหมือนกัน อาตมาตัดสินใจบวชสละชีวิตทั้งหมดมาเพื่อนำพระธรรมคำสั่งสอนของพระพุทธเจ้าดังกล่าวแล้ว มาให้ญาติโยมเท่าที่สามารถจะทำได้ กล่าวมาถึงตรงนี้ก็เลยให้ญาติโยมสาธุชนทราบด้วยว่าอาตมานั้นมีภูมิหลังเนื่องมาแต่การได้ประสบการณ์ในการศึกษาปฏิบัติธรรม แล้วก็ผลของการปฏิบัติจากผู้อื่นที่เชื่อถือได้ โดยเฉพาะอย่างยิ่งคือลูก ซึ่งไม่ได้เคยรู้เรื่องเกี่ยวกับพระพุทธศาสนาเลย เธอบริสุทธิ์อย่างยิ่งในเรื่องความรู้เกี่ยวกับพระพุทธศาสนา เหมือนเด็กไทยทั่วไปแหละ แต่เมื่อปฏิบัติแล้วเธอก็กลับให้ข้อมูลที่เชื่อถือได้เป็นเหตุเป็นปัจจัยให้อาตมาเห็นเหตุเห็นปัจจัย แห่งความทุกข์ เห็นเหตุเห็นปัจจัยแห่งความสุขก็เข้ามาปฏิบัติธรรม ทำสมาธิและปัญญาให้เกิด เมื่อปัญญาเกิดรู้เรื่องบาปบุญคุณโทษ ก็ให้มีสติสัมปชัญญะ **ญาติโยมทั้งหลาย พึงมีสติสัมปชัญญะ** ซึ่งเมื่อเข้ามาปฏิบัติธรรมเชื่อแน่ว่าหลวงพ่อท่านก็สอนบ่อย ๆ **"สติ"** เป็นเรื่องสำคัญ **ให้รู้เรื่องบาปบุญคุณโทษ ทางที่เป็นประโยชน์ เป็นแก่นสารสาระของชีวิต และที่ไม่เป็นประโยชน์ไม่เป็นแก่นสารสาระของชีวิต เราก็เลือกดำเนินชีวิตของเราไปในทางที่เป็นคุณ ก็จะมีแต่ความสุขความเจริญ ความทุกข์ไม่มี**

อาตมาใคร่เจริญพรว่าหลังจากที่อาตมาเปลี่ยนใจมาปฏิบัติธรรม ๓ ปีแรก ชีวิตยังทรงอยู่ยังไม่เจริญเต็มที่ พอหลังจากนั้นชีวิตก็เจริญก้าวหน้าใน

หน้าที่การงานมาอยู่ในชั้นระดับแนวหน้า โดยไม่ต้องลงแรงมากเหมือนเก่า เก่าทำเกือบตาย เงินเดือนไม่ขึ้น ขึ้นทีละนิด ๆ เพียงแต่ STEP INCREASE (ได้รับการเลื่อนขั้นเงินเดือน) นั่นแหละ คุณธนิตเขาอยู่ฝ่ายบริหารฝ่ายการเงิน อาตมาก็ได้แค่นี้แหละ STEP INCREASE ไปจนติด CEILING (เพดาน) ก๊อกแก๊ก ๆ อยู่นั่นแหละ ไม่ไปไหน ไม่ได้ PROMOTION (เลื่อนชั้นเลื่อนตำแหน่ง) กับเขา แต่พอมาประพฤติปฏิบัติธรรม ๓ ปีแรกคงอยู่ในระหว่างวิบากกรรม มันยังคงแซงหน้าแซงหลังกันอยู่นะ แต่พอทำดีเต็มที่ไปทีนี้ก็ลื่น เจริญรุ่งเรือง **นี่แหละภาวนาธรรมนำชีวิตให้เจริญรุ่งเรืองและสันติสุข ด้วยอาการอย่างนี้ และก็เมื่อเราปฏิบัติธรรม มีศีลเป็นบาท เป็นผู้มีคุณธรรมดีแล้ว ทีนี้มั่นใจ เดินไปที่ไหนไม่ต้องกลัวใครเขาจะมองเราอย่างว่าไอ้นี่ไม่ดี มั่นใจ แล้วก็ผู้บังคับบัญชาผู้ร่วมงานก็รักใคร่นับถือกันเป็นอันดี ได้รับความร่วมมือในหน้าที่กิจการงานดี มันก็ก้าวหน้า มันก็เป็นสุข ทั้งในหน้าที่การงาน ทั้งในครอบครัวด้วย**

ทั้งในสังคมด้วย ไม่มีปัญหา เพราะฉะนั้นเมื่ออาตมาเห็นคุณอย่างสูงสุดของพระศาสนา จึงสละชีวิตมาอย่างนี้

เพราะฉะนั้นญาติโยมสาธุชนทุกท่าน เมื่อได้เข้าใจอย่างนี้แล้ว มีวัด(วัดไทยวอชิงตัน ดี.ซี.) คอยให้ธรรมะอย่างนี้ จงอย่าได้ทิ้งธรรมะ เข้ามาประพฤติปฏิบัติธรรม มีทานกุศล ศีลกุศล ภาวนากุศล กับวัดที่อาตมาว่ากับวัด ทำไม เพราะว่าเฉพาะในเรื่องทานกุศล คุณโยมทั้งหลายก็รู้อยู่ว่า ทำคุณความดี โดยเฉพาะอย่างยิ่งสละ การเสียสละกำลังกาย สติ ปัญญา ความสามารถ กำลังทรัพย์ เสียสละออกไปแล้วนี่จะส่งผลดีกี่มากน้อย ก็ขึ้นอยู่ที่คุณธรรมของผู้รับและผู้ให้ ผู้ให้บริสุทธิ์ สิ่งที่บริจาคได้มาด้วยความบริสุทธิ์ ผู้รับบริสุทธิ์และกำลังประพฤติปฏิบัติให้บริสุทธิ์ยิ่ง ๆ ขึ้นไป ทำไปเถอะ "**บุญ**" ผลสูงเหมือนกับเราปลูกต้นไม้พันธ์ดี กล้างาม พันธ์ดีก็คือว่าทรัพย์สินที่เราบริจาค ได้มาด้วยความบริสุทธิ์ ต้นกล้างาม คือเราก็บริสุทธิ์ มาปลูกที่ดินดีบรรยากาศดี ก็ผลดี จะไปไหน ก็เป็นธรรมชาติอย่างนี้ พระสัทธรรมของสมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเป็นไปตามธรรมชาติทุกประการ ไม่เป็นอย่างอื่น เพราะฉะนั้นเข้าใจนะ เอาละเข้าใจแล้ว อาตมาคิดว่าสมควรแก่เวลา ต่อไปตั้งใจปฏิบัติธรรมนะ (ปฏิบัติภาวนาธรรม)

ถอดเทปโดย.

พระมหาประเสริฐ ปญฺญาเสฏฺโฐ

■■■■

สพฺพทานํ ธมฺมทานํ ชินาติ
การให้ธรรม ชนะการให้ทั้งปวง

รายนามเจ้าภาพถวายนิตยสาร "ธรรมกาย" แด่พระภิกษุสงฆ์

เจ้าภาพ		ผู้รับ
คุณอรัญญา ชัยบุตร- ด.ญ.โสฬสา พึ่งสุพรรณ	ถวาย	เจ้าพระคุณ สมเด็จพระญาณสังวรฯ วัดบวรนิเวศวิหาร พระนคร กทม.๑๐๒๐๐
คุณอรัญญา ชัยบุตร	ถวาย	พระเดชพระคุณ พระราชธรรมนิเทศ วัดบวรนิเวศวิหาร พระนคร กทม.๑๐๒๐๐
คุณอรพร อาจริยะพร	ถวาย	พระสุเมธาบดี วัดมหาธาตุฯ พระนคร กทม.๑๐๒๐๐
คุณพรเทพ-อรัญญา เพ็ชรเอี่ยม	ถวาย	สมเด็จพระพุทธชินวงศ วัดเบญจมบพิตรฯ ดุสิต กทม.๑๐๓๐๐
คุณบุญเลิศ ลีลาพิลาส	ถวาย	พระเทพวิริยาภรณ์ วัดพระบาทมิ่งเมือง อ.เมือง จ.แพร่ ๕๔๐๐๐
คุณเขต-สุภาวรรณ ต้นรัศมี	ถวาย	พระครูสุคนธลีลาภิรัต วัดวาฬุการาม อ.พล จ.ขอนแก่น ๔๐๑๒๐
ด.ช.พฤนท์ พานิชพันธ์	ถวาย	พระวิศาลสมณคุณ วัดมงคลนิมิตร อ.เมือง จ.ภูเก็ต ๘๓๐๐๐
ด.ช.พฤนท์ พานิชพันธ์	ถวาย	พระราชปริยัติยาภรณ์ วัดกะพังสุรินทร์ อ.เมือง จ.ตรัง ๙๒๐๐๐

คุณเกริกพงษ์ ใจใหญ่	ถวาย	พระอาจารย์จำเนียร สีลเสฏโฐ วัดถ้ำเสือ อ.เมือง จ.กระบี่ ๘๑๐๐๐
คุณเกริกพงษ์ ใจใหญ่	ถวาย	พระราชปฏิภาณมุนี วัดชนาธิการาม อ.เมือง จ.พังงา ๘๒๐๐๐
คุณสันติ บำรุงคุณากร	ถวาย	พระเทพวรคุณ วัดสิริจันทรนิมิต อ.เมือง จ.ลพบุรี ๑๕๐๐๐
คุณสุดใจ พานิชพันธ์	ถวาย	พระราชโสภณ วัดมหาชัยคล้ายนิมิตร อ.เมือง จ.สมุทรสาคร ๗๔๐๐๐
คุณสุภาภรณ์ อนุจรพันธ์	ถวาย	พระเทพวราภรณ์ วัดพระมหาธาตุฯ อ.เมือง จ.นครศรีธรรมราช ๘๐๐๐๐
คุณเกริกพงษ์ ใจใหญ่	ถวาย	พระเทพสังวรญาณ วิ. วัดศีลขันธาราม อ.โพธิ์ทอง จ.อ่างทอง ๑๔๑๒๐
คุณเกริกพงษ์ ใจใหญ่	ถวาย	พระราชเมธากร วัดเสนาสนาราม อ.เมือง จ.อยุธยา ๑๓๐๐๐
ด.ช.จักรชัย ต้นรัศมี	ถวาย	พระเทพสารสุธี วัดธรรมบูชา อ.เมือง จ.สุราษฎร์ธานี ๘๔๐๐๐
คุณบุญเลิศ ลีลาพิลาส	ถวาย	พระครูโสภณธีรญาณ วัดดอนตะโก อ.เมือง จ.ราชบุรี ๗๐๐๐๐
ด.ญ.โสฬสา พึ่งสุพรรณ	ถวาย	สมเด็จพระมหามุนีวงศ์ วัดนรนาถสุนทริการาม เทวศน์ กทม.๑๐๒๐๐

ผู้มีรายนามข้างต้นนี้ คือผู้มีจิตศรัทธาเป็นเจ้าภาพถวายนิตยสารธรรมกาย ถวายแด่พระสงฆ์ ๑ ปี (๔ เล่ม) ในอัตราปีละ ๑๒๐ บาท ผู้มีจิตศรัทธาโปรดติดต่อขอรับเป็นเจ้าภาพได้ที่ **มูลนิธิพุทธภาวนาวิชชาธรรมกาย** สำนักงานศาลาการเปรียญ วัดสระเกศราชวรมหาวิหาร กทม.๑๐๑๐๐ โทร. ๒๒๔-๗๔๗๕

ขอเชิญร่วมอนุโมทนาต่อกุศลจิตอันงดงาม

ของเหล่ากัลยาณมิตร ผู้หยิบยื่นแสงสว่างอันนิรันดร์แก่เพื่อนมนุษย์

ด้วยการอุปถัมภ์การพิมพ์นิตยสารดังนี้

พระเสริมชัย ชยมงฺคโล และญาติโยม
คุณประภาส-วาสนา เนตรกระจ่าง
คุณธรรมพงษ์-สาวิตรี รังสีภัทร์
คุณจินตนา รุจิรัชกร และเด็กหญิงมาริชชญา งามเบญจวงศ์
คุณพงศ์ฤทธิ์ รุจิรัชกร
คุณพิเชษฐ ซึ้งหทัย
คุณสุเมธ วงศ์พิภพมงคล
คุณยายอนงค์ ศรีรุ่งเรือง

ผู้มีรายนามข้างต้นนี้ คือผู้มีจิตศรัทธาบริจาคเงินบำรุงการพิมพ์นิตยสารธรรมกายแต่ละเล่มเป็นเงิน ๑,๐๐๐ บาท ผู้มีจิตศรัทธาโปรดติดต่อขอบริจาคได้ที่ **มูลนิธิพุทธภาวนาวิชชาธรรมกาย** สำนักงานศาลาการเปรียญ วัดสระเกศราชวรมหาวิหาร กทม.๑๐๑๐๐ โทร. ๒๒๔-๗๔๗๕

ธรรมสภา

วิมังสา

ผลการอบรมพระกัมมัฏฐาน รุ่นที่ ๒๐

ในระหว่างวันที่ ๑-๑๕ ธันวาคม ๒๕๓๓ ที่ผ่านมาได้มีการเปิดอบรมพระกัมมัฏฐาน รุ่นที่ ๒๐ อันเป็นรุ่นปลายปีแด่พระสงฆ์และสามเณรตลอดจนสาธุชนผู้สนใจทั่วไป ที่สถาบันพุทธภาวนาวิชชาธรรมกาย ในงานนี้ได้มีพิธีเปิดการอบรมเป็นทางการในวันที่ ๓ ธ.ค. ๓๓ โดยทางสถาบันฯ ได้รับความเมตตาจาก พระเดชพระคุณ **พระเทพวิสุทธิโมลี** รองเจ้าคณะภาค ๑๕ วัดมหาธาตุ จ.ราชบุรี ได้กรุณาเป็นองค์ประธานกล่าวให้โอวาทแก่ผู้เข้ารับการอบรม ซึ่งในรุ่นที่ ๒๐ นี้ มีพระภิกษุจากหลายจังหวัดทุกภาคของประเทศไทย เข้าร่วมอบรมด้วย ๓๗๘ รูป มีสามเณรอีก ๖๓ รูป และสาธุชนอุบาสก ๔๑ ท่าน อุบาสิกา ๙๖ ท่าน รวมจำนวนผู้เข้าอบรม ๕๗๘ ท่าน นับว่ามีจำนวนมากทีเดียว เพราะในวันเปิดอบรมนั้นพื้นที่บนศาลาอเนกประสงค์ที่ใช้เป็นที่ประชุมนั้นเต็มล้นไปหมด จนต้องมีผู้เข้าอบรมบางส่วนนั่งฟังอยู่รอบ ๆ ศาลาด้านนอก ซึ่งพระเดชพระคุณองค์ประธานเปิดการอบรมได้ให้ข้อคิดในวันนั้นที่สำคัญดังบางตอนที่ว่า *"การเปิดอบรมที่สถาบันนี้ ไม่ได้สอนเฉพาะเพียงธรรมปฏิบัติ อันมีสมถวิปัสสนาเท่านั้น แต่ยังมีการสอนในเรื่องปริยัติ อันมีแผนกนักธรรมบาลี ซึ่งเป็นการเดินตามรอยที่พระเดชพระคุณหลวงพ่อสดได้ดำเนินการสั่งสอนมาแต่เดิม"*

ซึ่งผลของการอบรมเมื่อวันเปิดปรากฏว่า มีผู้ปฏิบัติภาวนาได้เข้าถึงธรรมในขั้นต่าง ๆ นับแต่พระธรรมกายลงมาจนถึงเห็นดวงเห็นกายต่าง ๆ รวมกันถึง ๕๐ เปอร์เซ็นต์ของผู้เข้าอบรม โดยประกอบไปด้วยพระสังฆาธิการ

หลายรูป รวมทั้งสาธุชนชาวมาเลเซียก็ได้เข้าร่วมอบรมครั้งนี้ด้วย อนึ่ง ได้มีการจัดถวายเทปวีดีโอและเทปบันทึกเสียงของแม่บทวิธีการปฏิบัติเจริญภาวนาตามแนววิชชาธรรมกาย ทั้งชั้นต้น ชั้นกลางและชั้นสูงแก่เจ้าสำนักและพระภิกษุผู้เข้าถึงธรรมเป็นจำนวนมาก ตลอดจนตำราเอกสารที่ได้ถวายแด่พระสงฆ์ สามเณรทุกรูปที่เข้าอบรมจนถ้วนหน้า ทั้งนี้เป็นเพราะได้มีเจ้าภาพผู้ศรัทธาจัดเตรียมไว้อย่างพร้อมพรั่งเป็นพิเศษ ยังความปลาบปลื้มแก่คณะสงฆ์ในโครงการพุทธภาวนาวิชชาธรรมกายและกรรมการมูลนิธิฯ ทุกท่านเป็นอย่างยิ่ง ...สาธุ

■ ■ ■ ■

พระผู้เป็นบิดาของสถาบันฯ

ย่อมเป็นธรรมดาอยู่เองที่เมื่อหลวงพ่อของพวกเราชาวสถาบันพุทธภาวนาวิชชาธรรมกายได้รับพระราชทานสถาปนาสมณศักดิ์ถวายราชทินนามดังจารึกในพระสุพรรณบัฏว่า **"สมเด็จพระพุฒาจารย์ ภาวนากิจวิธานปรีชา ญาโณทยวรางกูร วิบูลวิสุทธิจริยา อรัญญิกมหาปริณายก ตรีปิฎกบัณฑิต มหาคณิสสร บวรสังฆารามคามวาสี อรัญยวาสี"** เมื่อ ๕ ธ.ค. ๓๓ ที่ผ่านมา ได้มีผลให้เหล่าศิษยานุศิษย์น้อยใหญ่ทั้งภิกษุสามเณรและฆราวาสชายหญิงมีหัวใจพองโตเป็นที่สุด ต่างมีความปลาบปลื้มยินดีกันทั่วหน้า เมื่อหลวงพ่ออันเป็นที่รักเคารพสุดประมาณมิได้ของพวกเรา ได้มีโอกาสสร้างสมบารมีธรรม ดูแลกิจการพระศาสนากว้างขวางยิ่งขึ้นอีก ดังมีคำจารึกไว้ว่า **"...ขอพระคุณเจ้าจงรับธุระพระพุทธศาสนา เป็นภาระสั่งสอน ช่วยระงับอธิกรณ์ และอนุเคราะห์พระภิกษุ สามเณร โดยสมควรแก่กำลังและอิสริยยศ ซึ่งพระราชทานนี้..."**

เพราะสถาบันพุทธภาวนาวิชชาธรรมกาย อ.ดำเนินสะดวก จ.ราชบุรี ได้มีโอกาสบังเกิดขึ้นในพระพุทธศาสนาได้เมื่อปี พ.ศ. ๒๕๒๕ นั้น ก็ด้วยอาศัยพระเมตตาบารมีแห่งเจ้าประคุณหลวงพ่อสมเด็จฯ ที่ได้สนับสนุนเกื้อกูลตลอดจนดูแลให้ข้อปรึกษาและคำแนะนำเพื่อแก้ไขปัญหาและอุปสรรคทั้งปวงตลอดมา นับแต่เวลานั้นจวบจนบัดนี้ที่สถาบันฯ แห่งนี้เป็นรูปเป็นร่างขึ้น ได้เป็นบุญสถานอันสำคัญศักดิ์สิทธิ์แก่เหล่าพุทธศาสนิกชน ทั้งพระภิกษุสามเณรและคฤหัสถ์ และเป็นที่สร้างพระวิปัสสนาจารย์ เพื่อช่วยปัดเป่าดับทุกข์ร้อนของปวงมนุษย์ชาติอยู่ในปัจจุบัน ก็ย่อมด้วยพระเมตตาพระกรุณาต่อศิษย์ของเจ้าประคุณหลวงพ่อสมเด็จฯ ทั้งสิ้น

ณ โอกาสแห่งการสมโภชสุพรรณบัฏและพัดยศสมเด็จพระราชาคณะที่จัดขึ้นในวันที่ ๒-๓ มีนาคม ๒๕๓๔ ที่วัดสระเกศราชวรมหาวิหารนี้ **พวกเกล้าฯ เหล่าผู้ปฏิบัติธรรมและคณะบริหารของสถาบันพุทธภาวนาวิชชาธรรมกาย ขอน้อมถวายประนมกรแทบเบื้องบาท เพื่อแสดงมุทิตาสักการะแด่เจ้าประคุณหลวงพ่อสมเด็จฯ อันจักได้เป็นเครื่อง**

หมายแสดงว่าพวกเกล้าฯ จะได้รำลึกเอาพระเดชพระคุณของพระผู้เป็นบิดาของสถาบันฯไว้ในหัวใจของพวกเกล้าฯ ตลอดไป

■ ■ ■ ■

สร้างวิหารหลวงพ่อสด

ตามมติที่ประชุมคณะกรรมการมูลนิธิพุทธภาวนาวิชชาธรรมกาย อันมี**ศาสตราจารย์ บัญญัติ สุชีวะ** เป็นประธานฯ ขอเชิญชวนพุทธศาสนิกชนผู้มีจิตศรัทธาบริจาคทรัพย์ เพื่อเข้าร่วมเป็นทุนสร้าง**วิหารหลวงพ่อสด** ณ วัดหลวงพ่อสดธรรมกายารามนี้ โดยเปิดโอกาสให้ผู้มีจิตศรัทธาบริจาคทรัพย์จำนวน ๕๐,๐๐๐ บาทขึ้นไป ภายในระยะเวลา ๒ ปี นับแต่นี้ จะได้รับการจารึกชื่อผู้บริจาคไว้ในส่วนของวิหารด้วย ส่วนท่านที่สนใจจะร่วมสมทบทั่วไป ก็จะได้รับสิ่งของอันศักดิ์สิทธิ์ล้ำค่า คือพระกริ่งหลวงพ่อสด ๑ องค์ ดังนี้

ทำบุญ ๕,๐๐๐ บาท ได้รับชนิดเนื้อทองคำ

ทำบุญ ๕๐๐ บาท ได้รับชนิดเนื้อเงิน

ทำบุญ ๒๐๐ บาท ได้รับชนิดเนื้อนวโลหะ

ทำบุญ ๑๐๐ บาท ได้รับชนิดเนื้อกะไหล่ทอง-เงิน

จึงขอถือโอกาสเชิญชวนทุกท่านผู้ปรารถนาจะสร้างทานบารมีไว้กับหลวงพ่อ ก็ขอให้ติดต่อสอบถามรายละเอียดได้ที่สำนักงานมูลนิธิฯ ศาลาการเปรียญวัดสระเกศ และบริเวณหน้าตึกบวรเทพมุนี วัดปากน้ำ ภาษีเจริญ และที่ประชาสัมพันธ์ สถาบันพุทธภาวนาวิชชาธรรมกาย ได้ทุกวัน

■ ■ ■ ■

ปฏิทินธรรม

วันที่ ๗-๑๒ เมษายน ๒๕๓๔ สถาบันพุทธภาวนาวิชชาธรรมกายจะจัดให้มีการอบรมธรรมปฏิบัติแก่เยาวชน ภาคฤดูร้อนประจำปีนี้ ขอเชิญผู้ปกครองนำบุตรหลานเข้ารับ"การอบรมได้

วันที่ ๑-๑๕ พฤษภาคม ๒๕๓๔ เปิดการอบรมพระกัมมัฏฐาน รุ่นที่ ๒๑ โดยจะมีพิธีเปิดเป็นทางการในวันที่ ๕ พ.ค. พร้อมทั้งจะได้มีการทอดผ้าป่าสามัคคีในวันนี้ด้วย จึงขอบอกบุญกุศลมายังทุกท่านด้วยเลย

■ ■ ■ ■

ก่อนจากกันคราวนี้ขอฝากธรรมบทบางตอนจาก นาลกสูตร ๒๕/๔๒๐ ว่า

"ห้วยน้ำน้อย ไหลดังสนั่น
ห้วยน้ำใหญ่ ไหลนิ่งสงบ
สิ่งใดพร่อง สิ่งนั้นดัง
สิ่งใดเต็ม สิ่งนั้นเงียบ"

แล้วพบกันอีกเช่นเคยนะครับ...สวัสดี

■ ■ ■ ■

พระสงฆ์ สามเณร ผู้ผ่านการอบรมพระกัมมัฏฐาน รุ่นที่ ๒๐ เข้ารับวุฒิบัตรจากเจ้าประคุณสมเด็จพระพุฒาจารย์ องค์ประธานสถาบันฯ

การอบรมพระกัมมัฏฐานแด่พระสงฆ์ รุ่นที่ ๒๐

ได้มีพระสงฆ์ สามเณร เข้ารับการอบรมกว่า ๕๐๐ รูป และอุบาสกอุบาสิการาว ๒๐๐ ท่าน ในการนี้ได้มีพระเถรานุเถระและพระอาจารย์ต่าง ๆ มาให้ความรู้ที่สำคัญทางธรรมอยู่เนือง ๆ

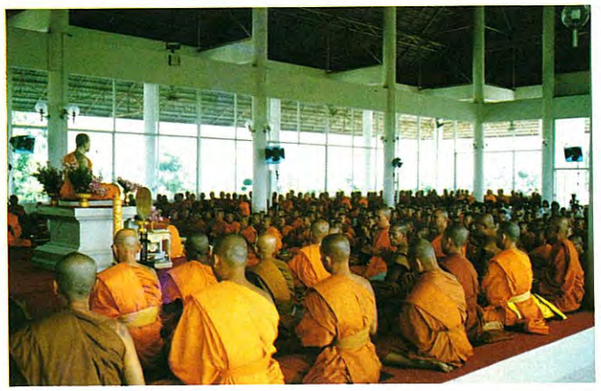

(บนซ้าย) พระเทพวิสุทธิโสภณ เจ้าคณะ ภาค ๑๕ วัดเบญจมบพิตร ขณะแสดงธรรมบรรยายแก่พระสงฆ์และสามเณร ๕๐๐ รูปเศษ ที่เข้ารับการอบรม

(บน) พระเทพปริยัติโมลี เจ้าอาวาสวัดราชโอรสาราม ได้เมตตามาแสดงธรรมและสาระความรู้ต่าง ๆ แก่ผู้เข้ารับการอบรมอยู่เสมอ

ณ สถาบันพุทธภาวนาวิชชาธรรมกาย อ.ดำเนินสะดวก จ.ราชบุรี
ระหว่างวันที่ ๑-๑๕ ธันวาคม ๒๕๓๓

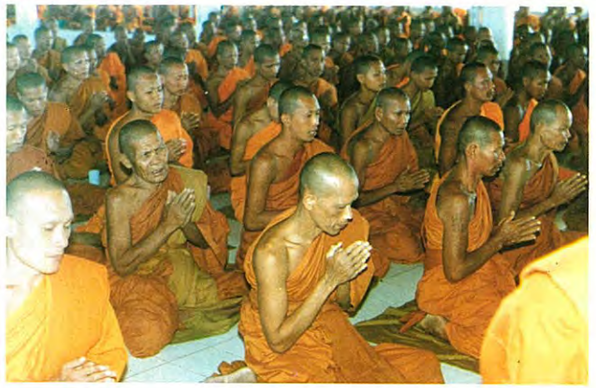

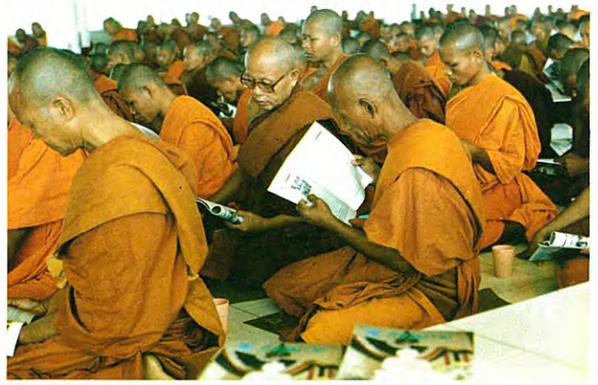

(บน) พระธรรมวิมลโมลี วัดเบญจมบพิตร เจ้าคณะภาค ๖ บรรยายธรรมเรื่อง คุณค่าของการอบรม

(บนขวา) พระราชปริยัติกวี รองเจ้าอาวาสและพระอาจารย์ใหญ่ฝ่ายคันถธุระ วัดปากน้ำ ภาษีเจริญ รองประธานสถาบันฯ ได้เมตตาถวายความรู้ทางธรรมแก่พระสงฆ์ที่เข้ารับการอบรมทุกรุ่นเป็นประจำ

(ล่าง) นอกจากได้รับฟังธรรมบรรยายที่สำคัญแล้ว พระสงฆ์ผู้เข้ารับการอบรมยังได้รับตำราและอุปกรณ์ช่วยเผยแพร่ธรรม เช่นเทปบันทึกเสียง เป็นต้น โดยมีเจ้าภาพผู้มีจิตศรัทธาจัดถวาย

พระสงฆ์และสามเณรผู้เข้ารับการอบรม จะต้องสืบทอดอริยประเพณี เช่น บิณฑบาตเป็นวัตร ฉันมื้อเดียวเป็นวัตร ฉันในบาตรเป็นวัตร

ผู้เข้ารับการอบรมที่สถาบันฯ จะได้รับการฝึกจิตภาวนาด้วยการเจริญพระกัมมัฏฐานตามแนววิชชาธรรมกายทุกวัน โดยมีพระวิทยากรและวิทยากรของสถาบันฯ ให้คำแนะนำอย่างใกล้ชิด

โอวาท

ในพิธีเปิดการอบรมพระกัมมัฏฐาน รุ่นที่ ๒๐

โดย

พระเทพวิสุทธิโมลี

ณ สถาบันพุทธภาวนาวิชชาธรรมกาย อำเภอดำเนินสะดวก จังหวัดราชบุรี

สถาบันพุทธภาวนาวิชชาธรรมกายแห่งนี้ก็เป็นสายทางเดียวกันของวัดปากน้ำ จึงได้ดำเนินรอยตามที่หลวงพ่ออดีตเจ้าอาวาสวัดปากน้ำท่านได้สร้างได้บำเพ็ญไว้ทุกประการ คือจัดให้มีทั้งด้านปริยัติและทั้งด้านปฏิบัติ นับว่าเป็นความคิดที่ควรแก่การยกย่องสรรเสริญเป็นอย่างยิ่ง

ท่านผู้อำนวยการสถาบันพุทธภาวนาวิชชาธรรมกาย และเพื่อนสหธรรมิก พระภิกษุ สามเณร ตลอดถึงญาติโยมสาธุชนพุทธบริษัททั้งหลาย วันนี้เป็นวันที่ทางสถาบันพุทธภาวนาวิชชาธรรมกาย โดยการนำของท่านพระอาจารย์เสริมชัย ได้จัดให้มีการเปิดประชุมอบรมเพื่อนำเข้าไปสู่การปฏิบัติกัมมัฏฐานตามความมุ่งหมายของสถาบันฯ แห่งนี้สืบไป ในการนี้มีเพื่อนสหธรรมิก คือพระภิกษุและสามเณรเป็นจำนวนมาก รวมกันแล้วประมาณ ๕๐๐ เศษ และท่านสาธุชนพุทธบริษัทอีกประมาณร้อยกว่า นับเป็นจำนวนที่มากพอสมควร โอกาสบัดนี้เป็นเวลาที่ทุกท่านเข้ามาสู่สถาบันพุทธภาวนาวิชชาธรรมกายนี้ แต่ละท่านก็มีจุดมุ่งหมายที่สำคัญ คือเพื่อมาศึกษาและปฏิบัติพระกัมมัฏฐาน ตามความมุ่งหมายของสถาบันพุทธภาวนาวิชชาธรรมกาย ซึ่งแต่ละท่านก็ได้สละเวลาอันมีค่า อันจะพึงกระทำประโยชน์ส่วนตัวหากว่าอยู่ในถิ่นที่อยู่อาศัยตามปกติ เราก็ต้องเสียสละการได้อยู่เป็นสุขในสถานที่ของเรานั้น มาร่วมใจกันปฏิบัติกิจของพระพุทธศาสนา นี้นับว่าเป็นหน้าที่ตามที่ได้รับอาราธนาจากทางสถาบันฯ เพื่อมาปฏิบัติธรรมดังเป็นที่ทราบแล้วนั้น ถือว่าเป็นกุศลกรรมอันยิ่งใหญ่และเป็นงานสำคัญที่จะทรงไว้ซึ่งพุทธศาสนา ทำพระพุทธศาสนาให้ยืนยาวอยู่ได้

ท่านผู้อำนวยการสถาบันพุทธภาวนาวิชชาธรรมกายแห่งนี้ ท่านก็ได้มีอุตสาหะวิริยะอย่างแรงกล้า มีกุศลเจตนาเป็นอย่างสูง ได้อุทิศตัวของท่านเองเพื่องานการสร้างสถาบันพุทธภาวนาวิชชาธรรมกาย จากที่ไม่มีอะไรเลยให้เป็นที่มีถาวรวัตถุ เป็นสถานที่มั่นคงแข็งแรงปรากฏเกิดมีขึ้น เพื่อให้เป็นสถานที่อำนวยความสะดวกแก่พระสงฆ์ สามเณร อุบาสก อุบาสิกา ผู้ปรารถนาที่จะเข้ามาปฏิบัติธรรมในทางพุทธศาสนา ท่านก็ได้สร้างสรรค์สถาบันพุทธภาวนาวิชชาธรรมกายแห่งนี้ให้เจริญเติบโตในชั่วระยะเวลา ๙ ปีเศษ นับว่าสถาบันฯ แห่งนี้เป็นสถาบันที่นับว่าใหญ่โตแห่งหนึ่ง และได้ขออนุญาตสร้างเป็นวัด ซึ่งได้กำลังดำเนินการอยู่ หากได้รับอนุญาตตั้งเป็นวัดได้สมดังตั้งใจแล้ว สถานแห่งนี้ก็จะเป็นวัดหรือสำนักที่ใหญ่โต เป็นที่อยู่อาศัยของพระสงฆ์สามเณรเป็นจำนวนมาก และยิ่งไปกว่านั้นก็ได้ทราบว่า**สถาบันพุทธภาวนาวิชชาธรรมกายแห่งนี้นอกจากจะได้สอนในทางธรรมปฏิบัติแล้ว ยังเปิดให้มีการสอนปริยัติธรรมแผนกนักธรรมและบาลีเพิ่มขึ้นอีก ตามแนวนโยบายของหลวงพ่อท่านเจ้าคุณพระมงคลเทพมุนี ท่านเป็นผู้สนับสนุนทั้งด้านปริยัติและทั้งด้านปฏิบัติ** ซึ่งหากจะพิจารณาดูแล้วเราก็จะเห็นได้ว่าแปลกแตกต่างไปจากบางสำนัก บางสำนักส่งเสริมทางด้านปฏิบัติแต่ก็ไม่ได้สนับสนุนด้านปริยัติ มุ่งเอาทางปฏิบัติโดยส่วนเดียว แต่พระเดชพระคุณหลวงพ่อผู้เป็นเจ้าอาวาสวัดปากน้ำ คือเจ้าคุณพระมงคลเทพมุนี ท่านได้สนับสนุนทั้งด้านปริยัติทั้งด้านปฏิบัติทั้งสองประการ เป็นที่น่าอนุโมทนาสาธุการ

สถาบันพุทธภาวนาวิชชาธรรมกายแห่งนี้ก็เป็นสายทางเดียวกันของวัดปากน้ำ จึงได้ดำเนินรอยตามที่หลวงพ่ออดีตเจ้าอาวาสวัดปากน้ำท่านได้สร้างได้บำเพ็ญไว้ทุกประการ คือจัดให้มีทั้งด้านปริยัติและทั้งด้านปฏิบัติ นับว่าเป็นความคิดที่ควรแก่การยกย่องสรรเสริญเป็นอย่างยิ่ง การปฏิบัติธรรมนั้นมีผลานิสงส์อย่างไรก็จะได้ถือโอาสพูดในโอกาสต่อไป

บัดนี้ก็เห็นว่าการที่จะปฏิบัติธรรมของทุก ๆ ท่านพรั่งพร้อมแล้วในทุกสิ่งทุกประการ ตามความมุ่งมาดปรารถนาของผู้อำนวยการสถาบันพุทธภาวนาวิชชาธรรมกายแห่งนี้ บัดนี้ก็พร้อมแล้ว จากรายงานที่ท่านผู้เป็นประธานได้รายงานให้ทราบ ซึ่งทุกท่านที่รวมอยู่ในที่ประชุมนี้ก็คงได้รู้ได้ทราบเช่นเดียวกันกับกระผม เพราะฉะนั้นจึงขออนุโมทนาสาธุการในการที่ท่านผู้อำนวยการสำนักพุทธภาวนาสถาบันแห่งนี้ ได้มีความดำริชอบปรารถนาเพื่อความเจริญก้าวหน้าของพุทธศาสนาเป็นหลักสำคัญอย่างยิ่ง จึงขออนุโมทนาสาธุการ ณ บัดนี้ เห็นว่าสมควรแก่เวลา จึงขอเปิดสถาบันพุทธภาวนาวิชชาธรรมกายเกี่ยวกับเรื่องการอบรมพระกัมมัฏฐานให้แก่ผู้สนใจซึ่งจะได้ทำการเริ่มต้นตั้งแต่วันนี้เป็นต้นไป ณ โอกาสบัดนี้ และขอให้สถาบันพุทธภาวนาวิชชาธรรมกายแห่งนี้จงดำเนินการให้สำเร็จตามเป้าหมายที่ประสงค์ทุกประการ และขอให้ทุก ๆ ท่านจงเจริญงอกงามในพระพุทธศาสนาตลอดกาลทุกเมื่อ

ท่านเพื่อนสหธรรมิกและสาธุชนพุทธบริษัทผู้ได้ตั้งใจเข้ามาปฏิบัติธรรมในสถาบันพุทธภาวนาวิชชาธรรมกายแห่งนี้ การที่ทุกท่านได้เสียสละความสุขส่วนตัว มาบำเพ็ญกิจในทางพุทธศาสนานับว่าเป็นกุศลกรรมอันดีงาม เราเข้ามาสู่สถานแห่งนี้เพื่อจุดมุ่งหมายคือเพื่อมาปฏิบัติธรรม หากจะเรียกตามแนวพุทธศาสนาในครั้งพุทธกาลแล้วก็เรียกว่ามาบำเพ็ญสมณธรรม

การบำเพ็ญสมณธรรมนั้น ย่อมประกอบด้วยคุณลักษณะ ๔ ประการด้วยกัน คือเมื่อเรามาอยู่ในสถานที่นี่แล้ว ร่วมบำเพ็ญสมณธรรมร่วมกัน หลักของสมณธรรมนั้นก็มีอยู่ ๔ ประการด้วยกัน

ประการที่หนึ่ง อปฺปาหารตา คือฉันอาหารแต่เพียงเล็กน้อยพอสมควรแก่การดำรงชีวิต

ประการที่สอง กามรติปหานํ คือละความยินดีในกามคุณให้หมดสิ้นไป

ประการที่สาม ขนฺติ คือต้องมีความอดทนหนักแน่น ต่อสู้กับความทุกข์ยาก ความลำบากอันจะพึงเกิดมีเนื่องในการเข้ามาปฏิบัติพระกัมมัฏฐานในครั้งนี้ และ

ประการที่สี่ อกิญฺจนํ ต้องตัดความกังวลใจใด ๆ ที่มีอยู่ในจิตใจของเราให้หมดไปชั่วระยะหนึ่ง คือหมายความว่าในระยะที่เรามาปฏิบัติพระกัมมัฏฐาน

อยู่ในสถานที่นี้ เราต้องละความกังวลใจจากสถานที่อยู่ที่อาศัย วัดที่อยู่ของท่าน บ้านที่อยู่ของทุก ๆ คน ตัดความห่วงใยความกังวลในกิจการงานของบ้านให้หมดสิ้น อย่าไปคิดนึกแต่ประการใด

คุณธรรมทั้ง ๔ ประการนี้ เป็นหลักของการบำเพ็ญสมณธรรม

หลักการบำเพ็ญสมณธรรมข้อแรกคือ อปฺปาหารตา ฉันอาหารแต่เพียงพอประมาณ อันนี้ก็หมายความว่าการฉันภัตตาหารเป็นสิ่งที่เราจะนำอาหารที่เราบริโภคนั้นไปหล่อเลี้ยงอัตตภาพร่างกายของเราให้มีสภาพทนต่อการที่จะบำเพ็ญเพียร อาหารนี้ถ้าเราฉันมากเกินสมควรไป เรียกว่าเกินมัตตัญญุตาไม่รู้จักประมาณ อาหารก็จะก่อโทษให้โทษ ฉันมากเกินไปก็จะทำให้ง่วงเหงาหาวนอน บำเพ็ญสมณกิจอะไรก็ทำได้ยากหรือทำด้วยอาการมึนเมา ด้วยความง่วงเหงา เพราะฉะนั้นการฉันภัตตาหารท่านให้ฉันแต่เพียงพอสมควรเท่านั้น พอสมควรหมายความว่า ตามหลักของการปฏิบัตินั้น ท่านแสดงไว้ในที่หลายแห่งเช่นว่าประมาณอีกสัก ๑ คำจะอิ่ม สมมติว่าเราจะฉันคำนี้เป็นคำสุดท้ายแล้วจะหยุดเลิกฉัน ท่านให้เว้นคำนั้นเสีย คือเว้นอาหารคำสุดท้ายไว้ ไม่ฉันทำให้พอเหมาะให้สำหรับเป็นเครื่องหล่อเลี้ยงร่างกายของเราเท่านั้น อย่างนี้เรียกว่าฉันอาหารแต่เพียงเล็กน้อยหรือพอสมควรแก่การดำรงอัตตภาพ

ประการที่สองคือ **กามรติปหานํ** คือละความยินดีในทางกามคุณ เรื่องการละความยินดีในทางกามคุณนั้น ผมก็เห็นว่าทุกท่านเข้ามาอยู่ร่วมกันในสถานที่แห่งนี้มากด้วยพระสงฆ์สามเณร มากด้วยสาธุชนพุทธบริษัท การปฏิบัติร่วมกันอยู่มาก ๆ อย่างนี้โอาสที่จะไปนึกคิดในเรื่องของกามคุณนั้มันมีลดน้อยเหลือเกิน มันอาจจะไม่มีเสียเลยก็ได้ คือเรามุ่งไปในทางปฏิบัติธรรม ถ้าเรามุ่งไปในทางปฏิบัติธรรมอย่างจริงใจแล้ว ความนึกคิดของเรามันจะแฉลบหลงไปสู่ความรัก โกรธ หลง อะไรเหล่านั้นน้อยเต็มที ได้ชื่อว่าเป็นการละความยินดีทางกามคุณได้ คือเรื่องกามคุณอะไรต่าง ๆ มันจะสะดุดหยุดลงไปได้ชั่วคราว อาศัยการอยู่ร่วมกันมากประการหนึ่งและอาศัยการตั้งใจประพฤติปฏิบัติตามหลักธรรมคือพระกัมมัฏฐานอีกประการหนึ่ง ทั้ง ๒ ประการนี้จะเป็นเครื่องทำให้เราละความยินดีความเพลิดเพลินในทางกามคุณไปได้ขณะหนึ่ง

ประการที่สามคือ **ขนฺติ** คือความอดทนความอดทนความอดกลั้น ถือเป็นคุณธรรมของพระเป็นคุณธรรมระดับพื้นฐานจิตใจของพระเรา พระเณรเราเข้ามาบวชในพระพุทธศาสนานี้ ที่อยู่กันได้นาน ๆ เพราะอาศัยขันติคือความอดทนเป็นหลักสำคัญอย่างยิ่ง ขันติคือความอดทนนี้แหละ สวมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าทรงยกย่องสรรเสริญว่าเป็นบรมธรรม เป็นธรรมชั้นสูง เป็นคุณธรรมขั้นพื้นฐานที่จะนำไปสู่การปฏิบัติธรรมอื่น ๆ ให้สำเร็จลุล่วงไป ดังที่พระองค์ได้ตรัสไว้ในโอวาทปาฏิโมกข์ว่า **ขนฺตี ปรมํ ตโป ตีติกฺขา ขันติคือความอดกลั้น เป็นธรรมเครื่องเผาผลาญกิเลสอย่างสูงสุดหรืออย่างยอดเยี่ยม** เพราะฉะนั้นขันติจึงถือเป็นคุณธรรมที่สำคัญในการที่จะมาอยู่ปฏิบัติพระกัมมัฏฐานในโอกาสนี้ ถ้าทุกท่านไม่มีขันติธรรมเพียงพอแล้ว คือไม่เจริญด้วยขันติธรรมเราจะอยู่ที่นี่ไม่ได้นาน เมื่อเข้ามาอยู่ก็จะต้องพบกับความหนาว เพราะช่วงระยะการเข้ามาปฏิบัตินี้เป็นเวลาที่อากาศเริ่มจะหนาวจัดขึ้นทุกวัน มีลมพัดแรงต้องนอนอยู่ที่พื้นล่างไม่มีที่กำบัง จะมีแต่เพียงกลดบังลมได้เพียงเล็กน้อยเท่านั้น ถ้าเราไม่มีความอดทนเพียงพอแล้ว เราอยู่ไม่ได้ เราอยู่ที่วัดของเรานั้นมีกุฏิเป็นที่อยู่อาศัยอย่างสะดวกสบาย จะทำอะไรก็ทำได้ตามใจถ้าไม่ผิดพระวินัย ไม่ผิดศีลธรรม แต่เรามาในสถานที่นี้เรามาด้วยคิดว่าเราจะมาประพฤติปฏิบัติธรรม จะลำบากยากเย็นแค่ไหนเราจะไม่กลัว ไม่หวาดสะดุ้งทั้งนั้น จะฝ่าฟัน ปฏิบัติศาสนากิจเกี่ยวด้วยการปฏิบัติธรรมในครั้งนี้ให้สำเร็จลุล่วงสมความตั้งใจ เรามีความยึดมั่นเป็นอธิษฐานธรรมฝังแน่นอยู่ในจิตใจอย่างนี้ ก็เท่ากับว่ามีขันติธรรมมีความอดทนความอดกลั้น ที่จะทนต่อสภาพที่จะเบียดเบียนทุกสิ่งทุกประการที่ผ่านมา การบำเพ็ญสมณธรรมก็จำเป็นจะต้องสร้างขันติธรรมให้เกิดมีขึ้นในจิตใจ อันนี้เป็นประการที่สาม

ประการที่สี่ อกิญฺจนํ ที่แปลว่าไม่มีความกังวลก็ได้พูดไว้นิดหน่อยแล้วว่า การเข้ามาปฏิบัติพระกัมมัฏฐานอยู่ในสถาบันแห่งนี้ หากว่าเรายังมีความกังวลใจ คิดถึงทรัพย์สมบัติส่วนตัวที่อยู่ในกุฏิ ที่มีค่ามีราคา นึกประหวั่นพรั่นพรึง เกรงจะถูกขโมยมาลักเอาไปบ้าง นึกถึงกิจการงานต่าง ๆ ที่ทำค้างไว้ว่ายังทำไม่สำเร็จ จิตก็ไปนึกกังวลในเรื่องเหล่านั้นอยู่ตลอดถึงความนึกคิดกังวลเรื่องอะไรต่าง ๆ ซึ่งมันมีอยู่ในจิตใจของเราทั้งหลาย โดยเฉพาะอย่างยิ่งญาติโยมสาธุชนพุทธบริษัท ทุกคนต่างก็มีภารกิจในทางฆราวาสวิสัย มีภารกิจต่าง ๆ ผูกพันเนื่องกับจิตใจอยู่ตลอดเวลา เมื่อเราเข้ามาสู่การประพฤติปฏิบัติในสถาบันพุทธภาวนาวิชชาธรรมกายแห่งนี้แล้ว ถ้าเรายังตัดความกังวลใจต่าง ๆ การคิดถึงลูก คิดถึงหลาน คิดถึงทรัพย์สมบัติ คิดถึงกิจการงานอะไรที่ต้องปล่อยวางเอาไว้ชั่วคราวนั้น ถ้าใจเรามัวไปคิดติดเกาะอยู่กับเรื่องต่าง ๆ อารมณ์เก่าเหล่านั้นแล้วการปฏิบัติกัมมัฏฐานนี้จะไม่สำเร็จผล เพราะฉะนั้นเพื่อให้สำเร็จผลเราต้องตัดความกังวลใจให้ได้

ในครั้งพุทธกาลนั้น พระสงฆ์ในทางพุทธศาสนาเมื่อได้บวชจากองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าหรือจากพระอุปัชฌาย์อาจารย์เสร็จสิ้นไปแล้ว ก็จะต้องอยู่ปฏิบัติพระอุปัชฌาย์อาจารย์เป็นเวลาถึง ๕ ปี พอปฏิบัติพระอุปัชฌาย์อาจารย์ครบ ๕ ปีแล้ว จากนั้นจึงออกไปเพื่อบำเพ็ญสมรณธรรม การบำเพ็ญ

สมณธรรมนั้นต้องไปอยู่ในป่าที่รกชัฏสงบสงัด นำไปสู่การประพฤติปฏิบัติที่ต้องประสงค์ได้อย่างสะดวกสบาย แต่ในปัจจุบันนี้การที่เราจะเข้าป่าเพื่อประพฤติปฏิบัติตามเยี่ยงอย่างในครั้งพุทธกาลนั้น ปัจจุบันนี้ก็ทำได้ยากแล้ว เพราะป่าไม้ต่าง ๆ ก็ถูกทำลายจากคนผู้เห็นแก่ได้ เห็นแก่ตัว จนเกือบจะหมดสิ้น แม้ในจังหวัดราชบุรีนี้ ทางอำเภอจอมบึงเมื่อก่อนนี้เคยเป็นป่ารกชัฏ แต่ในปัจจุบันนี้กลายเป็นไร่เป็นอะไรต่าง ๆ ที่ทำมาหาเลี้ยงชีพของประชาชน ป่าก็ลดน้อยถอยลงไป มีเหลืออยู่ก็เล็กน้อยเต็มที หากจะประพฤติปฏิบัติต้องเข้าป่าอย่างนั้น ปัจจุบันนี้ก็ไม่ค่อยสะดวก เพราะฉะนั้นจึงหันเข้าสู่การประพฤติปฏิบัติในวัดนั่นเอง วัดไหนที่จัดให้มีการประพฤติปฏิบัติขึ้น เราเข้าไปสู่วัดนั้น แล้วก็ร่วมใจปฏิบัติตามเป้าหมายของวัดนั้นแนะนำอบรมให้ก็เป็นประโยชน์ประการหนึ่ง และการเข้าสู่สำนักอย่างนั้น อย่างที่เข้ามาอย่างนี้ เราต้องตัดความกังวลใจให้หมดสิ้น อย่าไปห่วงใยอะไร ทรัพย์สมบัติต่าง ๆ อะไรนอกกายของเราให้ถือว่าเป็นของนอกกาย จะหายก็หายไป มันจะสูญเสียก็สูญเสียไป มันจะทำลายก็ทำลายไป ตั้งใจให้มันเด็ดขาด อย่าไปนึกห่วงนึกกังวลใจในเรื่องเหล่านั้น แล้วก็ตั้งใจประพฤติปฏิบัติธรรม

ถ้าสามารถกระทำได้ตามหลัก ๔ ประการ คือประการที่หนึ่ง ฉันอาหารแต่เพียงเล็กน้อยพอสมควรแห่การดำรงชีพ ประการที่สอง ละหรือกำจัดความยินดีในกามคุณให้มันหมดสิ้นหรือทุเลาเบาบางลงไป ประการที่สาม จักต้องมีขันติคือความ

อดทน อดกลั้น ต่อสภาพแวดล้อมที่จะเป็นเหตุทำจิตใจของเราให้วุ่นวาย หรือจะก่อให้เกิดความทุกข์ยากลำบากอะไร ต้องมีความอดทนให้ฝังแน่นอยู่ในจิตใจของเรา แล้วประการที่สี่ ต้องตัดความกังวลใจต่าง ๆ ให้หมดอย่าให้หลงเหลืออยู่ได้ อย่าไปห่วงใยอาลัยกับสมบัตินอกกาย ขอให้มุ่งในทางธรรมปฏิบัติสร้างสมบัติภายในให้เกิดขึ้นในจิตใจของเรา ถ้าเราสามารถสร้างสมบัติภายในให้เกิดขึ้นในจิตใจของเราได้สมกับความปรารถนาของเราแล้ว นั่นแหละจะเป็นอริยสมบัติ สมบัติที่มีคุณค่าอย่างสูงยิ่งที่เราจะพึงเกิดปีติโสมนัสใจ

ผมก็ขอให้โอวาทแต่เพียงเล็กน้อยตามกำหนดเวลาที่ทางสถาบันฯให้ประมาณ ๒๐ นาที นี่ก็เห็นจะพอดี ๒๐ นาที หรือจะเกินเล็กน้อย หากเกินไปก็ขออภัยด้วย

ทุกท่านได้ร่วมใจกันเปิดสำนัก เปิดการประชุมอบรมกัมมัฏฐานประจำปี และได้ฟังคำชี้แจงแนะนำจากกระผมไปเพียงเล็ก ๆ น้อย ๆ ก็ขอให้

จงนำไปพินิจพิจารณาเพื่อเป็นประโยชน์ในการปฏิบัติธรรมในครั้งนี้สืบต่อไป ผมก็ได้พูดมาตามกำหนดเวลาแล้ว ก็ขอยุติแต่เพียงเท่านี้

ในที่สุดนี้ ขออำนาจคุณพระศรีรัตนตรัย คือคุณพระพุทธเจ้า พระธรรม พระสงฆ์ และอำนาจแห่งกุศลธรรมที่ทุก ๆ ท่านร่วมใจกันปฏิบัติในครั้งนี้ ขออำนาจดังกล่าวนั้นจงมาเป็นตบะเดชะ มีกำลังอันศักดิ์สิทธิ์ ดลบันดาลให้เพื่อนสหธรรมิก สาธุชนพุทธบริษัทผู้ร่วมปฏิบัติธรรมทุกท่าน ขอให้ทุกท่านจงนิราศจากความทุกข์ นิราศจากโศก นิราศจากโรค นิราศจากภัย นิราศจากอุปัทวันตรายนานาชนิด และขอจงสถิตสถาพรในจตุรพิธพร ๔ ประการ คือ อายุ ความเป็นผู้มีอายุยืนนาน วรรณะ ความเป็นผู้มีผิวพรรณผ่องใส สุขะ ความเป็นผู้มีความสุขกายสบายใจ พละ ความเป็นผู้มีพลานามัยอันสมบูรณ์ แม้ปรารถนาอิฐผลอันใดอันชอบด้วยธรรมแล้ว ขออิฐผลอันนี้จงพลันสำเร็จสมความมุ่งมาดปรารถนา และขอให้ทุก ๆ ท่านจงเป็นผู้เจริญงอกงามไพบูลย์ในพุทธศาสนา ตลอดกาลทุกเมื่อเทอญ.

■ ■ ■ ■

ถอดเทปโดย ***พระมหามนัสชัย สุมโน***

กองบรรณาธิการนิตยสารธรรมกาย

พร ๔ ประการ ย่อมเจริญแก่ผู้มีปกติกราบไหว้

ธรรมบรรยายโดย
ชยมงฺคโล ภิกฺขุ
ณ ศาลาการเปรียญ วัดสระเกศ ราชวรมหาวิหาร

...คนที่มีปกติอ่อนน้อมต่อผู้เจริญนั้นมีผลดี คือรู้จักผู้เจริญด้วยคุณธรรมและได้เข้าหา เมื่อมีเหตุเภทภัยมีเรื่องเดือดร้อนใดก็ได้รับคำแนะนำสั่งสอนด้วยดี ให้ปฏิบัติในแนวทางที่เป็นคุณแก่การดำเนินชีวิต และให้หลีกเลี่ยงแนวทางที่เป็นโทษแก่การดำเนินชีวิต...

...คนสมัยใหม่มองไม่เห็น ไม่เข้าใจว่าใครเป็นผู้เจริญ รู้แต่ว่าตนเองเป็นผู้เจริญ หลงว่าตนเป็นนักวิชาการเป็นปัญญาชนบ้าง เด็กหนุ่ม ๆ โตขึ้นมาหน่อย เรียนหนังสือหน่อย เข้ามหาวิทยาลัยก็เป็นปัญญาชนแล้ว...

คำที่พระภิกษุสงฆ์ให้พรเป็นประจำ **อภิวาทนสีลิสฺส นิจฺจํ วุฑฺฒาปจายิโน จตฺตาโร ธมฺมา วฑฺฒนฺติ อายุ วณฺโณ สุขํ พลํ** ซึ่งแปลความว่า **ธรรม ๔ ประการคือ อายุ วรรณะ สุขะ พละ ย่อมเจริญแก่ผู้มีปกติไหว้กราบ ผู้อ่อนน้อมต่อท่านผู้เจริญเนืองนิจ** คำแรกที่ว่า ผู้มีปกติไหว้กราบ คือไม่ใช่ทำ ๆ หยุด ๆ ต้องทำเป็นปกติจึงจะได้ผลสมบูรณ์ เรารู้หลักการเคารพสักการะของชาวพุทธก็ดีหรือประเพณีของไทยก็ดี มี ๒ อย่างคือ ไหว้และกราบ

การไหว้นั้นใช้ในการทักทายปราศรัยในระหว่างผู้ใหญ่กับผู้น้อยหรือผู้เสมอกัน การแสดงความเคารพเป็นการยอมรับคุณความดีของผู้อื่น เป็นคนใจกว้างใจดี ไม่เห็นแก่ตัว ไม่มากด้วยมานะทิฏฐิที่คอยจะคิดว่าตนสูงกว่าผู้อื่น สำคัญกว่าผู้อื่น

การกราบนั้นใช้กับบุคคลหรือสิ่งที่เจริญสูงสุดด้วยคุณธรรม คือพระรัตนตรัย มีพระพุทธ พระธรรม พระสงฆ์ เป็นต้น พระพุทธเจ้านั้นสังขารร่างกายของท่านไม่มีอยู่แล้ว เราก็อาศัยพระพุทธรูปเป็นปูชนียวัตถุ สมมติแทนองค์พระพุทธเจ้า เราก็กราบไหว้คุณธรรมของท่าน ซึ่งหมายถึงการกราบไหว้ทั้งพระพุทธ พระธรรม พระสงฆ์ผู้ปฏิบัติสืบต่อพระบวรพุทธศาสนา ถ้าไม่มีพระสงฆ์เราจะไม่ได้พบพระพุทธศาสนาแน่นอน เราได้รู้จักบาปบุญคุณโทษ รู้ว่ากระทำเช่นนี้ได้ผลดีเป็นความเจริญความสุขแก่ชีวิต ทำเช่นนี้เป็นทุกข์ เราดำเนินตามพระสัทธรรมของพระพุทธเจ้า จึงจะมีชีวิตด้วยความร่มเย็นเป็นสุขปราศจากทุกข์โศกโรคภัย "**โรค**" ตามธรรมะหมายเอาอุปาทานในขันธ์ ๕ การกราบไหว้ต้องทำเป็นปกติอ่อนน้อมกับผู้เจริญเนืองนิจ เป็นการแสดงออกซึ่งกิริยาวาจาอันสัมปยุตด้วยใจหรือเป็นไปกับด้วยใจที่อ่อนน้อมนั้น เมื่อใจอ่อนน้อม กิริยาวาจาแม้ดวงตาก็อ่อนน้อม อ่อนน้อมหมายเอากิริยาวาจาที่สุภาพอ่อนโยน ถูกกาละเทศะบุคคล คือให้เหมาะสมกับกาลเวลา เหมาะสมกับสถานที่ เหมาะสมกับบุคคลหรือหมู่ชน ผู้น้อยต้องแสดงความอ่อนน้อมต่อผู้ใหญ่ ผู้ใหญ่ก็ต้องแสดงเมตตา กรุณาธรรมแก่ผู้น้อยด้วยจิตใจที่อ่อนโยน แม้สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเมื่อประทับอยู่ในท่ามกลางพุทธบริษัท ก็ทรงแลดูหรือประพฤติปฏิบัติต่อพุทธบริษัท นับแต่อรหันต์สาวกทั้งหลายลงมา ด้วยพระทัยอันอ่อนโยน หมายถึงจิตใจที่เปี่ยมไปด้วยเมตตา กรุณา มุทิตา อุเบกขาเหมือนพ่อแม่มีต่อลูก ความอ่อนน้อมต้องปฏิบัติต่อผู้เจริญ เราไม่ได้ทำกับคนพาล คนหลง คนมีปากไม่ดี ทั้งกาย วาจา ใจ เรียกว่ากายทุจริต วจีทุจริต มโนทุจริต คือถ้าไปทำกับบุคคลเหล่านั้น มันก็ไม่

ได้ผล คนพาลนั้นต้องหลีกเลี่ยง ไม่คบค้าสมาคมด้วย ผู้ที่เราจะเคารพกราบไหว้แล้วได้ผลสมบูรณ์ต้องกระทำต่อผู้เจริญ **"ผู้เจริญ"** หมายเอาผู้เจริญด้วยวัยวุฒิ คือผู้เจริญด้วยอายุประพฤติปฏิบัติต่อผู้มีอายุสูงกว่าเรียกว่าวัยวุฒิ ภิกษุนั้นเขาใช้อายุพรรษาเป็นเกณฑ์ สำหรับฆราวาสถือเกณฑ์อายุเป็นสำคัญเรียกว่าวัยวุฒิ

ผู้เจริญอีกประเภทหนึ่งคือ**ผู้เจริญด้วยชาติวุฒิ** เช่นพระมหากษัตริย์ เจ้านายที่ทำหน้าที่ปกครองดูแลอาณาประชาราษฎร์โดยชอบ และที่สูงขึ้นไปคือ**คุณวุฒิ** หมายเอาผู้ที่ทรงคุณธรรม มีศีลมีธรรม การเคารพกราบไหว้พึงกระทำต่อกันระหว่างผู้ที่ทรงคุณธรรมต่ำกว่าขึ้นไปถึงผู้ทรงคุณธรรมสูงกว่า เช่น ฆราวาสพึงเคารพอ่อนน้อมต่อผู้มีศีลมีธรรมสูงกว่า เช่น สามเณรและพระภิกษุเป็นต้น พระภิกษุเรียกว่าผู้ทรงธรรมทรงพระวินัย ผู้มีศีลมีธรรม คุณธรรม ก็ยังรวมถึงผู้มีพระคุณต่อตนเองโดยเฉพาะ นับแต่พ่อแม่ ปู่ย่า ตายาย ผู้มีพระคุณอื่น ๆ ตลอดถึงครูอาจารย์ หรืออุปัชฌาย์อาจารย์ ซึ่งรวมเรียกว่าผู้เจริญ เป็นผู้ให้ผู้อุปการะคุณแก่เราก่อน นอกจากเราตอบแทนบุญคุณด้วยกตเวทิตาธรรมแล้วความประพฤติปฏิบัติมีการกราบไหว้ตามควร และอ่อนน้อมด้วยวาจาและใจต่อท่านทั้งหลายเหล่านี้ กระทำเนืองนิจจนเป็นปกติ จะได้รับผลดีเป็นธรรม ๔ ประการที่พระพุทธเจ้าท่านตรัสพระคาถาเหล่านี้ คือเป็นผู้มีอายุ วรรณะ สุขะ พละ ที่เรารับพรกันเสมอ ๆ แต่พรจะเป็นผลก็ต่อเมื่อปฏิบัตินะ คนรุ่นใหม่มักจะไม่เห็นความสำคัญของเรื่องนี้ มักจะแสดงกิริยากระด้างต่อผู้ใหญ่หรือผู้เจริญด้วยวัยวุฒิ ชาติวุฒิ คุณวุฒิ ไม่เห็นความสำคัญและไม่รู้อานิสงส์ว่าเป็นอย่างไร เมื่อกระทำตรงกันข้ามย่อมได้รับผลตรงข้าม **ความประพฤติปฏิบัติที่แข็งกระด้าง หยาบคาย ล่วงเกิน ก้าวร้าวต่อผู้เจริญหรือผู้ใหญ่ นับตั้งแต่วัยวุฒิ ชาติวุฒิ โดยเฉพาะอย่างยิ่งด้วยคุณวุฒิ ถ้ากระทำต่อผู้ทรงคุณธรรมเช่นนั้น ย่อมทำให้ได้รับความทุกข์เดือดร้อนถึง ๑๐ ประการ** เช่น **จะได้อาพาธแก่กล้า เวทนากล้า หรือถึงชีวิต จะเป็นผู้มีสติฟุ้งซ่าน มากเข้าจนเป็นโรคประสาท หรือไฟไหม้เรือนและเสื่อมจากญาติมิตรบริวาร** ฯลฯ เป็นต้น

พระพุทธองค์ได้ทรงแสดงไว้ถึงโทษของการล่วงเกินด้วยกาย วาจา และใจต่อผู้เจริญโดยเฉพาะผู้ที่ทรงศีลทรงธรรมหรือทรงพระธรรมพระวินัย ผู้ที่ประพฤติไม่ดีดังกล่าวจึงมีโทษ แต่**ผู้ที่อ่อนน้อมต่อผู้เจริญเนืองนิจ จะได้รับผลเป็นผู้มีอายุตลอดอายุขัยของตน** พระพุทธองค์ได้ทรงแสดงธรรมข้อนี้และมีตัวอย่างว่า

ในสมัยที่พระพุทธองค์ประทับอยู่ที่เมืองทีฆลัมพิกะ ประทับอยู่ในกุฏิ ได้ทรงเล่าเรื่องนี้ให้หมู่พระภิกษุฟังว่ามีพราหมณ์อยู่ ๒ คน บำเพ็ญตบะอยู่ ๔๘ ปี มีพราหมณ์คนหนึ่งสึกออกไปมีครอบครัวจนมีลูกชายคนหนึ่ง พราหมณ์ที่บำเพ็ญตบะอยู่ภายหลังได้ท่องเที่ยวไป ภายหลังได้ย้อนกลับมาเมืองนั้นครอบครัวได้ข่าวก็พาบุตรและภรรยามาเยี่ยม ด้วยจิตใจอันอ่อนโยนของพราหมณ์ที่มีครอบครัว ไม่ถือมานะทิฏฐิว่าตนเป็นเพื่อนกัน ถือว่าตนสึกไปแล้วมีคุณธรรมไม่เท่าพราหมณ์ผู้เป็นบรรพชิต จึงกราบไหว้ด้วยตนเองและให้ภรรยากราบไหว้ ในขณะที่กราบไหว้พราหมณ์ที่เป็นบรรพชิตก็ให้พร ขอให้ท่านจงมีอายุยืน พราหมณ์ที่มีครอบครัวก็ให้บุตรกราบพราหมณ์ผู้เป็นบรรพชิต แต่พราหมณ์ผู้เป็นบรรพชิตไม่ให้พรแก่บุตรของพราหมณ์นั้น พราหมณ์จึงถามว่าทำไมไม่ให้พรแก่บุตรผม พราหมณ์ผู้เป็นบรรพชิตจึงบอกว่าบุตรของท่านจะมีภัย และจะมีชีวิตได้อีก ๗ วัน พราหมณ์บรรพชิตจึงแนะนำให้ไปหาพระพุทธเจ้า พราหมณ์ที่มีครอบครัวไม่กล้าไปหาพระพุทธเจ้าเพราะถือว่าตนนับถือคนละลัทธิศาสนา แต่ด้วยใจที่มีธรรม พราหมณ์บรรพชิตจึงบอกว่าท่านจะมัวคิดว่าจะเสียศาสนาของเราหรือว่าจะรักษาชีวิตของลูก? ถ้าอยากรักษาชีวิตลูกต้องไปหาพระสมณโคดม เพราะเหลือวิสัยของตนแล้ว พราหมณ์พร้อมทั้งภรรยาจึงกราบลาพราหมณ์บรรพชิตไปหาพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ไปถึงก็ไปกราบพระพุทธเจ้า โดยลดมานะทิฏฐิของตน

เมื่อสามีกราบ พระพุทธองค์ก็ตรัสว่าขอให้มีอายุยืน เมื่อภรรยากราบ พระพุทธองค์ก็ตรัสขอให้มีอายุยืน พอให้บุตรกราบ พระพุทธองค์ทรงนิ่งไม่ตรัส พราหมณ์ผู้เป็นพ่อจึงทูลถามพระพุทธเจ้าเพราะเหตุใดพระองค์จึงไม่ให้พรลูกชายกระผม? พระพุทธองค์ก็ตรัสว่าเด็กคนนี้จะมีภัยถึงชีวิต และกุมารนี้จะมีอายุอีกไม่เกิน ๗ วัน พราหมณ์พ่อจึงถามพระพุทธองค์ว่าจะทำอย่างไรกุมารจึงมีชีวิตรอด พระพุทธองค์ทรงตรัสวิธีให้ โดยให้ไปสร้างปะรำมณฑปและทำตั่งขึ้นตรงกลางให้ภิกษุนั่งได้ ๘-๑๖ รูป และให้พระภิกษุไปเจริญพระปริตพุทธมนต์ พราหมณ์จึงไปจัดการตามที่พระพุทธองค์ทรงแนะนำ พระพุทธองค์จึงส่งพระภิกษุหมุนเวียนกันไปเจริญพระปริตตลอด ๗ วัน พราหมณ์ ๒ สามีภรรยาและบุตรอยู่ในปริมณฑลพิธี ในขณะที่ภิกษุเจริญพระปริตอยู่ เทพยดาทั้งหลายก็ลงมาบูชาพระปริตโดยรอบสว่างไสวไปหมด ขณะนั้นมียักษ์อยู่ตนหนึ่งซึ่งมีเวรกับกุมารนี้ และยักษ์ตนนี้ไปปรนนิบัติท้าวเวสสุวรรณซึ่งเป็นท้าวจตุโลกบาลอยู่ทางทิศเหนือ และได้รับพรจากท้าวเวสสุวรรณให้ไปจับเด็กคนนี้มากินได้ภายใน ๗ วัน พอถึงกำหนดยักษ์ก็จะไปจับเด็ก แต่เข้าไม่ถึงเพราะเทพยดาอยู่รอบไปหมด ยักษ์นี่เป็นเทพบุตรมารชั้นต่ำชั้นจาตุมหาราชิกา ชั้นที่ ๑ แล้วก็เป็นสัตว์โลกที่ไม่มีศีลไม่มีธรรม โง่ ๆ เซ่อ ๆ มีแต่กำลังจะกินลูกเดียว แต่ว่าเทพยดาอื่นที่เขาสูงกว่ามีรัศมีมาก เมื่อมีรัศมีมากตัวก็เข้าไม่ถึง ต้องคอยอยู่รอบนอก และในวันที่ ๘ พระพุทธองค์ทรงเสด็จเองให้พรแก่พราหมณ์

ภรรยา และบุตรให้มีอายุยืน พราหมณ์จึงถามว่า กุมารนี้จะมีอายุไปได้เท่าใด? พระองค์ทรงตรัสว่า ๑๒๐ ปี ยักษ์จึงหมดโอกาส พระพุทธองค์จึงเสด็จกลับ พระภิกษุโจษขานกันว่า **เด็กคนนี้จะต้องตายอยู่แล้ว แต่เพียงเด็กได้กราบไหว้พระรัตนตรัยกลับมีอายุยืนถึง ๑๒๐ ปี พระพุทธองค์ตรัสว่ามิใช่อายุยืนเพียงอย่างเดียว ธรรม ๔ ประการคือทั้งอายุ วรรณะ สุขะ พละเจริญไปด้วยตลอดชีวิต**

เหตุผลง่าย ๆ คือ**คนที่มีปกติอ่อนน้อมต่อผู้เจริญนั้นมีผลดี คือรู้จักผู้เจริญด้วยคุณธรรม และได้เข้าหาเมื่อมีเหตุเภทภัยมีเรื่องเดือดร้อนใดก็ได้รับคำแนะนำสั่งสอนด้วยดี ให้ปฏิบัติในแนวทางที่เป็นคุณแก่การดำเนินชีวิต**และ**ให้หลีกเลี่ยงแนวทางที่เป็นโทษแก่การดำเนินชีวิต** พราหมณ์ ๒ สามีภรรยาและบุตร ถ้ามีมานะทิฏฐิว่าตนเป็นคนต่างศาสนาไม่เข้าหาพระพุทธเจ้าด้วยความอ่อนน้อม ก็จักไม่ได้รับคำแนะนำจากพระพุทธเจ้า ลูกก็ตายเปล่า เพราะผู้เจริญมีคุณธรรมสูงยิ่งกว่ากันไปตามลำดับ พระพุทธเจ้าทรงมีญาณที่ล่วงจักษุมนุษย์ เห็นสัตว์โลกเหมือนมองดูวัตถุตั้งอยู่บนฝ่ามือ ไม่ว่าเป็นอดีต ปัจจุบัน อนาคต ทรงรู้แจ้งโลก พระองค์ทรงทราบว่ากุมารมีเวรอยู่กับยักษ์ จึงทรงประทานคำแนะนำให้ทำเช่นนั้น นี่แหละการเจริญพระปริตหรือสวดพระปริตจึงมีขึ้นตั้งแต่สมัยพุทธกาล **คนที่หยาบคายล่วงเกินผู้ใหญ่ ไม่เชื่อฟังผู้ใหญ่ จะได้ดีไม่ได้เพราะไม่มีใครเมตตาอนุเคราะห์ชี้แนะในทางที่ดีให้**

คนสมัยใหม่มองไม่เห็น ไม่เข้าใจว่าใครเป็นผู้เจริญ รู้แต่ว่าตนเองเป็นผู้เจริญ หลงว่าตนเป็นนักวิชาการเป็นปัญญาชนบ้าง เด็กหนุ่ม ๆ โตขึ้นมาหน่อยเรียนหนังสือหน่อย เข้ามหาวิทยาลัยก็เป็นปัญญาชนแล้ว ก็จริงหรอกแต่ปัญญามากปัญญาน้อยก็ไม่แน่ **เมื่อมีปัญหาเดือดร้อนตน ลุกลามไปถึงพ่อแม่ ถึงครูบาอาจารย์ ญาติมิตร ก็ดื้อดึงด้วยมานะทิฏฐิ หลงตนหลงเพื่อน ถือเพื่อนว่าเป็นสรณะ**(ที่พึ่ง) **แต่ไม่รู้จักว่าใครเป็นผู้เจริญ เมื่อเพื่อนชักนำไปไหน ดีหรือไม่ดี ขอให้ชอบใจถูกใจ ไปทั้งนั้น บางคนพ่อแม่ร่ำรวย ซื้อรถราให้ขี่ง่าย ๆ ซิ่งไปซิ่งมา ตาย หรือไม่ก็ไปตามเพื่อน ไม่เรียนหนังสือ เรียนไม่สำเร็จ ก็หาปมเด่นอื่น ๆ ในทางที่ดีบ้างไม่ดีบ้าง ทำให้เสียผู้เสียคน**

ส่วนลูกที่อ่อนน้อมต่อพ่อแม่ ครู อาจารย์ย่อมได้รับความเมตตากรุณาเป็นธรรมดา การที่ตนจะได้อุปการะให้เจริญด้วยวรรณะ คือฐานะและการยอมรับนับถือ ตลอดจนยศฐาบรรดาศักดิ์ในสังคมด้วย ย่อมทำให้สุขภาพกายสุขภาพจิตดี ก็คือ**สุขะ**และ**พละก็เจริญตามกันไป ด้วยประการฉะนี้.**

วิรัช-นารีรัตน์ เต็มแสงสุขมณี... ถอดเทป

บูชาบุคคลผู้ควรบูชาเป็นมงคลสูงสุด

บรรยายโดย สุมะนะ

ความสันติสุขร่มเย็น ความสงบปลอดภัยจากทุกข์ทั้งปวง เหล่านี้ล้วนเป็นสิ่งที่มนุษย์เราต่างปรารถนากัน เมื่อต่างปรารถนาความสุขความเจริญ ก็ควรสร้างเหตุแห่งความสุขให้บังเกิดขึ้น ซึ่งได้แก่ การบำเพ็ญทานกุศล ศีลกุศล ภาวนากุศล และรวมไปถึงการประพฤติปฏิบัติที่เป็นเหตุเป็นปัจจัยแห่งคุณความดีทั้งหลาย และเมื่อต่างไม่ปรารถนาความทุกข์ ก็ควรละเว้นเหตุแห่งความทุกข์ทั้งปวงเสีย เช่นละเว้นจากอกุศลกรรมบถ ๑๐ ประการ มีกายทุจริต ๓ วจีทุจริต ๔ และมโนทุจริต ๓ เป็นต้น องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าได้ทรงแสดงหลักธรรมสำหรับสร้างเหตุแห่งความสุข และวิธีละความทุกข์ไว้ ผู้ใดประพฤติปฏิบัติก็ย่อมประสบกับความสุขความเจริญโดยส่วนเดียว และยังเป็นเหตุเป็นปัจจัยให้ผู้นั้นสิ้นกิเลสาสวะ บรรลุถึงฝั่งแห่งพระนิพพานได้อีกด้วย

หลักธรรมที่พระพุทธองค์ทรงโปรดแสดงไว้นั้นมีหลักใหญ่ที่สำคัญ ๓ ประการ อันได้แก่ **การละความชั่ว** ด้วยกาย วาจา และใจ **การประกอบความดี** ด้วยกาย วาจา และใจ และ **การทำใจให้ผ่องใส** ปราศจากกิเลส โดยเฉพาะในประการสุดท้ายนั้นให้ปราศจากกิเลสนิวรณ์ทั้ง ๕ อันได้แก่ ความฟุ้งซ่านแห่งจิตใจ ความที่จิตใจซึมเซาไม่ปลอดโปร่ง ความพยาบาท หงุดหงิดใจ และความยินดีพอใจในรูป เสียง กลิ่น รส สัมผัสทางกาย อันชื่อว่ากามฉันท์ เป็นต้น นี้เป็นหลักสำคัญของพระพุทธศาสนาที่พระพุทธองค์ทรงแสดงไว้เป็นหลักให้สาวกประพฤติปฏิบัติ และได้ใช้เป็นหลักในการเผยแพร่อีกด้วย

การประพฤติปฏิบัติตามหลักคำสอนขององค์พระศาสดานั้น กล่าวได้ว่าเป็นการบูชาพระองค์ที่เรียกว่าปฏิบัติบูชา ซึ่งเป็นพระประสงค์ในการบูชาทีเดียว

กล่าวถึงการบูชานั้นมีด้วยกัน ๒ ประการ ประการแรกการบูชาด้วยเครื่องสักการะมีดอกไม้ ประทีป ธูป ของหอมเป็นต้น การบูชาด้วยปัจจัย ๔ และการบูชาด้วยการกราบไหว้เป็นต้น เหล่านี้เป็นการบูชาที่เรียกว่า **"อามิสบูชา"** อีกประการหนึ่งการบูชาด้วยการประพฤติปฏิบัติตาม เรียกว่า **"ปฏิบัติบูชา"**

การบูชาทั้ง ๒ ประการนี้ถือว่าเป็นกิจที่ดีที่ชอบ แต่อาจเป็นกิจเลวร้ายไปได้ ถ้าผู้ทำมีมิจฉาทรรศนะ

ทำการบูชาในทางที่ผิดแล้ว ก็ให้เกิดโทษเสื่อมเสียได้เช่นกัน แต่ถ้าผู้ทำการบูชามีสัมมาทรรศนะ รู้จักเลือกทำในทางที่ถูกก็ให้ผลเป็นคุณได้ พึงสังเกตการบูชาในทางที่ผิดก่อให้เกิดโทษ ดังต่อไปนี้

ในสำนักอาจารย์ทิศาปาโมกข์ เมืองตักกศิลา มีลูกศิษย์อยู่หลายร้อยคน ต่างเรียนวิชาต่างกันตามแต่เขาถนัด ศิษย์คนหนึ่งชื่อว่าสัญชีวะ เขาเรียนเวทมนต์เสกสัตว์ตายให้คืนชีพได้ ตามธรรมเนียมของการเรียนเวทมนต์นั้น ต้องเรียนผูกและเรียนแก้ไปด้วยกัน แต่เขาไม่ได้เรียนมนต์แก้ มาวันหนึ่งสัญชีวะนั้นได้เข้าป่าพร้อมด้วยเพื่อนหลายคน ได้พบเสือโคร่งตัวหนึ่งนอนตายอยู่ เขาจึงกล่าวขึ้นว่า "นี่แน่ะเพื่อน เสือตาย ข้าจะเสกมนต์ให้เสือตัวนี้ฟื้นคืนชีพขึ้น คอยดูนะเพื่อน"

เพื่อนคนหนึ่งพูดขึ้นว่า "แน่เทียวหรือ ลองปลุกมันให้คืนชีพลุกขึ้นดูซิ ถ้าท่านสามารถ" แล้วพาเพื่อนคนอื่น ๆ ขึ้นต้นไม้คอยดู

สัญชีวะกล่าวว่า "แน่ซีน่า" แล้วเริ่มร่ายมนต์เสกลงที่ร่างของเสือ พอเจ้าเสือฟื้นลืมตาลุกขึ้นมันรู้สึกหิว มองเห็นสัญชีวะซึ่งพอเป็นอาหารแก้หิวได้ จึงแยกเขี้ยวแล้วคำรามวิ่งปราดเข้ากัดก้านคอสัญชีวะล้มตายลงทั้งคนและเสืออยู่ในที่นั้นเอง

เมื่ออาจารย์ได้ทราบข่าวก็สลดใจ และอาลัยรักในลูกศิษย์มาก จึงเปล่งอุทานขึ้นว่า "นี่แหละผลของการยกย่องในทางที่ผิด ผู้ยกย่องคนเลวร้าย ยอมรับนับถือเขาในทางที่มิบังควร ต้องได้รับความทุกข์ถึงตายเช่นนี้" และได้กล่าวเป็นเชิงเตือนลูกศิษย์ว่า

"ผู้ยกย่องคนเลวร้าย คบหากับคนเลวร้าย ต้องถูกคนเลวร้ายทำให้เป็นเหยื่อ ดูเสือที่กลับคืนชีพขึ้นมาทำสัญชีวะให้เป็นเหยื่อนี้เถอะ"

การบูชาบุคคลไม่ควรบูชานั้น แม้จะให้ไม่เกิดโทษ แต่ก็ไร้ประโยชน์แก่ผู้บูชา ดังพระพุทธพจน์ว่า "ผู้ใช้ทรัพย์จำนวนพันบูชาคนไม่ควรบูชาทุก ๆ เดือนครบร้อยปี แต่การบูชาที่เขามาบูชาท่านผู้อบรมตนคนเดียว แม้เพียงครู่หนึ่งเท่านั้นประเสริฐกว่า การบูชาครบร้อยปีนั้นจะประเสริฐอะไร"

ทีนี้มาพิจารณาดูการบูชาที่มีสัมมาทรรศนะ พระพุทธองค์ทรงแสดงไว้ในมงคลสูตรว่า "การบูชาบุคคลผู้ควรบูชาเป็นมงคลสูงสุด" กล่าวถึงบุคคลผู้ควรบูชานั้น เมื่อกำหนดบุคคลผู้สูงสุดเป็นต้นไปแล้วได้แก่ พระสัพพัญญูพุทธเจ้า พระปัจเจกพุทธเจ้า พระอริยสาวก อาจารย์ อุปัชฌาย์ มารดาบิดา และครูเป็นต้น ท่านเหล่านี้เป็นปูชไนยบุคคลเพราะใคร ๆ ทำการบูชาในท่านเหล่านั้นแม้เพียงเล็กน้อย แต่กลับได้รับประโยชน์สุขตลอดกาลนาน เหตุที่ท่านเป็นทักขิไณยบุคคล เป็นเนื้อนาบุญที่สำคัญ แก่ผู้บูชา ขอให้สังเกตการบูชาในปูชไนยบุคคลมีพระพุทธเจ้าเป็นต้นแม้เล็กน้อย ก็ย่อมนำประโยชน์สุขมาให้ตลอดกาลนาน ดังต่อไปนี้

มีกุลบุตรผู้หนึ่ง ได้บำเพ็ญกุศลบารมีไว้ในพระพุทธเจ้าแต่ปางก่อน เขาก่อสร้างบุญอยู่ในภพนั้น ๆ ในกาลแห่งพระพุทธเจ้าพระนามว่า "สิทธัตถะ" บังเกิดในเรือนของสกุล เมื่อพระผู้มีพระภาคทรงพระชนม์อยู่ไม่อาจทำบุญได้ ต่อเมื่อพระผู้มีพระภาคเจ้าปรินิพพานแล้ว ได้ใส่ปูนขาวก้อนหนึ่งลงในระหว่างแผ่นอิฐทั้ง ๒ ในเมื่อมหาชนพากันทำห้องสำหรับบรรจุพระเจดิยธาตุของพระองค์ ด้วยบุญกรรมนั้น เขาได้ท่องเที่ยวไปในเทวโลกและมนุษยโลกนั่นเองสิ้น ๙๔ กัลป์ ในพุทธุปบาทนี้บังเกิดในเรือนแห่งสกุลหนึ่ง เมื่อเขารู้เดียงสาแล้วมีความเลื่อมใสในพระศาสดา จึงบวช และไม่สู้นานนักก็ได้บรรลุพระอรหันต์ ท่านปรากฏนามว่า "สุธาปิณฑิยเถระ"

ที่กล่าวมานี้เป็นเพียงอามิสบูชา แม้อามิสบูชายังมีผลมากถึงเพียงนี้ จะกล่าวไปไยถึงปฏิบัติบูชา เพราะกุลบุตรเหล่าใดบูชาปูชไนยบุคคลมีพระพุทธเจ้าเป็นต้น ด้วยคุณของตน เช่นการถึงสรณะ รับสิกขาบทและสมาทานองค์อุโบสถ สำหรับบรรพชิตมีการสำรวมในปาริสุทธิศีล ๔ เป็นต้น พระพุทธองค์ตรัสไว้ว่าปฏิบัติบูชานี้เป็นการบูชาพระองค์อย่างยิ่ง เพราะการประพฤติปฏิบัติตามหลักคำสอนของพระองค์นั้นสามารถดำรงพระศาสนาไว้ได้ ถ้าเหล่าสาวกซึ่งมีภิกษุเป็นต้นบูชาแต่เพียงอามิสบูชาแล้ว ก็จักเป็นผู้ที่ไม่ทำศีลและสมาธิให้บริบูรณ์และไม่ยังวิปัสสนาให้เกิดเจริญขึ้นได้ ได้แต่ชักชวนพวกอุปัฏฐากทำการบูชาด้วยอามิสเท่านั้น

จริงอยู่การสร้างถาวรวัตถุ เช่นการสร้างพระวิหาร เจดีย์เป็นต้น ผู้ใดสร้างถาวรวัตถุเหล่านั้น อานิสงส์ก็มีแก่ผู้นั้นเท่านั้น หาอาจดำรงพระศาสนาไว้ได้ไม่ ส่วนสัมมาปฏิบัติ เป็นการบูชาสมควรแก่พระบรมศาสดา เพราะสัมมาปฏิบัตินั้น พระพุทธองค์ทรงโปรดด้วย และสามารถดำรงพระศาสนาไว้ได้ด้วย

ดังที่พระองค์ได้ตรัสไว้ว่า "อานนท์ ผู้ใดแล เป็นภิกษุก็ตาม ภิกษุณีก็ตาม อุบาสกก็ตาม อุบาสิกาก็ตาม เป็นผู้ปฏิบัติธรรมสมควรแก่ธรรม ปฏิบัติชอบยิ่ง มีปกติประพฤติธรรมอยู่ ผู้นั้นชื่อว่า สักการะ เคารพนับถือ บูชาพระตถาคต ด้วยบูชาอย่างยิ่ง เพราะฉะนั้น อานนท์ เธอทั้งหลายในพระธรรมวินัยนี้ พึงศึกษาว่าเราทั้งหลายจักเป็นผู้ปฏิบัติธรรมสมควรแก่ธรรม ปฏิบัติชอบยิ่ง มีปกติประพฤติตามธรรมอยู่ อานนท์ เธอทั้งหลายพึงศึกษาอย่างนี้แล"

ผู้ปฏิบัติธรรมสมควรแก่ธรรม ปฏิบัติชอบยิ่ง มีปกติประพฤติตามธรรมนั้นเป็นอย่างไร

ในอรรถกถามหาปรินิพพานสูตรแสดงไว้ว่า บุรพภาคปฏิปทาอันเป็นธรรมสมควรแก่โลกุตรธรรม ๙ ชื่อว่า ธัมมานุธัมมปฏิปทา บุรพภาคนั้นโดยความก็ได้แก่พระบัญญัติทางมารยาท คือศีลและการสมาทานธุดงค์อันเป็นสัมมาปฏิบัติ ตั้งแต่โคตรภูญาณลงมานั้นเอง บุรพภาคปฏิปทานั้นแล ตรัสว่าชอบยิ่ง เพราะเป็นข้อปฏิบัติสมควร ผู้ใดปฏิบัติประพฤติบำเพ็ญบุรพภาคปฏิปทานั้น ผู้นั้นพระพุทธองค์ตรัสว่า เป็นผู้ปฏิบัติธรรมสมควรแก่ธรรม ปฏิบัติชอบยิ่ง มีปกติประพฤติตามธรรม

เพราะฉะนั้น บรรพชิตผู้ตั้งอยู่ในอคารวะ ๖ ได้แก่ การขาดความเคารพในพระพุทธ พระธรรม พระสงฆ์ และขาดความเคารพในการศึกษาอบรมตนในความไม่ประมาท และขาดความเคารพในปฏิสันถารเป็นต้น ละเมิดพระบัญญัติเลี้ยงชีวิตด้วยอเนสนา จึงไม่ชื่อว่า เป็นผู้ปฏิบัติธรรมสมควรแก่ธรรม ส่วนบรรพชิตผู้ไม่ละเมิดสิกขาบทที่พระศาสดาทรงบัญญัติไว้แก่ตนทุกข้อนั้นแม้เพียงเล็กน้อย เลี้ยงชีพโดยชอบ จึงชื่อว่า เป็นผู้ปฏิบัติธรรม สมควรแก่ธรรม

ฝ่ายคฤหัสถ์ผู้ทำเวร ๕ ได้แก่ ความยินดีพอใจลุ่มหลง มัวเมา ยึดติดในรูป เสียง กลิ่น รส และสิ่งสัมผัสทางกาย ประพฤติอกุศลกรรมบถ ๑๐ ไม่ชื่อว่า ปฏิบัติธรรมสมควรแก่ธรรม แต่ผู้ใดเป็นผู้ทำให้บริบูรณ์ในสรณะและศีล รักษาอุโบสถ ให้ทาน ทำการบูชาด้วยของหอมและการบูชาด้วยมาลา บำรุงมารดาบิดาและสมณพราหมณ์ผู้ทรงธรรม ผู้นี้จึงเป็นผู้ชื่อว่า ปฏิบัติธรรมสมควรแก่ธรรม ดังที่องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าตรัสไว้ว่า "ธรรมดาว่านิรามิสบูชา ย่อมอาจดำรงศาสนาของเราไว้ได้ เพราะว่าบริษัท ๔ นี้ ยังจักบูชาเราด้วยปฏิบัติบูชานี้ตราบใด ศาสนาของเราก็จักรุ่งเรือง ดังพระจันทร์เพ็ญแจ่มอยู่กลางฟ้าตราบนั้น"

■ ■ ■ ■

ขอน้อมถวายมุทิตาสักการะแด่
พระภิกษุ สามเณร ในโครงการของ
สถาบันพุทธภาวนาวิชชาธรรมกาย อ.ดำเนินสะดวก จ.ราชบุรี
เนื่องในโอกาสที่สอบไล่บาลีสนามหลวงได้ ในปีการศึกษา ๒๕๓๔

เปรียญธรรม ๗ ประโยค

พระมหาสุเนตร	สุนีโต
พระมหาวิมล	วิมโล

เปรียญธรรม ๕ ประโยค

พระมหาบุญเอี่ยม	ปุญฺญทตฺโต

เปรียญธรรม ๔ ประโยค

พระมหาปราโมทย์	ปโมทิโต
ประมหามนัสชัย	สุมโน
พระมหาประเสริฐ	ปญฺญาเสฏฺโฐ

เปรียญธรรม ๓ ประโยค

พระเสริมชัย	ชยมงฺคโล
สามเณรวรากร	ตันพล

ประโยค ๑-๒

พระสุรพล	ธมฺมวฑฺฒโน

กองบรรณาธิการนิตยสารธรรมกาย

แวดวงธรรมกาย

วิชชาธร

ตอนหนึ่งในการันทิยชาดก มีบันทึกไว้น่าชวนคิดว่า **"แผ่นดินนี้ไม่อาจจะทำให้เรียบเสมอกันได้ ฉันใด หมู่มนุษย์ก็ไม่อาจจะทำให้เหมือนกันหมดได้ ฉันนั้น"**

จากข้อความข้างต้นนี้ ย่อมแสดงให้เห็นสัจจธรรมของสังคมโลก ได้อย่างชัดเจนที่สุดว่า แม้บรรดาเหล่าผู้นำหรือผู้ปกครองในโลก จะได้พยายามสร้างคตินิยมวางแนวทางที่ตนคิดว่าดี ให้เป็นข้อบังคับแก่หมู่ประชากรผู้อยู่ใต้อาณัติของตน ให้ยอมรับและประพฤติตามอยู่นั้น ก็ไม่วายจะมีชนบางหมู่บางเหล่า ที่ไม่เห็นด้วยกับความคิดเช่นนั้น และไม่ประสงค์จะปฏิบัติตาม และเมื่อความไม่เห็นด้วยได้เพิ่มดีกรีมากขึ้นเป็นลำดับ มันก็จะแปรสภาพเป็นการต่อต้านดิ้นรนออกไปเสียจากกลุ่มดั้งเดิม ซึ่งเหตุการณ์ทำนองนี้มักจะเกิดขึ้นในสังคมโลกอยู่เป็นนิจ

อันการที่ไม่อาจทำให้มนุษย์มีความประพฤติและความคิดเห็นเป็นไปในแนวทางและระดับเดียวกันได้นั้น ย่อมเกิดแต่ธรรมะ ๒ ข้อคือ ความมี**ทิฐิสามัญญตา**ไม่เสมอกันหนึ่ง และความมี**สีลสามัญญตา**ไม่เสมอกันหนึ่ง นั่นเอง

ด้วยเหตุทำนองนี้แล ท่านสมถยานิกทั้งหลาย หากพบว่าสหายธรรมของท่านที่เคยเป็นแนวร่วมกันมาเกิดแสดงอาการผิดแปลกในความคิดและข้อประพฤติไปจากที่เคย ก็จงอย่าได้ฉงนสนเท่ห์ เพราะนั่นย่อมเป็นเครื่องหมายว่า ความเกิดขึ้นตั้งอยู่ดับไปแห่งคติเดิมของบุคคลผู้นั้นได้แสดงให้ปรากฏแล้ว ขอท่านจงพิจารณาด้วยความสงบเถิด

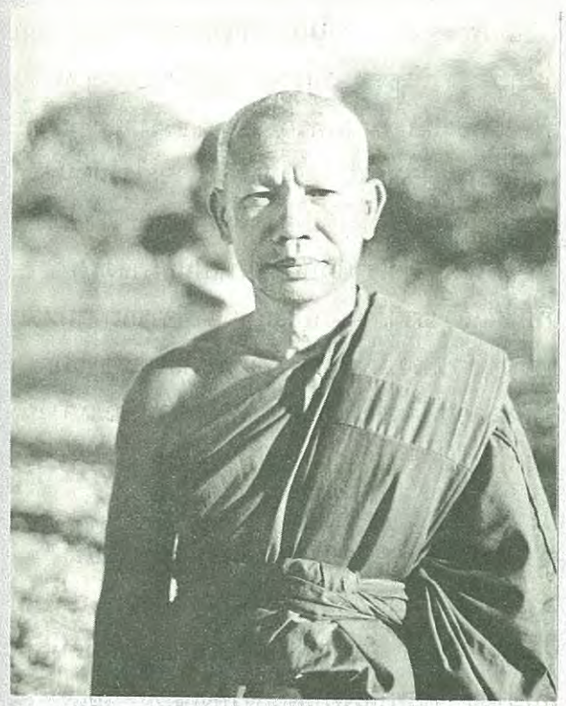

พระครูสมาจารคุณ
วัดหนองยาง จ.นครราชสีมา
(ประธานรุ่น ๑๖)

● ***กรุณาเล่าความเป็นมาของความสนใจในธรรมปฏิบัติ***

▲ ก่อนอาตมาจะได้มายังสถาบันแห่งนี้ อาตมาได้เคยมีความคิดแต่สมัยเมื่อยังเป็นสามเณรราว พ.ศ. ๒๔๙๘ ว่า อยากจะได้เรียนสมถวิปัสสนากัมมัฏฐานกับหลวงพ่อวัดปากน้ำ เพราะเขาลือกันว่า หลวงพ่อได้ปฏิบัติกัมมัฏฐานด้วยการนั่งเพ่งนิมิต อาตมาก็ชอบใจเพราะนิมิตเป็นเครื่องหมายของการที่จะทำให้จิตเป็นสมาธิขึ้น อาตมาก็เลยคิดอยากจะศึกษาปฏิบัติอย่างนั้นบ้าง พอหลังจากที่สอบได้นักธรรมเอกแล้ว ตอนนั้นก็ยังอยู่นครราชสีมา ซึ่งนับว่าไกลจากกรุงเทพฯ มาก ต้องเดินทางด้วยรถไฟ ตัวเองก็ไม่รู้จักกรุงเทพฯ ไม่รู้หนทางจะไปวัดปากน้ำด้วย รวมทั้งเพื่อน ๆ ก็ไม่สนับสนุน

จน พ.ศ.๒๔๙๙ ได้มีการปฏิบัติกัมมัฏฐานของวัดมหาธาตุขึ้น และได้มาเปิดการเผยแพร่ที่นครราชสีมาด้วย อาตมาก็เลยได้เข้ารับการอบรมด้วย ปรากฏว่าเขาสอนวิปัสสนาเลย ซึ่งอาตมาก็ไม่ค่อยสบายใจเท่าไร เพราะวิปัสสนานั้นสูงกว่าสมถะ ควรจะเรียนสมถะขึ้นก่อนจึงไปวิปัสสนา เปรียบเหมือนกับเราเดินทาง ก็ต้องรู้ต้นทางไปเสียก่อน อย่างเช่นเรียนอ่านหนังสือก็ยังต้องเริ่มที่ ก.ไก่ ข.ไข่ ก่อนจึงจะไปต่อไปได้ เขาสอนยุบหนอพองหนอ มีนิมิตเกิดก็ให้ทิ้งหมด ไม่ให้ยึด ก็เลยรู้สึกว่าจะขัดกับจริตของอาตมา แต่ก็ปฏิบัติได้ ๓ เดือน เขาก็ว่าจบหลักสูตรถึงญาณ ๑๖ แล้ว อาตมาก็เลยอธิษฐานจิตว่าขอให้ได้ศึกษาเล่าเรียนแบบสำนักวัดปากน้ำบ้าง

ต่อมาเมื่อได้เป็นเจ้าอาวาสและเป็นเจ้าคณะตำบล จน พ.ศ.๒๕๓๐ ก็มีการคัดเลือกพระระดับเจ้าอาวาสและรองเจ้าอาวาส ตลอดจนพระสังฆาธิการไปปฏิบัติสมณธรรม เพื่อเทิดพระเกียรติพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ที่พุทธมณฑล อาตมาก็ได้เข้าร่วมในงานนี้ด้วย ตอนนั้นมีพระภิกษุมากด้วยกัน ประมาณ ๕,๐๐๐ เศษ และอาตมาพบว่าในงานนี้มีพระอาจารย์

เสริมชัย ร่วมเป็นพระวิทยากร นำการเจริญสมณธรรมด้วยรูปหนึ่ง อาตมาก็ได้ฟังธรรมะต่าง ๆ ใจก็คิดชอบในวิธีการบรรยายของท่าน พอท่านบอกในวันสุดท้ายของงานว่า ถ้าพระรูปใดต้องการไปปฏิบัติธรรมต่ออีกที่สถาบันพุทธภาวนาวิชชาธรรมกาย ก็ขอนิมนต์ได้ จะมีรถรับไปส่ง อาตมาก็เลยได้มา

● ***ผลในการร่วมอบรมครั้งนั้น เป็นอย่างไร***

▲ ก็ยังไม่ค่อยดี เพราะอาตมาไปร่วมอบรมเมื่อเปิดอบรมไปแล้ว ๖-๗ วัน จึงได้แต่ตั้งใจว่าจะขอมาอีกในครั้งต่อไป

● ***ในการอบรม รุ่นที่ ๑๖ ล่ะครับ***

▲ รุ่นที่ ๑๖ นั้น อาตมาได้รับผลดีขึ้นมาอีกหน่อย คือมีความเข้าใจในธรรมะเพิ่มขึ้น และรู้สึกใจรักชอบธรรมปฏิบัตินี้ แม้จะยังไม่ถึงดวงธรรมอะไรในตอนนั้น คิดว่าถูกจริตกับอาตมา และเริ่มมาถูกทางแล้ว การที่จะไปให้ถึงธรรมนั้นคงจะอยู่ไม่ไกลแล้ว แม้ในการอบรมคราวนี้ อาตมาก็ได้มีโอกาสดีที่ได้เพิ่มพูนความรู้ความเข้าใจมากยิ่งขึ้นอีก แม้ผลในการปฏิบัติภาวนาจะยังไม่รุดหน้าอะไรมากมายก็ตาม อาตมาว่าคงเป็นด้วยผลกรรมยังคงปิดบังอยู่กระมัง เพราะการปฏิบัติธรรมนั้น มันก็คงคล้ายกับการเจียรนัยเพชรพลอย คือต้องใช้เวลาพอควรจึงจะได้ผลดี ต้องขัดต้องเกลากันไป อีกทั้งยังต้องประกอบไปด้วยวาสนาบารมีแต่ชาติปางก่อนที่สะสมไว้บ้าง มิเช่นนั้นก็จะทำไม่ได้ อย่างที่มีในพระบาลี เช่น พระสงฆ์ในสมัยพุทธกาล หากไม่มีวาสนาบารมีสะสมมาก่อนก็ปฏิบัติภาวนาธรรมไม่ได้ผล แต่สำหรับบางองค์นั้นเพียงแค่ชั่วโกนผมบนหัวก็ได้บรรลุธรรมแล้ว เพราะฉะนั้นอาตมาจึงเข้าใจ ไม่ได้น้อยใจอะไรในตนหรือโทษว่าวิธีนี้ไม่ดี ซึ่งในเบื้องต้นของสมถะนี้เขาวางไว้ดีแล้ว ต่อเมื่อเราปฏิบัติจิตจนเป็นสมาธิดีมีดวงใสเกิดขึ้นแล้ว เราก็อาจเอาปัญญาหยั่งพิจารณาตามหลักธรรม เข้าไปสู่ภูมิวิปัสสนาได้ เพราะวิชชาธรรมกายจะสอนจากเบื้องต้นไปจนถึงที่สุด คือจากสมถภาวนาไปจนถึงวิปัสสนาภาวนา

● ***ความเป็นอยู่ของผู้อบรม เป็นอย่างไรบ้าง***

▲ อาตมาว่าเป็นที่สัปปายะในทุกอย่างนะ สถานที่ก็สะดวกสบาย อาหารก็เป็นสัปปายะ บุคคลก็เป็นสัปปายะ คือท่านผู้ดำเนินการทั้งหมด นับแต่ท่านพระอาจารย์เสริมชัย ที่มีจิตใจเอื้อเฟื้อกว้างขวาง อันนี้ท่านสมบูรณ์และตลอดจนอุบาสกอุบาสิกา ที่ได้แบ่งเบาภาระช่วยงานท่าน ก็พร้อมไปด้วยจิตใจที่ดีงาม จึงเป็นที่สัปปายะ ส่วนในเรื่องของการปฏิบัตินั้น ก็อยู่ในเกณฑ์พอควร คือไม่ยิ่งนักไม่หย่อนนัก เพราะถ้ามากไปเคร่งไปก็จะเป็นอัตตกิลมถานุโยค ถ้าหย่อนไปในเวลา ๑๕ วัน ก็จะไม่ได้อะไร อาตมาจึงว่าขนาดนี้กำลังพอดีนะ

ooo

พระอรุณสวัสดิ์ มุนิวังโส
สำนักปฏิบัติธรรมโคกกระเภอ
มหาจุฬาลงกรณ์ราชวิทยาลัย
วิทยาเขตอีสานใต้ จ.สุรินทร์

● ***หลวงพ่อเริ่มสนใจเรื่องธรรมกายแต่เมื่อไร***

▲ ที่จริงเริ่มสนใจทางนี้มาแต่ พ.ศ.๒๕๐๐ ซึ่งเวลานั้นหลวงพ่อวัดปากน้ำท่านยังมีชีวิตอยู่ อาตมาไปที่วัดท่านซึ่งยังเป็นเรือนไม้อยู่เลย คราวนั้นเป็นระยะที่ท่านเพิ่งเริ่มอาพาธและงดรับแขก อาตมาก็เลยกลับมาปฏิบัติด้วยตนเองไปตามเรื่อง จนปี พ.ศ.๒๕๑๙ จึงได้เริ่มภาวนาสัมมาอะระหังที่วัดเกตุมเป็นระยะ ๆ ๓ วัน ๗ วัน บ้าง

● ***ตอนนั้นได้รับผลของการปฏิบัติอย่างไร***

▲ ยังไม่ได้อะไรเลย คืออาตมาว่าวิธีการสอนต่าง ๆ นั้นก็คงจะดีนะ แต่ไม่มีผลกับอาตมา ซึ่งคงเป็นด้วยว่าเรายังเข้าใจไม่ดีพอ ไม่เข้าใจตนเอง รวมทั้งคงมีกรรมเวรรบกวนอยู่

● ***แล้วมาเริ่มเข้าใจวิชชาธรรมกายอย่างไร***

▲ ก็เมื่อมาอบรมที่สถาบันแห่งนี้ในรุ่นที่ ๑๗ ด้วยการเริ่มเข้าอบรมไป ๗-๘ วัน ตอนนั้นยังไม่เห็นอะไรเลย พอหลวงพ่อพระภาวนาโกศลเถรมาสอน อาตมาก็เริ่มรู้สึกว่าสภาวะของจิตใจเปลี่ยนแปลงไป เหมือนมีการเปิดทางให้ได้เข้าสัมผัสกับสภาวะธรรมอะไรหลาย ๆ อย่าง ทีนี้เมื่อปิดการอบรม อาตมาก็กลับไปวัดของตน ก็เริ่มความเพียรในการภาวนาเองตามวิธีที่ได้รับการอบรมไปจากสถาบันฯ แต่ก็ไม่เคร่งมากมายนัก ด้วยที่วัดก็มีงานก่อสร้างอยู่ ต้องดูแลซึ่งทำให้ได้รับผลพอประมาณ แต่ญาติโยมกลับศรัทธาในเรื่องการปฏิบัตินี้ อาตมาด้วยความรู้เพียงเล็กน้อยนั้นก็พาโยมปฏิบัติกัน แล้วจึงมาคิดว่าจะอยู่เพียงแค่นี้ไม่ได้แล้ว ดังนั้นจึงได้สร้างศาลาปฏิบัติธรรมขึ้นมาหลังหนึ่ง ครั้นพอมีศาลาญาติโยมก็มาปฏิบัติเพิ่มอีกจนเต็ม

● หลวงพ่อก็เลยต้องหาความรู้เพิ่มเติมอีก

▲ ใช่ อาตมาจึงมาอบรมอีกในรุ่นที่ ๑๘ ซึ่งก็ได้รับผลก้าวหน้ามากกว่าที่เคยผ่านมา รู้สึกมีความเข้าใจอะไรมากขึ้น ชัดเจนขึ้น เช่นเรื่องความใสในกลางของกลาง และอะไร ๆ หลายอย่างนี่ก็ดีขึ้นมาก ที่ไม่รู้ก็ได้รู้ ธรรมะที่อาจารย์ป๋าสอนนั้น อาตมาก็รู้สึก

ว่าตนเองแตกฉานขึ้นก็คราวนี้เอง แต่อาตมาก็ยังประเมินตัวเองไว้ว่ายังไม่ ๑๐๐ นะ คงจะสัก ๗๐ เปอร์เซ็นต์เท่านั้น เพราะบางทีก็ยังเห็น ๆ หาย ๆ อยู่ ยังต้องเพียรต่อไป

๐ ๐ ๐

คุณวรรณวิมล แลสุภา
กรุงเทพฯ

● ***ทราบข่าวการอบรมนี้อย่างไร***

▲ เคยไปวัดปากน้ำเพื่อทำบุญ แล้วจึงได้รับการบอกเล่าจากที่นั่นว่า จะมีการเปิดอบรมที่สถาบันฯ ก็เลยสนใจเข้ามารับการอบรม ด้วยการหาเวลาว่างมา

● ***สมาธิแบบอื่น ๆ เคยทำบ้างไหม***

▲ เคยเหมือนกัน โดยศึกษาทางด้านสัมมาอะระหังก่อน แล้วได้ไปศึกษากับหลวงพ่อฤาษีลิงดำ และกับพระอาจารย์หลายองค์เหมือนกัน คือตอนนั้นได้ศึกษาจากวัดปากน้ำด้วยการฟัง อ่านหนังสือเอาบ้าง แล้วมาลองนึกถึงนิมิตลูกแก้วเอา อะไรอย่างนี้นะคะ พอมาเจอพระรูปหนึ่งท่านบอกว่าอย่าไปยึดติดอะไร ๆ รูปภาพอะไร ๆ ไม่ควรเอาทั้งนั้น ก็เลยได้ลบนิมิตลูกแก้วไปจนสิ้นเชิง ต่อมาก็เลยหายไป และเมื่อมาที่นี่ก็ไม่เห็นอะไรเลย

● ***ก็เลยได้มาเริ่มต้นใหม่ แล้วได้ผลหรือไม่***

▲ ในตอนแรก ๆ ที่ยังไม่แบ่งกลุ่มนั้น ยังไม่ได้เรื่องเลย เพราะมันไม่เห็นอะไร นึกไม่ออก ทำไม่ได้ จึงเริ่มหงุดหงิด และคิดว่าเสียเวลา จะกลับบ้านไปทำงานแล้วตอนนั้น พอดีได้พบหลวงป้าเลยปรารภให้ท่านฟังว่ายังไม่เห็นอะไรเลย ท่านก็สอนว่ารู้ไหมกว่าพระพุทธเจ้าสำเร็จได้ใช้เวลากี่ปี ก็ตอบท่านว่าไม่รู้ ท่านก็ถามต่ออีกว่า รู้หรือเปล่าหลวงป้ากว่าจะได้ใช้เวลากี่ปี ก็ตอบท่านว่าไม่รู้ค่ะ ท่านก็เลยบอกว่า ๓ ปี สำหรับท่าน ก็เลยได้อุบายบอกตัวเองว่าให้ทนทำความเพียรต่อไปอีก พรุ่งนี้อาจจะเห็นก็ได้

● ***ใช้เวลากี่วันจึงเห็น***

▲ เมื่อวานนี้เอง นับจากวันแรกที่เข้ามาในวันที่ ๓๐ พ.ย. จนวันนี้ก็ ๑๐ วันได้ เมื่อเริ่มเห็นครั้งแรกนั้นเกิดความไม่แน่ใจว่าใช่หรือเปล่า อะไรก็ไม่รู้ เพราะเณรท่านบอกให้พยายามดูลูกแก้วแล้วจำให้ได้ นึกให้เห็น เสร็จแล้วก็ไปต่อที่เรือนไทยกับท่านมหาบุปผา

ซึ่งท่านก็สอนอะไรต่ออะไรให้ ก็เห็นตามไปมากมาย ไม่รู้ว่าอะไรกันแน่ตอนนั้น รู้สึกงงสับสนอยู่ จนมาเมื่อค่ำนี่เองได้โอกาสถามพระท่านว่า ที่พูด ๆ สอนนั้นยังไม่เข้าใจว่าอะไรคืออะไร เพราะนั่งอยู่ข้างหลัง ก็ต้องคอยชะเง้อฟังตลอด ท่านจึงได้สอนให้อีกตอนนี้ซิพอท่านพูดให้ทำอะไร มันก็ทำได้เห็นตามท่านไปหมด

● ***การได้พักในกลดมีความรู้สึกอย่างไร***

▲ คือไม่เคยใช้มาก่อน ตอนใหม่ ๆ ก็งง ๆ อยู่ว่า เอ..นี่เขาจะให้นั่งกันตลอดหรือ จะนอนอย่างไรในนี้ ต่อมาเห็นคนอื่น ๆ เขาทำก็เลยทำตาม พร้อมกับคิดว่าเรามาปฏิบัติก็ต้องทำให้ง่าย ๆ คนเราชีวิตก็ไม่มีอะไรมากมาย ที่เที่ยวไปแย่งกันทำมาหากิน ดิ้นรนเครียดแทบเป็นแทบตายนั้น เอาเข้าจริง ๆ มากิน ๒ มื้อ นอนใต้กลดเพียงแค่นี้ก็สบายดี

● ***เมื่อมาถึงตรงนี้แล้ว คิดถึงผู้ที่ยังไม่มีโอกาสปฏิบัติอย่างไรบ้าง***

▲ อยากให้เขาเหล่านั้นมีโอกาสบ้าง อยากให้มีประชาสัมพันธ์มากกว่านี้อีก โดยเฉพาะคนไทยที่เป็นพุทธนี่ ยังไม่เข้าใจถึงเรื่องของพระพุทธธรรมคำสั่งสอนของท่านว่าเป็นอย่างไร แม้กระทั่งเรื่องพิธีกรรมต่าง ๆ เช่นเห็นเขาใส่บาตร วรรณวิมลก็ใส่บ้าง แต่ไม่รู้เรื่องว่าอะไร แท้จริงเป็นอย่างไร เห็นเหลือง ๆ มาก็ใส่บาตรไป แล้วรู้สึกสบายใจดี แต่ไม่เข้าใจว่าอะไรเป็นอย่างไร จึงอยากให้ผู้อื่นได้มาเข้าใจบ้าง

● ***มีความประทับใจกับอะไรบ้างที่นี่***

▲ ตอนที่มาเมื่อแรก ๆ นั้น ความจริงก็คลำมานะคะ ไม่ค่อยรู้เรื่องก็ถามเขามา พอมาถึงสถาบันฯ ก็ยังคิดว่า เอ..จะอยู่ได้อย่างไร จะทำตัวอย่างไร จิปาถะ เกิดกังวลนิดหน่อย แต่เมื่อเข้ามาเจ้าหน้าที่ก็ทักทายไหว้ก่อน พร้อมกับช่วยแนะนำหลายอย่าง ช่วยกางกลดให้ ก็เลยเริ่มรู้สึกอบอุ่นใจ อีกอย่างเมื่อมาอยู่นี่ก็ได้ใส่บาตรทุกวันชื่นใจ แม้บางวันไม่มีของใส่ก็รู้สึกว่าต้องเข้าไปช่วยหยิบช่วยจับกับคนอื่นเขา ก็รู้สึกดีค่ะ อบอุ่นค่ะ

ตอนที่ได้ผ่านการอบรมไปหลายวัน ก็เกิดความระมัดระวังในตนเอง ทั้งการลุกนั่งเดินเหินพูดจาต่าง ๆ เพราะตลอดเวลาจะได้ความรู้จากหลวงป้าและพระวิทยากรท่านอื่น ๆ ในเรื่องระเบียบวิธีการต่าง ๆ ก็ดี จึงรู้สึกว่าจะประทับใจกับเรื่องเหล่านี้มาก

● ***มีอะไรที่อยากจะฝากให้แก้ไขปรับปรุง***

▲ วรรณวิมลเข้าใจนะคะว่า การเข้ามาอบรมนี่ย่อมจะมีคนหลายแบบปะปนกัน เช่นบางคนเวลาอาหารก็เก็บไปกักตุนอีกก็มี ซึ่งความจริงแล้วควรจะเข้าใจว่า เรามาเพื่อปฏิบัติ มิได้มาเพื่ออยู่ดีกินอิ่มสบายมาก ๆ มีเพียงพอกินเลี้ยงชีวิตไปวัน ๆ ก็ควรพอแล้ว อยากให้ประชาสัมพันธ์และสอดส่องให้ผู้เข้ามาอบรมบางคนได้เข้าใจด้วย

■ ■ ■ ■

ขอเชิญสาธุชนพุทธบริษัท
เข้ารับการอบรมพระกัมมัฏฐาน รุ่นที่ ๒๑
ณ สถาบันพุทธภาวนาวิชชาธรรมกาย
อำเภอดำเนินสะดวก จังหวัดราชบุรี
โดย

เจ้าประคุณสมเด็จพระพุทธปาพจนบดี
เจ้าอาวาสวัดราชบพิธสถิตมหาสีมาราม
กรรมการมหาเถรสมาคม
ประธานในพิธีเปิดการอบรม

วันอาทิตย์ที่ ๕ พฤษภาคม ศกนี้ เวลา ๑๕:๐๐ น.

ขอเชิญเข้ารับการอบรมได้ตั้งแต่วันที่ ๑-๑๕ พฤษภาคม ๒๕๓๔

วัตถุประสงค์หลักประการที่สองของการศึกษาและปฏิบัติธรรม

ก็เพื่อกำจัดอวิชชา กิเลส ตัณหา อุปาทาน หรือเพื่อกำจัดบาปอกุศลต่าง ๆ

ธรรมบรรยายโดย
ชยมงฺคโล ภิกฺขุ
วัดปากน้ำ ภาษีเจริญ กทม.

ดังได้กล่าวมาแล้วในตอนต้นว่า **ความเข้าไปยึดถือในรูป เวทนา สัญญา สังขารและวิญญาณ** ซึ่งรวมเรียกว่า**อุปาทานในขันธ์ ๕ นี้เป็นทุกข์** และว่า **ความทะยานอยากทั้งหลาย** อันมี**กามตัณหา** ได้แก่ความทะยานอยากในรูป ในเสียง ในกลิ่น ในรส และในสิ่งสัมผัสทางกายก็ดี, ความทะยานอยากในความอยากมีโน่นเป็นนี่ หรือความปรารถนาให้สิ่งที่ได้มี ได้เป็น ที่ชอบใจนั้นดำรงคงทนอยู่ ซึ่งเรียกว่า **ภวตัณหา** ก็ดี, และความทะยานอยากไปเสียให้พ้นให้ห่างไกลต่อสิ่งที่ไม่ชอบ หรือความปรารถนาที่จะให้สิ่งที่ไม่ชอบใจไม่พอใจนั้นพินาศอันตรธานไป ซึ่งเรียกว่า **วิภวตัณหา** ก็ดี **เหล่านี้เองที่เป็นเหตุแห่งทุกข์**

และว่า**การที่จะดับทุกข์ก็ต้องดับที่เหตุที่ทำให้เกิดทุกข์ทั้งหลายเหล่านั้น ทุกข์จึงจะดับได้ตามส่วน ตามระดับคุณธรรมที่ปฏิบัติได้** ดังที่พระอัสสชิเถรเจ้าผู้อุปสมบทใหม่ได้แสดงธรรมแก่อุปติสสมาณพ ว่า

เย ธมฺมา เหตุปฺปภวา เตสํ เหตุํ ตถาคโต
เตสญฺจ โย นิโรโธ จ เอวํ วาที มหาสมโณ

ซึ่งแปลความว่า **ธรรมเหล่าใดมีเหตุเป็นแดนเกิด พระตถาคตเจ้าทรงแสดงเหตุเกิดและเหตุดับของธรรมเหล่านั้น** (ว่าธรรมเหล่านั้นย่อมดับไปเพราะเหตุดับ) **พระมหาสมณะมีปกติตรัสเช่นนี้ ดังนี้เป็นต้น**

เหตุที่เกิดทุกข์ตามที่ปรากฏในธัมมจักกัปปวัตตนสูตรนั้น พระพุทธองค์ได้แสดงไว้เฉพาะ "**ตัณหา**" **อันเป็นเหตุใกล้ "อุปาทาน"** ในขันธ์ ๕ ซึ่งเป็นตัวทุกข์เท่านั้น

แต่ยังมี**เหตุในเหตุ ต่อ ๆ ไปจนถึง ต้น ๆ เหตุตามสายปฏิจจสมุปบาทธรรม** ที่พระพุทธองค์ได้แสดงไว้โดยละเอียด ซึ่งพระพุทธองค์ได้ทรงค้นพบด้วยอาสวักขยญาณก่อนจะได้ตรัสรู้ว่า

อวิชชาเป็นปัจจัยให้เกิดสังขาร, **สังขาร**เป็นปัจจัยให้เกิดวิญญาณ, **วิญญาณ**เป็นปัจจัยให้เกิดนามรูป, **นามรูป**เป็นปัจจัยให้เกิดสฬายตนะ, **สฬายตนะ**เป็นปัจจัยให้เกิดผัสสะ, **ผัสสะ**เป็นปัจจัยให้เกิดเวทนา, **เวทนา**เป็นปัจจัยให้เกิดตัณหา, **ตัณหา**เป็นปัจจัยให้เกิด**อุปาทาน**, **อุปาทาน**เป็นปัจจัยให้เกิดภพ, **ภพ**เป็นปัจจัยให้เกิด**ชาติ**, **ชาติ**เป็นปัจจัยให้เกิด**ชรามรณะ โสกปริเทว ทุกข โทมนัส อุปายาส** ฯลฯ

เมื่อพิจารณาโดยละเอียดขึ้นมาอีก ตามสายปฏิจจสมุปบาทธรรมแล้วจะเห็นว่า **รากเง่าของตัณหา**ก็คือ**อวิชชา**นั่นเอง

เพราะฉะนั้น **การที่จะกำจัดเหตุแห่งทุกข์เพื่อให้ทุกข์ดับสนิท ก็จะต้องกำจัดอวิชชานั่นเอง**

อวิชชาที่ว่านี้คืออะไร? อวิชชามีอยู่ ๘ ประการด้วยกัน ได้แก่

๑. ความไม่รู้จักทุกข์ตามที่เป็นจริง ทั้งที่ปกปิดและที่เปิดเผย (ทุกขอริยสัจ)

๒. ความไม่รู้จักเหตุที่แท้จริงของทุกข์ (ทุกขสมุทัยอริยสัจ)

๓. ความไม่รู้จักสภาวะที่ทุกข์ดับเพราะเหตุดับตามที่เป็นจริง (ทุกขนิโรธอริยสัจ)

๔. ความไม่รู้จักทางให้ถึงซึ่งความดับทุกข์ตามที่เป็นจริง (**ทุกข**นิโรธคามินีปฏิปทาอริยสัจ)

๕. ความไม่รู้จักอดีต เช่นไม่รู้ว่า ที่เราเกิดมานี้ เราเป็นใคร มาจากไหน

๖. ความไม่รู้จักอนาคต เช่นไม่รู้ว่า ในอนาคตข้างหน้าเราจะเป็นอย่างไรต่อไป หรือเมื่อตายแล้วเราจะไปไหน

๗. ความไม่รู้จักทั้งอดีตและทั้งอนาคต เช่นว่าการที่เราหรือสัตว์อื่นทั้งหลายได้เกิดมามีชีวิตอยู่อย่างนี้เพราะเหตุหรือกรรมใด และก็การที่ตัวเราหรือผู้อื่นดำเนินชีวิตไปเช่นนี้จะได้รับผลในอนาคตอย่างไรต่อไปเป็นต้น

๘. ไม่รู้จักปฏิจจสมุปบาทธรรม คือไม่รู้จักกำหนดสภาวะนั้น ๆ โดยความเป็นเหตุและผลที่เกี่ยวเนื่องซึ่งกันและกัน ดุจลูกโซ่ที่เป็นเหตุให้เกิดทุกข์

ทั้งอวิชชา ตัณหา และ**อุปาทาน** อันเป็นต้นเหตุกลางเหตุ และปลายเหตุแห่งทุกข์ตามสายปฏิจจสมุปบาทธรรมนี้ **จัดเป็นยอดหรือหัวใจของธรรมฝ่ายอกุศลทั้งสิ้น** ซึ่งถ้าหากจะกระจายธรรมฝ่ายอกุศลออกไป ให้เห็นเหตุแห่งทุกข์ในหลาย ๆ รูปแบบแล้ว ยังมีชื่อเรียกต่าง ๆ กันดังต่อไปนี้

(ในพระอภิธรรมมัตถสังคหะแสดงอกุศลไว้ ๙ กอง)

๑. **อาสวะ** เป็นธรรมที่เป็นเครื่องหมักดองอกุศล มี ๔ อย่าง คือ

กามาสวะ ความยินดีใน รูป เสียง กลิ่น รส โผฏฐัพพะ

ภวาสวะ ความยินดีในภพภูมิต่าง ๆ

ทิฏฐาสวะ ความยินดีตามความเห็นผิด

อวิชชาสวะ ความยินดีในความไม่รู้ตามความเป็นจริง

๒. **โอฆะ** เป็นธรรมอันเปรียบเสมือนห้วงน้ำอันยังสัตว์ทั้งหลายให้จมอยู่ในสังสารวัฏ ได้แก่

กาโมฆะ ความยินดีใน รูป เสียง กลิ่น รส โผฏฐัพพะ

ภโวฆะ ความยินดีในอัตภาพและภพต่าง ๆ

ทิฏโฐฆะ ความยินดีในความเห็นผิด

อวิชโชฆะ ความยินดีในความไม่รู้ตามความเป็นจริง

๓. **โยคะ** เป็นธรรมที่เป็นเครื่องประกอบสัตว์กับภพภูมิต่าง ๆ มี ๔ อย่าง คือ

กามโยคะ คือความยินดีในกามคุณอารมณ์ทั้ง ๕

ภวโยคะ คือความยินดีในภพภูมิต่าง ๆ

ทิฏฐิโยคะ คือความยินดีในความเห็นผิด

อวิชชาโยคะ คือความยินดีในความไม่รู้ตามความเป็นจริง

๔. **คันถะ** เป็นธรรมที่เป็นเครื่องผูกสัตว์ไว้ไม่ให้หลุดพ้นไปจากโลกได้ มี ๔ อย่าง คือ

อภิชฌากายคันถะ ได้แก่ ความโลภทั้งหลาย

พยาปาทกายคันถะ ได้แก่ ความโกรธทั้งหลาย

สีลัพพตปรามาสกายคันถะ ได้แก่ ลูบคลำข้อปฏิบัติที่ผิด

อิทังสัจจาภินิเวสกายคันถะ ได้แก่ ยึดความเห็นผิดอย่างเหนียวแน่น

๕. **อุปาทาน** เป็นธรรมที่เป็นเครื่องยึดถือให้ผูกพันอยู่กับความเป็นไปในโลกมี ๔ อย่าง คือ

กามุปาทาน ได้แก่ ความยึดถือติดอยู่กับกามคุณอารมณ์

ทิฏฐุปาทาน ได้แก่ ยึดมั่นอยู่ในความ เห็นผิด

อัตตวาทุปาทาน ได้แก่ ยึดความเห็นว่ามีตัวตน

สีลัพพตุปาทาน ได้แก่ ถือการปฏิบัติที่ผิดเพราะไม่รู้ข้อปฏิบัติอันไหนถูกต้อง

๖. **นิวรณ์** เป็นธรรมที่เป็นเครื่องกั้นความดี มี ๖ อย่าง คือ

กามฉันทนิวรณ์ ได้แก่ ความยินดีติดใจในกามคุณอารมณ์

พยาปาทนิวรณ์ ได้แก่ ความไม่พอใจในอารมณ์ต่าง ๆ

ถีนมิทธนิวรณ์ ได้แก่ ความที่จิตหดหู่ท้อถอยจากอารมณ์ต่าง ๆ

อุทธัจจกุกกุจจนิวรณ์ ได้แก่ ความฟุ้งซ่านรำคาญใจในอารมณ์ต่าง ๆ

วิจิกิจฉานิวรณ์ ได้แก่ ความสงสัยลังเลใจ

อวิชชานิวรณ์ ได้แก่ ความไม่รู้สัจธรรม

๗. อนุสัย เป็นธรรมที่นอนเนื่องอยู่ในขันธสันดาน มี ๗ อย่าง คือ

กามราคานุสัย ได้แก่ ความยินดีในกามคุณอารมณ์

ทิฏฐานุสัย ได้แก่ ความเห็นผิด

ปฏิฆานุสัย ได้แก่ ความไม่พอใจในอารมณ์ต่าง ๆ

ภวราคานุสัย ได้แก่ ความยินดีในความเป็นอยู่แห่งภพ

มานานุสัย ได้แก่ ความอวดดื้อถือดีไม่ยอมลงใคร

วิจิกิจฉานุสัย ได้แก่ ความลังเลสงสัยในสภาวธรรม

อวิชชานุสัย ได้แก่ ความไม่รู้สัจธรรม

๘. สัญโญชน์ เป็นธรรมที่เป็นเครื่องร้อยรัดสัตว์ทั้งหลายไว้ในสังสารวัฏ ๑๐ อย่าง คือ

กามราคสัญโญชน์ ได้แก่ ความยินดีในกามคุณอารมณ์

ภวราคสัญโญชน์ ได้แก่ ความยินดีในความเป็นอยู่แห่งภพ

มานสัญโญชน์ ได้แก่ ความอวดดื้อถือดีไม่ยอมลงใคร

ทิฏฐิสัญโญชน์ ได้แก่ ความเห็นผิด

วิจิกิจฉาสัญโญชน์ ได้แก่ ความลังเลสงสัยในคุณธรรม

สีลพัตปรามาสสัญโญชน์ ได้แก่ ถือปฏิบัติที่ผิด

อิสสาสัญโญชน์ ได้แก่ ความไม่อยากให้คนอื่นดีกว่าตน

มัจฉริยสัญโญชน์ ได้แก่ ความหวงแหนในสมบัติของตน

ปฏิฆสัญโญชน์ ได้แก่ ความไม่ชอบในอารมณ์ต่าง ๆ

อวิชชาสัญโญชน์ ได้แก่ ความไม่รู้สัจธรรม

๙. กิเลส เป็นธรรมที่เป็นเครื่องเศร้าหมอง มี ๑๐ อย่าง คือ

โลภกิเลส ได้แก่ ความโลภ
โทสกิเลส ได้แก่ความโกรธ
โมหกิเลส ได้แก่ ความหลง
มานกิเลส ได้แก่ ความถือตน
ทิฏฐิกิเลส ได้แก่ ความเห็นผิด
วิจิกิจฉากิเลส ได้แก่ ความลังเลสงสัย
ถีนกิเลส ได้แก่ ความท้อถอย
อุทธัจจกิเลส ได้แก่ ความฟุ้งซ่าน
อหิริกกิเลส ได้แก่ ความไม่ละอายต่อบาปทุจริต
อโนตตัปปกิเลส ได้แก่ ความไม่กลัวต่อบาปทุจริต

อนึ่ง ในบางแห่งก็ได้แสดงกิเลสไว้ ๑๖ ประเภท ดังต่อไปนี้

๑. **อภิชชา-โลภะ** ได้แก่ ความเพ่งเล็ง ละโมบอยากได้ของเขา ความทะยานอยากหรือความมักใหญ่ใฝ่สูงโดยไม่มีขอบเขต

๒. **โทสะ** ได้แก่ ความโกรธอย่างรุนแรง ความคิดประทุษร้ายเขา

๓. **โกธะ** ได้แก่ ความโกรธอย่างเบาบาง

๔. **อุปนาหะ** ได้แก่ ความผูกเวรหรือพยาบาท ผูกโกรธหรือผูกใจเจ็บแค้น

๕. **มักขะ** ได้แก่ การลบหลู่คุณท่าน ความอกตัญญู ลบหลู่บุญคุณผู้เคยมีอุปการคุณแก่ตน

๖. **ปลาสะ** ได้แก่ การยกตนข่มท่านหรือข่มผู้อื่น

๗. **อิสสา** ได้แก่ ความริษยาเขา เมื่อเห็นผู้อื่นได้ดีย่อมแสดงความไม่พอใจ หรือแกล้งให้ร้ายป้ายสีทำลายเกียรติคุณความดีของผู้อื่นโดยมิชอบ

๘. **มัจฉริยะ** ได้แก่ ความตระหนี่เหนียวแน่นกีดกั้นวิชาความรู้ที่อยู่อาศัย เห็นแก่ตนเอง ไม่ยอมบริจาคทรัพย์สินให้แก่สังคมหรือผู้ใด

๙. **มายา** ได้แก่ ความปกปิดความชั่วที่ตัวทำไว้ มีนิสัยเป็นคนมีเล่ห์เหลี่ยม ตลบตะแลง ไม่น่าคบค้าสมาคมด้วย ไม่น่าไว้วางใจ

๑๐. **สาเถยยะ** ได้แก่ ความโอ้อวดตัวให้ยิ่งใหญ่กว่าคุณที่ตนมีอยู่ ชอบกล่าวเกินความจริง หรือยกย่องตนเองจนเชื่อถือไม่ได้

๑๑. **ถัมภะ** ได้แก่ ความแข็งกระด้างดื้อดึง เมื่อเขาสั่งสอนว่ากล่าวโดยชอบ เป็นคนหัวดื้อหัวรั้น ไม่ยอมฟังเสียงหรือเหตุผลโดยชอบจากผู้อื่น ถือเอาแต่ความเห็นของตนเป็นใหญ่

๑๒. **สารัมภะ** ได้แก่ การเป็นผู้มีนิสัยแข่งดีแข่งเด่นผู้อื่นในทางทำลาย

๑๓. **มานะ** ได้แก่ ความถือเขา ถือเรา ถือตัวถือตน ความเย่อหยิ่งจองหอง อวดดี ซึ่งมีอยู่ ๙ ประการด้วยกัน คือ

ดีกว่าเขา แล้วสำคัญตนว่าดีกว่าเขา จึงถือตัวและดูถูกผู้อื่น

ดีกว่าเขา แล้วสำคัญตนว่าเสมอกับเขา จึงวางตนไม่เหมาะสมกับกาลเทศะ หรือสภาวะแวดล้อมในสังคม

ดีกว่าเขา แล้วสำคัญตนว่าต่ำกว่าเขา จึงเกิดความหวั่นไหว ไม่องอาจแกล้วกล้าในการเข้าสังคม จึงหลบลี้หนีหน้าจากสังคม

เสมอกับเขา แล้วสำคัญตนว่าดีกว่าเขา ทำให้เกิดการยกตนข่มท่าน หรือตีตนเสมอผู้ใหญ่

เสมอกับเขา แล้วสำคัญตนว่าเสมอกับเขา ทำให้เกิดทิฏฐิมานะไม่ยอมราข้อให้แก่กัน เพราะความเท่าเทียมกันจึงไม่ยอมลดราวาศอกให้แก่กัน

เสมอกับเขา แล้วสำคัญตนว่าต่ำกว่าเขา ทำให้ไม่รู้จักวางตนให้เหมาะสม ทำให้ผู้อื่นขาดความเคารพยำเกรง เป็นเหตุให้เสื่อมเสียบุคคลิกภาพของ

ตนไป

เลวกว่าเขา แล้วสำคัญตนว่าดีกว่าเขา ทำให้เกิดความรู้สึกลบหลู่ดูหมิ่นผู้ที่สูงกว่าตน หรือยกตนข่มท่าน หรือตีตนเสมอท่าน

เลวกว่าเขา แล้วสำคัญว่าเสมอกับเขา เป็นการยกตนเสมอท่าน ไม่รู้จักที่ต่ำที่สูง เป็นบุคคลไม่รู้จักเจียมตน

เลวกว่าเขา แล้วสำคัญตนว่าเลวกว่าเขา ทำให้ไม่มีความอุตสาหะพากเพียรที่จะยกฐานะตนให้ดีขึ้น กลายเป็นคนอ่อนแอ ทอดอาลัยตายอยากในชีวิตตน ไม่คิดหาช่องทางยกฐานะ หรือแสวงหาความรู้ใส่ตน ด้วยเกิดความมานะเห็นผิด คิดว่าตนเลวกว่าคนอื่น แล้วก็เลยไม่จำต้องทำตนให้ดีขึ้น

๑๔. อติมานะ ได้แก่ เป็นผู้มีนิสัยดูถูกดูแคลนหรือล่วงเกินผู้อื่น

๑๕. มทะ ได้แก่ ความมีนิสัยมัวเมา หลงใหลในสิ่งหนึ่งสิ่งใดจนเกินวิสัยปกติธรรมดาของบุคคล อย่างเช่น ความมัวเมาหลงใหลในกายตนเองหรือผู้อื่น ซึ่งมีแต่ชำรุดทรุดโทรมอยู่ด้วยชราอยู่ทุกวี่ทุกวัน

๑๖. ปมาทะ ได้แก่ ความขาดสติยับยั้งชั่งใจ พิจารณาผลได้ผลเสีย หรือความประมาทเลินเล่อ

อกุศลทั้งหลายเหล่านี้ ถ้าจะดูที่การกระทำด้วยกาย (กายกรรม), ด้วยวาจา (วจีกรรม) และ/หรือด้วยใจ (มโนกรรม) โดยมีเจตนาหรือความตั้งใจที่ไม่ดีที่เป็นบาปอกุศล เป็นเครื่องกระตุ้นให้การกระทำนั้นสำเร็จแล้วเรียกว่า อกุศลกรรมบถ ๑๐ หรือทุจริต ๑๐ ดังต่อไปนี้

อกุศลกายกรรม ๓ คือ

๑. ปาณาติบาต = การฆ่าสัตว์

๒. อทินนาทาน = การลักทรัพย์

๓. กาเมสุมิจฉาจาร = การล่วงประเวณี

อกุศลวจีกรรม ๔ คือ

๔. มุสาวาท = การพูดปด

๕. ปิสุณวาจา = การพูดส่อเสียด (การพูดจายุแยกให้แตกความสามัคคี)

๖. ผรุสวาจา = การพูดคำหยาบ

๗. สัมผัปปลาป = การพูดเพ้อเจ้อไร้สาระ

อกุศลมโนกรรม ๓ คือ

๘. อภิชฌา = เพ่งเล็งอยากได้ของเขา

๙. พยาบาท = คิดปองร้าย

๑๐. มิจฉาทิฏฐิ = มีความเห็นผิด

อกุศลกรรมบถ ๑๐ หรือทุจริต ๑๐ นี้ หากจะนับโดยพิสดาร โดยอาศัยเจตนาเป็นเครื่องวินิจฉัย ๓ ประการดังต่อไปนี้แล้ว ก็จัดเป็นทุจริต ๓๐ คือ

...สมัยใดที่มนุษย์มีสันดานมากด้วยความโลภ สมัยนั้นย่อมเกิดทุพภิกขันตราย คืออันตรายที่เกิดจากความแร้นแค้น...

...สมัยใดที่มนุษย์มีสันดานมากไปด้วยโทสะ สมัยนั้นย่อมเกิดสัตถันตราย คืออันตรายที่เกิดจากศัสตราวุธต่าง ๆ เป็นเหตุให้ทำสงครามฆ่าฟันกันตาย...

๑. ปุพพเจตนา ได้แก่เจตนาที่เกิดก่อนกระทำ

๒. มุญจเจตนา ได้แก่ เจตนาในขณะกระทำ

๓. อปรเจตนา ได้แก่ เจตนาที่เกิดเมื่อได้กระทำแล้ว

ฉะนั้น ทุจริต ๑๐ คูณด้วยเจตนา ๓ จึงเป็นทุจริต ๓๐ ประการ ฉะนี้

หรือถ้าจะนับโดยนัยพิสดาร โดยการพิจารณาลักษณะการกระทำ ๔ ประเภท ดังต่อไปนี้ ก็นับได้รวม ๔๐ (เรียกว่า ทุจริต ๔๐) คือ

๑. สาหัตถิกะ ได้แก่ ทำด้วยตนเอง

๒. อาณัตติกะ ได้แก่ ใช้ให้ผู้อื่นกระทำ

๓. วัณณภาสนะ ได้แก่ กล่าวแสดงประโยชน์ของการกระทำ

๔. สมปุญญา ได้แก่ มีความพอใจในการกระทำนั้น

ฉะนั้น ทุจริต ๑๐ คูณด้วยประเภททั้ง ๔ จึงเป็นทุจริต ๔๐

อวิชชา กิเลส ตัณหา อุปาทาน หรือบาปอกุศลทั้งหลายเหล่านี้เอง ที่เมื่อสัตว์ประกอบกรรมขึ้นด้วยกาย วาจา หรือใจ โดยมีเจตนา หรือความตั้งใจอันประกอบด้วยบาปอกุศลเหล่านี้เป็นเครื่องกระตุ้นให้สำเร็จลงแล้ว ย่อมได้รับผลเป็นความทุกข์เดือดเนื้อร้อนใจ เป็นต้นว่า

สมัยใดที่**มนุษย์มีสันดานมากด้วยความโลภ** สมัยนั้นย่อมเกิด**ทุพภิกขันตราย** คือ**อันตรายที่เกิดจากความแร้นแค้น** ข้าวยากหมากแพง เป็นเหตุให้ความหิวโหยอดอยากเข้าครอบงำ จนพากันล้มตายลงเป็นอันมาก สรรพทุกข์ต่าง ๆ จะปรากฏแก่มหาชนอย่างหาประมาณมิได้ นี้เป็นผลปัจจุบันที่เกิดจากอำนาจของโลภมูลจิต แต่สำหรับ**ผลที่จะเกิดจากโลภะในอนาคตนั้น** มีพระบาลีแสดงไว้ว่า

เยภุยฺเยน หิ สตฺตา ตณฺหาย เปตวิสยํ อุปฺปชฺชนฺติฯ

แปลความว่า **สัตว์ทั้งหลายโดยมากย่อมไปเกิดเป็นเปรตบ้าง เป็นอสุรกายบ้าง ตามอำนาจแห่งโลภะอันมีความอยากได้เป็นมูลฐาน**

สมัยใดที่**มนุษย์มีสันดานมากไปด้วยโทสะ** สมัยนั้นย่อมเกิด **สัตถันตราย คืออันตรายที่เกิดจากศัสตราวุธต่าง ๆ** เป็นเหตุให้ทำสงครามฆ่าฟันกันตาย สรรพภัยต่าง ๆ จะปรากฏแก่ประชาชนอย่างน่าหวาดกลัวทั่ว ๆ ไป

สำหรับ**ผลแห่งโทสะในอนาคต** คือภพหน้า

...สมัยใดมนุษย์มีสันดานมากไปด้วยโมหะ สมัย นั้นย่อมเกิด โรคันตราย คืออันตรายที่เกิดจากโรคภัยไข้เจ็บเบียดเบียน เป็นเหตุให้เกิดโรคระบาดล้มตาย กันเป็นอันมาก...

ชาติหน้า ย่อมจะผลักส่งไปให้เกิดเป็นสัตว์นรกในนิรยภูมิ ดังพระบาลีที่ได้แสดงไว้ว่า

โทเสน หิ จณฺฑชาตตาย โทสสทิสํ นิรยํ อุปฺปชฺชนฺติ ฯ

แปลความว่า **สัตว์ทั้งหลายย่อมไปเกิดในนรกเป็นส่วนมากด้วยอำนาจแห่งโทสะ อันเป็นที่ทรมานสัตว์ให้เร่าร้อน เช่นเดียวกับสภาวะของโทสะที่ทรมานตนเองให้เร่าร้อนอยู่เสมอ**

ถ้าสมัยใด**มนุษย์มีสันดานมากไปด้วยโมหะ** สมัยนั้นย่อมเกิด **โรคันตราย คืออันตรายที่เกิดจากโรคภัยไข้เจ็บเบียดเบียน** เป็นเหตุให้เกิดโรคระบาดล้มตายกันเป็นอันมาก สรรพโรคจะปรากฏคร่าชีวิตประชาชนทั้งหลายให้สิ้นไป

สำหรับ**ผลของโมหะ**ที่จะเกิด**ในอนาคต**นั้น ย่อมผลักส่ง**ให้เกิดในเดรัจฉานภูมิ** ดังมีพระบาลีแสดงไว้ว่า

โมเหน หิ นิจฺจสมฺมุฬฺหํ ติรจฺฉานโยนิยํ อุปฺปชฺชนฺติ ฯ

แปลความว่า **สัตว์ทั้งหลายย่อมไปเกิดเป็นเดรัจฉานด้วยอำนาจแห่งโมหะ เพราะเป็นสภาพที่ยังสัตว์ ให้ลุ่มหลงงมงายอยู่เสมอ**

โดยเหตุนี้ **จึงควรที่ผู้ศึกษาและฝึกปฏิบัติธรรมจะได้พากเพียรระวังบาปอกุศลทั้งหลายเหล่านี้ มิให้เกิดขึ้นในสันดาน และเพียรกำจัดหรือละบาปอกุศลที่เกิดขึ้นแล้วให้หมดสิ้นไป**

เพราะบาปอกุศลนั้นเมื่อล่วงกรรมบถแล้ว การกระทำนั้นย่อมสำเร็จเป็นชนกกรรม ซึ่งสามารถนำให้เกิดในอบายภูมิได้ และถ้าแม้การกระทำนั้นไม่ล่วงถึงอกุศลกรรมบถ ซึ่งอาจให้ผลปฏิสนธิในอบายภูมิหรือไม่ก็ตาม แต่ก็อาจให้ผลในปวัตติกาล คือทำให้ชีวิตความเป็นอยู่ของผู้นั้นต้องประสบกับความลำบากต่าง ๆ ได้ เป็นต้นว่า **ผลของอกุศลกรรมบถ ๑๐ ย่อมส่งผลให้ได้รับทั้งในปฏิสนธิกาลและปวัตติกาล**

ก. การส่งผลในปฏิสนธิกาล ย่อมให้ปฏิสนธิวิญญาณด้วยอุเบกขาสันตีรณอกุศลวิบาก และปฏิสนธิกรรมชรูปในอบายภูมิ ๔ ภูมิใดภูมิหนึ่งตามควรแก่อกุศลกรรมบถนั้นคือ ให้บังเกิดเป็นสัตว์นรก, เปรต, อสุรกาย, ดิรัจฉาน ในนิรยภูมิ, เปตติภูมิ, อสุรกาย และ ดิรัจฉานภูมิ

ข. การส่งผลในปวัตติกาล อกุศลกรรมบถ ๑๐ ประการนี้ ถ้าไม่มีโอกาสให้ผลในปฏิสนธิกาลแล้ว ย่อมมีโอกาสให้ผลในปวัตติกาลได้ดังนี้ คือ

ข. ๑ ผลของปาณาติบาต มี ๙ ประการ คือ

๑. ทุพพลภาพ
๒. รูปไม่งาม
๓. กำลังกายอ่อนแอ
๔. กำลังกายเฉื่อยชา กำลังปัญญาไม่ว่องไว
๕. เป็นคนขลาดหวาดกลัว
๖. ฆ่าตนเอง หรือถูกฆ่า
๗. โรคภัยไข้เจ็บเบียดเบียน
๘. ความพินาศของบริวาร
๙. อายุสั้น

ข. ๒ ผลของอทินนาทาน มี ๖ ประการ คือ

๑. ด้อยทรัพย์
๒. ยากจน
๓. อดอยาก
๔. ไม่ได้สิ่งที่ตนปรารถนา
๕. พินาศในการค้า
๖. พินาศเพราะภัยพิบัติ, มีอัคคีภัย, อุทกภัย, ราชภัย, โจรภัย เป็นต้น

ข. ๓ ผลของกาเมสุมิจฉาจาร มี ๑๑ ประการ คือ

๑. มีผู้เกลียดชังมาก
๒. มีผู้ปองร้อยมาก
๓. ขัดสนทรัพย์
๔. อดอยาก ยากจน
๕. เกิดเป็นหญิง
๖. เป็นกะเทย
๗. เป็นชายในตระกูลต่ำ
๘. ได้รับความอับอายเป็นอาจิณ
๙. ร่างกายไม่สมประกอบ
๑๐. มากด้วยความวิตกกังวล
๑๑. พลัดพรากจากผู้ที่ตนรัก

ข. ๔ ผลของมุสาวาท มี ๘ ประการ คือ

๑. พูดไม่ชัด
๒. ฟันไม่เรียบ
๓. ปากมีกลิ่นเหม็นมาก
๔. ไอตัวร้อนจัด
๕. ตาไม่อยู่ในระดับปกติ
๖. กล่าววาจาด้วยปลายลิ้นและปลายปาก
๗. ท่าทางไม่สง่าผ่าเผย
๘. จิตใจเรรวนคล้ายคนวิกลจริต

ข. ๕ ผลของปิสุณวาจา มี ๔ ประการ คือ

๑. ตำหนิตนเอง
๒. มักถูกกล่าวหาโดยไม่เป็นจริง
๓. ถูกบัณฑิตติเตียนเสมอ
๔. แตกกับมิตรสหาย

ข. ๖ ผลของผรุสวาจา มี ๔ ประการ คือ

๑. พินาศในทรัพย์
๒. ได้ยินเสียงก็เกิดไม่พอใจ
๓. มีกายวาจาหยาบ
๔. ตายด้วยอาการหลงใหล

ข. ๗ ผลของสัมผัปปลาปะ มี ๔ ประการ คือ

๑. เป็นอธรรมวาทบุคคล
๒. ไม่มีผู้เลื่อมใสในคำพูดของตน
๓. ไม่มีอำนาจ
๔. วิกลจริต

ข. ๘ ผลของอภิชฌา มี ๔ ประการ คือ
๑. เสื่อมในทรัพย์และคุณความดี
๒. ปฏิสนธิในตระกูลต่ำ
๓. มักได้รับคำติเตียน
๔. ขัดสนในลาภสักการะ

ข. ๙ ผลของพยาบาท มี ๔ ประการ คือ
๑. มีรูปกายทราม
๒. มีโรคภัยเบียดเบียน
๓. อายุสั้น
๔. ตายด้วยถูกประหาร

ข. ๑๐ ผลของมิจฉาทิฏฐิ มี ๔ ประการ คือ
๑. ห่างไกลต่อรัศมีแห่งพระธรรม
๒. มีปัญญาทราม
๓. ปฏิสนธิในพวกคนป่าที่ไม่รู้อะไร
๔. เป็นผู้ที่มีฐานะต่ำไม่ทัดเทียมผู้อื่น

อนึ่ง ในพระอภิธรรมยังได้แบ่งกิเลสหรือบาปอกุศล คือธรรมที่เศร้าหมองเร่าร้อนไว้เป็นสามชั้น และได้แสดงลักษณะของการปหานกิเลสหรือบาปอกุศลเหล่านี้ออกเป็น ๓ ระดับ ดังต่อไปนี้

ก. วีติกกมกิเลส หมายถึงกิเลสอย่างหยาบที่สามารถก่อให้เกิดการเคลื่อนไหวออกมาทางกายทวารหรือวจีทวารได้ กิเลสชนิดนี้ปหานได้ด้วยศีล เป็นการสงบระงับชั่วครั้งชั่วคราว ขณะที่ยังมีการรักษาศีลอยู่ การปหานกิเลสได้ชั่วขณะนี้เรียกว่า "**ตทังคปหาน**"

ข. ปริยุฏฐานกิเลส หมายถึงกิเลสอย่างกลางที่เกิดอยู่ภายในมโนทวาร ไม่ถึงกับแสดงล่วงออกมาทางกายทวารหรือวจีทวาร กิเลสชนิดนี้ปหานได้ด้วยสมาธิคือฌาน ย่อมดับไว้หรือระงับไว้ได้ตามอำนาจของฌาน ได้นานตราบเท่าที่ฌานยังไม่เสื่อม เรียกว่า **"วิกขัมภนปหาน"**

ค. อนุสัยกิเลส หมายถึงกิเลสอย่างละเอียดที่นอนเนื่องอยู่ในขันธสันดาน อันไม่มีใครอื่นสามารถจะรู้ได้ นอกจากพระสัมมาสัมพุทธเจ้า กิเลสชนิดนี้ต้องปหานด้วยปัญญา คือมรรคจิต และมรรคจิตนี้เองที่สามารถปหานกิเลสได้หมดสิ้นสูญเชื้อไม่กลับมีขึ้นมาใหม่อีก เรียกการปหานนี้ว่า "**สมุจเฉทปหาน**"

สรุปความว่า

วีติกกมกิเลส ต้องปหานด้วยมหากุศลจิตที่เกี่ยวกับศีล เป็น **ตทังคปหาน**

ปริยุฏฐานกิเลส ต้องปหานด้วยมหัคคจิต เป็น **วิกขัมภนปหาน**

อนุสัยกิเลส ปหานด้วยมรรคจิต เป็น**สมุจเฉทปหาน**

และพึงสังเกตอีกว่า **กิเลสอันเป็นที่ยังจิตให้เศร้าหมองเร่าร้อนนี้ ย่อมเกิดพร้อมและประกอบด้วยอกุศลจิตเท่านั้น ฉะนั้นการปหานกิเลสก็เท่ากับปหานอกุศลจิตนั่นเอง**

■ ■ ■ ■

ปฏิบัติธรรมเพื่อละกิเลส และระงับเวรภัย

ธรรมบรรยายโดย
พระเสริมชัย ชยมงฺคโล
ณ ศาลาการเปรียญ วัดสระเกศ ราชวรมหาวิหาร
๒๒ กรกฎาคม ๒๕๓๓

เรามาปฏิบัติธรรมมิใช่มานั่งหลับตาเฉย ๆ ต้องรู้ว่าเราทำอะไร เพื่ออะไร ต้องรู้ให้ชัดเป็นสติไว้ว่าเรามาเรียนรู้เรื่องบาปบุญคุณโทษ สิ่งที่เป็นประโยชน์แก่นสารสาระแห่งชีวิตจริง ๆ กับสิ่งที่ไม่มีประโยชน์หรือมีประโยชน์น้อย เป็นแก่นสารสาระแก่ชีวิตที่น้อยแต่อาจเป็นสิ่งที่ล่อหูล่อตาให้เราชื่นชมยินดีกัน เมื่อมารู้เช่นนี้แล้ว ก็มาเรียนรู้ต่อไปว่า อะไรเป็นทุกข์ ทุกข์อย่างไร เหตุแห่งทุกข์ตั้งแต่หยาบถึงละเอียดเป็นเช่นไร สภาวะที่ทุกข์ดับเพราะเหตุดับเราต้องทำเสมอโดยทางอริยมรรคมีองค์แปด ต้องหมั่นประพฤติปฏิบัติไปทั้งทานกุศล ศีลกุศล ภาวนากุศล เพื่อเข้าใจเรื่องบาปบุญคุณโทษอย่างนี้ อันเป็นเหตุแห่งทุกข์อย่างนี้ และเป็นเรื่องที่เราต้องกำจัดกิเลสเหตุแห่งทุกข์ให้หมดสิ้นไปโดยทางศีล สมาธิ ปัญญา, อธิศีล อธิจิต อธิปัญญา สูงขึ้นไปเรื่อย ๆ กลายเป็นสติสัมปชัญญะ เราจะเรียนรู้เข้าไปเรื่อย ๆ รู้เท่าทันในกิเลสเหตุแห่งทุกข์ที่ละเอียด ๆ ยิ่ง ๆ ขึ้นไป สติสัมปชัญญะมีมากขึ้น และในขณะเดียวกันก็รู้ทางดำเนินชีวิตไปสู่ความสุขความเจริญ เราก็ประกอบเหตุแห่งความสุขความเจริญนั้น ตั้งแต่ทานกุศล ศีลกุศล ภาวนากุศล ถึงศีล สมาธิ ปัญญา ละเอียดไปเป็นอธิศีล อธิจิต อธิปัญญา, ถึงปฐมมรรค

มรรคจิต มรรคปัญญา ถึงธรรมโคตรภู ตั้งแต่ธรรมกายขึ้นไปและถึงธรรมกายพระโสดา พระสกทาคามี พระอนาคามี พระอรหัต จนถึงตรัสรู้เป็นพระพุทธเจ้า เมื่อจะบรรลุมรรคผลนิพพาน ต้องตรัสรู้ทุกคนนะ คือรู้เอง มี ๒ อย่าง รู้เองแล้วก็เป็นเองเป็นพระสยัมภูคือพระพุทธเจ้า แต่อย่างเรารู้เองเช่นกันแต่รู้ตามที่พระพุทธเจ้าชี้แนะไว้ อันนั้นจัดเป็นอนุพุทธะ คือสาวกของพระพุทธเจ้า แต่ต้องตรัสรู้ด้วยเหมือนกัน คือต้องรู้ด้วยตนเอง ใครจะยัดเยียดความรู้ความบริสุทธิ์ให้เราไม่ได้ คือเราต้องทำเอง รู้เองเห็นเอง เข้าใจเอง โดยแนวทางที่พระพุทธเจ้าท่านตรัสสอนไว้ นี้เป็นเรื่องที่เราจะต้องทำ เพราะเราเข้ามาพบพระพุทธศาสนาแล้วต้องทำ ถ้าไม่ทำละก็เสียชาติเกิด

เราจะเห็นว่าผู้ประมาททั้งปวงไม่ว่าอยู่ในฐานะไหน คฤหัสถ์หรือบรรพชิตก็ตาม ถ้าประมาทขาดสติสัมปชัญญะในเรื่องบาปบุญคุณโทษในสิ่งที่เป็นประโยชน์ สิ่งที่ไม่ใช่สาระประโยชน์ ไม่รู้ไม่ดำเนินไปในแนวทางแห่งการละชั่ว ทำความดี ทำใจให้ใสเป็นทุกข์ด้วยกันทั้งนั้นไม่เลือกชั้นวรรณะและฐานะ พระพุทธองค์จึงทรงสั่งสอนมิให้ประมาทในธรรมทั้งปวง ธรรมทั้งปวงโดยเฉพาะอย่างยิ่งสังขารธรรมทั้งปวงมีขันธ์ ๕ คือสังขารร่างกายของเรานี้เป็นต้น ว่ามีสภาวะเป็นอนิจจังไม่เที่ยง ทุกขัง เป็นทุกข์ ใครเข้าไปยึดเป็นทุกข์เพราะทนอยู่สภาพเดิมไม่ได้ ลงท้ายเป็นอนัตตาเอาเป็นที่ยึดที่ถือเป็นที่พึ่งตลอดไปไม่ได้ เพียงแต่ได้อาศัยชั่วคราว จึงต้องใช้ให้เป็น ให้เกิดประโยชน์สูงสุด ตราบใดที่เรายังมีชีวิตอยู่ นี่คือความไม่ประมาทในธรรมทั้งปวง หมายเอาสังขารธรรมที่ประกอบด้วยปัจจัยปรุงแต่ง เช่น สังขารร่างกายของเราประกอบด้วยธาตุ อาหาร อุตุหรืออุณหภูมิตลอดทั้งกรรมต่าง ๆ กรรมดีกรรมชั่วปรุงแต่ง และจะต้องแตกสลายไปไม่ช้าก็เร็ว อะไรที่เป็นคุณความดีอะไรที่เป็นความชั่ว

อันนั้นเป็นแก่นสารที่เราต้องประพฤติปฏิบัติให้สามารถกำจัดเหตุแห่งทุกข์ หรือละชั่วตั้งแต่หยาบถึงละเอียดโดยสิ้นเชิงนั่นแหละ เราจึงจะไม่ต้องไปนึกถึงเรื่องประพฤติปฏิบัติว่าอันใดดีอันใดชั่ว เพราะเป็นแต่ความดีตลอด บริสุทธิ์ตลอดทั้งกาย วาจา ใจ เหตุแห่งความสุขก็ต้องทำ การละชั่วทำดี ทำใจให้บริสุทธิ์นั้น การรักษาศีลป้องกันกิเลสหยาบ การบริจาคทานด้วยอามิสทาน ไปจนถึงขั้นละเอียดคือปฏิบัติธรรมเพื่อชำระกิเลสออกจากใจ เริ่มตั้งแต่ทำภาวนาสมาธิให้จิตใจสงบระงับจากกิเลสนิวรณ์ ซึ่งเป็นกิเลสระดับกลางเรียกว่าทำใจให้ใส ส่วนกิเลสละเอียด ๆ นั้น ผู้ปฏิบัติภาวนาธรรมเมื่อประพฤติปฏิบัติก็จะเข้าใจเอง

อาตมาได้พบพระพุทธพจน์ว่าด้วยเวรย่อมระงับด้วยการไม่จองเวร ซึ่งเป็นเรื่องเก่าที่เราได้ยินได้ฟังมาตลอด แล้วก็พูดกันง่าย เข้าใจไม่ยาก แต่ว่าอาตมาประทับใจในพระพุทธพจน์นี้ ก็คือในส่วนที่ว่าเราจะละเวรอย่างไร เวรมันเกิดขึ้นได้หลายอย่าง แต่เวรที่เรารู้จักโดยทั่วไป มันเกิดได้จากการจองเวร เพราะประทุษร้ายกันด้วยกายก็ดี ด้วยวาจาก็ดี และ

เป็นไปกับด้วยใจจนถึงประทุษร้ายกันได้ การประทุษร้ายกันด้วยกาย ด้วยวาจา ซึ่งเป็นไปด้วยใจคือเจตนาความคิดอ่านที่จะประทุษร้ายกันด้วยประการใดก็ดี ถ้าว่าไม่รู้จักละเวรภัยอันนี้แล้วก็ มันผูกต่อเนื่องกันไปนุงนังเลยทีเดียว มีเรื่องในพระธรรมบทว่า

พระพุทธองค์ทรงแสดงถึงเรื่องเวรของภรรยาน้อยภรรยาหลวง ว่าภรรยาหลวงนั้น ความที่ตนเองเป็นหมันไม่มีลูก ก็พยายามไปหาภรรยาน้อยมาให้เพื่อสามีจะได้ไม่ทอดทิ้งตน เมื่อได้ภรรยาน้อยมาแล้วก็ตีสนิทชิดเชื้อเสมือนหนึ่งรักใคร่กันดี จนกระทั่งภรรยายน้อยตายใจจึงยอมมีลูก และด้วยความอิจฉาของภรรยาหลวงกลัวว่า เมื่อภรรยาน้อยมีลูกแล้วทรัพย์สมบัติก็จะตกเป็นของภรรยาน้อยและลูก ส่วนตนเองจะต้องกลับเป็นผู้รับใช้และปรนนิบัติภรรยาน้อยและลูกนั้น เมื่อความอิจฉาเกิดขึ้นจึงหาทางที่จะกำจัดลูกที่จะเกิดขึ้นด้วยการวางยาพิษให้ภรรยาน้อยแท้งลูกครั้งแล้วครั้งเล่า จนครั้งสุดท้ายภรรยาน้อยจะถึงซึ่งความตาย แต่ก็มารู้สึกตัวทีหลัง

ว่าที่ภรรยาหลวงมาสนิทชิดเชื้อนั้นเป็นเพียงกลอุบายเท่านั้น จึงผูกใจเจ็บต่อภรรยาหลวง ก็มีเวรต่อกัน เมื่อตายไปแล้วฝ่ายภรรยาน้อยก็ไปเกิดเป็นแมว ภรรยาหลวงไปเกิดเป็นไก่ พอไก่ออกไข่มาแมวก็กินไข่หมดด้วยเวรนั้น ไก่ก็ผูกเวรอีก เมื่อตายไปไก่ก็ไปเกิดเป็นเสือเหลือง ส่วนแมวก็กลับไปเกิดเป็นนางเนื้อคือเก้ง เสือเหลืองก็กินเก้งอีก ก็ผูกเวรกันต่อไปอีก สุดท้ายตายไป ฝ่ายเก้งก็ไปเกิดเป็นนางยักษินี ส่วนเสือเหลืองไปเกิดเป็นกุลธิดา มีลูก นางยักษ์ก็ไล่กินลูกนางกุลธิดา ตามแล้วตามเล่า สุดท้ายนางกุลธิดาต้องพาลูกไปถวายไว้แทบพระบาทพระพุทธเจ้า พระพุทธเจ้าเมื่อนางยักษ์มาถึงจึงได้ตรัสสอนว่า เวรย่อมระงับด้วยการไม่จองเวร จะมาผูกเวรกันทำไม ซึ่งเรื่องนี้เราก็ได้ยินกันมามากพอสมควร แต่ประเด็นที่อาตมาจะพูดนั้นเป็นคำอธิบายพระพุทธพจน์ของพระอรรถกถาจารย์ แสดงถึงวิธีที่ไม่ผูกเวรทำอย่างไร อาตมาซาบซึ้งในคำว่า **"อมนสิการ"** นี่พูดกันภาษาธรรม คือ**ด้วยการไม่ทำใจไว้** คือเมื่อเรามีเรื่องกระทบกระทั่งบาดหมางใจกับใคร หรือใครประทุษร้ายเราก็ดี หรือญาติพี่น้องของเรา หรือทรัพย์สินเราก็ดี ถูกประทุษร้ายแล้วเราจะต้องทำอย่างไร ท่านบอกว่าต้อง **"ทำอมนสิการ"** คือ**ไม่ใส่ใจ ปล่อยวาง**เสีย มันแล้วไปแล้ว การทำสมาธิทำให้เกิดสติสัมปชัญญะ และนำพระพุทธพจน์มาใช้ ถ้าเราไม่ใส่ใจเรื่องก็จะไม่มี ถ้าเราใส่ใจก็จะทำให้ใจขุ่นอยู่นั่นแหละ นี่คือการผูกเวร กระดิกใจถึงเมื่อไรผูกเวรเมื่อนั้น เมื่อยาวนานไปเท่าไรจะผูกพันจิตใจเราไปนับ

ภพนับชาติไม่ถ้วน เพราะฉะนั้นด้วย **"อมนสิการ" ไม่ผูกใจเจ็บ ไม่ผูกใจคิดถึง** นึกอย่างเดียวว่าตัวใครตัวมัน ใครทำดีได้ดี ทำชั่วได้ชั่ว นี้มาช่วยประกอบคำว่าอมนสิการ ต้องพิจารณาว่ามันเป็นอนัตตา เราไม่เอาใจจรดนึกถึงก็ไม่มีอะไร **ใครพูดว่าเรา ตำหนิติฉินเรา ตราบใดที่เราตั้งใจทำดีที่สุดแล้ว คนที่ว่าเรานั้นเหมือนซัดธุลีทวนลม ตกโดนเขาเอง** แต่ถ้าเราเปิดใจรับเต็มที่เวรก็มาผูกพันกัน ต้องฝึกทำบ่อย ๆ มาปฏิบัติธรรม**ต้องตัดเวรภัยด้วยการไม่ผูกเวร ณ ภายในจิตใจของเราด้วยอมนสิการ ถ้าตัดไม่ออกต้องใช้สติสัมปชัญญะว่าเราไม่สนใจ ไม่มีประโยชน์ต่อเรานี่เป็นเวร** และสำคัญที่สุดคือตัวใครตัวมัน และจะเจริญขึ้นด้วยปัญญาอันรู้แจ้งในสังขารธรรมว่า**เป็นอนัตตา** เห็นอนัตตาแจ้งชัดเท่าไรก็ละได้เร็วเท่านั้น **นี่ศีล สมาธิ ปัญญานะ ถ้าว่าปัญญาไม่แจ้งละไม่ได้** ถ้ายังไม่รู้แจ้งด้วยสมาธิ ปัญญา หนักเข้าก็จะคิดประทุษร้ายคนอื่น เป็นอย่างน้อยที่สุด ถ้าเป็นการแสดงอาการออกมาด้วยกาย วาจา ก็จะทำให้เวรนั้นผูกพันกันมากยิ่งขึ้น รุนแรงมากขึ้น

พระพุทธเจ้าได้สอนว่า **อย่าได้กล่าว อย่าได้แสดงสารัมภกถา** คือ**วาจาเป็นเครื่องกล่าวให้แข่งดีกัน** พูดอย่างง่าย ๆ ใครมีคำคมที่จะให้อีกฝ่ายเจ็บช้ำน้ำใจก็ขนมาใส่กัน นั่นแหละเรียกว่า **ทิ่มแทงกันด้วยหอกคือปาก นี่เป็นตัวเร่งเวรภัย สร้างโทสะ อาฆาตพยาบาทให้เกิดขึ้นในกันและกันมาก** เวรนั้นผูกพันแม้เพียงด่ากันหรือตั้งใจประทุษร้ายกันด้วยวาจา ด้วยกาย **วิธีป้องกันแก้ไขกำจัดเวรคืออมนสิการ อย่าตรึกนึกหรือใส่ใจถึง ด้วยสติสัมปชัญญะที่รู้เท่าทันว่าเป็นโทษเป็นเวรภัย ต้องสอนใจตัวเองตลอด** และให้เห็นว่าลาภยศสรรเสริญสุข ความเสื่อมลาภ นินทาว่าร้าย ความเสื่อมโภคยทรัพย์ และความทุกข์ทั้งปวงเป็นอนิจจัง ทุกขัง อนัตตา เป็นไปตามเหตุตามปัจจัย ให้นึกถึงพุทธพจน์อีกข้อหนึ่งคือ**ใครทำดีได้ดี ใครทำชั่วได้ชั่ว** เราไม่ผูกเวรและไม่สร้างเวรกับใครนั้นคำว่าสารัมภกถา วาจาเครื่องกล่าวเป็นเครื่องยังให้เกิดความแข่งดีกัน กระทบกระทั่งกัน ถ้าเงียบได้พระพุทธองค์ทรงแสดงว่า**ถ้าเงียบสงบได้นั่นคือนิพพาน**

มีพระรูปหนึ่งในสมัยพุทธกาล พระรูปนี้ไปไหนจะมีรูปผู้หญิงติดอยู่ข้างหลัง เดินตามหลัง เป็นผลของกรรมตั้งแต่อดีต ในอดีตท่านเคยแกล้งพระ ๒ รูป ในสมัยพระพุทธเจ้ากัสสปะ พระ ๒ รูปนี้รักใคร่สามัคคีกัน เทวดาอิจฉาว่าพระ ๒ รูปนี้รักใคร่กลมเกลียวกันดีจริง จะทำอย่างไรจึงจะแตกกันได้ เทวดาจึงแกล้งจำแลงกายเป็นผู้หญิง จัดตนให้สวยแล้วปรากฏกายให้พระรูปหนึ่งเห็นในขณะอีกรูปหนึ่งเดินเข้าไปในพุ่มไม้แล้วเดินออกจากพุ่มไม้ พระอีกรูปหนึ่งก็จะเห็นว่ามีผู้หญิงเดินออกจากพุ่มไม้ด้วยเหมือนกัน และผู้หญิงนั้นก็สวยมากด้วย พระรูปที่เดินออกจากพุ่มไม้เป็นพระที่มีศีลบริสุทธิ์ และก็ไม่เห็นผู้หญิงนั้นด้วย แต่พระอีกรูปหนึ่งเห็น ก็เกิดแหนงใจว่าพระรูปนั้นศีลไม่บริสุทธิ์ ลงท้ายก็ไม่ทำอุโบสถด้วยกัน เมื่อแตกกันมากเข้าเทวดาก็นึกขึ้นว่าตนเองนั้นทำกรรมหนัก นึกได้ว่าไม่ดีเป็นการสร้างบาปหนัก พระทั้ง ๒ องค์นั้นบริสุทธิ์ทั้ง ๒ รูป องค์ที่ถูกกล่าวหาก็เลยเป็นพระไม่ดีไปเลย เทวดาจึงแสดงตนในอากาศแสดงว่าตนนั้นผิดเอง พระ ๒ รูปจึงรู้ความจริง พระ ๒ รูปนั้นจึงเข้าใจกัน แต่เวรที่เทวดานั้นแกล้งทำให้ตกนรกหมกไหม้นับไม่ถ้วน และเมื่อเกิดมาด้วยบุญเก่ามาเกิดเป็นมนุษย์ในสมัยพระพุทธเจ้าองค์ปัจจุบัน ในสมัยพุทธกาลก็ได้บวชเป็นพระภิกษุ ด้วยผลของเศษกรรมที่เหลือ เมื่อเดินไปที่ใดก็มีผู้หญิงติดไปด้วยและสวยด้วย จนไปที่ไหนคนใส่บาตรก็ใส่ให้พระและบอกว่าอีกทัพพีเผื่อผู้หญิงข้างหลังด้วย หนักเข้าก็มีคนโจษจันกันมาก พระก็กล่าวหากันมาก เรื่องรู้ไปถึงพระราชาและนางวิสาขาก็รู้ข้อกล่าวหา และบอกว่าพระพุทธเจ้าก็ประทับอยู่ ผิดถูกอย่างไรก็ควรไปทูลถามพระพุทธเจ้า พระรูปที่ถูกกล่าวหาเมื่อมีคนกล่าวหามาก อดใจไม่ไหวจึงด่าตอบ เมื่อด่าตอบก็รู้ไปถึงพระพุทธเจ้า พระพุทธองค์ทรงตำหนิพระที่มีผู้หญิงติดตามอยู่แล้วด่าตอบเขาว่าเวรกรรมที่มีอยู่เป็นเวรที่มีอยู่ในอดีตของเธอ แล้วไปแสดงสารัมภกถาให้เกิดโทษแก่ตนเองและผู้อื่นทำไม ถ้าสงบได้ไม่ต้องโต้เถียงใคร ท่านจะถึงพระนิพพาน เมื่อเรามาปฏิบัติธรรมแล้วถ้าเรายังเป็นคนเจ้าโทสะเจ้าอารมณ์เหมือนเก่าใครว่าอะไรก็ปึงปัง ก็จะเหมือนตอตะโกที่ดำ น้ำรดไปเท่าไรก็ไม่ขาวสักที

เพราะฉะนั้นก็พึงรู้ว่าพระพุทธองค์ท่านทรงสั่งสอนว่าอย่ากล่าววาจาที่แข่งดีกัน กระทบกัน มันเป็นต้นเหตุของเวรภัย เพียงวาจาที่ว่า **คนที่เข้าวัดไม่เห็นจะดีขึ้นเลย** เพียงวาจาเท่านี้ก็เป็น สารัมภกถา

เพราะไม่ใช่เรื่องที่ใครจะว่าใคร ถ้าใครมาปฏิบัติธรรมแล้วพิจารณาตนว่ามีกิเลสอะไรจะกำจัด ได้ยากหรือง่ายแค่ไหน ต้องเพียรพยายามแค่ไหน จะรู้เลยว่ากิเลสมิใช่จะกำจัดได้ง่าย ๆ มันได้ส่วนหนึ่ง แต่ว่าในส่วนละเอียดนั้นไม่ค่อยได้ มันต้องฝึกต้องอบรมไปจนถึงที่แหละ จะต้องฝึกจน **"อินทรีย์"** แก่กล้าด้วยศรัทธา วิริยะ สติ สมาธิ ปัญญา ไปเป็น **"พละ"** แก่กล้ามากเข้าธรรมอันเป็นเครื่องตรัสรู้จะประชุมกัน สมบูรณ์เพียงใดก็จะกำจัดกิเลสได้เพียงนั้น ไปจนถึงที่สุดแห่งทุกข์ และต้องไม่ประมาทในธรรมปฏิบัติ เมื่อมาปฏิบัติแล้วต้องรู้ที่มาที่ไปว่า มารักษาศีล มาฝึกเจริญภาวนาสมาธิ อบรมปัญญาให้เจริญ รู้ในเรื่องบาปบุญคุณโทษ เรื่องที่เป็นสาระ และมิเป็นสาระ ต้องปฏิบัติไปเรื่อย ๆ เพื่อกำจัดกิเลสเหตุแห่งทุกข์ เพื่อสร้างเหตุแห่งความสุข เป็นสติตามพระธรรมวินัย ด้วยความไม่ประมาทว่าเรายังมีชีวิตอยู่ เพราะไม่แน่หรอก บางทีพริบตาเดียวไปแล้ว เมื่อเราทำความดีอยู่เรื่อย ๆ ไม่สร่าง ไม่ห่างจากคุณความดี ตรงนี้

แหละต้องกระทำไว้ในใจ. นี่แหละตรงกันข้ามกันนะ ความไม่ดีที่จะเกิดขึ้นในใจเราเมื่อคนอื่นมากระทบกระทั่งด้วยกาย ด้วยวาจา กระทบตา หู หรือทรัพย์สินของเราก็ดี หรืออะไร ๆ ก็ตาม เราจะแก้ปัญหาด้วยความแยบคายสุภาพละมุนละม่อม โดยไม่เอามาครุ่นคิดหรือโกรธพยาบาท **ซึ่งต้องฝึกกันมาก ๆ** เรียกว่า **"อมนสิการ"**

ในทางตรงกันข้าม**เหตุปัจจัยที่ดีนั้นต้องกระทำและต้องมนสิการต้องใส่ใจ ทานกุศล ละความตระหนี่เหนียวแน่น ยังประโยชน์ให้เกิดแก่ผู้อื่น มนสิการต้องทำที่ศูนย์กลางกาย เอาใจจรดถึงบุญกุศล จากทานกุศลก็ดี ศีลกุศลก็ดี ภาวนากุศลก็ดี ต้องทำเสมอ ๆ ใจก็จะสบายด้วย** บุญก็จะส่งจากทาน ศีล ภาวนาถึงคุณธรรมชั้นสูงขึ้นไปเป็นศีล สมาธิ ปัญญา เป็นอธิศีล อธิจิต อธิปัญญา เป็นปฐมมรรค มรรคจิต มรรคปัญญา รู้ทางเจริญทางเสื่อมยิ่ง ๆ ขึ้นไป ปัญญานี้เมื่อเจริญขึ้นจากวิปัสสนาปัญญา เห็น อนิจจัง ทุกขัง อนัตตา ในสังขารธรรมทั้งปวงแล้ว**ย่อมเห็นทุกข์ เห็นเหตุแห่งทุกข์ เห็นสภาวะที่ทุกข์ดับเพราะเหตุดับ เห็นหนทางปฏิบัติเพื่อความพ้นทุกข์อันถาวรแจ้งชัดขึ้น** นี่เป็น**โลกุตตรปัญญา โลกุตตร ปัญญานี้ให้ผลเป็นความสันติสุขร่มเย็น** ที่เราเรียกว่า**พระนิพพานให้เกิดขึ้นในจิตใจและในชีวิตของเรา ความเป็นพระนิพพานเกิดขึ้นมากน้อยตามส่วน ตามระดับภูมิธรรมที่ปฏิบัติได้ ด้วยใจที่มนสิการในคุณความดีที่เราทำ** เมื่อเรารู้อย่างนี้ **บูรพาจารย์ได้สอนไว้ให้จรดใจไว้ที่ศูนย์กลางกายเสมอ** ซึ่งมีเหตุผลดังนี้เป็นต้น

อมนสิการไม่เพียงแต่เรื่องเวรภัยเท่านั้น เรื่องที่จะนำใจเราไหลไปในกามคุณทั้ง ๕ มี รูป รส กลิ่น เสียง สิ่งสัมผัสทางกายเป็นต้น **วิธีแก้ วิธีลด วิธีละ ก็คือ อมนสิการในพัสดุกามทั้งหลายเหล่านั้น และกิเลสกามด้วย** ๑ และ**ในขณะเดียวกันก็มนสิการบุญด้วย หยุดในกลางของกลางของหยุด** เพื่อชำระกิเลส ๑ และด้วยคุณธรรมของศีลสมาธิปัญญา กลางกำเนิดธาตุธรรมเดิมซึ่งเป็นที่ตั้งแห่งสติอีก ๑ แล้วก็จะไปลดไปละเรื่องที่เป็นเวรภัยต่อกันไว้ ตัวอย่างเรื่องที่จะเป็นไปด้วยอำนาจแห่งกิเลสเหตุแห่งทุกข์ คือเมื่อจิตใจออกไปรับอารมณ์ภายนอก ชอบใจบ้างไม่ชอบใจบ้าง ถ้าว่าสิ่งใดชอบใจอันจะเป็นเหตุให้กามคุณทั้ง ๕ มันกำเริบเจริญขึ้น เราจงอมนสิการ อย่าไปนึกถึงหรือเอาใจใส่มากนัก มันจะบรรเทาลง เพราะ กิเลสเหล่านี้เราก็เคยประกอบมานับภพนับชาติไม่ถ้วนแล้ว ส่วนในฝ่ายที่เป็นไปด้วยอำนาจของโทสะโมหะ ให้เกิดความโกรธพยาบาท อิจฉา ริษยา ก็จงอย่ามนสิการ นี่คือวิธีกำจัดกิเลส ตัณหา อุปาทาน ความเข้าไปยึดมั่นด้วยตัณหาความทะยานอยากและทิฏฐิคือความหลงผิดอันเป็นเหตุแห่งทุกข์ และกลับมนสิการในบุญกุศลที่เราทำดี ละชั่ว ทำใจให้ใส อันนี้เป็นเหตุเป็นปัจจัยให้ถึงซึ่งความเจริญรุ่งเรืองและสันติสุขยิ่ง ๆ ขึ้นไป.

วิรัช-นารีรัตน์ เต็มแสงสุขมณี... ถอดเทป

■ ■ ■ ■

เสียงจากผู้ปฏิบัติธรรม

บ.ก.

พระอนันต์ ชาคโร
วัดพระธาตุช้างค้ำวรวิหาร
จ.น่าน

ผมรู้สึกประทับใจมาก เมื่อได้ก้าวลงมาสู่เขตภาวนานี้ เพราะได้เห็นอะไรหลายสิ่งหลายอย่างซึ่งจัดได้แปลกกว่าที่อื่นและประหยัดดีมาก คือได้เห็นสถานปฏิบัติธรรมที่สงบดี และไกลจากชุมชนพอควร ไม่มีอะไรที่จะสร้างความกังวลในการปฏิบัติธรรม และที่ดีมากคือฉันครั้งเดียว การจัดแบ่งกลุ่มปฏิบัติเป็นต้น

อบรมครั้งนี้รู้สึกว่าได้ความรู้ดีกว่าหลายครั้งที่เคยมีประสบการณ์ผ่านมาจากที่อื่น ๆ เพราะมีคุณภาพดีกว่าที่อื่น เช่น มีการสอนที่เป็นขั้นตอนที่ละเอียดชัดเจนมากเลย

กระผมรู้สึกว่าได้รับวิชชาจากอาจารย์เป็นอย่างดีเยี่ยม และเพิ่งมารู้ว่าการปฏิบัติวิชชาธรรมกายนี้มีประโยชน์กว้างขวางมาก กระผมจะนำความรู้นี้ไปใช้ให้เป็นประโยชน์และนำไปเผยแพร่แก่ผู้อื่นที่ยังไม่รู้ต่อไป ตามที่ได้รับจากท่านอาจารย์ทุกท่านที่อบรมกระผม

การเปิดอบรมอย่างนี้นับว่าเป็นความคิดที่ดีมาก และเป็นโครงการที่น่าสนใจ น่าเลื่อมใสแก่ภิกษุสามเณรตลอดจนสาธุชนทั่วไป ผู้บริหารงานนี้รู้สึกว่าเป็นผู้เพียบพร้อมด้วยประสบการณ์ดีมาก และยังมีความรอบคอบดี มีจุดหมายชัดเจนว่าจะให้ความรู้แก่ผู้เข้ามารับอบรมจนสุดความสามารถ ซึ่งต้อง

นับว่าเป็นหนึ่งในสยามที่ทำอย่างนี้ได้ มีการต้อนรับดีพอประมาณ แต่ก็ไม่มีอะไรขาดตกบกพร่อง

อยากจะขอให้พระวิทยากรติดป้ายชื่อด้วย เพราะไม่รู้ว่าพระรูปไหนชื่ออะไร รูปไหนเป็นพระวิทยากร เวลาต้องการพบจะได้สะดวกขึ้น และน่าจะเน้นมารยาทการวางตัวของพระวิทยากรให้เด่นชัด เพื่อเป็นเยี่ยงอย่างแก่ผู้ที่มารับการอบรม เรื่องความสะอาดเรียบร้อยยังมีบางจุดที่น่าจะปรับให้ดีขึ้นได้อีก

☆ ☆ ☆ ☆

คุณอังกูร สามหาดไทย
สถาบันเทคโนโลยีราชมงคล
จ.ขอนแก่น

การที่ผมตัดสินใจมายังสถาบันแห่งนี้เพราะผมได้รู้เรื่องจากที่อาจารย์ได้เล่าให้ฟัง และอีกประการหนึ่งผมก็อยากจะลองเข้าวัดกับเขาสักที เผื่อมีอะไรดี ๆ และได้รู้ในสิ่งที่ไม่เคยรู้เคยเห็นมาก่อน เมื่อผมได้เดินทางมาถึงสถาบันแห่งนี้ใหม่ ๆ ผมก็นึกอยู่ในใจว่า ทำไมจึงเงียบสงบเช่นนี้ คนก็เยอะแต่เขาก็ไม่คุยกันเอะอะ จะพูดจากันเบา ๆ พอไม่ให้คนอื่นเกิดรำคาญ

ในการฝึกอบรมวิปัสสนานั้น ระยะแรก ๆ คือ ๑-๓ วันนั้น ผมก็ได้นั่งทำภาวนากับคนอื่น ๆ แต่ของผมยังไม่เห็นมีอะไรดีขึ้นอย่างที่ได้ยินมาจากอาจารย์ แถมยังปวดขาปวดหลังปวดคอ จิตใจไม่ค่อยมีสมาธิ อยากจะกลับบ้านหลายครั้ง พอเข้าวันที่ ๔-๖ หลวงป้าได้จัดแยกกลุ่มปฏิบัติภาวนา กลุ่มของผมมีพระอาจารย์อุดรเป็นผู้สอน ผมก็เริ่มชักจะเข้าท่า มีสมาธิดีกว่าก่อนขึ้นเรื่อย ๆ จิตใจไม่คิดฟุ้งซ่านบ่อย ต่อมาผมถูกแยกกลุ่มไปเข้ากลุ่มที่อาจารย์มหาบุปผาสอน สมาธิของผมก็รุดหน้าดีขึ้น ชัดขึ้นกว่าเดิมเรื่อยๆ และต่อมาก็ได้เห็นธรรมกาย จากนั้นได้ไปเรียนกับหลวงป้า และเป็นครั้งแรกที่ผมได้มองเห็น และเข้าใจคุณค่าของการเข้าวัดฟังธรรม และภูมิใจอย่างที่สุดที่ได้ธรรมกาย

ส่วนที่ผมพึงใจและแอบภูมิใจอยู่ตลอดเวลาก็คือ คนที่เข้ามายังสถาบันแห่งนี้ ไม่ว่าจะมีจะจน เป็นคนไทยหรือชาวต่างชาติ ต่างก็อยู่ร่วมกันด้วยความเรียบร้อย สงบ สันติ เปรียบเหมือนว่าพวกเราเป็นพี่น้องร่วมบิดามารดาเดียวกัน แม้ในเรื่องการเป็นอยู่และการกิน พวกเราก็ทำเหมือนกันทุกอย่างไม่มีใครพิเศษกว่าใคร

สุดท้ายนี้ ผมก็อยากจะขอเชิญชวนญาติมิตรและสาธุชนทุกท่าน ให้มาลองฝึกสมาธิดูซิว่า จะได้มีประสบการณ์เช่นที่ผมได้พบมาแล้วหรือไม่ และผมเชื่อว่าเมื่อท่านมาเป็นครั้งแรก ก็จะต้องมีครั้งที่สองและหลาย ๆ ครั้ง ต่อ ๆ ไป และคงต้องพูดว่า เออ..ก็ดีอย่างที่เขาว่าเลยนะ

■ ■ ■ ■

ตอบปัญหาธรรม

พระเสริมชัย ชยมงฺคโล

ถาม พระวัดปากน้ำและพระตระกูลวัดปากน้ำทรงอานุภาพมากเพราะเหตุใด?

ตอบ ดังเป็นที่ประจักษ์แก่ผู้มี**พระวัดปากน้ำ**และ**พระตระกูลวัดปากน้ำ**ไว้ในครอบครองว่า**ล้วนแต่ทรงอานุภาพอันศักดิ์สิทธิ์มากทั้งสิ้นนั้น เพราะอานุภาพวิชชาธรรมกายของพระพุทธเจ้า** ซึ่งพระเดชพระคุณหลวงพ่อวัดปากน้ำ **พระมงคลเทพมุนี (สด จนฺทสโร)** ได้ปฏิบัติเข้าถึงและสั่งสอนศิษยานุศิษย์ถ่ายทอดสืบต่อ ๆ กันมาจนถึงปัจจุบัน **กล่าวได้ว่าผู้ปฏิบัติได้เข้าถึงธรรมกายของพระพุทธเจ้าและอายตนนิพพาน** ที่สถิตอยู่ของพระนิพพานของพระพุทธเจ้า และพระอรหันต์สาวกผู้เข้าอนุปาทิเสสนิพพานแล้ว **และได้สั่งสอนถ่ายทอดวิชชาธรรมกายของพระพุทธเจ้านี้โดยละเอียดแก่ศิษยานุศิษย์ตามระดับภูมิธรรมที่จะรับถ่ายทอดได้ ในยุคนี้ก็มีเพียงพระเดชพระคุณหลวงพ่อวัดปากน้ำนี้เท่านั้น** ทั้ง ๆ ที่ธรรมชาติที่มีลักษณะตรงกันข้ามกับสังขาร คือวิสังขาร ดังเช่นธรรมกายก็ดี อายตนนิพพานก็ดี ล้วนเป็นธรรมชาติที่สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าตรัสไว้แล้ว และตรัสไว้โดยเป็นธรรมชั้นสูง มีปรากฏในนิพพานสูตร อัคคัญสูตร และ วักกลิสูตร เป็นต้น

พระวัดปากน้ำซึ่งทรงอานุภาพอันศักดิ์สิทธิ์เป็นที่ประจักษ์แก่ผู้มีไว้ในครอบครอง ผู้ทรงศีลทรงธรรมและปฏิบัติบูชาด้วยดี คือ

พระผงของขวัญรุ่นที่ ๑-๒-๓ ซึ่งพระเดชพระคุณหลวงพ่อวัดปากน้ำได้สร้างขึ้นเพื่อให้เป็นที่ระลึกแก่ผู้บริจาคทุนทรัพย์ก่อสร้างโรงเรียนปริยัติธรรม เริ่มสร้างรุ่นที่ ๑ ในปี พ.ศ.๒๔๙๓ รุ่นที่ ๒ ในปีพ.ศ.๒๔๙๔ และรุ่นที่ ๓ พ.ศ.๒๔๙๙ ครั้นต่อมาภายหลังที่พระเดชพระคุณหลวงพ่อมรณภาพ และพระของขวัญทั้ง ๓ รุ่น หมดลงแล้ว **พระเดชพระคุณพระธรรมปัญญาบดี** เจ้าอาวาสวัดปากน้ำองค์ปัจจุบัน ได้มอบหมายให้พระเดชพระคุณ**พระภาวนาโกศลเถร** (วีระ คณฺตฺตโม) รองเจ้าอาวาสและอาจารย์ใหญ่ฝ่ายวิปัสสนาวัดปากน้ำ องค์ปัจจุบัน **สร้างพระผงธรรมขันธ์ (รุ่นที่ ๔)** ขึ้นเมื่อ พ.ศ.๒๕๑๔ เมื่อหมดแล้วก็ได้สร้าง**พระผงธรรมกาย (รุ่นที่ ๕)** ขึ้นเมื่อ พ.ศ.๒๕๒๗ เนื่องในโอกาสพิธีฉลองวันครบรอบอายุ ๑๐๐ ปี ของหลวงพ่อวัดปากน้ำ เพื่อให้สาธุชนบูชาสมทบทุนบำรุงพระภิกษุ สามเณร อุบาสก อุบาสิกา ฯลฯ ด้วยปัจจัย ๔

ต่อมาในกลางปี (เริ่ม ๒๖ สิงหาคม พ.ศ.๒๕๓๒) ทางวัดปากน้ำ โดยพระเดชพระคุณ**พระธรรมปัญญาบดี** เจ้าอาวาสเป็นประธานในการจัดสร้างพระไตรปิฎกหินอ่อน (รุ่นที่ ๖) ขึ้นเพื่อให้เป็นที่ระลึกแก่ผู้เป็นเจ้าภาพบริจาคทรัพย์สร้างพระไตรปิฎกจารึกลงบนหินอ่อน และพระมหาวิหารที่ประดิษฐานพระไตรปิฎกนี้ ณ พุทธมณฑล

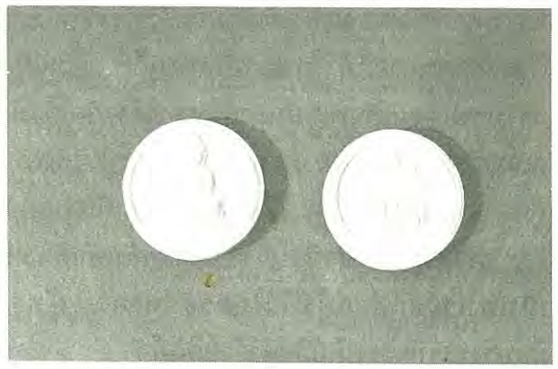

พระตระกูลวัดปากน้ำ ในโครงการธรรมปฏิบัติเพื่อประชาชน วัดปากน้ำ ซึ่งพระเดชพระคุณพระภาวนาโกศลเถร รองเจ้าอาวาสและพระอาจารย์ใหญ่ฝ่ายวิปัสสนาธุระ วัดปากน้ำ ภาษีเจริญ องค์ปัจจุบัน จัดสร้างขึ้น เริ่มตั้งแต่ พ.ศ.๒๕๒๖ โดยมีพระเสริมชัย ชยมงฺคโล ผู้เป็นศิษย์เป็นผู้ช่วยดำเนินงาน เพื่อเป็นทุนในการเผยแพร่ธรรมปฏิบัติตามแนววิชชาธรรมกายของพระพุทธเจ้า ที่พระเดชพระคุณหลวงพ่อได้สั่งสอนถ่ายทอดไว้ และภายหลังต่อมาได้จัดสร้างขึ้น**เพื่อเป็นทุนในการสร้างวัดหลวงพ่อสดธรรมกายาราม ในสถาบันพุทธภาวนาวิชชาธรรมกาย อำเภอดำเนินสะดวก จังหวัดราชบุรี** อันเป็นสำนักปฏิบัติธรรมที่ให้การศึกษาอบรมทั้งภาคปริยัติและภาคปฏิบัติภาวนาสมถวิปัสสนากัมมัฏฐานตามแนววิชชาธรรมกาย **ก็ปรากฏอิทธิปาฏิหาริย์ เป็นที่ประจักษ์ในพระพุทธคุณ พระธรรมคุณ และ พระสังฆคุณ แก่ผู้มีไว้ในครอบครอง ตั้งแต่นั้นเป็นต้นมาจนถึงปัจจุบัน** คือ

พระผงสมเด็จธรรมกาย พิมพ์เหรียญกลม บางท่านเรียก **"พิมพ์จันทร์ลอย"** ด้านหลังเป็นรูปซุ้มปราสาททำวิชชา หรือธาตุ ๖ ประกอบด้วยผงมวลสารจากพระของขวัญ รุ่นที่ ๑-๒-๓ และเส้นเกศาของพระเดชพระคุณหลวงพ่อพระภาวนาโกศลเถร

มีทั้งอย่างธรรมดาและฝังอัญมณีต่าง ๆ เช่น ฝังทับทิม ฝังเพชร ฯลฯ เป็นต้น เริ่มสร้างเมื่อปี พ.ศ.๒๕๒๖

พระกริ่งรูปเหมือนหลวงพ่อฯ เนื้อทองคำ หนัก ๑ บาทเศษ หรือ หกสลึงกว่า เนื้อเงิน เนื้อนวโลหะ และเนื้อกะไหล่ทอง-เงิน เริ่มสร้างเมื่อปี พ.ศ.๒๕๓๓

พระสมเด็จธรรมกายอื่น ๆ เนื้อโลหะ ทองคำ เงิน กะไหล่เงิน-ทอง ปัญจโลหะ และรัตนชาติต่าง ๆ เช่น หยก หินผลึก(จุยเจีย) เป็นต้น (ปัจจุบันมีเหลือน้อย) เริ่มสร้างตั้งแต่ พ.ศ.๒๕๒๖

พระเหรียญภัตตาหาร (เหรียญสมบัติพระจักรพรรดิ) ด้านหน้าเป็นรูปเหมือนหลวงพ่อ ด้านหลังเป็นรูปพระจักรพรรดิ (พระภาคผู้เลี้ยง) พระพุทธลักษณะเหมือนพระทรงเครื่อง ประทับอยู่ในท่ามกลางจักรแก้วผู้เป็นประธานรัตนะ ๗ และมีอักษรจารึกว่า **"มั่งมีศรีสุข นิราศทุกข์โรคันตราย"** จะออกให้บูชาสมทบทุนภัตตาหารคิลานเภสัช เพื่อใช้ดอกผลเป็นค่าภัตตาหารและค่ารักษาพยาบาลแด่พระภิกษุ สามเณร สาธุชน พุทธบริษัท ผู้อยู่ศึกษาและปฏิบัติธรรมที่ **วัดหลวงพ่อสดธรรมกายาราม** ใน**สถาบันพุทธภาวนาวิชชาธรรมกาย** อำเภอดำเนินสะดวก จังหวัดราชบุรี เริ่มสร้างในปี พ.ศ.๒๕๓๓

พระบูชาสมเด็จธรรมกาย แก้ว เรซิ่น โลหะ กะไหล่ทอง-เงิน ทองเหลืองขัดมัน และ รมดำ ฯลฯ เริ่มสร้างในปี พ.ศ.๒๕๒๗

รูปเหมือนหลวงพ่อ(ยืน) ลงรักปิดทอง ทองเหลือง ขัดเงา และรมดำ สำหรับบูชา เริ่มสร้างในปี พ.ศ.๒๕๒๗ ฯลฯ

ล้วนทรงพระพุทธคุณ พระธรรมคุณ และพระสังฆคุณสูง ทรงอานุภาพอันศักดิ์สิทธิ์ เป็นที่ประจักษ์แก่ผู้มีไว้ในครอบครอง ผู้ทรงศีล ทรงธรรม และปฏิบัติบูชามามากแล้ว **ด้วยอานุภาพวิชชาธรรมกาย*ของพระพุทธเจ้า** และ**ด้วยเจตนาอันบริสุทธิ์ของพระวิปัสสนาจารย์ผู้สร้าง** ดังต่อไปนี้

๑. พระวิปัสสนาจารย์ผู้สร้างพระดังที่กล่าวมาแล้วข้างต้นนี้ทุกท่าน นับตั้งแต่**พระเดชพระคุณหลวงพ่อวัดปากน้ำ** ผู้ปฏิบัติพระสัทธรรมถึงธรรมกายของพระพุทธเจ้า และถึงอายตนนิพพานที่สถิตอยู่ของพระนิพพานของพระพุทธเจ้าและพระอรหันต์ขีณาสพ ผู้เข้าอนุปาทิเสสนิพพานแล้วทั้งหลายตามพระพุทธวจนะที่ปรากฏในพระไตรปิฎก **จนถึงศิษยานุศิษย์**ผู้ได้รับคำสั่งสอนถ่ายทอดวิชชาธรรมกายอันศักดิ์สิทธิ์นี้สืบต่อ กันมาไม่ขาดสายจนถึงปัจจุบัน ล้วนต่างปฏิบัติพระสัทธรรมเพื่อขจัดขัดเกลากิเลสตน

---

* **การเจริญภาวนาวิชชาธรรมกายชั้นสูง** ที่จะได้กล่าวถึงต่อไปนี้ มีรายละเอียดอยู่ใน**หนังสือมรรคผลพิสดาร เล่มที่ ๑** และ**เล่มที่ ๒** และใน**หนังสืออาสวักขยญาณชั้นสูง** ที่พระเดชพระคุณหลวงพ่อ **พระภาวนาโกศลเถร** (วีระ คณฺตฺตโม) รองเจ้าอาวาสและอาจารย์ใหญ่ฝ่ายวิปัสสนาธุระ วัดปากน้ำ ภาษีเจริญ จะได้แจกให้เองหรือมอบให้ **พระเสริมชัย ชยมงฺคโล** ผู้อำนวยการ **สถาบันพุทธภาวนาวิชชาธรรมกาย** อำเภอดำเนินสะดวก จังหวัดราชบุรี ผู้เป็นศิษย์ เป็นผู้แจกให้แก่ผู้ปฏิบัติภาวนาได้ถึงธรรมกายแล้ว เฉพาะตัวเป็นรายบุคคล

โดยทางศีล สมาธิ ปัญญา ได้ถึงธรรมกายอันบริสุทธิ์ แล้วเจริญวิชชา*ธรรมกายชั้นสูง ดับอธิษฐานถอนปาฏิหาริย์ ธาตุธรรมของภาคดำและภาคกลาง ๆ จนสุดละเอียดแล้วอาราธนาบุญศักดิ์สิทธิ์ บารมี รัศมี กำลัง ฤทธิ์ อำนาจ (ในการปกครองธาตุธรรม) สิทธิเฉียบขาด ของพระพุทธเจ้าและพระอนุพุทธเจ้าทั้งหลาย พร้อมด้วยพระจักรพรรดิ (ภาคผู้เลี้ยง) ฯลฯ ถึงพระพุทธเจ้าต้นธาตุต้นธรรมในอายตนนิพพานเป็นทับทวีพุทธานุภาพ ธรรมานุภาพ และสังฆานุภาพอันศักดิ์สิทธิ์

ในพระทั้งหลายที่ได้สร้างขึ้นนี้ เพื่อเป็นสิริมงคลแก่ผู้มีไว้ในครอบครอง ผู้ทรงศีล ทรงธรรม ผู้เคารพบูชา โดยเฉพาะอย่างยิ่งปฏิบัติบูชาด้วยศรัทธามั่นคงในพระรัตนตรัย

พระพุทธเจ้า (ธรรมกายที่ตรัสรู้พระอนุตตรสัมมาสัมโพธิญาณ) ตลอดถึงพระพุทธเจ้าต้นธาตุต้นธรรมทั้งหลาย ทรงเป็นใหญ่ในฝ่ายพระธรรมพระวินัย ทรงพระพุทธคุณและพระธรรมคุณอันถ่ายทอดตลอดถึงพระสังฆคุณ รวมเป็นวิชชาธรรมกายอันศักดิ์สิทธิ์ สถิตอยู่ ณ ตรงศูนย์กลางพระที่สร้างขึ้นนั้น โดยอธิษฐานจิตด้วยเจตนาอันบริสุทธิ์ของพระวิปัสสนาจารย์ผู้สร้าง ประดุจดังพลังงานไฟฟ้าในแบตเตอร์รี่ที่ชาร์ทกระแสไฟฟ้าไว้ดีแล้ว **แผ่พุทธานุภาพ ธรรมานุภาพ สังฆานุภาพ แก่ผู้มีพระนี้ไว้ในครอบครอง ผู้ทรงศีล ทรงธรรม ผู้เคารพบูชาโดยธรรม คุ้มครองป้องกันมิให้ตกไปในที่ชั่ว และให้แคล้วคลาดปลอดภัยจากภยันตรายทั้งปวง** ตามพระบาลีพุทธภาษิตว่า **"ธมฺโม หเว รกฺขติ ธมฺมจารี" ธรรมแลย่อมรักษาผู้ประพฤติธรรม** (ขุ. ชา. ทสก. ๒๗/๒๙๐ ขุ. เถร. ๒๖/๓๑๔)

พระจักรพรรดิ (ภาคผู้เลี้ยง) มี ๓ ระดับคือ จุลจักร มหาจักร บรมจักร **ทรงเป็นใหญ่ในสมบัติ สถิตอยู่ ณ ศูนย์กลางของธรรมกาย ย่อมหล่อเลี้ยงผู้มีพระนี้ไว้ในครอบครอง ผู้ทรงศีล ทรงธรรม** คือผู้ละเว้นความชั่ว หมั่นประกอบบำเพ็ญคุณความดี มีทานกุศล ศีลกุศล ภาวนากุศล เป็นต้น **ให้เป็นผู้มีความสุขสมบูรณ์ บริบูรณ์ ด้วยมนุษยสมบัติ** (โภคยสมบัติ บริวารสมบัติ รูปสมบัติ คุณสมบัติ เป็นต้น) **สวรรคสมบัติ** และถึง**นิพพานสมบัติ** มีมรรค ๔ ผล ๔ และนิพพาน ๑ ตามศักดิ์แห่งบุญบารมีของแต่ละท่านที่ได้สั่งสมอบรมมา

วัดปากน้ำ ภาษีเจริญ เจริญรุ่งเรืองด้วยปัจจัย ๔ ก็ด้วยสมบัติพระจักรพรรดินี้แล

หลวงพ่อวัดปากน้ำ ได้เคยกล่าวไว้ว่า **หากผู้ใดมีความบริสุทธิ์กาย วาจา ใจ แล้วย่อมใช้สมบัติพระจักรพรรดิ์ได้ไม่รู้จักหมด**

ผู้ประมาท ขาดสติสัมปชัญญะ คือขาดความรู้สึกผิด-ชอบ ชั่ว-ดี ไม่มีปัญญารู้แจ้ง ทางเจริญ-ทางเสื่อม ดังเช่นผู้มักประพฤติผิดศีล ผิดธรรม ผู้มักประกอบมิจฉาชีวะ ผู้มักประมาทมัวเมาในชีวิต ฯลฯ แม้มีพระอยู่ในครอบครองก็ย่อมไม่ได้รับผลดีตามนี้

๒. **ตั้งวิชชาเป็นไม่ขาดสาย** แยกออกได้เป็น ๒ ประการ คือผู้เจริญวิชชาธรรมกายชั้นสูง เมื่อปฏิบัติภาวนาดับอธิษฐาน ถอนปาฏิหาริย์ธาตุธรรมภาคดำและภาคกลาง ๆ จนสุดละเอียด เพื่อชำระธาตุธรรมของตนให้ใสสะอาดบริสุทธิ์ ได้เข้าถึงพระพุทธเจ้า จักรพรรดิ และพระพุทธเจ้าต้นธาตุต้นธรรม แล้วอาราธนาพระพุทธเจ้า จักรพรรดิ และต้นธาตุต้นธรรม ทับทวีบุญศักดิ์สิทธิ์ บารมี รัศมี กำลัง ฤทธิ์ อำนาจ สิทธิ เฉียบขาด และตั้งผังสุขสมบูรณ์บริบูรณ์ ด้วยมนุษยสมบัติ สวรรคสมบัติ และนิพพานสมบัติ ตลอดธาตุตลอดธรรม แล้วตั้งเป็น**วิชชาเป็นไม่ขาดสาย** ไว้นับอายุธาตุอายุบารมีพระพุทธเจ้า จักรพรรดิ และต้นธาตุต้นธรรมไม่ถ้วนนี้ประการหนึ่ง

อีกประการหนึ่ง ด้วยการเจริญวิชชาธรรมกายชั้นสูงของผู้ทรงคุณวุฒิดังกล่าวข้างต้น ยังผลให้วิชชาธรรมกายของพระพุทธเจ้าส่องสว่างถึงเวไนยสัตว์ คือสัตว์โลกที่ควรและที่พึงแนะนำสั่งสอนได้มากยิ่งขึ้น เมื่อมีผู้มีปัญญาปฏิบัติพระสัทธรรมและเข้าถึงธรรมเพิ่มมากขึ้น การสืบต่อปฏิบัติพระสัทธรรมก็ยิ่งเป็นวิชชาเป็นไม่ขาดสายเพิ่มมากขึ้น ๆ เป็นทับทวี ยังผลให้ทับทวีพุทธานุภาพ ธรรมานุภาพ สังฆานุภาพในพระที่สร้างขึ้นด้วยวิชชาธรรมกายชั้นสูงนั้นแก่กล้า ทรงความศักดิ์สิทธิ์ยิ่งขึ้นไปไม่ขาดสายด้วย เพราะการเจริญภาวนาถึงธรรมกายของพระพุทธเจ้าและอายตนนิพพานนั้น ล้วนแต่ดำเนินไปโดยผ่านมัชฌิมาปฏิปทา (ทางสายกลาง) คือมรรคมีองค์ ๘ อันมีนัยอยู่ในมหาสติปัฏฐาน ๔ คือการมีสติพิจารณาเห็นกายในกาย เวทนาในเวทนา เห็นจิตในจิต และธรรมในธรรม ณ ตรงศูนย์กลางกาย อันเป็นที่ตั้งกำเนิดธาตุธรรมเดิมของทุกกายสุดกายหยาบ(ตั้งแต่กายเนื้อมนุษย์) จนถึงสุดละเอียดคือกายธรรมและธรรมกายที่สุดละเอียด ถึงอายตนนิพพานและพระนิพพาน(ธรรมกายที่ตรัสรู้พระอนุตตรสัมมาสัมโพธิญาณ)ของพระพุทธเจ้า ไปจนสุดละเอียดถึงพระพุทธเจ้าต้นธาตุต้นธรรมในอายตนนิพพานเป็นซึ่งเป็นมิติเดียวกันคือกลางของกลางของธรรมกายและจักรพรรดิที่ผู้สร้างได้เจริญภาวนาเข้าถึงและ

---

* **วิชชา** หมายถึง ความรู้แจ้ง ความรู้วิเศษ มีความสามารถพิเศษสูงกว่าวิชาความรู้ทางโลก มีตั้งแต่ระดับโลกียวิชชา ถึงระดับโลกุตตรวิชชา ได้แก่ วิชชา ๓ อันมี ๑. ปุพเพนิวาสานุสติญาณ ปรีชาญาณระลึกชาติได้ ๒. จุตูปปาตญาณ ปรีชาญาณหยั่งรู้จุติและอุบัติของสัตว์ทั้งหลาย และ ๓. อาสวักขยญาณ ปรีชาญาณหยั่งรู้วิธีทำอาสวกิเลสให้สิ้นไป ทั้ง ๓ ประการนี้ วิชชาที่ ๑-๒ เป็นโลกียวิชชา ซึ่งเป็นอุปการะสำคัญช่วยให้เจริญถึงวิชชาที่ ๓ ซึ่งนับเป็นโลกุตตรวิชชา ความรู้แจ้งวิเศษเช่นนี้ยังมีแยกประเภทละเอียดออกไปอีกมากเช่น วิชชา ๘ อันรวมอภิญญา ๖ เข้าด้วย เป็นต้น

อาราธนาพระพุทธเจ้า จักรพรรดิ และพระพุทธเจ้าต้นธาตุต้นธรรม ทับทวีความศักดิ์สิทธิ์ไว้ในพระที่สร้างขึ้นนั้นทุกองค์ด้วย

พระวัดปากน้ำและพระตระกูลวัดปากน้ำ ยิ่งนานจึงยิ่งแก่กล้าด้วยพระพุทธคุณ พระธรรมคุณ และพระสังฆคุณ เพราะมีผู้ปฏิบัติภาวนาวิชชาธรรมกายชั้นสูงสืบต่อ ๆ กันไปอย่างกว้างขวางเพิ่มมากขึ้น และตั้งวิชชาเป็นไม่ขาดสาย โดยมิต้องมีพิธีกรรมอื่นประกอบการสร้างพระ นอกจากการเจริญภาวนาธรรมชำระกาย วาจา ใจ และชำระสะสางธาตุธรรมโดยทางศีล สมาธิ ปัญญา ผ่านมัชฌิมาปฏิปทา(ทางสายกลาง) คือมรรคมีองค์ ๘ อันมีนัยอยู่ในมหาสติปัฏฐาน ๔ ทางสายเอก เพียงประการเดียว ด้วยประการฉะนี้แล

๓. **เจตนาอันบริสุทธิ์มั่นคงของพระวิปัสสนาจารย์ผู้สร้างพระตระกูลวัดปากน้ำ** มี ๒ ประการที่สำคัญ คือ

ประการแรก พระเดชพระคุณหลวงพ่อวัดปากน้ำ มุ่งประสงค์ที่จะให้ผู้มีพระไว้ในครอบครองได้ปฏิบัติบูชา โดยทางศีล สมาธิ ปัญญา อันมีนัยอยู่ในอริยมรรคมีองค์ ๘ และได้ถึงธรรมกายเป็นสำคัญ ดังจะเห็นได้ว่าพระของขวัญที่พระเดชพระคุณหลวงพ่อแจกแก่ผู้ทำบุญสร้างโรงเรียนปริยัติธรรมนั้น จะมีคำอธิบายการใช้พระของขวัญเป็นนิมิตปฏิบัติภาวนาธรรม โดยมีศีลเป็นบาทเพื่อถึงธรรมกายทุกราย และจะกำชับแก่ผู้ได้รับพระเสมอว่า**อย่าประมาท จงให้รักษาศีล ให้หมั่นเจริญภาวนาสมาธิ** โดยใช้พระของขวัญ

เป็นนิมิต และให้ภาวนาว่า "สัมมาอะระหัง ๆ ๆ" เพื่อประคองใจ รวมใจให้หยุดให้นิ่ง ณ ศูนย์กลางกายเหนือระดับสะดือประมาณ ๒ นิ้วมือไว้เสมอ หากปฏิบัติได้ถึงธรรมกายยิ่งดี แล้วจึงอธิษฐานในเรื่องที่ตนประสงค์โดยชอบ เช่นขอความคุ้มครองป้องกันภยันตรายก่อนออกเดินทาง หรือขอให้ทำมาค้าขึ้น ขอให้เจริญรุ่งเรืองในหน้าที่กิจการงานโดยชอบ จากพระรัตนตรัยก็จะสัมฤทธิ์ผลด้วยดียิ่ง

พระวิปัสสนาจารย์ผู้สร้างพระตระกูลวัดปากน้ำในภายหลังต่อมา ก็ได้ดำเนินรอยตามพระเดชพระคุณหลวงพ่อสืบต่อมาจนถึงทุกวันนี้

อีกประการหนึ่ง พระที่สร้างขึ้นนี้เพื่อให้เป็นที่ระลึกแก่ผู้บริจาคสร้างโรงเรียนปริยัติธรรม**โดยเจตนาอันบริสุทธิ์ มิได้สร้างเพื่อเป็นรายได้ส่วนตน** แต่มีเจตนาเพื่อการสร้างสถานศึกษาอันเป็นประโยชน์ส่วนรวมแก่พระภิกษุ สามเณร ได้ศึกษาเล่าเรียนพระธรรมพระวินัย ควบคู่กันไปกับการปฏิบัติพระกัมมัฏฐานอบรมจิตใจให้เป็นสมาธิ และให้เจริญปัญญารู้แจ้งในพระสัจจธรรม และได้ถึงธรรมกาย

ของพระพุทธเจ้า เป็นสำคัญ

พระวิปัสสนาจารย์ผู้สร้างพระตระกูลวัดปากน้ำในภายหลังต่อมาก็ได้สืบทอดเจตนารมณ์ของพระเดชพระคุณหลวงพ่อโดยเคร่งครัด กล่าวคือ

พระเดชพระคุณหลวงพ่อ **พระภาวนาโกศลเถร** (วีระ คณฺตฺตโม) รองเจ้าอาวาสและอาจารย์ใหญ่ฝ่ายวิปัสสนาธุระ ผู้ได้รับมอบหมายจากพระเดชพระคุณหลวงพ่อ **พระธรรมปัญญาบดี** เจ้าอาวาสวัดปากน้ำให้สร้างพระผงธรรมขันธ์ (รุ่นที่ ๔) และพระผงธรรมกาย (รุ่นที่ ๕) ก็เพื่อเป็นทุนทรัพย์ทำนุบำรุงพระภิกษุ สามเณร อุบาสก อุบาสิกา ผู้อยู่ศึกษาและประพฤติธรรมโดยส่วนรวม มิได้มีเจตนาสร้างพระขึ้นเพื่อเป็นรายได้ส่วนตัวแต่ประการใด

ในภายหลังต่อมาทางวัดปากน้ำ โดยพระเดชพระคุณ**พระธรรมปัญญาบดี** เจ้าอาวาสผู้เป็นประธานในการสร้าง **พระรุ่นที่ ๖ (รุ่นพระไตรปิฎก)** ก็เพื่อสร้างมหาวิหารประดิษฐานพระไตรปิฎกจารึกลงในหินอ่อน ณ พุทธมณฑล เพื่อเป็นพุทธศาสนสมบัติส่วนรวมของสาธุชนพุทธบริษัททั้งหลาย

อนึ่ง **พระตระกูลวัดปากน้ำ** ในโครงการ**ธรรมปฏิบัติเพื่อประชาชน วัดปากน้ำ** ซึ่งพระเดชพระคุณ **พระภาวนาโกศลเถร จัดสร้างขึ้น** โดยมี**พระเสริมชัย ชยมงฺคโล** ผู้เป็นศิษย์ **เป็นผู้ช่วยดำเนินการ** ได้แก่ **พระผงสมเด็จธรรมกาย พิมพ์เหรียญกลม หรือเรียกกันว่า พิมพ์จันทร์ลอย พระกริ่งรูปเหมือนหลวงพ่อ พระเหรียญภัตตาหาร (เหรียญสมบัติพระจักรพรรดิ) พระบูชาสมเด็จธรรมกายจีวรพริ้ว** และ**รูปเหมือนหลวงพ่อ(ยืน)** รวมทั้ง **พระธรรมกายเนื้อโลหะ** และ**เนื้อรัตนชาติต่าง ๆ** เป็นต้นเหล่านี้ ก็**เพื่อสมทบทุนในการเผยแพร่ธรรมปฏิบัติตามแนววิชชาธรรมกาย** ที่พระเดชพระคุณหลวงพ่อวัดปากน้ำท่านได้สั่งสอนถ่ายทอดไว้แก่สาธุชนพุทธบริษัทให้ได้เรียนรู้และปฏิบัติเพื่อความสันติสุขแก่ผู้สนใจศึกษาปฏิบัติด้วยอิทธิบาทธรรมให้กว้างขวางออกไปทั้งในและนอกประเทศ และ**เพื่อสมทบทุนในการสร้างวัดหลวงพ่อสดธรรมกายาราม ในสถาบันพุทธภาวนาวิชชาธรรมกาย อำเภอดำเนินสะดวก จังหวัดราชบุรี** ซึ่งเป็นสำนักปฏิบัติธรรมที่ให้มีการศึกษาอบรมทั้งภาคปริยัติและภาคปฏิบัติภาวนาธรรม(สมถวิปัสสนากัมมัฏฐาน) แก่สาธุชนพุทธบริษัทโดยทั่วไป จากทั้งในและนอกประเทศมาตั้งแต่พ.ศ.๒๕๒๕ ถึงปัจจุบัน **โดยที่พระวิปัสสนาจารย์ผู้สร้างมิได้มีเจตนาสร้างพระดังกล่าว นี้ขึ้นเพื่อเป็นรายได้ส่วนตัวแต่ประการใดเลย**

พระในตระกูลวัดปากน้ำ จึงทรงอานุภาพอันศักดิ์สิทธิ์สูงยิ่งแก่ผู้มีไว้ในครอบครอง ผู้ทรงศีลทรงธรรม เพราะเจตนาอันบริสุทธิ์มั่นคงของพระวิปัสสนาจารย์ผู้สร้าง ดังนี้แล

(ยังมีต่อในเล่มต่อไป)

■ ■ ■ ■

ขอเชิญร่วม

ทอดผ้าป่ามหากุศล

ในวันอาทิตย์ที่ ๕ พฤษภาคม ๒๕๓๔ เวลา ๑๓:๓๐ น.
ณ สถาบันพุทธภาวนาวิชชาธรรมกาย อ.ดำเนินสะดวก จ.ราชบุรี
เนื่องในการอบรมพระกัมมัฏฐานแด่พระสงฆ์ รุ่นที่ ๒๑

เพื่อ

สมทบทุนสร้าง วิหารหลวงพ่อวัดปากน้ำ
พระมงคลเทพมุนี (สด จนฺทสโร)

และ

เป็นทุนใช้จ่ายในการอบรมพระกัมมัฏฐาน
แด่พระสงฆ์ สามเณร อุบาสก อุบาสิกา และสาธุชน
ณ สถาบันพุทธภาวนาวิชชาธรรมกาย

ผู้มีจิตศรัทธารับเป็นประธานร่วม โปรดติดต่อเพื่อขอให้พิมพ์ฎีกาได้ที่
สำนักงาน **มูลนิธิพุทธภาวนาวิชชาธรรมกาย**
ศาลาการเปรียญ วัดสระเกศ กทม.๑๐๑๐๐ โทร. ๒๒๔๗๔๗๕
สำนักงาน **โครงการธรรมปฏิบัติเพื่อประชาชน**
ตึกบวรเทพมุนี วัดปากน้ำ ภาษีเจริญ กทม.๑๐๑๖๐
ประชาสัมพันธ์ **สถาบันพุทธภาวนาวิชชาธรรมกาย**
อ.ดำเนินสะดวก จ.ราชบุรี โทร.(๐๓๒)๒๕๑๖๕๐

ขอเชิญเป็นเจ้าภาพสร้าง

วิหารหลวงพ่อวัดปากน้ำ พระมงคลเทพมุนี (สด จนฺทสโร)

ณ สถาบันพุทธภาวนาวิชชาธรรมกาย ซึ่งกำลังขอจดทะเบียนเป็นวัดในนาม
วัดหลวงพ่อสดธรรมกายาราม อำเภอดำเนินสะดวก จังหวัดราชบุรี
(อยู่ริมถนนสายบางแพ-ดำเนินสะดวก แยกจากถนนเพชรเกษม ตรง ก.ม.ที่ ๘๐)

วิชชาธรรมกายของพระพุทธเจ้าเป็นธรรมาวุธอันคมกล้าปหานกิเลส อวิชชา ตัณหา อุปาทาน อันเป็นเหตุแห่งทุกข์ และเป็นวิชชาที่ศักดิ์สิทธิ์อย่างยิ่ง **ช่วยบำบัดทุกข์บำรุงสุข** แก่ผู้สนใจ ตั้งใจศึกษาและปฏิบัติด้วยอิทธิบาทธรรม**ได้จริง** เป็นที่ ประจักษ์แก่สาธุชนผู้ปฏิบัติธรรมตามสมควรแก่ธรรมอย่างกว้างขวาง ทั้งภายในและภายนอกประเทศ

สถาบันพุทธภาวนาวิชชาธรรมกาย อำเภอดำเนินสะดวก จังหวัดราชบุรี โดยมีพระเสริมชัย ชยมงฺคโล (มงคลบุตร) เป็นผู้อำนวยการ **เป็นสำนักปฏิบัติแห่งสำคัญที่ให้การศึกษาอบรมสืบทอดวิชชาธรรมกายแก่สาธุชนพุทธบริษัทอย่างกว้างขวางแห่งหนึ่งจากวัดปากน้ำ ภาษีเจริญ** และกำลังขอจดทะเบียนเป็นวัดในนาม **"วัดหลวงพ่อสดธรรมกายาราม"** เมื่อได้รับ อนุญาตตั้งเป็นวัดแล้วก็จะได้ขอพระราชทานวิสุงคามสีมาต่อไปขณะนี้กำลังสร้างอุโบสถเสร็จแล้วประมาณ ๗๕ %

อนึ่ง **กำลังจะสร้างวิหารหลวงพ่อวัดปากน้ำ พระมงคลเทพมุนี (สด จนฺทสโร)** เพื่อเป็นอนุสรณ์ที่ระลึกและเป็น ปูชนียสถานที่เคารพบูชาสักการะ ถึงคุณธรรมและพระคุณของพระเดชพระคุณหลวงพ่อผู้ประสิทธิ์ประสาทวิชชาธรรมกายของ พระพุทธเจ้าโดยเที่ยงตรงตามพระพุทธพจน์และอรรถาธิบายของพระอรรถกถาจารย์ เป็นสังฆานุสติแก่สาธุชนโดยทั่วไป**ในวงเงิน ก่อสร้างประมาณ ๕ ล้านบาท**

ผู้มีจิตศรัทธาเป็นเจ้าภาพร่วมสร้างวิหารหลวงพ่อวัดปากน้ำฯ นี้ ขอเชิญแจ้งความจำนงและบริจาคได้ทุกวันตั้งแต่บัดนี้เป็นต้นไป ที่

๑) เจ้าหน้าที่**โครงการธรรมปฏิบัติฯ ชั้นล่างตึกบวรเทพมุนี วัดปากน้ำ ภาษีเจริญ** กรุงเทพฯ
๒) สำนักงาน**มูลนิธิพุทธภาวนาวิชชาธรรมกาย ศาลาการเปรียญ วัดสระเกศ (วัดภูเขาทอง)** กรุงเทพฯ โทร. ๒๒๔-๗๔๗๕
๓) ประชาสัมพันธ์ **สถาบันพุทธภาวนาวิชชาธรรมกาย อำเภอดำเนินสะดวก จังหวัดราชบุรี** โทร.(๐๓๒)๒๕๑-๖๕๐

ผู้มีจิตศรัทธาเป็นเจ้าภาพสร้างวิหารหลวงพ่อฯ ในวงเงิน ๕ หมื่นบาทขึ้นไป (นำส่งเป็นงวดได้ ในระยะเวลา ๒ ปี) ทางมูลนิธิพุทธภาวนาวิชชาธรรมกายจะจารึกชื่อของท่านไว้ ณ ที่เหมาะสมในบริเวณวิหาร

รายการสิ่งพิมพ์ เทปบันทึกเสียง และวีดีโอเทป
ธรรมปฏิบัติตามแนววิชชาธรรมกาย

จัดทำโดย

มูลนิธิพุทธภาวนาวิชชาธรรมกาย

สิ่งพิมพ์

๑. หลักการเจริญภาวนาเบื้องต้น (สีส้ม)	๑๐.-
๒. หลักการเจริญภาวนาเบื้องต้น (สีส้ม-ปอนด์)	๑๕.-
๓. หลักการเจริญภาวนาเบื้องต้น (ภาษาจีน)	๒๕.-
๔. หลักการเจริญภาวนาเบื้องต้น (ภาษาญี่ปุ่น)	๒๕.-
๕. หลักการเจริญภาวนาเบื้องต้น (ภาษาอังกฤษ)	๑๐๐.-
๖. พุทธภาวนาปกอ่อน	๖๐.-
๗. พุทธภาวนา เล่ม ๒	๓๐.-
๘. พุทธภาวนา (พิเศษ)	๓๐.-
๙. โพธิปักขิยธรรม	๓๐.-
๑๐. ทางมรรคผลนิพพาน (ปกอ่อน)	๑๒๐.-
๑๑. สวดมนต์ทำวัตร	๑๕.-
๑๒. รูปหลวงพ่อสด (รูปเล็ก)	๑๐.-
๑๓. รูปหลวงพ่อสด (รูปใหญ่)	๕๐.-
๑๔. นิตยสารธรรมกาย (รวมเล่ม)	๒๕๐.-
๑๕. นิตยสารธรรมกาย	๓๐.-

วีดีโอเทป ภาคภาษาอังกฤษ

๑. ธรรมปฏิบัติเบื้องต้น-กลาง-สูง ชุดละ ๓ ม้วน (ระบบ NTSC ๑๘๐ นาที) ม้วนละ	๕๐๐.-
๒. ธรรมปฏิบัติเบื้องต้น-กลาง-สูง ชุดละ ๒ ม้วน (ระบบ VHS ๑๘๐ นาที) ม้วนละ	๕๐๐.-

เทปบันทึกเสียง

๑. ธรรมปฏิบัติ ๑	๓๐.-
๒. ธรรมปฏิบัติ ๑.๑	๓๐.-
๓. ธรรมปฏิบัติ ๒	๓๐.-
๔. หลักการเจริญภาวนา ๑ ชุด ๒ ม้วน	๖๐.-
๕. สรุปสมถะ-วิปัสสนา	๓๐.-
๖. เจริญภาวนาเข้ามรรคผล ๑ ชุด ๒ ม้วน	๖๐.-
๗. อานุภาพธรรมกาย ๑ ชุด ๓ ม้วน	๙๐.-
๘. ไปเฝ้าพระพุทธเจ้าฯ ๑ ชุด ๓ ม้วน	๖๐.-
๙. ทำวิชชาชั้นสูง (หลวงพ่อภาวนา)	๑๐๐.-
๑๐. ธรรมเทศนาหลวงพ่อวัดปากน้ำ	๓๐.-
๑๑. ทำวิชชา (หลวงพ่อเสริมชัย ชยมงฺคโล)	๓๐.-
๑๒. พระประสงค์-ให้เราผู้ปฏิบัติ	๓๐.-
๑๓. เรามาปฏิบัติธรรม-ดับเหตุแห่งทุกข์	๓๐.-
๑๔. การตั้ง/บูชาศาลพระภูมิ	๓๐.-
๑๕. พระอาการตรัสรู้ของพระพุทธเจ้า	๓๐.-
๑๖. บูชาบุคคลที่ควรบูชาและกตเวที	๓๐.-
๑๗. คติธรรมความจริง ๓ ประการ	๓๐.-
๑๘. วิชชาธรรมกายเป็นที่ทั้งสมถะ-วิปัสสนา	๓๐.-
๑๙. เคล็ดลับและความเข้าใจในการปฏิบัติธรรรม	๓๐.-
๒๐. การบำเพ็ญบารมีเพื่อช่วยตนเอง-ผู้อื่น	๓๐.-
๒๑. พิจารณาเห็น จำ คิด รู้ และอริยสัจสี่	๓๐.-
๒๒. สู่ทางพระนิพพาน ๑ ชุด ๓ ม้วน	๙๐.-
๒๓. ทานกุศล	๓๐.-
๒๔. การป้องกันแก้ไขปัญหาชีวิตด้วยธรรม ๑ ชุด ๒ ม้วน	๖๐.-

ขอเชิญตั้งทุนนิธิภัตตาหารคิลานเภสัช
ในชื่อวงศ์ตระกูล หรือคณะของท่าน

วัตถุประสงค์เพื่อนำดอกผลมาใช้เป็นค่าภัตตาหารและค่ารักษาพยาบาลแด่พระภิกษุ สามเณร ผู้อยู่ศึกษาและปฏิบัติธรรม และเป็นกำลังสำคัญในการเผยแพร่พระสัทธรรมของสมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ณ **สถาบันพุทธภาวนาวิชชาธรรมกาย** อำเภอดำเนินสะดวก จังหวัดราชบุรี ซึ่งอาณาเขตส่วนหนึ่งจะได้จดทะเบียนเป็นวัดในราวปลายปี พ.ศ. ๒๕๓๓ ในชื่อ **"วัดหลวงพ่อสดธรรมกายาราม"** ตลอดไปนั้น

(๑) **ต้นทุนนิธิของท่านคงอยู่ตลอดไป**

(๒) **ได้ดอกผลมาเป็นค่าใช้จ่ายปัจจัยสี่แด่พระภิกษุ สามเณร ผู้ประพฤติธรรมและเผยแพร่ธรรมอันเป็นบุญเขตกว้างขวางไม่มีประมาณ เป็นบุญและบารมีหลั่งไหลติดตามให้ผลแก่ท่านตลอดกาลนาน** ให้เป็นผู้เจริญรุ่งเรือง สุข สมบูรณ์ บริบูรณ์ ด้วยมนุษยสมบัติอันมีทรัพย์สมบัติ รูปสมบัติ คุณสมบัติ และบริวารสมบัติ เป็นต้น และสวรรคสมบัติอันประณีต ได้เป็นพลวปัจจัยให้ถึงนิพพานสมบัติ มีมรรค ๔ ผล ๔ และนิพพาน ๑ ที่สิ้นสุดแห่งทุกข์ทั้งปวง

(๓) **เท่ากับท่านได้ใส่บาตรทุกวัน และได้รักษาพยาบาลภิกษุอาพาธเป็นประจำ เมื่อนึกถึง "บุญเป็น" คือบุญอันตั้งเป็นอยู่ตลอดกาลนาน ได้ทุกเวลา จิตใจย่อมผ่องใสทุกเมื่อด้วยบุญนี้** ชีวิตย่อมไม่มีตกต่ำ มีแต่จะเจริญรุ่งเรืองและสันติสุขยิ่ง ๆ ขึ้นไป

(๔) ขอเชิญผู้มีจิตศรัทธาปวาราณาและบริจาคตั้ง **"ทุนนิธิภัตตาหารฯ"** ในปี พ.ศ. ๒๕๓๓ **นี้ด้วยทุนประเดิม ๑,๐๐๐ บาท (หนึ่งพันบาท) ขึ้นไป และเพิ่มทุนในวันปีใหม่ของทุกปี**ได้ตามกำลังศรัทธา

ขอเชิญท่านสาธุชนปวารณาตั้งทุนได้ตามกำลังศรัทธา และจะมอบใบทุนนิธิภัตตาหารคิลานเภสัชให้เมื่อตั้งทุนครบ ๑,๐๐๐ บาท (หนึ่งพันบาท) ขึ้นไปแล้ว ติดต่อขอตั้งทุนได้ทุกวันตั้งแต่บัดนี้ที่:

๑. สำนักงาน**มูลนิธิพุทธภาวนาวิชชาธรรมกาย** ศาลาการเปรียญ วัดสระเกศฯ กทม. ๑๐๑๐๐ โทร. ๒๒๔-๗๔๗๕

๒. ประชาสัมพันธ์**สถาบันพุทธภาวนาวิชชาธรรมกาย** อ.ดำเนินสะดวก จ.ราชบุรี ๗๐๑๓๐ โทร. (๐๓๒) ๒๕๑-๖๕๐

๓. สำนักงาน**โครงการธรรมปฏิบัติเพื่อประชาชน** ตึกบวรเทพมุรี วัดปากน้ำ ภาษีเจริญ

เช็คธนาคารโปรดสั่งจ่ายเช็คขีดคร่อมให้แก่ **มูลนิธิพุทธภาวนาวิชชาธรรมกาย**
หากส่งเงินทางธนาณัติไปรษณีย์โปรดสั่งจ่าย **ป.ณ.หลานหลวง** ในนาม
มูลนิธิพุทธภาวนาวิชชาธรรมกาย ศาลาการเปรียญ วัดสระเกศฯ กทม.๑๐๑๐๐

ขอเชิญสาธุชนเข้าร่วมการอบรมพระกัมมัฏฐาน
ณ สถาบันพุทธภาวนาวิชชาธรรมกาย
อ.ดำเนินสะดวก จ.ราชบุรี
ปีละ ๒ รุ่น ระหว่างวันที่ ๑-๑๕ พฤษภาคม และ
ระหว่างวันที่ ๑-๑๕ ธันวาคม ของทุกปี

เนื่องในโอกาสที่เปิดการอบรมพระกัมมัฏฐานแด่พระสงฆ์ปีละ ๒ รุ่น ระหว่างวันที่ ๑-๑๕ พฤษภาคม และ ๑-๑๕ ธันวาคมของทุกปี เพื่อสร้างพระในใจพระและสร้างพระวิปัสสนาจารย์ให้เป็นผู้ทรงคุณวุฒินั้น ทางสถาบันได้เปิดโอกาสให้อุบาสก อุบาสิกา สาธุชนทั่วไปเข้ารับการอบรมได้ โดยขอให้ปฏิบัติดังต่อไปนี้

๑) ถือศีล ๘

๒) บำรุงค่าภัตตาหารเลี้ยงพระและค่าอาหารแก่ผู้มาปฏิบัติธรรมตามกำลังศรัทธา

๓) เตรียมเครื่องใช้ประจำตัว ดังต่อไปนี้ไปด้วย

- เสื้อผ้าชุดสีขาว และเครื่องใช้ประจำตัวประจำวัน
- เสื่อ ผ้าห่มนอน และมุ้งหรือกลด

เนื่องด้วยที่พักสำหรับชาย-หญิงมักจะไม่พอแก่ผู้เข้าไปอยู่อบรมพระกัมมัฏฐาน ทางสถาบันใคร่ขอสนับสนุนให้ผู้เข้ารับการอบรมอยู่กลด เพราะสัปปายะดี (เงียบสงัดจากเสียงพูดคุยรบกวน) และไม่ต้องอยู่ใกล้ชิดกันเกินไป และในกรณีที่มีผู้เข้ารับการอบรมมากที่พักมักไม่พอดังกล่าว สำหรับท่านที่ไม่มีกลดเป็นของตนจะขอใช้กลดของสถาบันก็ได้ จะช่วยบำรุงกลดตามกำลังศรัทธา เพื่อให้สถาบันพอมีเงินทุนไว้ซ่อมหรือซื้อกลดเพิ่มใหม่แทนของเก่าที่ชำรุด ก็ขออนุโมทนา

๔) ข้อห้ามระหว่างการอบรม

๔.๑ ห้ามสูบบุหรี่ตลอดระยะเวลาของการอบรม (เลิกเด็ดขาดตลอดไปได้จะดีมาก)

๔.๒ ห้ามขาดการประชุมทุกครั้ง เว้นแต่จะติดธุระที่มอบหมายให้หรือเจ็บป่วย

๔.๓ ห้ามฟังวิทยุ

๔.๔ ห้ามจับกลุ่มสนทนากันในเรื่องไร้สาระที่ไม่ใช่การสนทนาธรรม หรือกิจกรรมที่ได้รับมอบหมาย

๔.๕ ห้ามพูดโอ้อวดผลของการปฏิบัติธรรม

๔.๖ ห้ามลงอาบน้ำหรือซักผ้าในคลอง

๔.๗ ห้ามทำความสกปรกในบริเวณสถาบัน เช่น ทิ้งขยะมูลฝอยลงในที่ ๆ มิได้จัดภาชนะรองรับไว้

๕. ข้อควรปฏิบัติระหว่างการอบรม

๕.๑ ต้องช่วยตนเองในเรื่องความเป็นอยู่ เช่น ช่วยตนเองในการตักอาหารและการล้างถ้วยชามที่ใช้รับประทานอาหาร และทำความสะอาดสถานที่พักอาศัยเป็นต้น

๕.๒ ต้องรักษาความสะอาดในบริเวณสถาบัน

๕.๓ ต้องมีความสำรวมในทุกอิริยาบถ

๕.๔ ต้องร่วมมือกับสถาบันทุกอย่าง

๕.๕ ต้องตรงต่อเวลา

กำหนดการประจำวัน

๐๔.๐๐ น. ตื่นนอน (สัญญาณระฆัง)

๐๔.๓๐ น. ทำวัตรเช้า แล้วฝึกเจริญภาวนาธรรม

๐๖.๓๐ น. รับประทานอาหารเช้า

๐๗.๐๐ น. อุบาสกอุบาสิกาส่วนหนึ่งไปช่วยกิจกรรมพระบิณฑบาต

๐๘.๐๐ น. อุบาสกอุบาสิกาวิทยากรและผู้ปฏิบัติธรรมได้ถึงธรรมกายต่อวิชชา

๐๙.๓๐ น. ช่วยจัดและถวายภัตตาหารแด่พระสงฆ์

๑๑.๐๐ น. รับประทานอาหารแล้ว พักผ่อนตามอัธยาศัย

๑๔.๐๐ น. รับฟังธรรมบรรยาย

๑๗.๐๐ น. ทำวัตรเย็น แล้วแบ่งกลุ่มฝึกเจริญภาวนาธรรมแล้วพักทำธุระส่วนตัว

๑๙.๓๐ น. เจริญภาวนาธรรม

๒๑.๓๐ น. ดับไฟ นอนหรือปฏิบัติภาวนาธรรมเองตามอัธยาศัย

กิจกรรมการเผยแพร่ธรรมะ มูลนิธิพุทธภาวนาวิชชาธรรมกาย

การอบรมการเจริญภาวนาธรรม

ภายใต้การควบคุมพระกัมมัฏฐานของ พระเดชพระคุณ **พระภาวนาโกศลเถร** (วีระ คณฺฑตฺโม) และ**พระเสริมชัย ชยมงฺคโล (มงคลบุตร)**

๑. ที่ศาลาการเปรียญ วัดสระเกศราชวรมหาวิหาร (วัดภูเขาทอง)

ทุกวันอาทิตย์ วันละ ๓ รอบ (เฉพาะวันอาทิตย์ต้นเดือน มีพิธีถวายสังฆทานภัตตาหารเพลร่วมกันด้วย) ดังต่อไปนี้

๐๙.๐๐ น. เฉพาะผู้เจริญวิชชาธรรมกายชั้นสูงและวิทยากร

๑๐.๐๐ น. สำหรับสาธุชนโดยทั่วไปฝึกเจริญภาวนาทั้งเบื้องต้นและเบื้องกลางร่วมกัน

๑๒.๓๐ น. สำหรับสาธุชนโดยทั่วไป โดยแบ่งผู้เข้ารับการอบรมเป็นกลุ่มย่อย ให้พระวิทยากร และวิทยากรฆราวาส ควบคุมแนะนำโดยใกล้ชิดเป็นกลุ่ม ๆ

ทุกวันจันทร์ และ **พฤหัสบดี** ภาคค่ำ เวลา ๑๘.๓๐ น.

● **ที่พระอุโบสถ วัดสระเกศฯ** ระหว่างเทศกาลเข้าพรรษาทุกวันพระ เวลา ๑๐.๓๐ น. (ก่อนเวลานี้มีพระธรรมเทศนา)

๒. ที่วัดปากน้ำ ภาษีเจริญ ทุกเย็น ที่วิหารเจริญภาวนา(ตึกขาว และที่ตึกบวรเทพมุนี)

๓. ที่สถาบันพุทธภาวนาวิชชาธรรมกาย อ.ดำเนินสะดวก จ.ราชบุรี

ทุกวันเสาร์-อาทิตย์ (เฉพาะวันเสาร์ต้นเดือน มีพิธีถวายสังฆทานภัตตาหารเพลร่วมกัน)

ทุกวันศุกร์มีรถออกจากศาลาการเปรียญวัดสระเกศฯ เวลา ๑๘.๓๐ น. และรับกลับในวันอาทิตย์ เวลา ๑๔.๓๐ น.

ทุกวันเสาร์ต้นเดือน มีรถรับส่งผู้มีจิตศรัทธาไปปฏิบัติธรรม ณ สถาบันฯ โดยไม่เสียค่าโดยสารแต่ประการใด เป็นประจำเช่นเคย มีกำหนดดังนี้

๐๙.๓๐ น. ทำวัตรเช้า แล้วเจริญภาวนาธรรม

๑๑.๐๐ น. ถวายสังฆทานภัตตาหารเพลแด่พระสงฆ์

๑๒.๐๐ น. รับประทานอาหารเที่ยงร่วมกัน

๑๓.๐๐ น. ทำวัตรเย็น ฝึกเจริญภาวนาธรรม

๑๔.๓๐ น. ออกเดินทางกลับจากสถาบันฯ

๔. ที่ธรรมสถาน จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย (ด้านหลังตึกเลขาธิการ จุฬาฯ)

ทุกวันอังคาร และ **พฤหัสบดี** เวลา ๑๒.๑๕ น.

รายการธรรมปฏิบัติ ทางสถานีวิทยุโทรทัศน์

๑. ช่อง ๙ อสมท. ทุกวันอาทิตย์สัปดาห์ที่ ๒ และ ๕ ของเดือน เวลา ๐๘.๐๐-๐๘.๓๐ น.

๒. ช่อง ๑๑ ทุกวันอาทิตย์สัปดาห์ที่ ๔ ของเดือน เวลา ๐๘.๐๐-๐๘.๓๐ น.

รายการ "ธรรมสู่สันติ" และ "ธรรมก่อนนอน" ทางสถานีวิทยุต่าง ๆ

๑. **สถานีวิทยุยานเกราะ** ๗๙๒ กรุงเทพฯ ทุกวันอังคาร เวลา ๒๓.๐๐ ๒๓.๓๐ น.

๒. **สถานีวิทยุ ททท.(ภาคปกติ)** ของ อสมท. กรุงเทพฯ ทุกวันอาทิตย์ เวลา ๐๘.๓๐-๐๙.๐๐ น.

๓. **สถานีวิทยุแห่งประเทศไทย** ของกรมประชาสัมพันธ์ ทุกคืนวันอาทิตย์ (ก่อนปิดสถานี)

ขอเชิญร่วมสร้างอุโบสถ (วิหารธรรมกาย) วัดหลวงพ่อสด

ในสถาบันพุทธภาวนาวิชชาธรรมกาย อำเภอดำเนินสะดวก จังหวัดราชบุรี

อุโบสถ เป็นหัวใจสำคัญของวัด ด้วยว่าเป็นวิหารที่ประดิษฐานพระประธานแทนองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า เป็นเขตที่ต้องกำหนดเพื่อการทำสังฆกรรมที่สำคัญต่าง ๆ ของพระภิกษุสงฆ์ มีการบรรพชาอุปสมบทกุลบุตรทั้งหลาย การสวดและรับฟังปาฏิโมกข์ตามพระวินัยพุทธบัญญัติของพระบรมศาดา เพื่อทบทวนความบริสุทธิ์กายวาจาใจของพระภิกษุสงฆ์ร่วมกัน เป็นการรักษาพระธรรมและพระวินัยของพระพุทธเจ้าไว้มิให้วิบัติคลาดเคลื่อนและสูญหาย อุโบสถหลังนี้เป็นอุโบสถสองชั้นในงบประมาณการก่อสร้าง ๑๕ ล้าน กำหนดจะก่อสร้างเสร็จในปลายปี พ.ศ.๒๕๓๒ จะได้ใช้พื้นที่ชั้นล่างเป็นสถานที่อบรมและปฏิบัติภาวนาธรรม เพื่อสร้างพระในใจคน เพื่อสร้างพระวิปัสสนาจารย์และวิทยากรให้เป็นผู้ทรงคุณวุฒิ ได้เป็นกำลังสำคัญที่จะช่วยกันสืบพระบวรพุทธศาสนาให้ยืนยาวยิ่ง ๆ ขึ้นไป

ขณะนี้ได้มีผู้เป็นเจ้าภาพแล้วประมาณ ๑๑ ล้านบาท ยังขาดอยู่อีกประมาณ ๔ ล้านบาท จึงขอเชิญชวนสาธุชนทุกท่านร่วมเป็นเจ้าภาพสร้างปูชนียสถานที่สำคัญนี้โดยพร้อมเพรียงกัน จักเป็นมหากุศลทับทวีเพิ่มพูนบารมี รัศมี กำลังฤทธิ์ ฯลฯ แก่ท่านต่อ ๆ ไปไม่มีที่สิ้นสุด แล.

๑) เจ้าภาพวงเงิน ๑๐๐,๐๐๐.- บาทขึ้นไป จะได้รับการจารึกชื่อไว้ในที่พิเศษในวิหารเป็นการเฉพาะ มีเพียง ๑๕๐ ที่เท่านั้น

๒) เจ้าภาพวงเงิน ๓๐,๐๐๐.- บาทขึ้นไป จะได้รับการบันทึกชื่อไว้ในสมุดพิเศษ ซึ่งจะเก็บไว้ในวิหารเพื่อแสดงให้สาธุชนรุ่นหลังได้อนุโมทนาต่อไป
(ทั้ง ๒ กรณีดังกล่าว สามารถบริจาคไว้เป็นงวด ๆ ได้ภายใน ๒ ปี ตั้งแต่บัดนี้)

๓) เจ้าภาพวงเงินต่ำกว่านี้ก็จะได้รับการบันทึกชื่อไว้ในหนังสือที่ระลึก

๔) ผู้บริจาคร่วมสร้าง ๑,๐๐๐.- บาทขึ้นไป จะได้รับพระสมเด็จธรรมกายฝังทับทิม ๑ องค์

ผู้มีจิตศรัทธาโปรดติดต่อขอรับเป็นเจ้าภาพได้ที่:

๑. สำนักงาน**มูลนิธิพุทธภาวนาวิชชาธรรมกาย** ศาลาการเปรียญวัดสระเกศฯ กทม.๑๐๑๐๐ โทร. ๒๒๔-๗๔๗๕

๒. สำนักงานโครงการธรรมปฏิบัติเพื่อประชาชน ตึกบวรเทพมุนี วัดปากน้ำ ภาษีเจริญ กทม.๑๐๑๖๐

๓. สถาบันพุทธภาวนาวิชชาธรรมกาย อำเภอดำเนินสะดวก จังหวัดราชบุรี ๗๐๑๓๐ โทร. (๐๓๒) ๒๕๑-๖๕๐

ส่งเงินโดยธนาณัติโปรดสั่งจ่ายในนาม **มูลนิธิพุทธภาวนาวิชชาธรรมกาย** โดยสั่งจ่ายเงินทาง **ไปรษณีย์หลานหลวง** กรุงเทพฯ ๑๐๑๐๐ ถ้าสั่งจ่ายเงินโดยเช็คธนาคาร โปรดสั่งจ่ายเช็คขีดคร่อม ให้ในนาม **มูลนิธิพุทธภาวนาวิชชาธรรมกาย** ด้วย ขออนุโมทนา

✂- -

ใบปวารณา

วันที่.....เดือน.....พ.ศ. .....

นามผู้บริจาค.....บ้านเลขที่.....หมู่ที่.....

ตรอก/ซอย.....ถนน.....

ตำบล/แขวง.....อำเภอ/เขต.....

จังหวัด.....รหัสไปรษณีย์.....โทร.....

ประสงค์จะ

☐ รับเป็นเจ้าภาพที่ดินเป็นที่ตั้งสถาบันฯ เป็นจำนวนเงิน.....บาท

☐ รับเป็นเจ้าภาพอบรมพระกัมมัฏฐานแด่พระสงฆ์

☐ ค่าใช้จ่ายเฉลี่ยตลอดการอบรม รูปละประมาณ ๑,๕๐๐ บาท หรือตามกำลังศรัทธา เป็นจำนวนเงิน.....บาท

☐ ค่าภัตตาหารแด่พระสงฆ์ สามเณร อุบาสก อุบาสิกา ที่จะมาเข้ารับการอบรม รุ่นละประมาณ ๕๐๐-๘๐๐ รูป เป็นค่าใช้จ่ายเฉลี่ยวันละประมาณ ๑๐,๐๐๐-๑๒,๐๐๐ บาท หรือตามกำลังศรัทธา ประจำวันที่.....เป็นจำนวนเงิน.....บาท

☐ รับเป็นเจ้าภาพถวายกลดแด่พระสงฆ์ ชุดละ ๘๐๐ บาท หรือตามกำลังศรัทธา เป็นจำนวนเงิน.....บาท

☐ รับเป็นเจ้าภาพกิจกรรมเผยแพร่ธรรมปฏิบัติทั่วไป เป็นจำนวนเงิน.....บาท

☐ รับเป็นเจ้าภาพร่วมสร้างพระอุโบสถ เป็นจำนวนเงิน.....บาท

☐ เป็นเจ้าภาพร่วมบรรจุพระผงจำนวนพระ.....องค์ เป็นจำนวนเงิน.....บาท

รวมเป็นจำนวนเงิน.....บาท

ทำบุญขณะเมื่อจิตเป็นกุศล

ญาณรัตนะ *

คุณความดีที่จะส่งผลให้เกิดความสุขแก่ผู้กระทำนั้น **"ทาน กุศล"** จัดเป็นคุณความดีเบื้องต้น และเหมาะสำหรับผู้ที่เข้ามาศึกษาและปฏิบัติธรรม เป็นเหตุที่จะมีโอกาสทำได้ง่าย เพราะปัจจัยที่จะกระทำทานกุศลเพียงแต่สละขาดจากใจ ก็ขึ้นชื่อว่าได้ทำทานกุศลแล้ว อันได้แก่ การสละทรัพย์สิ่งของ ที่เรียกว่า อามิสทาน การสละแรงกาย กำลังสติปัญญา การส่งเสริมสนับสนุนการปฏิบัติธรรมและเผยแพร่ธรรม ที่เรียกว่าธรรมทาน และการสละความอาฆาตพยาบาทให้อภัย ที่เรียกว่าอภัยทาน

ทานกุศลจึงควรทำบ่อย ๆ ให้เป็นนิสัย เพราะการสั่งสมบุญนำมาซึ่งความสุข ที่สำคัญคือ **ควรกระทำในทันทีทันใดในขณะที่จิตเป็นกุศล** คือเมื่อเกิดศรัทธาว่าเป็นบุญ เห็นคุณค่าของบุญ และซาบซึ้งในบุญที่กระทำ เพราะขณะจิตที่เป็นกุศลนั้นโดยปกติจะเกิดขึ้นได้ยาก และระหว่างจิตที่เกิดเป็นกุศลนั้น จิตที่เป็นอกุศลก็จะเกิดแทรกซ้อนในขณะเดียวกันหรือต่อเนื่องกันก็ได้ เพราะโดยธรรมชาติของจิตที่เป็นกุศลก็จะมีลักษณะเป็นดวงธรรมกลมใสสว่าง ปรากฏที่ศูนย์กลางกาย แต่ภายในดวงธรรมนั้นอาจจะมีอกุศลจิตที่เป็นดวงเหมือนกันปรากฏขึ้นมาแทนที่ได้ ซึ่งเรื่องนี้ผู้ปฏิบัติธรรมสามารถรู้เห็นและเข้าใจได้ด้วยการปฏิบัติ

** กรรมการมูลนิธิพุทธภาวนาวิชชาธรรมกาย ปัจจุบันดำรงตำแหน่งผู้ช่วยที่ปรึกษาด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ประจำสถานเอกอัครราชทูตไทย ณ กรุงวอชิงตัน ดีซี ประเทศสหรัฐอเมริกา.*

ผู้ที่ทำบุญเมื่อทราบดังนี้แล้ว จึงควรจะได้มีจิตใจที่มั่นคงในการประกอบผลบุญด้วยปัญญาและเจตนาที่บริสุทธิ์ มีสติรู้เท่าทันอกุศลจิตอันเป็นกิเลสที่อาจจะเกิดขึ้นได้ อันได้แก่ ความรู้สึกหงุดหงิด อารมณ์เสีย ความคิดลังเลสงสัย ความรู้สึกเสียดาย การผลัดวันประกันพรุ่งในการทำบุญฯลฯ สิ่งเหล่านี้มักจะเกิดขึ้นในขณะก่อนหรือเวลาทำบุญ หรือหลังจากทำบุญ และเมื่อนั้นเจตนาที่บริสุทธิ์ในการทำบุญด้วยปัญญาก็จะถูกตัดรอนลงไป จึงมีพระพุทธวัจนะว่า **"ถ้าทำบุญช้าไปใจจะยินดีในบาป"**

การทำบุญในทันทีด้วยจิตที่เป็นกุศลเป็นการชำระกิเลสจำพวกโลภะให้เบาบางลงได้ทันที มีผลโดยตรงที่จะส่งให้มีกำลังของผลบุญที่จะได้รับในระยะเวลาอันเหมาะสม หากบุคคลลังเลใจในการทำบุญด้วยความเสียดาย เคลือบแคลงสงสัยในผลบุญ หย่อนด้วยศรัทธา หรือด้วยเจตนาที่ไม่บริสุทธิ์ นอกจากจะเป็นเหตุให้ตัดรอนผลบุญลดลงไปแล้ว ยังจะมีผลให้ผลของบุญที่จะได้รับเนิ่นช้าออกไป เรื่องนี้คงจะเห็นได้จากในชีวิตประจำวัน บางครั้งการทำกิจการงานที่มักจะไม่ค่อยสมความปรารถนาและมีอุปสรรค ได้ผลไม่ทันเวลาหรือได้รับผลของความสำเร็จไม่เป็นไปตามที่คาดหวังไว้ ทั้งที่ควรจะได้แต่ต้องล่าช้าออกไป มักจะมีสาเหตุมาจากการลังเลในการประกอบบุญ การรอเวลาและเจตนาที่ไม่บริสุทธิ์ เป็นเหตุให้ผลของบุญถูกตัดรอนไป

การทำทานกุศลเป็นเรื่องของตามกำลังศรัทธา ด้วยความเต็มใจและความพอดี เพราะคนเราย่อมมีกำลังไม่เท่ากัน คนที่มีกำลังทรัพย์มากจึงเป็นผู้มีโอกาสทำบุญมากกว่าคนมีกำลังทรัพย์น้อย ถ้ามีศรัทธาและรู้จักทำบุญ ส่วนผู้มีกำลังทรัพย์น้อยก็สามารถเป็นผู้ได้บุญมาก ถ้ารู้จักทำบุญด้วยปัญญาและความเข้าใจในบุญ ทั้งผู้มีกำลังทรัพย์มากและน้อยขอให้ทำบุญด้วยเจตนาอันบริสุทธิ์ ด้วยกายวาจาใจอันบริสุทธิ์ ทรัพย์สิ่งของที่บริสุทธิ์ และให้กับผู้ที่บริสุทธิ์ด้วยศีล สมาธิ ปัญญา

การทำบุญเป็นเรื่องที่จะทำให้จิตใจสบาย แม้ยังไม่มีโอกาสได้ทำบุญในขณะนี้ ก็อย่ามีความรู้สึกละอายหรือเป็นทุกข์จนไม่อยากมาวัด เพราะนั่นเป็นอกุศลจิต ต้องพยายามทำใจให้สบาย คนที่ไม่มีกำลังทรัพย์ในการทำทาน ไม่ใช่คนที่น่าดูถูกหรือเป็นคนใจบาป เพราะเขาเหล่านั้นเป็นผู้ที่สามารถประกอบผลบุญในทางอื่น ๆ ได้ เช่น ขวนขวายในการสละแรงกายสติปัญญาช่วยงานที่เป็นบุญ ชักชวนญาติพี่น้องและเพื่อนสนิทมิตรสหายที่มีกำลังมาร่วมบุญ เป็นต้น

การทำทานกุศลด้วยจิตที่เป็นกุศลก่อนกระทำ ขณะทำและหลังจากที่ได้กระทำ ส่งผลให้ได้รับผลบุญเต็มที่ในเวลาที่เหมาะสม จะได้รับมนุษย์สมบัติ อันได้แก่รูปสมบัติ คุณสมบัติ ทรัพย์สมบัติ อันนำไปสู่สวรรค์สมบัติ และนิพพานสมบัติ และเอื้ออำนวยในการประกอบบุญบารมีในเรื่องศีลกุศลและภาวนากุศลต่อไปในอนาคต

■ ■ ■ ■

เมื่อการอบรมพระกัมมัฏฐานแด่พระสงฆ์รุ่นที่ ๒๐ (ระหว่าง ๑-๑๕ ธ.ค. ๓๓) ได้สิ้นสุดลง พระสงฆ์ สามเณร และอุบาสกอุบาสิกา รวมกว่า ๕๐๐ ท่าน ได้ถ่ายภาพร่วมกับคณะครูอาจารย์ของสถาบันฯ ไว้เป็นที่ระลึก

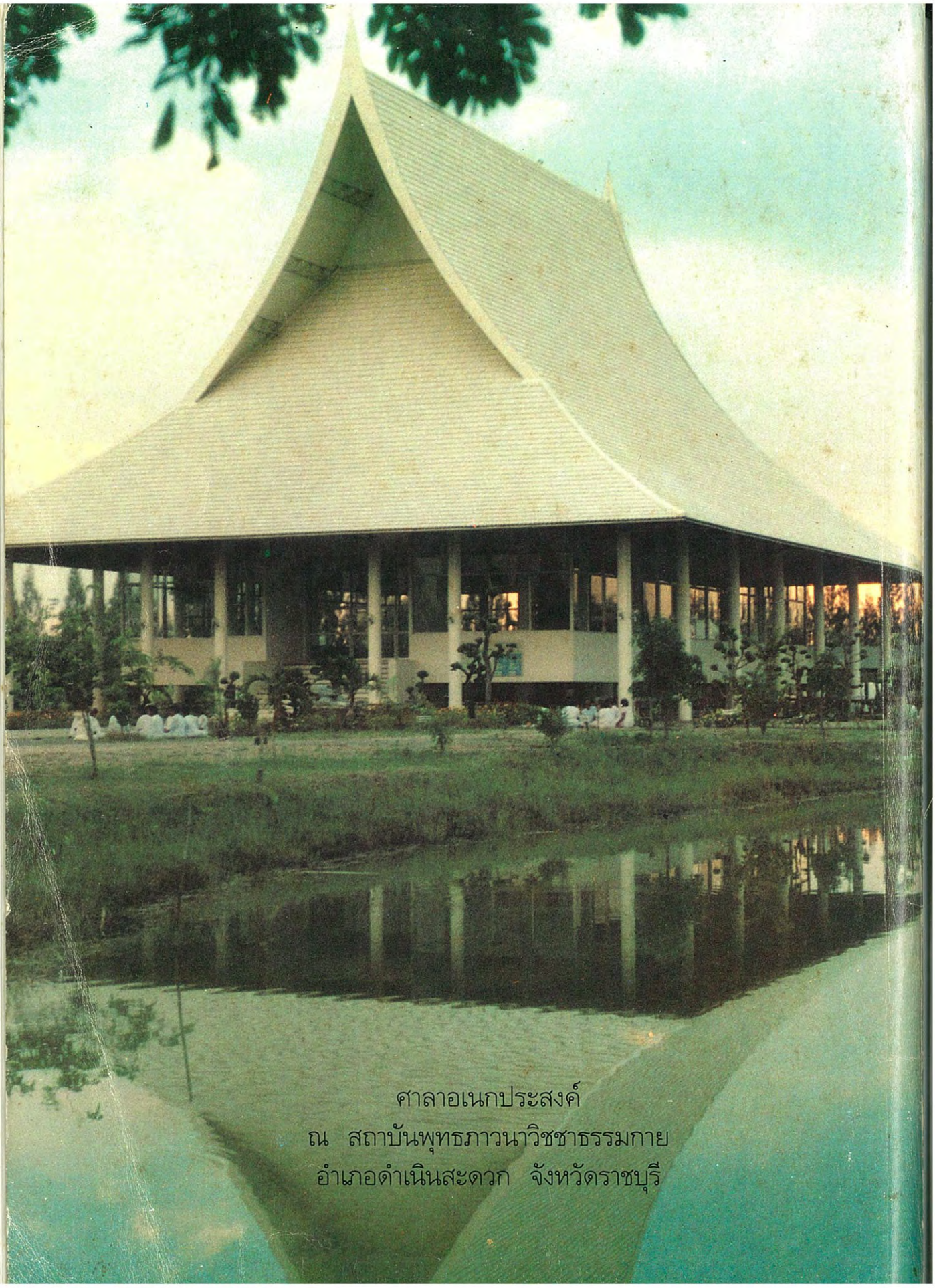

ศาลาอเนกประสงค์
ณ สถาบันพุทธภาวนาวิชชาธรรมกาย
อำเภอดำเนินสะดวก จังหวัดราชบุรี